

“Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” Çalıştayı

**SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ**

“Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” Çalıştayı

11-12 Mart 2019

Birinci Gün Oturumu
Prof. Dr. M. Lütfü Çakmakçı Kültür Merkezi

İkinci Gün Oturumları
Doğu Yerleşkesi VIP Salonu

SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Kurumsal İletişim Araştırma
ve Uygulama Merkezi
(KİMER 2019)

Kitabın adı

“Göç Süreci ve Mülteciler Açısından
Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu”
Çalıştayı

Editör

Prof. Dr. Haluk SONGUR
Dr. Öğr. Üyesi Erdal EKE

Tasarım & Uygulama

Durmuş Ali GÜRTOKLU

Fotoğraf

Soner ARIK
Orhan YALÇIN

Metin

Yasemin GÜRKAYNAK

Yayına Hazırlık

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SONGUR
Öğr. Gör. İbrahim DEMİRTAŞ
Öğr. Gör. Tuğba KIZILŞİMŞEK

Baskı

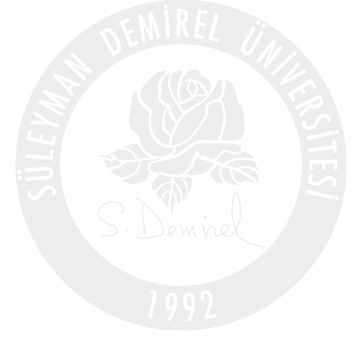
Deva Matbaacılık ve Reklam Hizmetleri
Maltepe Mah./Semt Davutpaşa Cad.
Tim-1 6/299 İSTANBUL - T: 0 (212) 565 00 96

ISBN: 978-605-9454-43-8

1000 adet basılmıştır.

Aralık 2019

Ülkemiz, bilindiği üzere tarihine, kültürüne ve toplumsal dokusuna uygun olarak halihazırda dünyanın en büyük sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. Bu süreçte ülkemiz sığınmacılara yönelik hem insani yardımlar hem de eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler bakımından önemli bir insani ve vicdani refleks göstermiştir. Bu bağlamda Süleyman Demirel Üniversitesi olarak göç sürecinin akademik alandaki yansımalarına ilişkin sorumluluk hissedilmiş ve bu yönde bazı adımlar atılmıştır.

Bu adımlardan ilki, 2015 yılından itibaren Suriyeli mülteciler özelinde yabancı uyruklu akademisyenlerin ülkemize oryantasyonu ve Yükseköğretim sistemine entegrasyonlarının sağlanmasına yönelik programların gerçekleştirilmesi olmuştur. Programlardan ilki, Suriyeli akademisyen ve öğrenciler arasından doktora, yüksek lisans ve çalışma alanları kriterleri çerçevesinde belirlenen 33 kişi davet edilmiş ve 18 kişi fiilen katılım sağlamıştır.

Üniversitemizin bu yöndeki faaliyetlerinden ikincisini ise 4 Nisan

2016 tarihinde gerçekleştirilen “Ülkemiz ve Bölgemiz Perspektifinden Mülteciler: Sosyal, Ekonomik, Kültürel ve Akademik Boyut” konulu Panel teşkil etmiştir. Panel kapsamında ulusal ve bölgesel kapsamda mülteci sorununun sosyal, kültürel, ekonomik ve akademik boyutları irdelenmiş; katılımcıların temsil ettikleri kurum ve kuruluşların konuya yaklaşımı ve süreç içerisindeki konumu ve çözüm önerileri kitaplaştırılarak kamuoyu ve ilgili paydaşlara iletilmiştir.

Ülkemizin göç sürecinde üstlendiği yükün ve gelinen noktanın farkında olarak bu sürece yönelik faaliyetlerimizi 11-12 Mart 2019 tarihinde Üniversitemizde gerçekleştireceğimiz “Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” temalı çalıştay ile devam ettirdik. Ana teması, 2011 yılından günümüze göç politikaları ve göç yönetimi süreci açısından Türkiye vizyonunun betimlenmesi olan etkinliğimiz, iki günlük bir süreçte göç sürecindeki mevcut durumun ulusal ve küresel düzlemde tartışılmasını sağlamış; bu alanda çeşitli çıktıkların oluşmasına katkı sağlamıştır.

GÖÇ SÜRECİ VE MÜLTECİLER AÇISINDAN KÜRESEL VE ULUSAL DÜZLEMDE TÜRKİYE VİZYONU

ÇALIŞTAY

11-12 MART 2019

11 Mart 2019 - 13:30 SDÜ Prof. Dr. M. Lütfü Çakmakçı Kültür Merkezi

12 Mart 2019 Süleyman Demirel Üniversitesi

SÜLEYMAN DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ

“GÖÇ SÜRECİ VE MÜLTECİLER AÇISINDAN KÜRESEL VE ULUSAL DÜZLEMDE TÜRKİYE VİZYONU” ÇALIŞTAYI

Sunucu

Neşe Okur:

Değerli konuklar bizleri üniversitemiz yayını Bilim TV’den canlı olarak izleyen değerli izleyiciler SDÜ ev sahipliğinde gerçekleştirilen “Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” çalıştaya hepiniz hoş geldiniz.

Saygıdeğer konuklar, etkinliğin hemen başlangıcında sizleri Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK’ün ve aziz şehitlerimizin huzurunda saygı duruşuna davet ediyoruz, saygı duruşunun ardından İstiklal Marşımızı hep birlikte söyleyeceğiz.

Değerli konuklar üniversitemizi sosyal, kültürel ve bilimsel yönleriyle tanıtmak amacı ile hazırlanan tanıtım filmini hep birlikte izliyoruz.

Saygıdeğer konuklar sırada müzik dinletisi var. Üniversitemiz Akademik Oda Orkestrasının değerli sanatçılarını ve solist Doç. Dr. Sayın Ömer TÜRK MENOĞLU’nu alkışlarımızla sahneye davet ediyoruz.

Değerli öğretim elemanlarımız sırasıyla ‘Altın Hızma Mülâyim’, Türkçe ve Arapça olarak ‘Uzun İnce Bir Yoldayım’, Türkçe ve Farsça olarak ‘Kara Tren’ isimli eserleri seslendirecekler. Sizleri değerli sanatçılar ile baş başa bırakıyorum.

Çalıştayı açış konuşmasını yapmak üzere üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Sayın İlker Hüseyin ÇARIKÇI’yı mikrofona davet ediyoruz.

SDÜ Rektörü Prof. Dr. İlker Hüseyin ÇARIKÇI: Sayın Başkan Vekilim, Sayın Valim, Sayın milletvekillerim, çok değerli konuklar, akademisyen arkadaşlarım, öğrenci arkadaşlarım ve misafir öğrencilerimiz, her birinizi üniversitemizde yapılan bu etkinlikte görmekten çok büyük mutluluk duyuyorum, tekrar hoş geldiniz diyorum. Bu etkinliğin şöyle bir anlamı var bizim açımızdan. Üç sene önce mayıs aylarındaydı, mülteciler ve

göç temalı bu çalıştayımızın birincisini bu salonda düzenlemiştik hatta sevgili konuklarımızın bir kısmı orada da bizimle birlikte olmuştu. Aradan üç sene geçti. Tabii Türkiye’de çok şey değişti. Türkiye’nin politikalarıyla ilgili de çok şey değişti. Üç sene sonra Türkiye’de bu politikalar nasıl çıktılar üretti? Neler oldu? Neler olmadı? Bunu tartışmak üzere iki günlük etkinlik düzenlemiş olduk. En azından üniversitelerin bu sürekliliği sağlamak açısından önemli rolleri olduğunu düşünüyoruz. 3 sene önce sadece bir çalıştay yapmamıştık. Akademik çalışmalar devam ediyor ama özellikle mülteci göçmen akademisyenlerle ilgili birkaç çalışmamız daha olmuştu ve o çalışmalar devam ediyor. O çalışmalar neticesinde birkaç arkadaşımızı da üniversitemizin akademik personeli arasına dahil etmeyi sağlamıştık. Onlardan biri de bugün aramızda. Yazdığı bir kitapla ödül aldı. Üniversitemiz Öğretim Üyelerinden Seham Hanım. O bu ödülü aldığı için biz de üniversite adına çok mutlu olduk. Bu çalışmaların bir çıktısının, bir katkısının hem Türkiye akademisine hem üniversitemize katkısının olduğunu görmüş olduk bu anlamda da çok mutluyuz. Bugünkü müzik dinletisinde de aslında fark ettiniz göçmenlik ve mültecilik konusuna biraz vurgu yapan bir anlam ifade ediyordu. O yüzden sizleri tekrar aramızda gördüğümüz için mutluluklarımızı ifade ediyoruz ve teşekkür ediyoruz sağ olun, var olun.

Sunucu

Neşe OKUR:

Değerli konuklar şimdi de Isparta Milletvekili Sayın Mehmet Uğur GÖKGÖZ’Ü konuşmalarını yapmak üzere mikrofonu davet ediyoruz

Isparta Milletvekili Mehmet Uğur GÖKGÖZ:

Kıymetli Valim, çok kıymetli Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilim, kıymetli vekil arkadaşlarım, kıymetli rektörlerim, sayın başkanlarım, kıymetli misafirler, kıymetli öğrenciler, hepinizi en kalbi duygularıyla saygı, sevgi ve sohbetle selamlıyorum. Bugün üniversitemizin düzenlediği göçle alakalı bu panele katılmaktan dolayı büyük mutluluk duyuyorum. Dolayısıyla üniversitemizin bugüne kadar göç ve öğrencilerle alakalı yani mültecilerle alakalı yapmış olduğu büyük katılım ve katkılarından dolayı öncelikle Süleyman Demirel Üniversitemizi tebrik ediyorum. Ben bu duygularla panelimizin, söyleşimizin ve bugünkü toplantımızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum hepinize saygılar sunuyorum.

Sunucu Neşe OKUR: Sırada Isparta Milletvekili Sayın Recep Özelin konuşmaları yer alıyor kendilerini mikrofonu davet ediyoruz.

Isparta Milletvekili

Recep ÖZEL:

Sayın Valim, çok değerli Meclis Başkan Vekili-miz, Milletvekili arkadaşlarımız ve burada bulunan herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Evet. Önemli bir konu. Isparta bu açıdan da önemli bir şehir. Gerçekten mülteci anlamında göç anlamında da Isparta'mız bir üs gibi algılanabilir. Eğer Suriye'den gelen kardeşlerimiz olmasa biz burada tarım sektöründe çok ciddi manada kriz yaşarız. Çünkü Suriye'den gelen bu kardeşlerimiz sayesinde gülümüz toplanabiliyor, elmamız toplanabiliyor. Tarımdaki bu istihdam açığını büyük bir şekilde bu kardeşlerimizle, Afgan kardeşlerimizle çoban ihtiyacımızı karşılayabiliyoruz. Gerçekten

üniversitemiz güzel bir konuya el atmış. Gelen kardeşlerimizin çok büyük problemleri de var. Bir yerden bir yere geçmek bizim için kolay olabilir ama zor şartlar altında kendi yaşadığı coğrafyayı, memleketini terk ediyor ve başka bir yere gidiyor, gerçekten zor. Yeni ortama alışmak, yeni ortamın kültürüne alışmak, dokusuna alışmak zor bir süreç. O süreçte hükümetimiz ve Türkiye olarak gerçekten güzel bir yaklaşımla kucak açtığımızı, dünyaya hem dinimiz adına hem insanlık adına örnek olduğumuzu düşünüyorum. Bunun mutluluğunu Türk milleti olarak ve devlet olarak yaşamaktayız. İnşallah bu süreçte ne kadar sağlıklı adımlar atılması gerektiğini bu tür programlarda, toplantılarla hem siyasetçilere bir vizyon önüne koyabilmek, hem politikalar belirlemek anlamında önemli olduğunun altını çiziyorum, bu konuda öncülük ettiği için de SDÜ Rektörüne de teşekkür ediyoruz. Bu vesile ile gelen kardeşlerimize, akademisyenlerimize de hoş geldiniz diyorum, inşallah hayırlı sonuçlar çıkar teşekkür ederim.

Sunucu Neşe OKUR: 'Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Ulusal ve Küresel Düzlemde Türkiye Vizyonu' çalıştayımızın açılış konuşmasını yapmak üzere son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili, Isparta Milletvekili Sayın Süreyya Sadi BİLGİÇ hitap edecekler kendilerini mikrofona davet ediyoruz.

**TBMM Başkan Vekili
Isparta Milletvekili
Süreyya Sadi BİLGİÇ:**

Sayın Valim, değerli milletvekillerim, SDÜ ve Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitemizin kıymetli rektörleri, değerli akademisyenlerimiz, AFAD Başkanımız, değerli misafirlerimiz, Kızılay Genel Müdürümüz, Göç İdaresi Genel Müdürümüz buradalar onlara da hoş geldiniz diyorum. Değerli öğrenciler ben de burada aranızda olmaktan ve bu önemli başlıkta ki düzenlenmiş olan çalıştayda sizlerle birlikte olmaktan büyük onur duyuyorum. Bugün burada sağlamış olduğunuz etkinlik göç süreci ve mülteciler açısından Türkiye'nin vizyonunu konu alan bir çalıştay. Bütün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri yakından ilgilendiren göç kavramı hem coğrafi konumumuz hem de sınır komşusu olduğumuz ülkelere son dönemlerde yaşanan olağanüstü gelişmeler nedeniyle, Türkiye'yi çok daha yakından ilgilendirmektedir. Bu anlamda

hepimizi yakından ilgilendiren aynı zamanda uluslararası boyutu da bulunan bu meseleyi konu alan çalıştay bu anlamda meselenin akademik camiada da dikkat çekilmesine vesile olan ilki 3 yıl önce düzenlenmişti. Bu çalıştayın düzenlenmesinde katkısı olan başta rektör olmak üzere tüm SDÜ camiasına teşekkür ediyorum. Malumunuz olduğu üzere göç, açtığı sosyal, siyasal ve ekonomik sonuçlarından dolayı uygarlık tarihinin seyrini etkileyebilecek gelişmeleri de beraberinde getirmiş bir olgudur. Eski çağlarda kıtlık, iklim değişikliği ya da siyasal sebepler ile büyük kitlesel göçler kendisini gösterirken, günümüzde kitlesel göçler yalnızca savaş ve iç karışıklıklar nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Özellikle 20. Yüzyılın ikinci yarısında, dünyanın çeşitli coğrafyalarında ortaya çıkan iç savaşlar toplu nüfus hareketlerine sebebiyet vermiştir. Nitekim son 50 yıllık dönemde 175 milyondan fazla insanın kitlesel olarak göç ettiği bilinmektedir. Türkiye coğrafi ve stratejik konumu sebebi ile tarih boyunca kitlesel sığınma hareketleri de dâhil olmak üzere geniş anlamda göç hareketlerinin nihai durağı olmuş, milyonlarca göçmene ev sahipliği yapmış ve bunun da bugün hala gururunu yaşamaktadır. Tarihte en yoğun insan hareketliliğinin yaşandığı ve yaşanmakta olduğu, eski bir geçiş coğrafyasında bulunması sebebi ile Türkiye, farklı tecrübelerin bazen öznesi bazen de nesnesi olarak tarihi birikime haiz bir ülkedir. Cumhuriyet tarihimizin başlarında Osmanlı Devleti'nden geriye kalmış dil, din, soy ve akrabalık ilişkilerimiz bulunan coğrafyadan gelenlere kucak açan bir ülke konumundaydık. 1960'lardan itibaren de özellikle iş gücü göçü ve-

ren bir ülke olduk. Daha sonra kaynak ülkelerle hedef ülkeler arasında transit ülke durumuna gelen bir ülkeye dönüştük, bütün bunları son dönemde gerçekleşen ekonomik, sosyal ve siyasi gelişme ve değişimlerde hedef ülke olma tecrübesini de ekledik. Netice itibari ile göç kavramı Türkiye'nin gündeminde hep vardı. Ama özellikle 2011 yılında Suriye'de başlayan gerilim neticesinde bu kavram ülkemiz açısından ayrı bir öneme haiz oldu. İçinde bulunduğumuz dönemde modern çağın en büyük insani krizlerinden biri olan Suriye krizinin yarattığı küresel göç hareketlerinin ülkemizde yansımalarını izlemekteyiz. Bugün ülkemizin karşı karşıya kaldığı en ciddi meselelerin başında gelen Suriyeli mülteciler konusunda da bazı hususları sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli katılımcılar; derin bir üzüntü ile ifade etmek istiyorum ki Suriye'de 2011 yılında başlayan iç savaş sonrasında, aralarında sivillerin de bulunduğu 500 binden fazla insan hayatını kaybetti ve bu süreçte 6 milyonun üzerinde insan yerlerinden ve yurtlarından edildi. Bunların yaklaşık 5 milyonu canlarını kurtarmak için komşu ülkelere sığınmak zorunda kaldı ki bu 5 milyonun yaklaşık 3,5 milyonu geçici koruma statüsü altında ülkemizde misafir edilmektedir. Zikrettiğim sayısal verilerin, rakamsal ifadelerin hemen hemen her gün şu veya bu vesileyle duyduğumuz, okuduğumuz şeyler olduğunu biliyorum. Bunları bir kez daha duymak belki sizler için tekrar olmuş olabilir ama benim üzerine düştüğüm ve bunları tekrara düşmek pahasına zikretmekteki amacım, modern, gelişmiş, uygar diye tabir etmiş olduğumuz bir dünyada insanlık olarak şahit olduğumuz büyük trajedilere karşı geliştirilen duyarsızlığa dikkatinizi çekmek. Zaten bu duyarsızlığın bugün Türkiye'ye yaşanmış ve Suriye'de oluşan bu göç krizinin sonuçları itibari ile bütün dünyanın ve Avrupa'nın duyarsızlığı, vermiş olduğu hiç bir sözü yerine getirmiyor olması da bunun net örneklerinden bir tanesidir. Sanıyorum tarihin kazananların ağzından yazılması, savaşların, yıkımların ve çekilen acıların insanlığın gelişmesi için gerekli ve olağan bedeller olduğu düşüncesini bizlere yıllarca dayattı. Milyonlarca insanı yerinden, yurdundan ve yaşamdan koparan savaşlar ve bunların yarattığı keder, gözyaşı ve insani dram uzmanlarca basit ve ruhsuz istatistiklere dönüştürülüyor ve ruhlarımızda en ufak bir yankı dahi uyandırmadan geçip gidiyor. Bunun çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Normalleştirme eğilimi maalesef özellikle batıdaki göç ve mülteciler konusundaki politikalara ve tartışmalara hakim olmuş gibi görünmektedir. Bu noktada bu çalışmayı Türkiye'nin benimsediği insani ve ahlaki değerleri öne çıkaran göçmen politikasının gerek iç kamuoyuna gerekse dışarıdaki muhataplarımıza daha iyi tanıtılması bakımından önemli bir fırsat olarak gördüğümü de ifade etmek istiyorum. Değerli öğrencilerimiz, kıymetli

katılımcılar, bildiğiniz gibi Türkiye Suriye krizlerinin mağdurları için ilk günden bu tarafa elinden gelen her şeyi yapmaktadır. Kökleri uzun bir geçmişe dayanan hoşgörü, kültürümüzün bir yansıması olarak hiçbir ayırım yapmadan, açık kapı politikasını bu süreçte ülkemiz uygulamıştır. Bugün Türkiye, dünyanın en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkesi konumundadır. İlgili devlet kurumlarımız ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içinde bütün imkânlarını seferber ederek Suriyeli sığınmacılara yeni bir hayat sunmaya da çalışmaktadır. Ben burada Suriye krizinin insani boyutuyla ilgili başından beri ülkece ortaya koyduğumuz maddi ve manevi çabalara, fedakarlıklara, teferruatlarıyla değinmek istemiyorum. Bu detaya tabii ki girmeyeceğim, bunlar sizlerin malumatı ve eminim bu konular benden sonra konuşma yapacak değerli konuşmacılarımız, bürokratlarımız, panelistler tarafından ele alınacaktır. Benim hassasiyetle burada vurgulamak istediğim konu, son dönemde Suriyeli mültecilerle ilgili kasıtlı veya farkında olmadan yapılan dezenformasyon ve birtakım dışlayıcı söylemlerdir. Ben bu tutumu son dönemde Avrupa'da yükselişe geçen, her vesile ile ve haklı olarak eleştirdiğimiz ırkçı ve yabancı düşmanı yaklaşımların, fikirsel bir uzantısı olarak değerlendiriyorum. Yurt dışındaki Türk vatandaşlarımızın muhatap kaldığı ve kimi zaman fiziksel saldırılara kadar varan ayrımcı uygulamaları eleştirip ondan sonra da dönüp ülkemizde ki sığınmacılara karşı aynı tutumlar takınmayı hiçbir şekilde ahlaki bulmuyorum. Hele de Türkiye'ye sığınmış, yerini yurdunu terk etmiş, çoluğu çocuğu ile bir savaşın içinden

kaçıp bize sığınmış insanlar üzerinden birtakım siyasi argümanlar üretmek üzere yapılan bu gayri ahlaki değerlendirmeleri ve göçmenlere karşı yapılan bu kışkırtıcı tavrı, hiçbir şekilde kabul etmemiz, ahlaki bulmamız mümkün değildir. Tohumları coğrafyamızda asırlar öncesinden atılmış ve bugüne kadar da özenle koruduğumuz hoşgörü kültürümüzün ifsat edilmesine karşı hepimiz tetikte olmalıyız. Bu meselede gösterilmesi gereken sağduyu ve duyarlılık aynı zamanda evrensel insan hakları anlayışının da bir gereğidir. Altına imzamızı koyduğumuz evrensel insan hakları beyannamesi, ülkelere insanlık ailesinin bütün üyelerinin kimliklerine bakılmaksızın barış ve kardeşlik temelinde eşit ve adil şekilde müdahale edilmesinde şart koşmaktadır. Suriye'de 2011 yılında başlayan karışıklıklar neticesinde şu anda bölgede tam anlamı ile kaos yaşanmaktadır. Türkiye bu kaosun dışında kalabilmek için siyasal istikrarına, güvenlik istikrarına ve ekonomik istikrarına da beraberinde odaklanmış durumdadır. Bizler bu üçlüden de asla feragat etmiyoruz. Türkiye hem geçmişten gelen devlet geleneği hem de birlikte yaşama, terörle mücadele ve göç gibi konulardaki yüksek tecrübesi ile Suriye ve komşu ülkeler arasındaki hadiselerin bütün bu dış politika, dış süreçleri de son derece büyük bir başarı ve ciddiyetle yönetmektedir. Bizim buradaki başarımız hem kendi bekası için hem de dünya medeniyeti açısından son derece büyük öneme sahiptir. Ülkemizin büyük fırsatları vardır ama güvenlik noktasında elimizde olmayan doğal dezavantajlarımız da vardır. Suriye ve Afganistan kaynaklı göç dalgasının muhatabı olan Irak, Suriye,

İran sınırlarımızda toplamda baktığımızda 1855 km'dir. Böyle bir coğrafyada Türkiye'nin bu sürecin dışında kalması, seyirci olabilmesi ve bu insanlık dramına göz yumabilmesi de bizim ahlaki değerlerimize ve devlet geleneğimize açısından da asla mümkün değildir, kabul edilebilir değildir. Bunun üzerinden de Türkiye'de üretilmeye çalışılan birtakım siyasi argümanları da şiddetle ve nefretle kınadığımızı da burada ifade etmek istiyorum. Halen ülkemizde çeşitli statülerde yaklaşık 4,7 milyon yabancı bulunmaktadır. Bunun 3 milyon 594 bini geçici koruma altındaki Suriyelilerden oluşmaktadır. Bir Isparta verisini de sizlerle paylaşmak istiyorum. Isparta'da toplamda baktığımızda 2018 sonu itibari ile 14 bin 707 yabancı uyruklu ikamet etmektedir ve bunun 12 bin 100'ü de il merkezinde ikamet etmektedir. Kalan 2 bin 600'ü de ilçelere dağılmış vaziyettedir. Tabii ki bu kayıtlara giren, ölçülebilen rakamlar. Bütün bu süreci koordine eden İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, bağlı kurumlarımız yine bu sürecin içerisinde yer alan Kızılay, AFAD gibi diğer kurumlarımızın da son derece büyük bir başarıya vardır. Bu anlamda da dünyaya örnek olmuşlardır. Buradan da bu yapmış oldukları çalışma için Isparta'dan kendilerine teşekkür ediyoruz. Türkiye yüzyılımızın utanç hadisesini kendi adına da bir yüz akı haline getirmiş, Suriye iç savaşı ve Irak'ta yaşanan gelişmeler sonucu oluşan göç dalgasını da başarı ile yönetmiştir ve yönetmeye devam etmektedir. İhtiyaç olduğu sürece misafirlerimiz kendi topraklarına güvenli bir şekilde dönene kadar da ev sahipliğini yapmaya devam edecektir. Bu anlamda bu çalışmayı bir fırsat olarak gördüğümü ve özellikle genç öğrenci kardeşlerimle bir araya gelme anlamında da bir fırsat olarak değerlendirdiğimi ifade ettim. Farklı platformlarda mülteci konusunu bazen sehven bazen de bilerek çokça suiistimal edildiğini hep beraber görüyoruz. Bilhassa sosyal medyada bu anlamda kamuoyunda çokça dile getirilen ama aslında doğru olmayan bir iki hususa da genç kardeşlerimiz için burada değinip konuşmama son vermek istiyorum. Örneğin özellikle sosyal medyada Suriyelilerin devletimizden maaş aldığı, kendilerine maaş kartları verildiği gibi paylaşımlar yapılıyor. Çok açık ve net söylemek gerekir ki Suriyeli mülteciler devletimizden herhangi bir maaş almamaktadır. Değerli katılımcılar, sizler de gençler bütün bu süreçleri önce araştırmamız ondan sonra da bu değerlendirmelere katılmamız gerekiyor. Yine sürekli dile getirilen iddia, Suriyelilerin suça karışma oranlarıyla ilgili. Özellikle sosyal medya üzerinden bunun son derece yoğun bir şekilde dillendirildiğini, göçmenlerin yoğun olduğu bazı illerde şehir efsanesi haline dönüştüğünü ve neredeyse oluşan bütün adli suçların ve vakaların tamamının göçmenler tarafından yapıldığı gibi bir intiba toplumda uyandırılmaya çalışılıyor.

Bunlar göçmenlere karşı düşmanlığı kışkırtmak adına yapılan maksatlı çalışmalar. Burada kısaca şu veriyi vermek istiyorum. Türkiye'ye baktığımızda yıl olarak baktığımızda 2 milyon civarında suç işlendiğini görüyoruz yani bunun sadece yaklaşık 29 bini yani binde 8'i Suriyeliler tarafından işlenmiş. Burada faili olarak ortaya çıkan o istatistiki olarak. Peki, bu suç oranı bugün burada rakam sabit duruyor mu? Artış var mı? Azalış var mı? diye baktığımızda da buranın 2015 yılında 1.4, 2017 de 1.2, 2018'de ise binde 0.8 olduğunu görüyoruz. Demek ki suç tablosu da gittikçe toplumla birlikte yaşama alışkanlıkları da genişledikçe onlar kendilerini burada daha rahat ve güvende hissettikçe, ekonomik durumları noktasında iyileşme oldukça bu oranların beraberinde geriye doğru gittiğini de görmüş oluyoruz. En son şunu da söylemek istiyorum, en fazla yapılan şeylerden biri önümüzde 31 Mart seçimleri var. Yine burada sürekli pompalanan bir hadise de vatandaşlık verilen ve dolayısıyla seçimde oy kullanan vatandaşların sayısının milyonları bulduğu iddiaları. Bunun üzerinden birtakım oluşturulan polemikler ile ilgili de şunu söylemek istiyorum. Türkiye vatandaşı olan Suriyeli mültecilerin sayısı sadece şu an için -artık vatandaş, mülteci kavramından da çıktılar- 59 bin 750'dir. Bunların 28 bini yetişkin, bulduğum verilere göre 31 bin 750'si de çocuk. Peki, bunlara baktığımızda 24 Haziran seçimlerinde oy kullananların da sadece 22 bin olduğunu görüyoruz. Sadece şunu söylemek istiyorum, genci ile yaşlısı ile bu topraklarda doğanları ile sonradan gelenleri ile bu tüm acı sürecin içinden geçen tüm mültecilerimiz, gele-

cekte kendileri için yapılanları veya yapılmayanları iyi veya kötü yad edeceklerdir. Nitekim ki bizler bazı ülkeler için utanç olarak tarihe geçecek bu süreci Türkiye olarak, Türk devleti olarak yüzümüzün aklı ile imtihanımızı verdik vermeye de devam ediyoruz. Ben tekrar bütün üniversite yönetimimiz başta Rektör Hocamız olmak üzere değerli katılımcılara bu çalışmayı düzenledikleri için teşekkürlerimi sunuyorum, hepimizi saygı ile selamlıyorum.

Sunucu

Neşe OKUR:

Değerli konuklar; Rektörümüz de konuşmalarında az önce değindiler, üniversitemizin yabancı uyruklu akademisyen ve öğrenci oryantasyon programı kapsamında aramıza katılan İlahiyat Fakültemiz İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Sayın Seham HENDAWİ "II.Abdülhamit Zamanında Osmanlı-Almanya İlişkileri" isimli kitapları ile Asya Kültür Merkezi'nce verilen İlmî Üstünlük Ödülü'nü almaya hak kazanmışlardır. Sayın Meclis Başkan Vekilimiz kendilerine bu başarıdan dolayı plaketlerini taktim edecekler. Dr. Öğretim Üyesi Seham HENDAWİ'Yİ plaketlerini almak üzere sahneye davet ediyoruz.

Değerli konuklar; Dr. Öğretim Üyesi Sayın Seham HENDAWİ'yi duygularını paylaşmak üzere mikrofonu davet ediyoruz.

**SDÜ Dr. Öğretim Üyesi
Seham HENDAWI:**

Selamünaleyküm, benim Türkçem o kadar iyi değil ama inşallah aklıma iyi bir şey gelecek çok teşekkürler Rektör Bey ve Haluk Bey. Hepsine teşekkürler çok heyecanlıyım kusura bakmayın. Önce hocamız bir şey dedi çok ağladım gerçekten. Kardeşimiz benimle diyorum, en büyük ödül bana geldi, sizlerle beraber oturuyorum, sizlerle beraber bu üniversitede çalışıyorum, bana çok büyük bir şeref verdiniz. Sizlere hep dua ediyorum. Bizde bir atasözü vardır. Kimse sizin acınızı hissetmiyor ama ben hep diyorum, siz bizim acımızı hissediyorsunuz ve ben bu

raya geldim. Ailemin arasında yaşıyorum, hep bana çok destek yardım verdiniz. Sadece bana değil, Suriyeli mülteciler burada ben çok tanıdım. Afganlı, Somalili burada öğrenciler var. Hepsi sizden çok memnun oldular. Allah sizden razı olsun. Ben ilk defa buraya geldim hiç Türkçe bilmiyordum şimdi az Türkçe biliyorum. Aslında Türk oldum ben böyle düşünüyorum. Öğrenciler bana hep soruyorlar “Hocam sen nerelisin?” Ben diyorum “Ben Osmanlıyım.” Allah razı olsun.

Sunucu

Neşe OKUR:

Saygıdeğer konuklar; çalıştayın açılış oturumunu başlatmak üzere Moderatör Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi Sayın Atay USLU’yu oturum masasına davet ediyoruz.

Moderatör
Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi
Atay USLU:

Kızılay Genel Müdürümüz Sayın İbrahim ALTAN, AFAD Başkanımız Sayın Mehmet GÜLLÜOĞLU ve Göç İdaresi Genel Müdürü Sayın Abdullah AYAZ'ı oturum masasına davet ediyorum.

Sayın milletvekillerimiz, Sayın Valimiz, sayın rektörlerimiz, saygıdeğer hocalar,

sevgili öğrenciler hepimizi sevgiyle, hasretle, muhabbetle kucaklıyorum. Bugün dünyanın çok konuştuğu, Türkiye'nin çok konuştuğu bir konu üzerine Süleyman Demirel Üniversitesi'nde özel bir toplantı yapıyoruz. Üniversite yönetimine, Rektörümüze ve Rektör Yardımcılarına teşekkür ediyorum. Ben ikinci kez geliyorum. SDÜ hakikaten bu konuya özel önem veriyor. Ben de genel olarak ne oluyor? Göç konusunda Türkiye'deki durum nedir? Kısa bir bilgi verdikten sonra da diğer panelistlere söz vereceğim. Değerli dinleyiciler, göç bugünün olayı değil. Göç her zaman var. Göç o kadar kültürümüzde var ki dünyaya gelmek bir göç, dünyadan gitmek bir göç. Adem ile Havva'yı cennete götürmüşüz orada uyum ve entegrasyon sağlayamamışlar tekrar dünyaya göçmüşler. Her çağda var, her olayın içinde göç var. Dünyaya bakarsak aslında bir göçler tarihi ama geldiğimiz yüzyıl çok daha fazla göçlerin olduğu bir tarih oldu. Bugün dünyada 300 milyondan fazla göçmen var ve bunun 60 milyonu yerinden edilmiş yani sığınmacı ve mülteci. Farklı uluslararası koruma statüleri ile

yaşayan insanlar. Göçler aslında iyi ya da kötü olaylar değil. Göçler içinde krizi ve fırsatı barındıran olaylar. Kültürel, sosyal, ekonomik, güvenlik boyutları olan bir olay, doğru yönetilirse bir fırsat ama yönetilmezse bakın yanlış yönetilirse demiyorum yönetilmezse bir krizdir. Göçler durdurulması gereken bir süreç değil, yönetilmesi gereken bir süreçtir. Bu anlamda Anadolu da -Meclis Başkan Vekilimiz de ifade etti- göçler açısından ciddi bir hedef ülke. Geçmişte transit ülkeydik ama hedef ülke haline geçtik. Bugün dünyanın en çok mülteci barındıran coğrafyası Anadolu'nun yani Türkiye 3.6 milyon Suriyeli, yaklaşık 400 bin farklı statülerde şartlı mülteci ve uluslararası koruma statülerinde yaşayan diğer ülkelerden gelen mültecilerin de olduğu ve 800 bin civarında da düzenli göçmenin ikamet izniyle göçmenin yaşadığı bir coğrafyayız. 4.8 milyon yani 5 milyon göçmen var. Bunların hepsi göçmen. Bir kısmı zorunlu olarak ülkeye geliyorlar. Savaştan kaçıyorlar, can derdindediler. Bir kısmı ise isteyerek geliyor Akdeniz'e. Benim memleketim Antalya'ya güneşe doğru bir göç var mesela Alanya'da, Kalkan'da, Antalya merkezde. İnsanlar hayatlarının bir kısmını geçirmek için geliyorlar. Tabii Suriye göçüne ayrı bir başlık açmak lazım. 2011'de Suriye'de bir kriz ortaya çıktı, iç savaş ortaya çıktı. Suriye'de bir savaştan önce bir iç savaş var. Bazen “Suriyeli kardeşlerimiz oraya gidip neden savaşmıyor?” deniliyor. Suriye herhangi bir ülkeyle savaşmıyor, Suriye'nin kendi içinde bir iç savaş olduğu için kimin kime silah sığıttığı, hangi şehirde yaşayanların diğer şehirde yaşayanlara neden düşman olduğu belli olmadığı için bu iç savaş neticesinde insanlar başka ülkelere göçmek zorunda kalıyorlar. Uluslararası Göç Örgütü'nün ve Birleşmiş Milletlerin rakamlarına göre 800 binin üzerinde Suriyeli hayatını kaybetti ve yaklaşık olarak 10 milyon Suriyeli yer değiştirmek zorunda kaldı. 6 milyonu kendi ülkesini terk etti. Bunun yaklaşık 3.6 milyonu da Türkiye'ye geldi. Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye Suriyelilerle ilgili ne yaptı? Biz Suriyelilerle ilgili 3 uluslararası şartı yerine getiriyoruz. Bunlar nedir? Birincisi açık kapı şartı, ikincisi geri göndermeme, üçüncüsü temel ihtiyaçların karşılanması. Tarih 1945, tabii II. Dünya Savaşı ve Sovyetler'de Marksist Leninist bir sistem var, düzen var, Stalin var. O rejimden kaçan Azeriler Türkiye'ye sığınıyorlar. 1945'te yaklaşık olarak 145 Azeri Türkiye'ye sığınıyor. O tarihte o Azerileri Türkiye'den talep ediyorlar. Uzun yazışmalar neticesi itibari ile Ankara ve sınır arasında bu 145 Azeri vatandaşın geri iadesine karar veriliyor. 145 Azeri o tarihte Amasya'da ikametgah ediyorlar, trene bindirilip Ardahan'a Kars'a doğru gönderiliyor. Azeriler geri gönderileceğini hissediyorlar ve trende diyorlar ki “Bizi geri göndermeyin, bizi onlar vuracaklar, öldürecekler” ama tabii talimat gelmiş Ankara'dan götürülüyorlar. Hatta Kars'a ulaş-

tıklarında üzerinde bulunan elbiseleri bile trende çıkarıp atıyorlar ve yanlarında bulunan subaya “Vuracaksınız siz vurun bizi Ruslar vurmasın, öldürmesin” diyorlar, buna rağmen onlar iade ediliyor. Boraltan köprüsünden daha karşıya geçmeden kafalarına kurşun sıkılıyor ve öldürülüyor. 145 Azeri yani geri gönderme ilkesi burada bir şekilde çiğneniyor ve sonuç bu. Yıl 2011. Beraberinde bugüne kadar gelelim. Suriye’de bir savaş var. 1 milyon yaklaşık olarak insan hayatını kaybetti. Şimdi 2050’ye daha ileri gideyim. 1945 anlattım. Yıl 2050. Televizyonda bir belgesel programı var, bizim çocuklarımız onları seyrediyorlar. 2011 Suriye’de bir iç savaş çıktı. Rejim insanların üzerine bombalar attı ve milyonlarca insan Türkiye sınırına yığıldı. Türkiye’de öyle bir hükümet öyle bir sistem vardı ki kapıları açmadı. Herkese dedi ki “Dur ben açmıyorum kapıları” orada bekleyenlerin üzerine bomba atıldı. 4 milyon insan öldü. Televizyonda böyle bir belgesel. Biz bunu çocuklarımıza anlatabilir miydik? İşte biz açık kapı politikasının gereğini yerine getirdik. 4 milyon insanın ölmesine engel olduk ve sınırlarımızı açtık, hamdolsun. Ben Türkiye Cumhuriyetine, TC. Cumhurbaşkanına, Hükümetine ve Türk Milletine teşekkür ediyorum. Birincisinde geri gönderme yasağı delinmişti yani geri gönderildiği için insanlar öldü. Biz şimdi hiçbir Suriyeliyi savaş ortamına atmıyoruz, itmiyoruz. Güvenli bölge oluştuktan sonra ve orada fiziki alt yapı tamamlandıktan sonra Suriyeli kardeşlerimiz gönüllü olarak geri dönüyorlar. Bugüne kadar 320 bin Suriyeli kardeşimizin geri dönmesini sağladık. Ancak savaş ve çatışma ortamı devam ederken bunu

yapmıyoruz. Biz yalnızca bugün bunu yapmadık. Osmanlı 1490 yılında Yahudiler İspanya’da baskı altındayken kabul etti. Sefaret Yahudilerini Osmanlı kabul etti. Osmanlı’nın İsveç Kralı’nı kabulü var. Osmanlı hem Çarlık Rusya’sından hem de sonraki kurulan Bolşevik Rusya’sından kaçanları kabul eden bir ülke. Türkiye yine II. Dünya Savaşı sırasında Avrupa’dan göçmen kabul etmiştir. Kuzey Irak’tan, Kerkük’ten, Bosna’dan, Makedonya’dan gelenleri de kabul etmiştir. Sonuç olarak Suriye krizine kadar 1,5 milyon göçmeni kabul etmiş bir ülkeyiz biz. Göçün, göçmenin ensarın, muhacirin ne olduğunu biliyoruz. Bu coğrafyaya biz farklı noktalardan göçüp geldik, biz de bir göçmeniz netice itibari ile. Üçüncü ise temel ihtiyaçların karşılanması. Suriyeli kardeşlerimizin temel ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili devlet kurumlarımız ve milletimiz ciddi bir çaba içerisinde. Yalnızca temel ihtiyaçları karşılıyor. Onlara maaş vermiyoruz, onların zenginleşmesine sebep olmuyoruz ama öbür taraftan da ekonomik, kültürel potansiyelleri var ise bunların doğru bir şekilde kullanılması için de çaba sarf ediyoruz. Hepsinin ayrı bir potansiyeli var onu da ifade edeyim. Bir kısmı bugün belki elma toplamada çalışıyor, bir kısmı üniversitelerde akademisyen, bir kısmı doktor, bir kısmı fabrikatör olarak çalışıyor. Türkiye’de yaklaşık olarak 10 binden fazla Suriyeli kendi şirketini ve firmasını kurdu. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nden aldığımız toplu rakamlar ve 100 binden fazla kişiyi bu şirketler, firmalar istihdam ediyorlar. Yani iş gücünün içerisinde de bulunuyorlar. Netice itibari ile biz tabii onların eğitim hizmetlerine erişimi de

sağlıyoruz. Eğitim önemli. Her insan eğitime erişmeli eğer eğitime erişmezse istismarın kurbanı olabilir. Suç örgütlerinin kurbanı olabilir kötü yollara düşebilir. Onun için biz Suriyeli çocukların temel bir ihtiyaç olduğunu düşünerek tamamının eğitime erişimi ile ilgili çalışmalar yapıyoruz. Yaklaşık 1 milyon çocuk var. Bunun 700 bini eğitime erişmiş durumda farklı şekillerde ama tamamını eğitime eriştirmemiz lazım. Çocukların gülmesi gerekiyor arkadaşlar, çocuklar gülmek için dünyaya gelirler, ölmek için değil. Onları bizim mutlaka yetiştirmemiz, entegre etmemiz ve iyi bir dünyada yaşamalarını sağlamamız gerekiyor. Göç hepimizin başına gelebilir. 1950 yılında II. Dünya Savaşı sırasında dünyada en çok göç veren coğrafya Avrupa idi. Bundan 30 yıl önce dünyada en çok göçmen alan ülke Suriye idi. Irak-İran Savaşı sonrasında o bölgedeki insanlar yoğun bir şekilde Suriye’ye gitmişler ve Suriyeliler onlara kamp kurmuştu. Bugün ise dünyada en çok göç veren coğrafya Suriye. Dolayısıyla 70 yıllık tarih sürecinde Avrupa bir anda en çok göçmen veriyor. 70 yıl sonra en çok göçmen alıyor. Bu insanlık tarihi için kısa bir süre, kimin göçmen olacağı, kimin ev sahibi olacağı bu süreçte hiç belli değil. Biz Suriyelilere geçici koruma statüsü verdik ve onların temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlıyoruz. Muhalefet, özellikle akademik dünya bazen diyor ki “Neden geçici statü veriyorsunuz da mültecilik veya sığınmacılık veya şartlı mültecilik vermiyorsunuz?” gibi ifadelerde bulunuyorlar. Suriye göçü kitlesel bir göç, bireysel bir göç değil. Kitlesel olarak bir coğrafya tamamen boşaltılmış durumda. Eğer biz bu insanların er geç geriye gitmesini sağlamazsak o coğrafya boş kalır ve başka örgüt ve güçler tarafından yeniden doldurulur. Onun için ben hükümetimizin geçici koruma statüsünü devam ettirmesini çok doğru bir politika olarak görüyorum. Geçici koruma statüsünü devam ettirelim, kalıcılık vermeyelim ama bunların da burada tabii ki yaşamlarını sağlayacak beceriler kazanmasına da katkı sunalım. Bununla ilgili Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz uyum çalışmaları yapıyor. Akademik dünyada çokça konuşulan aslında bir kafa karışıklığına sebep olan uyum süreci. Suriyelilere uyum sağlayıp Türkiye’de mi kalacaklar? Suriyelilere neden uyum eğitimi verilmiyor? gibi sorularla zaman zaman muhatap olabiliyoruz. Bir kere şunu ifade edeyim. Ben de Göç İdaresinde çalıştığım süre içerisinde Uyum Dairesinde çalıştım. Bizim uyum modelimiz dünyadaki uyum modellerinden çok farklı. Biz uyumu, entegrasyonu dünyadan çok farklı algılıyoruz. Bizim kanunumuzda kanun koyucu net olarak ifade etmiş. “Türkiye’de kalacaklar için değil Türkiye’de kalacaklar üçüncü ülkeye yerleşecekler veya geri gönderilecekler için uyum faaliyetleri yapılır.” deniyor. Bu anlamda uyum yaptığımız kişiler Türkiye’de kalacak değil, uyum yaptığımız kişiler başka

ülkelere gidecek insanlar olabilir. Dünyanın birçok ülkesinde uyum yalnızca o ülkede kalacaklar için gerçekleştiriliyor ama biz olaya daha insani ve geniş bakıyoruz. Kendi ülkelerine dönecek insanlara da uyum sağlamamız gerekiyor. Özellikle Suriyelilere uyum konusunda kurslar ve eğitim vermemiz gerekiyor. Çünkü bu insanların psikolojik ve sosyolojik olarak travmaları var. Bu konuda da ilgili kurumlarımız çalışıyorlar. Değerli dinleyiciler siyaset zaman zaman sığınmacı düşmanlığını, nefret dilini, ötekileştirmeyi kullanıyor. Bu Avrupa’da hat safhaya ulaşmış durumda. Avrupa’da bugün politika tamamen yabancı ve göçmen düşmanlığı üzerinden yapılıyor. Almanya’daki alternatif partilere bakıyoruz. Şuanda neredeyse 3. parti konumuna geldi. Tek bir söylemi var. Göçmenler Almanya’ya gelmesin, yabancılar Almanya’ya gelmesin. Gerekirse Akdeniz’de ölsün veya öldürülsün bunun üzerine politika geliştiriyorlar. Aynı şey Belçika’da, Macaristan’da söz konusu. İşin ilginç tarafı yalnızca devlet nazarında değil toplum nazarında da göçmenlere karşı ciddi bir sosyal mesafe ve ötekileştirme dili kullanılıyor. Avrupa siyasetini bugün tamamen nefret dilli yönetiyor. Er ya da geç net olarak bunu burada söyleyeyim. Akademisyenlerimiz var bu araştırılmalıdır. Avrupa’nın siyasal haritasını hatta benim iddiam fiziksel haritasını bu göç değiştirecektir. Onlar göçü ittikçe, göçe nefretle yaklaştıkça, göçü ötekileştirdikçe bu sorun büyüyor. Oysa göçü kabul, göçte uyum yeniden yerleştirme külfet paylaşımı gibi konuları ön plana çekseler bu sorun kronik hale gelmeyecek. Bugün merkez sağdaki, soldaki partiler bile bu dili kullanmak zorunda kaldılar. Bu dilin kullanılmasının sonucunda da Akdeniz bugün dünyanın en büyük mezarlığı haline geldi, sınırlarını kapattılar. Göç konusunda 1951 Cenevre Sözleşmesi var. Göçün anayasasıdır. Orada temel ilke şudur: Sınırlarınızı açacaksınız. İnsanlar beş sebepten dolayı ölüm tehlikesi altındaysa anlaşmaya taraf ülkeler bu sınırları açar. Ama Avrupa 1951’de yazdığı sözleşmeyi bugün uygulamıyor, tersine sınırlarını kapatıyor, tel örgüler çekiyor. Yetmiyor keskin bıçaklı tel örgüler çekiyor, yetmiyor NATO gemilerini Ege’ye, Akdeniz’e gönderiyor, geçmelerine engel olmaya çalışıyor. Bunların hepsi geçişlere engel olmuyor yalnızca daha fazla göçmenin, daha fazla insanın hayatının kaybına sebep oluyor. Bir şair var, İtalyan bir şair “Ben Akdeniz’den gelen balıkları yemek istemiyorum artık, Akdeniz’den gelen balıkları yediğimde Suriyelileri, Somalilileri, Filistinlileri, Myanmarlıları yediğimi düşünüyorum.” diyor. Evet değerli gençler, değerli arkadaşlar, bugün Akdeniz dünyanın en büyük mezarlığı haline gelmiş durumda. Adeta yüzen tabutların olduğu bir alan haline gelmiş. Dünya bu konuda herhangi bir adım atmıyor. Sürekli engelleme, geri püskürtme politikaları peşinde. Çocuklar ölüyor. Aylan bebeği hatırla-

yanlar vardır. Maalesef aynı psikoloji veya aynı siyasal dilin zaman zaman bizde de kullanıldığını görüyorum ben. Ama hamdolsun şu ana kadar tutmadı. Bizim toplumumuz Avrupa toplumu gibi değil. Bizim anlayışımız Avrupa anlayışı gibi değil. Bizim hasretlerimiz Avrupa'dan farklı. Biz bu süreçte kamu kurumları olarak Avrupa kadar entegrasyon modelleri üretememiş entegrasyon sistemi ortaya koyamamış olabiliriz. Bu konuda kurumlarımız çok yeni. Kurumlarımız ciddi fedakarlıklar ortaya koyuyor. Özellikle kurumlarımızın yöneticileri bu konuda ciddi performanslar gösteriyorlar. Avrupa'nın ise entegrasyon modeli ve sistemleri konusunda hem para sorunları yok hem de bu konuda çok tecrübeliler. Yönetemiyorlar. Neden? Çünkü toplum nazarında kabul yok. Avrupa sürekli hak temelli entegrasyon modelleri diyorlar, bilim adamları çok seviyor. Hak temel ölçülebilir kavramların yan yana gelmesi ile oluşan bu modelleri çok seviyorlar, hak temelli modelleri çok iyi buluyorlar. Bize de sürekli diyorlar ki "Hak temelli modelleri de uygulayın." Arkadaşlar hak temelli modelleri uyguluyoruz biz ama bizim Avrupa'nın ve dünyanın bilmediği başka bir modelimiz daha var. Bu bir model değil aslında, bir refleks bu da gönül temelli yaklaşımlarımız. Biz de merhamet var, biz de hoşgörü var, biz de misafirlik var, biz de ensarlık ve muhacirlik var. Bilim dünyası, akademik dünya bence bu kavramları araştırmalı. Bunlar ölçülemez diye o pozitif bilimin etkisi ile ya bu bilimsel olur mu? Merhamet bilimsel olur mu? Hoşgörü bilimsel olur mu? demek lazım. Biz bugün göç süreçlerini doğru bir şekilde yönetiyorsak, sorunsuz

yönetiyorsak bu refleksler sayesinde. Bu reflekslerin bilim dünyasına, beraberrinde de Avrupa'ya Amerika'da da göç düşmanlığı var. Amerika kıtasına kazandırılması gerekiyor. Bu hasretleri biz kaybetmeyeceğiz. Bu hasretler bizde olduğu sürece dünyanın neresinden gelirse gelisin biz mazlumlara dün kapımızı açtık. Bugün de açıyoruz, yarın da açarız. Bizim için mazlum berekettir, bereket kavramı hak temelli yaklaşımlarda yok. Kaç kişi eğitime ulaştı? Kaç kişi iş piyasasına ilişti? Kaç kişi dil öğrendi? Avrupa bunlara bakıyor. Mipex diye bir kuruluş var. Uluslararası, akademisyenler bilir "Sizin entegrasyon kat sayınız çok düşük siz bu konuda geridesiniz" diyor. Biz bu konuda geri olsaydık 3,5 milyon Suriyeliyi kabul etmiş, 4 milyon sığınmacıya ev sahipliği yapan bir ülkede kaos olmaz mıydı? 70 Suriyeliyi kabul etmek için Macaristan halk oylaması yapıyor, 500 Suriyeliyi kabul etmek için Belçika ciddi bir şekilde kamuoyunda kendi içerisinde bakanını düşürüyor. Bakan düştü Belçika'da. Bizde ise 100 bin nüfusun yaşadığı Kilis'te tek bir toplumsal olay yok. Bunun artık akademik çevrelerce daha derin bir şekilde araştırılıp, bilim dünyasına kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Ciddi bir uyum politikamız var bizim. Bunu biraz kendimiz biraz da toplumsal reflekslerle oluşturuyoruz. Gönül temelli reflekslerle oluşturuyoruz. İnsan aklıyla ve gönülüyle insandır. Yalnızca akılla hissedilen şeyleri bilim olarak kabul etmememiz gerek artık. Gönülle hissedilen konuları da bilim dünyasının kendisine mal etmesini gerektiğini düşünüyorum. Akıl ve gönülü birleştirdiğimiz zaman sonuca ulaşabiliyoruz. Sonuç olarak da bize düşen sevgi-

dir arkadaşlar, biz de şu ana kadar sevgi dili kullandık kullanıyoruz. Zaman zaman nefret dilini kullanan siyasetçiler var. Bundan oy devşirebileceğini düşünen siyasetçiler var. Ama bu bize yakışmaz. Türkiye’de bu konuda prim de olmaz. Siyasi sıfatıma da sığınarak şunu ifade edeyim, CHP bu konuda zaman zaman “Suriyeliler geriye dönsün, Suriyelilerin burada ne işi var?, Bu kadar parayı niye verdiniz?” gibi şeyler söylüyorlar genel başkan nezdinde. Ama CHP’nin internet sitesinde bir Suriye raporu var önsözünü de Kemal Kılıçtaoğlu yazmış. Muazzam bir rapor ben okudum, partimiz okudu çok istifade ettik. O raporun Kemal Kılıçtaoğlu ve CHP tarafından da okunmasını istiyorum. Kendileri yazdırmışlar, kendileri yazmışlar, kendileri imza atmışlar ama okumamışlar. Diyor ki o raporda, “Bu konu siyasi bir malzeme haline getirilmemelidir. Sığınmacılara daha çok insani yardım yapılmalıdır. Eğitime erişimleri konusunda destek olunmalıdır. Nefret dilini kim kullanıyorsa kim ötekileştiriyorsa onlar cezalandırılmalıdır.” Ama aynı parti nefret dilini kullanıyor. Raporun sonunda bizim aslında hiç ulaşamadığımız, düşünmediğimiz bizden ileri bir aşama var. tüm Suriyelilere mülteci statüsü verin diyorlar. Tüm Suriyelilere mülteci statüsü verilmesi demek, tüm Suriyelilerin 5 yıl sonra Türk vatandaşı olması demektir. Biz şu ana kadar 70 bin Suriyeliyi Türk vatandaşı yaptık. Sonra bize “Bunları niye Türk vatandaşı yaptınız, nereye oy kullanacaklar?” diyorlar. Oysa kendilerinin projesinde veya kendilerinin raporunda tüm Suriyelilerin 5 yıl içerisinde Türk vatandaşı olması söz konusu. O rapordan çok istifade ettik uluslararası hukuk bunu gerektiriyor ama biz hepsine mülteci statüsü vermiyoruz. Biraz önce açıklamaya çalıştım. Biz onlara mülteci statüsü verir kabul edersek o coğrafya boş kalacak, o coğrafyanın boş kalmasını istemiyoruz. O coğrafya boş kalırsa başka terör örgütleri, başka küresel güçler orayı dolduracak. Kıymetli bir coğrafya orası. Bu insanlar burada beceri ve bilgi anlamında gerekli olarak yetişsinler, donatılsınlar daha sonra da huzur ve barış olduktan sonra kendi ülkelerine, kendi coğrafyalarına, kendi evlerine, köylerine, okullarına dönsünler ve yaşasınlar istiyoruz. Avrupa imtihanı kaybediyor. Bizim de kaybetmemiz gerekiyor. Biz bazen o dili görüyoruz. Geçen yıldır herhalde, Afganistan’dan yoğun bir şekilde Türkiye’ye geçişler oldu. TV’de sürekli canlı yayın verdiler. Erzurum’a doğru sürekli insanlar yürüyor, Afganlılar yürüyor, yolların kenarlarında bütün TV’ler bunlar nasıl geçiyor buraya? Bunlar neden Türkiye’ye geldi? Bunlar terörist mi? Sürekli bana da sordular bunu. Bu terörist olabilir, bunlar bir yeri patlatabilirler, devlet nerede? gibi ifadeler içinde bulundular. O gün orada sorulması gereken bir soru vardı. Bu insanlar niçin buraya geliyor? Hiç kimse kendi evinden, barkından, yuvasından durduk yere

yola çıkar mı? Bir insan bin 500 km yalın ayak yürüyerek sırtında tek bir çanta bile olmadan bin 500 km yürüyen bir insan terörist olabilir mi? Bunların hepsi öyledi. Bin 500 km yoldan geliyorlar. Afganistan'dan, nereye de gittiklerini çok iyi bilmiyorlar ama bir coğrafyaya doğru, aslında bir yaşam umuduna doğru gidiyorlar. Bu insanların terörist olma ihtimali yok. Terörist dediğinin lojistik desteği olur, terörist dediğin çok iyi araçlarla bir şekilde farklı şekillerde geçer. Teröristler yolun kenarında çıplak ayakla yürür mü? Ama bizdeki algı bir anda ona döndü. Maalesef batının bizim de beraberinde ortaya çıkarttığımız mülteci, göçmen eşittir teröre yakınlık, böyle bir şey yok arkadaşlar bu tamamen bir efsane. Göçmenler dünyada en az suç işleyen kitlelerdir. Nettir, istatistikler öyle diyor. Türkiye'de de öyledir. Türkiye'nin yüzde 5'i göçmen olmasına rağmen suç işleme oranı yüzde 1,30'dur. Kilis'teki suç işleme oranına baktım. Türk vatandaşlarından çok daha az. Sonuç olarak şunu ifade edeyim, göçü doğru yönetmemiz gerekiyor. Suriye, sığınmacı ve diğer göçleri doğru yönetmemiz lazım. Doğru yönetirsek bize fırsatlar doğabilir ve mülteci hareketlerini insanlığa bir yük olarak değil, insanlığımızı ispat edeceğimiz bir fırsat olarak görmemiz gerekiyor. Yine şunu ifade edeyim göç, göçmenlik, sığınmacılık bir sorunsal, sorununun kaynağı mülteciler ve sığınmacılar değil, sorunun mağdurları mülteciler, onlar mağdurdur. Bu insanların o coğrafyadan kaçmasına ve göçmesine kim sebep oluyor? Ne sebep oluyor? Ona bakmak lazım. 1951 Cenevre Sözleşmesi'nden bahsettim biraz önce. Bugün Cenevre Sözleşmesi dünyadaki sı-

gınmacı hareketleri yönetemiyor artık. Akademik, politik çevrenin bir araya gelerek yeni bir sığınmacı sözleşmesi yazması gerekiyor. Bu hepimizin başına gelebilecek bir olay. Dünyanın en önemli konularından bir tanesi. Cenevre Sözleşmesi çok önemli bir sözleşmedir. Çok önemli görevler ve fonksiyonlar ifade etmiştir ama bugün yetersizdir. Dünyanın oturup göçle ilgili mülteciler ve sığınmacılarla ilgili yeni bir sözleşme, uluslararası protokolün yazılması gerekiyor. İnşallah biz bunu Türkiye'deki akademisyenlerle yazacağız. Türkiye bunu hak ediyor. Dünyadaki en çok mülteciye sahip olarak bizim de Meclis'te Göç ve Uyum Komisyonumuz var. Geçen yıl geniş kapsamlı bir rapor yayınladık. Türkiye'nin ve dünyanın farklı noktalarına gittik. Nedir? Ne değildir? Hangi adımlar atılmalıdır? Biz şimdiye kadar hangi adımlar attık? Neleri doğru yaptık, yapamadık? Bunları tek tek inceledik. Geçen yılki yayınladığımız raporu ve bildirimleri bir önceki yılı da okudum. Sayın Rektörüm, konunun daha çok gündeme alınması, bu konuda araştırma enstitülerinin kurulması, yürütme organıyla ve beraberinde kamu idareleriyle ortak çalışılması ve yeni modeller ortaya konulmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Sonuç olarak şunu ifade edeyim, bugüne kadarki süreci Türkiye Cumhuriyeti Devleti çok güzel yönetmiştir. Bunda kurumların ciddi bir katkısı vardır. Ama en önemli katkı milletin katkisidir. Milletin kabulüdür. Ben huzurlarınızda Türk milletine, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine teşekkür ediyorum bu süreci doğru yönettiği için.

Moderatör

Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

Atay USLU:

Sunumunu yapmak üzere Göç İdaresi Genel Müdürümüz Abdullah Ayaz’dan başlayalım. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Türkiye’de göçü yönetme iradesiyle kurulmuş oldukça da başarılı bir genel müdürlük. Hakikaten ortaya koyduğu politikalar açısından, bugüne kadar uyguladığı strateji açısından da çok başarılı. Neredeyse dünya tarafından örnek alınan politikalar üretiyorlar, kendisinden bu süreçte neler yaptıkları, Göç İdaresi kuruluşunun aşamasında nasıl bir teşkilatlanma olduğu, neleri hedefledikleri konusunda bilgi almak üzere mikrofonu veriyorum.

Göç İdaresi Genel Müdürü

Abdullah AYAZ:

Sayın Valim, saygıdeğer katılımcılar, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü adına sizleri saygıyla selamlıyorum. “İlginç zamanlarda yaşayalım” bir Çin bedduası. Biz hem dünyanın gelmiş olduğu nokta hem de göç konusundaki gelişmeler açısından çok ilginç zamanlarda yaşamaktayız. 1989

Berlin Duvarı yıkıldıktan Doğu-Batı Almanya birleştikten sonra Avrupa Birliğinin kurulması, sınırların kalkması gibi gelişmelerden sonra herhâlde 2000’li yılları -ben de 1995- 2000 yılları arasında üniversite öğrencisiydim- çok farklı olarak hayal etmiştik. Önümüzdeki dönemde insanların daha rahat bir şekilde seyahat edeceği, daha güvenli bir şekilde yaşayacağı, refahın ve belki huzurun daha rahat paylaşılacağı bir dünya hepimizin hayaliydi. 2000 yılından sonra gerçekleşen gelişmeler ve 2011 yılında ortaya çıkan önce Suriye arkasından da Irak krizi hem tüm dünyayı hem de ülkemizi çok farklı bir manzara ile başbaşa bıraktı. Tabii halihazırda göçle ilgili gelişmelere baktığımız zaman II. Dünya Savaşı’ndan bu

yana zorla yerinden edilmiş kişi sayısının artık en yüksek düzeye ulaştığı dünyada halihazırdaki sayı 68 milyonun üzerinde. Her dakika onca insanın zorla yerini terk etmek zorunda kaldığı, sınırları geçtiği, farklı ülkelere sığındığı, birçok acılar çektiği bir manzara ile karşı karşıyayız. Ülkemizde şu anda özellikle 2011 yılından sonra ortaya çıkan Suriye krizi bağlamında bunlara ilave olarak ortaya çıkan Irak’taki gelişmeler

Afganistan'da ve Pakistan'da süren istikrarsızlık sonucunda yaklaşık 4,8 milyon göçmene ev sahipliği yapmakta. Ülkemizde sadece Suriyeliler yaşamıyor. Yaklaşık 886 bin ikamet izin sahibi var. Yüzde 2'si 192 farklı ülkeden. Onun için göç hem dünyanın hem ülkemizin en önemli gündem maddelerinden birisi. Uzun sürede öyle olacak gibi görünüyor. Bunun için sizler de kamu kurumlarımızda, sivil toplum kuruluşlarımızda basınımızda tüm paydaşların bu duruma alışması ve buna yönelik olarak kapasite geliştirmesi ve gelecek planlaması yapması gerçekten büyük önem arz etmekte. Çünkü kaynak ülkelerdeki sorunlar çözülmediği sürece göçle ilgili sorunlar belki de artarak mallesef devam edecek durumda. Bu konuda ortaya çıkan yükün ve külfetin paylaşımına baktığımızda yine çok adaletsiz manzara ile karşı karşıyayız. Dünya üzerindeki göçmenlerin yüzde 85'inde gelişmekte olan ülkeler, yüzde 15'inde de gelişmiş ülkeler ev sahipliği yapmakta. Duvarların kalktığı 1990'lardan sonra aslında özellikle 2010 yılından sonra yeniden duvarların inşasına hep birlikte şahit olduk. Şu anda Amerika yeni duvar inşasıyla ilgili sonuç veya çözüm ararken aslında Balkanlarda birçok ülke çok ciddi manada sınırla ilgili tedbirler, güvenlikler aldı. Herkes artık göçü ve göçmenleri ülkesinin dışında tutma gayreti içerisinde. Ama tarih ve tecrübe bize şunu gösteriyor ki, dünyada aşılamayan duvar yok. Yani insanlar göç etmek durumundalarsa zaten sadece bir canlarının kaldığını düşünüyorlar ve bunu riske ederek yola çıkıyorlar. Onun için sadece hayatını ortaya koyarak yola çıkan bir insanı duvarla, sınır kontrolüyle, polisle, jandarmayla durdur-

manın imkanı yok. Çözümü başka yerlerde aramak gerekmekte. Küresel anlamda meydana gelen gelişmelere baktığımızda son dönemde göçün, özellikle Birleşmiş Milletler nezdinde yoğun olarak tartışıldığını, görüşüldüğünü bununla ilgili olarak farklı belgeler ortaya konduğunu, farklı işbirliği alanlarının araştırıldığını hep birlikte görmekteyiz. Özellikle göçle ilgili son yıllarda yaşanan gelişmeler ışığında 2015'te Birleşmiş Milletler 2030 yılı kalkınma hedefleri arasına göçü aldı. Arkasından 2016'da New York bildirisinde büyük ölçekli mülteci ve göçmen hareketlerine yönelik alınacak tedbirler ve yapılacaklarla ilgili olarak 193 ülke tarafından New York Bildirisi kabul edildi. Bu bağlamda göç küresel düzlemde nasıl bir çözüm bulunabilir arayışına başlandı. Çünkü aynı zamanda New York Bildirisi şunu da ifade etmekteydi ki göç hiçbir zaman bugün de, yarın da böyle olacak, bir ülkenin tek başına altından kalkabileceği, tek başına çözüm üretebileceği bir olgu değil. Onun için bu konuda tüm ülkelerin ortaklaşa belli hedefler ortaya koymaları, belli gayretler göstermeleri ve belki bu konuda ortaya çıkacak olan külfeti birlikte paylaşmaları gerekmekte. Başta da ifade ettiğim gibi Afganistan, Pakistan, Irak veya Suriye kaynaklı göçün sadece Türkiye'nin belli başlı ülkelerin üzerine bırakılması gibi bir durum söz konusu değil. Bu duruma kalıcı olarak çözüm bulunamazsa bu göç hareketleri eninde sonunda bu hareketlere umarsız olarak davranan ülkelerin kapısına muhakkak dayanır. Tarih bunu gösterdi. Önümüzdeki dönemde gösterecek ve New York Bildirisi'nden sonra 2018 yılı Aralık ayında Marakeş'te Küresel Göç Mutabakatı imza altına alın-

di. 152 ülke bu mutabakata destek verdi. Macaristan başta olmak üzere Avrupa’da aşırı sağın yükselişte olduğu bazı ülkeler bu mutabakata karşı çıktılar. Tabii ki Küresel Göç Mutabakatı aslında baktığımızda bağlayıcı bir metin değil. Ülkelere temelinde belli bazı zorunluluklar, zorlamalar veya yükümlülükler getirmemekte. Buna rağmen çok büyük tartışmalara sebep oldu. Marakeş’te Küresel Göç Mutabakatı ile ilgili konuşmasını yapan Belçika Başbakanı orada şunu söylemişti. “Şu anda hükümetim meclisin desteğine sahip değil.” döndükten birkaç gün sonra da istifa etmek durumunda kaldı sadece mutabakata destek verdiği için. Mutabakatın hazırlanmasında önemli rol oynayan İsviçre mesela Küresel Göç Mutabakatının kabul edildiği Marakeş’teki toplantıya gelmedi ülkesindeki tartışmalardan dolayı. Yani göç bir yakan top aslında. Bu konudaki tüm ülkeler için gerçekten zor bir konu. Siyaseten de, kurumsal bazda da yönetilmesi gerçekten kolay değil. Dediğim gibi bağlayıcılığı olmayan ülkelerin üzerine hiçbir somut yükümlülük getirmeyen Küresel Göç Mutabakatı bile Avrupa ülkelerinde çok ciddi tartışmalara sebep oldu. Fransa’da bu konuda gösteriler düzenlendi. Artık ülkemiz göç ile ilgili kararları kendisi almayacak. Birleşmiş Milletler tarafından her türlü karar alınacak. Oysa biraz önce Sayın Vekilimizin de ifade ettiği göçle, göçmenlerle ilgili yalan yanlış haberler sadece bizde olmuyor. Avrupa’nın bir sürü ülkesinde de sadece Küresel Göç Mutabakatı bağlamında bir sürü yalan haber üretildiği bu konuda artık ülkemizin bir iradesi yok, tamamen Birleşmiş Milletlerin almış olduğu kararlar çerçevesinde bunu yöneteceğiz diye. Ama tekrar ifade etmek istiyoruz ki bu konuda önümüzdeki dönemde, küresel bağlamda, ülkeler üzerlerine düşenleri yapmazlarsa neticede göçten ülkemiz de etkilenecek. Ama şundan emin olabilirsiniz ki bütün ülkeler bu göç hareketinden fazlası ile nasiplerini alacaklar. Göçle ilgili olarak şunu ifade etmek istiyorum. Geleceğe dönük olarak kalıcı çözümler bulunamadığı takdirde bunlar dünyanın iyi günleri yani önümüzdeki dönemde 2050 yılına geldiğimizde Afrika kıtasının ¼’ü gençlerden oluşacak. 2100 yılında bu rakam yüzde 50’yi bulacak. Halihazırdaki ekonomik durumuyla, siyasi istikrarsızlığıyla Afrika’nın böyle bir nüfusa bakması, beslemesi mümkün değil ve artık bilginin dağılım hızı çok yüksek. Yani bundan 40-50 yıl önce insanlar Avrupa’da, Amerika’da veya Türkiye’de insanların nasıl yaşadığını, halkların nasıl yaşadığını, ekonominin, siyasi durumunun nasıl olduğunu bilemezken şu anda bundan gayet rahat bir şekilde haberdar olabiliyorlar. Onun için Avrupalı muhataplara benim sürekli söylediğim şu: “Akdeniz’in bir kıyısında insanlar açlıktan, sefaletten, kötü yönetimden, baskıcı rejimlerden dolayı hayatını kaybederken, Akdeniz’in diğer kıyısındaki insanları plajda rahat rahat güneşlendire-

mezler.” Yani bu kesinlikle o insanlar karşı kıyıda öyle bir refahın olduğunu bildikleri sürece o kıyıya ulaşmak için ellerinden geleni ortaya koyacaklar. Dediğim gibi Libya sahillerinden önümüzdeki dönemde çok fazla sayıda güvensiz bot, can yeleksiz göçmenler denize açılacaklar. Bu kaçınılmaz bir sorun. Bu sebeple önümüzdeki döneme ilişkin olarak tüm ülkelerin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeleri büyük önem arz etmekte. Gelecekte sadece ekonomik ve siyasal istikrarsızlıklar olmasa da iklim değişikliği bile önemli göç hareketlerine sebep olacak. Şu anki göstergeler önümüzdeki dönemde Afrika kıtası kavrulurken muhtemelen Güney Doğu Asya’yı da sellerin götüreceğini ve bu sebeple belki farklı hareketlerin yaşanabileceğini bize ifade etmekte. Pakistan önümüzdeki dönemde toparlanmazsa 2050 yılında belki mevcut 200 milyonu aşan nüfusunu çok ciddi sayıda arttırmış ciddi sayıda genç nüfusa sahip bir ülke bizim karşımızda olacak. Bu süreçte, 2011 yılından beri hem kurumsal olarak hem toplumsal olarak üzerimize düşeni göç alanında fazlasıyla yaptığımızı fazlasıyla sorumluluk üstlendiğimizi ve çok rahat bir şekilde uluslararası toplantılara da katılabildiğimizi sizlere ifade etmek istiyoruz. Göç Dairesi Genel Müdürlüğü bu krizin ortasında kuruldu. Bu siyaseten hem büyük bir cesaret hem de belki büyük bir riskti. Yani bu tarih, bu coğrafya tarih boyunca farklı göç hareketlerine maruz kaldı ama 2011 yılından beri Suriye bağlamında yaşamış olduğumuz göç hareketi bizim bu kadar kısa süre içerisinde maruz kaldığımız en büyük göç krizi. Yani bu kadar kısa süre içerisinde bu kadar fazla göçme-

ne hiçbir zaman biz ev sahipliği yapmak durumunda kalmadık. 2013 yılında kurulduk. 2014 yılında genel müdürlük faal hale geldi. 18 Mayıs 2015 tarihinde de taşrayı devraldık. 81 il müdürlüğümüzde faaliyettediriz ve bugüne kadar da hem ilgili kurumlarımızın desteği hem de toplumsal destekle bu krizi yönetme başarısını gösterdik. Dediğimiz gibi Sayın Atay Uslu Vekilimiz göçle ilgili tüm kavramsal terminolojiye hâkim olduğu için aslında temel ilkeleri fazlasıyla işaret etti ama ben her zaman şunu söylüyorum. Bugüne kadar göçle ilgili olarak ulusal ve uluslararası hukuka en önemlisi de vicdana ait hiçbir şey yapmadık. Bu sebeple anlımız açık başımız dik, göç konusunda her türlü platformda ülkemizi temsil etmeye çalışıyoruz. Yaklaşık 2 hafta önce de Budapeşte Süreci Bakanlar Konferansı İstanbul’da gerçekleştirildi. Budapeşte süreci 1991’de başlamış. 1993’ten beri Bakanlar Konferansı düzenlenen ve 2006 yılından beri bizim başkanlığını yaptığımız bir süreç. Neticede İstanbul’daki toplantıda da 46 ülke katılım sağladı. 20’si bakan, 10’u bakan yardımcısı düzeyinde ve İstanbul taahhütleri kabul edildi. Çekimler kalan ülkeler oldu. Bunun başında da Macaristan geliyor. Tabii Budapeşte Süreci ismiyle bir göç süreci yürütmek herhalde yaşadığımız zamanda kötü bir espri olabilir diye düşünüyorum. Macaristan’ın başkentinin ismi de bir göç sürecinin yönetilmesi kötü bir espri gibi geliyor insana ama 1993 yılında ilk Bakanlar Konferansı Budapeşte’de gerçekleştirilmiş ve AB üyesi olana kadar da başkanlığını yönetmiş. O sebeple aslında bu İstanbul’daki toplantıda yapmış oldukları konuşmadan sonra bir sürü ülke bu süre-

cin isminin değiştirmenin zamanının geldiğini ifade etti ama onu belki ileride göreceğiz. Ama şu var, oradaki metne katılmayan ülkeler, Macaristan katılmadı bu metne ama “Süreçten çekilmiyoruz, sürecin içinde kalmaya devam edeceğiz önümüzdeki dönemde de süreçte yerimizi alacağız ve eşbaşkanlığı sürdürmeye devam edeceğiz.” diyor. Çünkü herkes biliyor ki göçün etkilerinden kalıcı çözümler bulunamadığı sürece belki birazcık kaçınılabılır. Yani ilerleyen süreçte bu ülkelerin tamamı bu platformdan uzaklaşmak istemiyorlar. Çünkü biliyorlar ki muhakkak bir iş birliği yapma gereği hissedilecek önümüzdeki dönemde. Türkiye ile Yunanistan’la, Balkan ülkeleriyle, Afganistan’la, Pakistan’la, İran’la, Irak’la konuşmak gerekecek. Çünkü bu sorunların çözümü hiçbir zaman “Ben sınırlara tel çektim, duvar ördüm, asker koydum”la olacak şeyler değil. Muhakkak bu kriz onları da etkileyecek bu sebeple hiçbir ülke, belgeye katılmayanlar da süreçten çekilmediler ve önümüzdeki dönemde de süreçte kalacaklarını söylediler. Orada aslında kabul edilen metin yine bir bağlayıcı metin değil. Ancak düzensiz göçün önlenmesi ve düzenli göçün düzenlenmesi, arttırılması ve teşvik edilmesiyle ilgili olan bir metindi. Göç artık önlenemeyecek durumda. Yani bunun sınır sayıları azaltılabilir. Bir yıl kontrol ederseniz öbür yıl yükselir ama tüm ülkelerin el birliği içerisinde bu göçü yönetmeyle ilgili bir irade ortaya koymaları önemli. Bunun yolu da kaynak ülkelerde kalıcı çözümlerin üretilmesi, insanlara sınırlardan yasa dışı olarak geçmeyin derken onlara yasal olarak bazı ülkelere ulaşabileceği, ülkelerde çalışma imkânı olabileceği, o ülkelerde aileleri yaşıyorsa onlarla tekrar bir araya gelebilecekleri yasal yolların açılabilmesiyle ancak mümkün olur. Şu anda Avrupa Birliği’nin yapmış olduğu bunun tamamen önlenmesi yönünde ama şu var ki insanlara dediğim gibi bir taraftan geçmeyin derken bir taraftan yasal yollar açmazsanız bu insanlar oraya ulaşmak için çok farklı yol ve yöntemler deneyecekler. Çünkü ortada bir talep var ve bu talep muhakkak bir arzı doğuruyor. Göçmenlerin ev sahibi ülkelere etkisine gelecek olursak literatür taramasını siz de akademik olarak yapabilirsiniz. Ama ben yaklaşık 3,5 yıldır Göç İdaresi Müdürlüğü’nde çalışıyorum. Daire başkanlığı görevlerinde de bulundum. Bugüne kadar göçmenlerin bulunduğu ülkeye ekonomik olarak negatif etkide bulduklarıyla ilgili gördüğüm herhangi bir rapor yok. Bu etki ya nötr ya da pozitif. Çünkü şu da var ki göçmenler aslında tüm ülkelerde. Kabul edelim ki bizim ülkemizde de ekonominin içerisinde kayıtlı veya kayıtsız olarak varlar. Şu anda İspanya’ya gitseniz İspanya’daki seraların tamamında çalışanlar kuzey Afrikalı göçmenler. Amerika’ya gittiğinizde milyonlarca. Aslında hem Güney Amerika’dan gelenlerin hem farklı ülkelerden gelenlerin yine kayıtlı veya kayıtsız olarak istihdam içerisinde

de bulduklarını görüyorsunuz. Kamp-larımızda kalan Suriyelilerin sayısı 241 bin ve bu insanların yaklaşık 3,5 milyonu şehirlerimizde yaşıyorlar. Bunların yaklaşık 1,5 milyonu Kızılaykart vasıtasıyla, AB'den gelen bir yardım alsalar bile aslında tamamı bir şekilde çalışmakta, üretmekte ve ekonomiye katkıda bulunmaktalar. Onun için sadece sayılara bakarak bu insanların ülkemize yük olduklarıyla ilgili bir varsayımda bulunmak doğru değil. Şu da var ki ekonomi sabit bir pasta değil. Yani gelen 3,5 milyon Suriyeli aynı zamanda kendi ekonomisini oluşturmaktadır. Bu insanlar da ülkemizde tüketmekte ürettikleri gibi, bu insanların da ihtiyaçları var. Ev kiralamak, giyimlerini kuşamlarını, yiyecek ve içeceklerini bu ülkeden temin etmekte. Onun için aslında bu gelen sayı ekonominin belli oranda büyüdüğünü ifade etmekte. Geldiğimiz nokta şunu ifade ediyor. Göçün esas problemi yönetilmesi, önlenmesi değil. Dediğimiz gibi muhakkak düzensiz göçün engellenmesi, sınırlardan içeriye az sayıda insanın yasa dışı olarak girmesi önemli ama doğru bir şekilde yönetilen göçün ülkelere çok ciddi katkı yaptığı da malumunuz. AB'deki doktorların yüzde 30'dan fazlasını, NASA çalışanlarının yüzde 30'dan fazlasını, Microsoft çalışanlarının neredeyse 1/3'ünü, Apple çalışanlarının oldukça fazlasını Hintliler oluşturmaktadır. 2016 yılında ekonomi bilim alanında Nobel Ödülü kazanan 6 Amerikalı'nın tamamı göçmendi. Amerika'ya baktığımızda aslında Fortune 500'ün içindeki firmaların birçoğunun birinci veya ikinci kuşak göçmenler tarafından kurulduğu görülmekte. Dünya nüfusunun şu an yüzde 3,4'ünü göçmenler oluş-

turuyor. Ama Dünya Bankası'nın verilerine göre dünya ekonomisine göçmenlerin yapmış olduğu katkı yaklaşık yüzde 10. Bu sebeple aslında bu konuyla ilgili olarak yapılacak her türlü konuşmanın veya beyanatın belli araştırmalara dayanarak, somut veriler ışığında yapılmasını özellikle akademik çatı altındayken hem hocalarımızdan hem öğrenci arkadaşlarımızdan muhakkak ki istiyoruz. Kimse yerini yurdunu durduk yere terk etmiyor. TRT Belgesel'de Çaykara'dan Gökçeada'ya göç ettirdiğimiz bir kitlenin belgeselinde bunu izlemiştim. Muhakkak izleyin. Orada bizim bir vatandaşımızın şu ifadesi vardı ki çok vurucu: "Babam derdi ki göçün derdi var en hafifi ölüm." Bu insanlara doğru bakarken bu bilgiler ışığında bakmamız herhalde hem daha doğru hem daha mantıklı hem de daha vicdanlı davranmamızı sağlayacak diye düşünüyorum. Tekrar davetleri için başta Rektörümüz olmak üzere tüm hocalarımıza çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Moderatör

Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

Atay USLU:

İbn-i Haldun “Medeniyetler doğar, büyür, gelişir ve ölür.” diyor. Bana göre medeniyetlerin ölümünü geciktiren veya öne alan bir süreç, bir sosyal olay vardır o da göçtür. Göçleri doğru yönetirsek medeniyetlerin ölüm sürecini uzatırız, ömürlerini uzatırız. Ancak doğru yönetmezsek medeniyetler daha erken ölür. Bu yüzden göçler doğru değerlendirilirse ekonomik, sosyal, siyasal katma değerler ortaya koyabiliyor. Göç İdaresi Genel Müdürümüz, çiçeği burnunda kurulur kurulmaz kendini Suriye krizinin içinde buldu. O zamana kadar olan süreçte Emniyet Genel Müdürlüğü işin bir kısmını yapıyordu. Önemli kısmını da AFAD Başkanlığımız yapıyordu. Özellikle 2011’den sonra hemen geçici koruma altındaki Suriyelilerin Türkiye’ye gelişleriyle beraber geçici barınma merkezlerine yerleştirilmesi, kurulma aşamalarının tamamı, sığınmacılar, Suriyelilerle ilgili eğitim başta olmak üzere, temel hizmetlerin verilmesi süreçlerini AFAD Başkanlığımız yürüttü. Şimdi AFAD Başkanımız bu süre içerisinde yaptıkları, yapacakları, olaya bakışları konusunda bilgi verecekler.

AFAD Başkanı

Mehmet GÜLLÜOĞLU:

Atay vekilimizin olması göç çalışanlarımız açısından çok büyük bir avantaj. Çünkü böyle zor bir konuyu bilmesi, meclise taşıması, konuya

gerçek ve farklı bir bakış açısı getirmesi açısından memleketimiz ve ülkemiz için bir şans olduğunu ifade etmek istiyorum. İşin teorik kısmıyla alakalı söylenmesi gerekenleri hem Atay vekilimiz, hem Göç İdaresi Genel Müdürümüz Abdullah Bey ifade etti. Sayın Valimizin, hocamızın, vekillerimizin müsaadesiyle sunumumun iki kısmı olacak. İlk kısımda hızlı bir sunum olacak. İkinci kısımda genç arkadaşlarımızla hızlı bir etkinlik yapmak istiyorum. Sadece didaktik bir konuşma yerine daha aktif bir sunum olsun isterim. Uluslararası göç ve mültecilik dünyadaki insani krizler. AFAD aslında bir afet kuruluşu. Ancak sadece afetle ilgilenmedik. 2011’de başlayan krizde bir beşeri afette sayılabilecek olan göç yönetiminde çok ciddi roller üstlendik.

2011 Mart ayından 2018 Mart'ına kadar kampların kurulumu ve yönetimi sürecinde 25-26 kampa çıkmıştı ve kamp dışındaki Suriyelilere yönelik hizmetleri AFAD yürüttü. Bu yüzden bu konuda daha önce vazifem olan Kızılay Genel Müdürlüğü sürecinde son bir buçuk yıldır vazifem olan AFAD Başkanlığı sürecinde aktif bir şekilde göçle ilgili çalışmalar yürüttük. Uluslararası göçmenlik açısından bakıldığında haritada yerini koyduk. Ama genel mantık aynı. Gelişmiş ülkeler var gelişmekte olan ülkeler var. Eskiden gelişmemiş ülkeler diye nitelendirilirdi. İnsanlar gelişmekte olan ülkelere, gelişmekte olan ülkelere kayma meyli gösteriyor. Bugün için de bu başta Avrupa ve Amerika anlamına geliyor. O yüzden de Avrupa 78 milyonluk göçmene, Amerika ise 58 milyonluk göçmene ev sahipliği yapıyor. Dünyanın yönü bu tarafa dünyanın yönü doğudan batıya doğru ve insanlar bu yönde hareket ediyor. Göçmen kaynağı ülkeler açısından, insanlar en çok hangi ülkelere göç etmeye çalışıyor diye bakıldığında Hindistan, Meksika, Rusya, diye ilk üç var. Hindistan, Meksika, Rusya, Çin, Bangladeş nüfusu yoğun ülkeler. 1 buçuk milyarlık Çin var. 1 milyardan fazla nüfusu olan Hindistan var. Rusya var. Bangladeş açısından da baktığımızda küçük bir ülke büyük bir nüfus var. Arkasından Suriye geliyor. Tabii ki Suriye'deki göçmen sebebini biliyoruz. 8. yılına girmiş bir insani kriz, savaş ve iç savaş var ve diğer ülkeler diye sıralanıyor. Esasında göçmeni çeken, toplayan ülkelere bakıldığında Amerika birinci sırada. Suudi Arabistan özellikle iş gücü hizmet anlamında ikinci sırada 12,2 milyon, Almanya 12,2 milyon, Rusya, 11 milyon diye gidiyor.

Dünyanın enerjisini, dünyanın beynini toplayan bir olgu var karşımızda. Sadece bir sorun değil bunu planlı bir şekilde yapan dünyanın en çok göç veren ülkesi olan Hindistan bir tarafta, diğer tarafta dünyada en fazla göçmen toplayan Amerika var. Bu yüzden bu konu sadece bir krizi yönetme değil istifade etmeyi de içinde barındıran bir gerçek. Göçmen misafir eden ülkeleri konuştuk. Yerinden edinme ve mültecilik konusunda ise dünyada 258 milyon göçmen var. Bunun 70 milyona yakını mülteci statüsünde yani sığınacak yer arıyor. Zorunlu olarak göç etmiş insanlardan oluşuyor. Bunun 40 milyonu ülke içinde yerinden edilmiş. Ülke içinde zorla yerinden göç etmek zorunda kalmış. 25,4 milyonu mülteci 3,1'i ise sığınma isteyen ya da vatansızlar diye devam eden daha küçük gruplar. Yüzde 85'i gelişmekte olan ülkelere yani bir tarafta böyle bir göç var. Ama bir taraftan da bu insanların önemli bir kısmı istedikleri ülkeye çok varamıyorlar. Bir taraftan göç devam ediyor. Her gün devam ediyor ama başka krizler de var. Afetler, savaşlar var ve bugün itibarıyla 42 ülkede 132 milyon kişi insani yardıma muhtaç. Bu krizlerin ortalaması da 9 yıl yani aktif bir şekilde krizler ve etkileri de devam ediyor. Dünyada her 70 kişiden biri insani yardıma muhtaç. 2014'te 59 milyon zorla yerinden edilmiş. 3 yılda bu rakam daha da artarak 69 milyona çıktı. Yani aktif bir kriz var karşımızda. Biz görmesek bile bir bitkinin büyüdüğünü hızlandırılmış şekilde anlarsınız. Bazı krizler de böyledir. O an için görmezsiniz ama bir yıllık bir kaç yıllık süreçlere baktığımızda krizin nasıl büyüdüğünü ya da bir gerçeğin nasıl gitgide daha ağır hissedildiğini fark eder-

siniz. Bu harita Birleşmiş Milletlerin web sayfasından. Özellikle siyaset, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler okuyan arkadaşların bilmesini tavsiye ederim. Dünyadaki yardım ağının takip edilebildiği bir web sayfasıdır. Şu an nerelerde krizler var, güncel bir harita bu onu gösteriyor. Afrika’daki Sahel bölgesi, Ortadoğu diye ifade edilen Suriye, Filistin başta olmak üzere kriz bölgesi. Yine Afganistan, Bangladeş, Myanmar ve Latin Amerika’daki bölgeler görünüyor. Bunlar potansiyel göç, çatışma ülkesi ve diğer birçok insani krizin de temel ilkeleri diyebilirim. İlk başta öne çıkanlara hızlıca bakmak gerekirse, Afganistan, Demokratik Kongo Cumhuriyeti göçmen üretiyor. Etiyopya yoğun bir şekilde kıtlıkla, açlıkla mücadele ediyor. Somali dünyanın her yerine göçmen göndermiş bir ülkedir. 20 yıldan daha uzun bir süre devletsiz ya da iç çatışma yaşayan bir dönem geçiriyor. Suriye, hepimizin malumu olan bir coğrafya. Yemen nüfusunun yüzde 83’ü krizle karşılaşan bir ülke. Yemenle alakalı olarak daha önceki gerek Kızılay gerekse AFAD vazifelerim sebebiyle Somali’ye defalarca gittim. Somalili göçmenlerin bir kısmı Yemen’de yaşıyordu. Ancak son 3-4 yıl içinde Yemen’deki Somalili göçmenler Somali’ye geri döndü hatta Yemen’den bazı göçmenler Somali’ye geçti. Avrupa’nın göçle alakalı değişimini kısa bir süre içerisinde Somali, Yemen ilişkisini de bu dünya yaşadı. Suriye ile alakalı olarak diğer ülkeler de mülteci statüsünde krizden önce 100 binden daha az sayıda mülteci vardı. 2011’den önce Suriyeliler yoğun göç veren ülke değildi. 2011’den sonra 6 milyondan daha fazla insan göçmen statüsüne dönüştü, göç etmek zorunda kaldı. Yine 2011-2009 raporlarına göre dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapanlar anlamında birinci Pakistan ikinci Suriye idi. 1 milyon 100 bin mülteciye, göçmene gerek Iraklı, Filistinlilere Suriye ev sahipliği yapıyordu. Burada yapacağımız bilgi yarışmasında küçük bir hediyemiz olacak. Suriye kriziyle alakalı Suriye’nin nereden nereye geldiğini görmek anlamında rakamlar gitgide artan bir şekilde ilerliyor. Türkiye’de bu rakamda da 3.6 milyon Suriyeli yeni doğan Suriyeliler ve bu rakam dinamik bir şekilde değişiyor. Türkiye’de 3.6 milyon, Lübnan’da 1 milyona yakın, Ürdün’de 670 bin civarında, Suriye içinde 6.6 milyon IDP var. Biz neler yaptık bugüne kadar? Türkiye’deki Suriyeliler ile alakalı kampların kurulması, kamplardaki birçok hizmet eğitim, sağlık, meslek edindirme hizmeti. Kamp dışındaki bizim faaliyete başladığımız dönemde Göç İdaresi henüz kurulmamıştı. Kamp dışındaki birçok hizmeti koordinasyon anlamında AFAD Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olarak Temmuz 2018’den önce rol üstlendi. O dönem New York Times’daki başlık buydu ya da başka bir başlıkla “Beş yıldızlı kamplar” diye ifade ediliyordu. Kayıt süreçleri o insanlarınki kayıp kuşak olarak ifade edilir. Kayıp kuşak oluşmaması

için eğitim ve sağlık süreçleri gibi bir bireyin bir sivilin hayatında belki bugün değil ama günler içinde yaşlıların ve hamilelerin, bir kanser hastasının, 8 yaşında ki çocuğun ihtiyaç duyabileceği birçok hizmet teker teker verilmeye başlandı. Özellikle sağlık hizmeti başta olmak üzere Suriyelilere en büyük hizmet üretildi ve üretilmeye devam ediyor. Bu konu dünyanın gündeminde. Türkiye'nin yaptığı hizmetleri takdir ediyor. Ancak bizim dünyaya söylediğimiz şu: "Takdir etmekten öteye geçin, gelin bu yükü beraber taşıyalım." Geçici koruma statüsü önemli bir karardı, önemli bir statü verilmesiydi. Çünkü tanımlanmış göçmen statüsü var. Onun yerine tanımlanacak geçici koruma statüsü verilmiş oldu. Geçen sene Mart itibari ile de bu hizmetler bir yıl önce Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne devredildi. Bizim Suriye içindeki hizmetlerimiz devam ediyor. Çünkü hem yeni bir göçün oluşmasını engellemek hem de oradaki insanların ihtiyacını gidermek üzere Suriye içinde kamplar var. Kamplar dışında yaşayan düzensiz göçmenler var. Oradaki evlerinde bile yaşasa sağlık ve eğitim hizmetini alması için Sağlık Bakanlığıyla, Milli Eğitim Bakanlığıyla ve diğer bakanlıklarla beraber içeride hizmetleri artırmaya çalışıyoruz. Böylece hem köyüne, ilçesine dönebilecek olan insanlar için bir hizmet ortamı oluşturulması hem de göç etme ihtiyacının azaltılmasına yönelik çalışmalar üretiyoruz. Gerek Fırat Kalkanı'nda gerek Zeytindalı bölgesinde gerekse İdlib bölgesinde çalışmalarımız devam ediyor.

Moderatör

Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

Atay USLU:

AFAD Başkanımıza teşekkür ediyoruz. Çarpıcı bir şekilde bu dünyanın hepimize yetebileceğini ifade etti. Göçmen de olsak yerleşik de olsak bu dünya hepimize yetebilir. Yeter ki paylaşmasını bilelim. Külfeti ve beraberindeki mükâfatı sosyal ve adil bir şekilde dağıtmamız ve paylaşmamız gerekiyor. Paylaşma ve dağıtma konusunda Türkiye'nin önemli bir kuruluşu Kızılay. Göç İdaresi, AFAD ve Kızılay Türkiye'nin dünyadaki yüz akı kuruluşları. Son yıllarda çok önemli görevleri yerine getiriyor. Kızılay Başkanımız bize özellikle sığınmacılara yaptıkları yardımlar ve sosyal uyum yardımları konusunda bilgilendirmede bulunacaklar.

Kızılay Genel Müdürü

Ahmet İbrahim ALTAN:

Hepinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. Şimdi sekiz yıldır krizle boğuşuluyor, krizle uğraşılıyor. Sadece Suriye krizinden kaynaklı göçle değil aslında. 1868 yılından sonra 1977-1978 Osmanlı Rus Harbi'nden itibaren bir şekilde göçlerle, göçmenlerle uğraşan ve bu konuda esaslı bir tecrübe sahibi kurumumuz. Suriyeliler konusunda insani yardım faaliyetleri bağlamında Kızılaykart, nakit temelli bir destek programı. Toplum merkezleri, geri gönderme merkezleri, aile bağları tesisi konusunda yeniden çalışmalar yapılıyor. Suriye sınır ötesi yardımlar konusunda on dört kapı vardı daha önce burada. 2 milyar 720 milyonluk yardım geçişi ve 44 bin araç geçişi sağlanmış. Bu Kızılay üzerinden geçtiği

için 515 tane ulusal, uluslararası sivil toplum kuruluşunun desteği ile bu sağlanmış. 2 bin 359 bağışçı kurum ya da bireysel bağışçılar tarafından bu bağışlar gerçekleştirilmiş. Bu sınır yardımlarının organizasyonu konusunda OÇE tarafından 904 bin dolarlıkta bir destek sağlanmış. Suriye ve Türkiye tarafındaki kamplar kurulurken 75 bin, Suriye sınır ötesi yardım bağlamında da 99 bin çadır desteği sağlandı. Halep bölgesi ve İdlib bölgesinde çadır kentler kuruldu. Yine Afrin bölgesine yaklaşık 2 milyon 617 bin defa yardım sağlandı. Burada da 6 milyon 700, yaklaşık 7 milyonluk şu ana kadar bir destek verildi. Fırat Kalkanı bölgesinde ise toplamda 3 milyon 384 bin kumanya, 337 bin adet gıda kolisi, 2 milyon 302

bin sıcak ekmek ve 109 milyonluk bir bütçe burada kullanıldı. Bunları yaparken gerek ulus üstü kuruluşlar, gerek uluslararası kuruluşlar gerekse Türkiye’deki sivil toplum kuruluşlarının destekleriyle bu çalışmalar gerçekleştirildi. Kızılaykart programımız var. Kızılaykart Avrupa Birliği’nden gelen kaynağı kullandığımız kartımız. 1 milyon 545 bin kişi sosyal uyum yardımından istifade ediyor. Bunların ana kitlesi Suriyeliler. Fakat 78 ülkeden insan var bu listede. Bunun yanında 487 bin de eğitim yardımı var. Şu ana kadar burada sosyal uyum yardımında 822 milyon dolar kullanılmış. 1 milyarlık bir bütçe söz konusu. Dağıtmaya devam ediyoruz. Döviz artışı dolayısıyla süre uzadı. Normalde 1 buçuk milyon hedefken 1 milyon 545 bindeyiz şu anda. Şartlı eğitim yardımında 450 bin hedefken 487 bine ulaştığımız. Hala bütçemiz var kullanmaya devam edeceğiz. Yetişkinlere dil eğitim programı başlayacak. Burada da yaklaşık 50 milyon TL bir bütçemiz var. Bölgelere göre baktığımızda sosyal uyum yardımından yüzdelik olarak bölgeleri görüyorsunuz. Kadın erkek olarak hemen hemen eşit oranda ve yaş aralıklarına da baktığımızda 1 buçuk milyon 932 bin, 0-17 yaş grubunda olan kişiler bunlar. 18-59 yaş arasındakiler 568 bin, 60 yaş üstü ise 45 bin kişi. Yine kamp içi gıda desteği, şartlı ve kısıtlı aylık düzenli yardım kişi başına 50 TL yüklediğimiz kartımız ile ilgili bilgilerde Kasım 2012’de başlayan süreç bugün de devam ediyor. Şu ana kadar 19 bin 623 kişinin kartına yükleme yapılmış. 578 milyon TL’lik bir bütçe harcanmış. Burada sosyal yardımlaşma dayanışma vakıfları ile çalışıyoruz. Şartlı eğitim yardımımızı Milli Eğitim Bakanlığımız, Aile Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, UNICEF ile birlikte yürütüyoruz. 2 ayda bir bunların

yüklemesini yapıyoruz. Yine burada da 402 bin hem sosyal uyumdan hem de şartlı eğitim yardımından istifade eden kişi var. Ocakta 391 bin yükleme yapılmış ama totalde Ocak 2019 itibariyle 487 bin kişi buradan istifade etmiştir. Kız, erkek çocuk oranları yaklaşık yarı yarıya olarak görünüyor. Çocuk programlarımız bağlamında savaş, yoksulluk ve göçe maruz kalan gruplar içerisinde çocuklar en kırılganlar. Türkiye’de doğan çocuk sayısı da 415 bin civarında. Çocuk dostu alanlarımız var. Buralarda çocuklarımıza psiko-sosyal destekler veriyoruz. Dışarıda resim sergisi var. Sergi bu çocuklarımız tarafından oluşturulan resimlerden meydana geldi. 2013’te başlanılan projeden yararlanan çocuk sayısı 448 bin civarına ulaşmış. 13 geçici barınma merkezinde 7 tane mobil çocuk dostu alan ekibimiz var. Çocuk ve gençlik merkezlerimiz ile 3 noktada hizmet veriyoruz. 15 tane toplum merkezimiz var. Çocuk programlarımıza baktığımız zaman 16 ilde 38 aktivite noktasında çalışmalar gerçekleştiriliyor. Toplum merkezlerimiz hem UNICEF hem Kızıllaç hem de Kızıllaç’dan aldığı kaynaklar ile çalışıyor. 15 noktada varız 16’ncı noktayı İzmit Gebze’de açacağız. Şu ana kadar 84 milyonluk bir bütçe kullanılmış. 198 bin kişi psiko-sosyal ve sağlık hizmetlerinden, 208 bin 850 kişi sosyo-kültürel ve uyum faaliyetinden yararlanmış. Türk vatandaşlarının bazıları da faydalanmaya başlamış. Bu noktaları önemli ve faydalı merkezler olarak görüyoruz. Mülteci sorunu bittikten sonra Kızıllaç olarak bu toplum merkezi sistemini kendi bünyemizde, kendi vatandaşlarımız için devam ettireceğiz. Toplum merkezlerimiz en doğuda Mardin en ba-

tıda İstanbul olarak yayılmış durumda. Aile birleştirme çalışması yapıyoruz. Yani göç yolunda ayrı düşmüş olan aileler var. Bu ailelerin birbirleriyle buluşmasını sağlamaya çalışıyoruz. Şu ana kadar aile bağlarının yeniden tesisinde 2028 vaka elimize gelmiş. Doğu Akdeniz göç rotası üzerinden kayıp şahıslar ve Ege Denizi kazaları dolayısıyla 822 kayıp araştırma vakası var. Suriye ve Avrupa’daki sığınmacılardan gelen aile birleşim talepleri 634 adet. Irak ve Suriye’de tutuklu kişileri hedefleyen Kızıllaç mesajları var. Bunlar da 572 kişi. Bizim yaptığımız önemli işlerden bir tanesi ama çok fazla gündeme getirmediğimiz konulardan birisi. Yine şartlı nakit transferi bağlamında çocuk koruma çalışmaları yapıyoruz. Gerek aile içi şiddet gerek çocuk işçiliği gerekse küçük yaşta çocuk evlilikleri konusunda çalışmalar yapıyoruz. Bu faaliyetler ile 55-56 bin çocuğa ulaşılmış. Sosyal uyum koruma bileşeni var. Nakit yardımı alıyor ama bazı konularda müdahale edilmesi gerekiyor. Saha ekiplerimiz tarafından şu ana kadar 4 bin 446 kişiye bu konuda destek olunmuş. Özel ihtiyaç fonu, sosyal uyum yardımlarında belirli kısıtlar var ailedeki kişi sayısı gibi. Ama bir yandan da bazı ailelerde engel dolayısıyla veya başka sebeplerden dolayı yardım edilmesi gereken kişiler var. Onlara da araştırma neticesinde yardım ediliyor. 2 bin 800 sınırında şu anda. Türkiye’deki mültecilerin korunma ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgili bir çalışmamız var. 8 bin 463 kişiye ulaşıldı bu kapsamda. Ankara Şehit Serrhat Önder Çocuk Koruma Merkezimiz var. Meydandaki empati çadırını üreten arkadaşlarımız, bu merkezde de 35 bin 786 kişiye ulaşıldı. Ankara’daki Suriyeli

göçmen sayısı 90 bin. Iraklılar 60 bin. Yani 1/5'ine ulaşılmış durumda. Aynı zamanda Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu'nun desteği ile Şanlıurfa ve Konya'daki toplum merkezlerimizde sağlık eğitim merkezlerimiz var. Burada da 35 bin kişiye ulaştık. Şimdi kamplardakilere yardım ediyor, bir yandan nakit sosyal uyum desteği veriliyor bir yandan da bu standartlara uymayan kentte mülteciler var bunlara da gıda desteği sağlıyoruz, bunları da şubelerimiz aracılığı ile yürütüyoruz. Türkiye'de 22 tane düzensiz göç konusunda düzensiz geri gönderme merkezi var. Buralarda da bir rolümüz var. Başka rollerde alacağız karşılıklı olarak. Şimdi genel olarak hem Göç İdaresi Genel Müdürünün hem AFAD Başkanının söyledikleri hem de daha önceki konuşmacıların anlattıklarından yola çıktığımızda şunu görüyoruz: Türkiye süreç içerisinde göçle mücadeleyi ya da göçü yönetmeyi öğrendi. Bunu gayet iyi başardı. Tarihinde de aslında göçü çok iyi yönetmiş olan bir ülke burası. Bu konuda artık dünyada da başarılı olarak görünen ve aferini bol olan çalışmalarımız var. Peki, bundan sonrası nasıl olacak? Nasıl olmalı? Neler yapılmalı? Dünyada verilen birtakım rakamlar, birtakım öngörüler var. İnsanlar da bu rakamları gördükçe “Bizim ülkemiz hep göçmenlerle mi dolacak?” diye endişe edebilir. Bu endişelerde herkes haklıdır. İnsanı güldüren düşündüren örnekler var. Kendi vatandaşlarını bile köylerinde, kasabalarında çevrelerinde bazen istemeyebiliyorlar. Hele hele yabancı birisinin istenmesi gerçekten zorluklar getiriyor. İnsanın kabul edilmesinde birtakım zorluklarla karşılaştığımızı görüyoruz. Bunu nasıl yöneteceğiz? Burada birinci derecede akademinin daha aktif olması daha fazla destek vermesi gerekiyor. Gerek tarihsel, gerek güncel örnekler gerekse daha farklı sempatik örneklerin bulunup milletimizin önüne konulması gerekiyor. Hayati İnanç Hoca var ben kendisi ile görüştüğümde dedim ki: “Hocam Arap'a benziyorsunuz. “Bizim aslımız Sudanlıymış.” dedi. Gelmiş, bakın dedeleri gelmiş. Bugün Türkiye'de divan edebiyatında çok önemli, kıymetli bir hocamız. Bunun gibi belki bu salonda da geçmişte göçmen olan arkadaşlarımız, dostlarımız vardır. Bir defa insanımıza bunu anlatmamız gerekiyor. Kendimizin insanca bu işe yaklaşmayı göstermemiz gerekiyor. Zira biz ne kadar uğraşsak uğraşalım işte 3 buçuk milyon, 4 buçuk milyon insan var. Bu insanlara yardım edersiniz tamam. Geldi tamam, kaynağınız biraz daha var sonrası ne olacak? Bunun için de yine gerek üniversitelerin gerek siyasetçilerin, diğer ülkelerde bununla ilgili çalışmaların yapılmasını sağlaması gerekiyor. Biz, bize düşen tarafta sağ olsun Göç İdaresi Genel Müdürümüzün teşviki ile Afgan göçmeni çoktu “Bir şeyler yapabilir misiniz?” diye bize sordu, ufkumuzu açtı. Biz de gittik Afganistan'da Kabil'de 20 kişiye küçük iş yerleri açtık. Tamam. Biz örnek olarak bunu yapıyoruz

ama nereye kadar yapabiliriz? Bütün Afganistan'ı iş sahibi yapamayız. Göç veren ülkelerin tamamını iş gücü sahibi yapamayız. Dolayısıyla bilimsel anlamda çokça çalışmanın yapılması, göçün önlenmesine yönelik olarak gayretlerin sürdürülmesi ve siyasilere bu işte tetiklenmesi gerekiyor. Birtakım iyi ilişkilerin kurularak göç veren ülkelere gidilip, araştırmalar yapıp, oradaki kaynakların, sebeplerin ortaya çıkartılması, onların tedavisine yönelik bir şeylerin yapılması lazım. Bunların hepsi yapıldıktan sonra biz biliyoruz ki yine birileri dünyada munzurluk yapacak ve göçe sebep olacak. O göçe sebep olduğunda da biz geçiş ülkesi, hedef ülkesi -ne olursak olalım bir şey fark etmez- buraya bir insan geldiğinde o insana karşı nasıl bir davranış sergileyeceğiz? O insanı nasıl karşılayacağız? Nasıl muamele edeceğiz? Nasıl hazırlıklar yapıp kendi hayatını sürdürmesi, kendi alın teri ile yaşamasını nasıl sağlayacağız? Bunu bulmamız gerekiyor. Bunun için de sanırım şu ana kadar yapılan çalışmalar güzel ama adımlarımızı sıklaştırmamız, emeklerimizi artırmamız lazım. Bu iş sadece insani yardım kuruluşlarının emekleri, onların gayretleri ile göğüslenecek olan bir konu değil. Evet kamunun "Bunları göğüsleyelim, gerekli tedbirleri alalım ve bu insanların sorunların çözelim" demesiyle çözülecek olan bir sorun değil. Gelen Suriyeliler de Allah razı olsun çalışmayı çok seviyorlar. El emekleri ile hayatlarını kazanmayı arzu ediyorlar, kimseye el açmak istemiyorlar. Ülkemizde de işverenler tarafından sömürülmelerine rağmen ciddi ciddi çalışıp hayatlarını kazanıyorlar. Daha insani olarak, insanca nasıl olacak bu yolların bulunması gerekiyor.

Bunlar olduğu zaman ülkemize gelen bu insanların eğitim, ticaret, sanat, spor ve saire ne varsa yapılması gerek. İşte arkadaşımız yapmış olduğu çalışma ile bir ödül almış. Allah razı olsun kendisinden. Burada sanatçı bir arkadaşımızı gördük. Pavarotti misali sesi gümbür gümbür estirdi. Onlar birer örnek. Çok iyi biliyoruz ki çok daha fazlası var. Üniversitemiz sağ olsunlar teşekkür ediyoruz, iki tane örneği Türkiye kamuoyunun gözü önüne koymuş oldu. Bu örneklerin çoğaltılıp başka üniversitelerimiz tarafından, başka birimler tarafından sivil toplum kuruluşları da aynı şekilde hareket edip yine gündeme getirebilir. Ben Mardin'de bir yardım dağıtım sırasında şöyle şuramda kocaman, tavana kadar bir siluet hissettim. Şöyle bir baktım gerçekten bayağı uzun birisi dedim "Kimsiniz?" Suriye'nin milli basketbolcusuymuş yani artık bitirmiş, işi bitmiş. "Ben 1996 senesinde bu şehre maç yapmaya geldim, bu şehirde maç yaptım şimdi gariban bir haldeyiz." diye üzgün üzgün kendini ifade etti. Ayrıca insanlar ne olursa olsun, biz şu anda kendi sınırimızda olduğu için bunları söylüyorum ama sınır ötesi yerler için de ayrı şeylerin araştırmalarla, çalışmalarla ortaya konulmasını lazım. Şu anda Türkiye'den Suriye'ye giden 300 bin kişi var. Neredeyse bu 300 bin küsur kişinin daha da arttırılması yolunu bulmak gerekiyor. Bunlardan bir tanesi bölgeye elektrik verilmesi. Elektrik verildiği zaman birçok insan geri gitme eğilimine girecektir. Suriye'den ülkemize doğru olan ticaretin arttırılması, ülkemizden Suriye tarafına ticaret gayet güzel gidiyor. Aynı şekilde oradan ticaretin arttırılması. Eğitim fiyatlarının yani Suriye içinde yönettiği

orada bir güvenlik alanı oluşturduğu bölgede eğitim fırsatlarının artırılması. Eğitim için fırsat pencerelerinin açılması. Ayrıca yardım ve destek programlarının koordine edilmesi, destek verilmesi. Özellikle Suriyeliler tarafından kurulmuş olan birtakım dernekler var, onlar da bölgede çalışmak istiyorlar. İzinler veriliyor, destekler yapılıyor ama bunun biraz daha açılması ve onların bu bölgede biraz daha rahat çalışmalarının kontrollü bir şekilde sağlanması gerekiyor. Bunlar yapıldığı zaman ülkemizde olan bu insanlar da orada kendi topraklarında, kendi vatanlarında, dillerini, anladıkları ettiklerini, örfünü, adetini çok rahat bildiği yerde rahat ve huzurlu bir yaşama doğru gider. Bir kısmı burada kalacaktır bunu biliyoruz. Bizim aynı Almanlarımız gibi olacaktır onu da biliyoruz. Ama neticede sınır ötesi tarafı iyileştikçe de çoğu geri gidecektir diye tahmin ediyoruz. Ayrıca başka ülkelerde Afganistan gibi, Irak gibi... Irak sınırımız ama sınırımız olmayan ülkelerde de yine üniversitelerimizin yaptığı çalışmalarla belki oralarda da hem insanların geri dönüşleri hem de yerinden çıkmayışları bir şekilde sağlanabilir. Bu insan emeğidir başka bir şey değil yani insan olmamızın bir emeği ve bunun sonucu olarak bir gayret göstermemiz gerekiyor. Dün ataları Bulgaristan tarafından göçmüş bir büyüğümüzle oturdum. Dedesinin bir hikayesini anlattı. Nereden nereye gelmiş. O anlatan için bir hikaye. Biz duyuyoruz, oraya gelmiş diye düşünüyoruz ama yaşayanı bir düşünebilsek, yaşayan için bir empati üretebilsek o zaman gerçekten daha fazla emek sarf etmek gerektiğini göreceğiz. Dileğim, arzum, temennim bu çalışmaların artması, çoğalması hem bizlere yol göstermesi hem de mülteci durumuna düşen insanların daha huzurlu, daha rahat, daha müreffeh bir şekilde yaşamasını sağlaması. Teşekkür ediyorum.

Moderatör

Antalya Milletvekili ve İnsan

Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

Atay USLU:

Sayın müdürümüze çok teşekkür ediyoruz. Kızılay'ımız hakikaten bizim yüz akımız. Her zaman mazlumun, mültecinin yanında. Görev alanı olarak da yalnızca Anadolu'yu, Türkiye'yi değil tüm dünyayı görev alanı kılıyor. Açılış oturumunun sonuna doğru geldik. Birkaç şey söyleyerek soru-cevaba geçelim. Şimdi mültecilik ve göç süreci konusunda Türkiye vizyonu aslında bu çalıştayın başlığı. Türkiye'nin vizyonunu arkadaşlarımız ifade etti. Hepimiz ifade etmeye çalıştık. Birincisi kaynak ülkelerdeki sorunun çözülmesi, ikincisi göçmenlerin ve mültecilerin tırnak içerisinde insani bir yaşama kavuşmaları, temel hak ve hürriyetlerden faydalanmaları ve ölmemeleri. Yaşam hakkı başta olmak üzere bu ko-

nuda Türkiye ve medeniyetimiz önemli kodlara sahip. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Biz her zaman önce insan diyoruz. Konuya da aynı kodlarla bakıyoruz. Bizim için konu teknik, siyasi, hukuki boyutları olan bir konu. Ondan daha önemlisi insani boyutu olan bir konu. Öyle bir medeniyetiz ki, biz bir insanın ölümünü tüm insanlığın ölümü olarak görüyoruz. Bir insanın kurtuluşunu tüm insanlığın kurtuluşu olarak görüyoruz. Süreçte de göçmenler yolculuklarında ölmesinler istiyoruz. Maalesef böyle bir anlayışa sahipken eleştiriyoruz. Avrupa, dünya, uluslararası kuruluşlar insan hakları anlamında sınıfta kalmış durumda. Bugün dünyanın en önemli kuruluşları konuyla ilgilenen BM dahil, Uluslararası Göç Örgütü dahil hepsi şu an istatistik tutan kuruluşlar haline gelmiştir. Kaç mülteci öldü sürekli bunun istatistiğiyle uğraşıyorlar. Mülteciler ölmesin. Bu konuda ne yapılabilir adımlarını hiç görmüyoruz. Aynı şeyi Avrupa’da görüyoruz. Uluslararası kuruluşlarda görüyoruz. NATO gemileri insanlar Ege’den, Akdeniz’den geçmesin diye bekliyor. Suriye’deki savaş bitsin diye herhangi bir girişim içinde bulunmuyorlar. İnsan hakları anlamında uluslararası kuruluşlar da sınıfta kalmış durumdadır. Soru varsa alalım daha sonrada oturumu kapatacağız.

Isparta Valisi

Ömer SEYMENOĞLU:

Bu güzel sonuç için hepimize çok teşekkür ederim. Ankara’dan kalkıp buraya kadar geldiniz, üniversitemizin davetini kabul ettiniz. Hepimiz için güzel bir sonuç oldu. Biraz önceki öğrenci temsilcisi arkadaşımızın söylediklerinin büyük bir kısmı doğru.

Fakat İl Göç İdaremizin fiziki konumu şu anda çok müsait bir yerde değil. Geldiğimizde bunu fark ettik ve kendilerine yeni bir yer tahsis ettik. Sayın genel müdürümüzün ve il müdürümüzün de haberi var. Önümüzdeki 15-20 gün içerisinde yeni binamıza taşınacağız. O zaman eminim ki bu sıkıntıların büyük bir kısmı ortadan kalkacaktır. Çünkü hizmet almak için İl Göç Müdürlüğümüze gelen arkadaşlarımızın bırakın bir memurla yüz yüze görüşmeyi, uygun ortamda bulunma kapasitesi bile ilimiz standartlarına göre düşüktü. Güvenlikle ilgili sıkıntı konusunda zaman zaman il müdürlüklerimizde çok özel ve sıkıntılı durumlar oluyor. Bunu önlemek için belki arkadaşlarımız tedbir almıştır. Sayın genel müdürüm bu benim taahhümdür. Önümüzdeki günlerde bu sorunların büyük bir kısmını ortadan kaldıracacağız. Çünkü orada çalışan arkadaşlarımız da eksik kadro ile çalışmalarına rağmen büyük bir fedakârlıkla çalışıyor. Emniyetten gönderdiğimiz arkadaşlarla da birebir konuşacağım bu sıkıntıları ortadan kaldıracacağız. Tabii

arkadaşlarımızın da biraz anlayışla karşılaşması lazım. Oradaki çalışma koşullarını ve personel sayısını da dikkate almaları lazım. Tercüman anlamında şu anda bir sıkıntı olduğunu zannetmiyorum. Belki bazı tercüme gerektiren lisanlar diğer ülkelerden gelen arkadaşlarımız açısından sıkıntı olabilir. Ancak onları da burada öğrenci arkadaşlarımızın desteği ile çözmeye çalışıyoruz. Mutlaka her kurumda kadrolu, her lisanı tercüme edebilecek bir eleman buldurmamız haliyle mümkün değil. Ancak arkadaşlarımız bu konuda zaman zaman destek oluyor. Benim kendilerinden ricam kendilerine tercümanlık yapabilecek olan nitelikli, dürüst arkadaşlarımızla beraber bizlere ulaşırlarsa sorunu daha yakından çözmüş oluruz. Teşekkür ediyorum.

AFAD Başkanı

Mehmet GÜLLÜOĞLU:

Göçmen üretme ile alakalı birçok sebep birleşiyor. Suriye gibi bir ortamda rejim bizzat buna katkı sağlıyor. Hatta son çıkardıkları kanunlarla ülke dışındaki kişilerin mal varlıklarına el koyuyor. Böylece neredeyse geri dönüşü kapatıyor. Somali gibi bir gerçeği de kabileler arası çatışmalar, Şebab örgütünün varlığı gibi başka birçok sebep etkiliyor. Yine Afganistan ölçeğinde ülkede devam eden birçok sebep buna katkı sağlıyor. O yüzden sadece devlet değil benim kastım çok sebeple göçmenlik ortaya çıkıyor. Suriye örneğinde olduğu gibi devlet buna bizzat katkı sağlarken bazıları da afetler ya da uzun vadeli silsilelerle ortaya çıkıyor kastettiğim buydu.

Moderatör

Antalya Milletvekili ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

Atay USLU:

Açılış oturumumuz sona erdi teşekkür ediyoruz. Umuyoruz faydalı olmuştur.

ÇALIŞTAY İKİNCİ GÜN OTURUMLARI

A MASASI

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü Prof. Dr. Haluk SONGUR :

Bütün katılımcılar çok kıymetli hazirun, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Göç ve Mülteciler kapsamında düzenlemiş olduğumuz çalıştaya tekrar hoş geldiniz diyorum. Tek tek çok değerli katılımcılara her birinin yoğunluklarının arasında olağanüstü bir programlama ya-

parak programımıza teşrif ettiler tekrar teşekkür ediyor, müşerref olduğumuzu beyan ediyorum. Bu ikinci gün toplantılarımızda daha çok bir raporlama işlemi yapmaya çalışıyoruz. Dün genel bir açılış vardı ve üst düzey bürokratlarımızın Kızılay Genel Müdürümüzün, Göç Genel Müdürümüzün sunumları vardı. Meclis Komisyon Başkanımız Atay USLU Bey'in moderatörlüğünde. Bugün iki ayrı oturum halinde gerek ulusal, -bizim oturumu- ulusal düzeyde- gerek yerel, yan masada da yerel düzeyde bir toplantı yapıyor. Kısaca serencamı da anlatmak istiyorum. Süleyman Demirel Üniversitesi 2016 yılında göç ve mülteciler ile ilgili özellikle öğrenci ve akademisyenlerin tespiti, değerlendirilmesine dönük Rektör Hocamızın da onayıyla bir komisyon

oluşturdu, yani Rektörlük oluruyula resmi bir komisyon oluşturuldu. Bu komisyon içerisinde benim koordinatörlüğümde çok kıymetli arkadaşlarımla da beraber biz gönülden bir şeyler yapmaya çalıştık temel yaklaşım şuydu: Devletimiz hepinizin bildiği gibi çok büyük oranda vazifesini yerine getiriyor ve insanların temel insani ihtiyaçlarını barınma, efendim yeme içme gibi insani ihtiyaçlarını sizlerin kurumlarınız aracılığı ile karşılıyordu. Fakat bu göç olgusu çok geniş bir alanı kapsıyor. Bunun içerisinde milyonlarca insandan bahsediyoruz, ciddi bir akade-

mik beyin söz konusu. Bizim ilk çıkışımız bu akademik kitleyi, Doçent Profesör, Doktor Öğretim Üyesi, Doktor, bunların bir tespitinin yapılıp, çünkü batılı ülkeler bizden çok önce yapmışlardı. Bunların envanterinin çıkartılıp üniversiteler ya da ilgili kurum ve kuruluşlarda değerlendirilmesi gerek. Herhalde üniversitelerin de yapacağı en faydalı işlerden bir tanesi de bu olur diye düşündük ve bu bağlamda biz 2016 yılında o zaman İlahiyat Fakültesi Süleyman Demirel Üniversitesi birlikteliğinde akademisyenleri tespit ettik. Bunun için İHH'dir, Deniz Feneridir, Diyanettir, AK Parti Gençlik Kolları, 500'e, 600'e yakın bir akademisyen listesine ulaştık. İlk önce İlahiyat ve İslami Bilimler alanlarında yapmayı planladık bunu ve bunlardan 30'a yakınına üniversitemize davet ettik. Komşu üniversitemizden Mehmet Akif Üniversitesi'nin hocalarını da davet ettik. Bir haftalık oryantasyon programının akabinde, bir gün içerisinde de o hocalarımızdan alanları ile ilgili 10'ar dakikalık sunum istedik ve bir değerlendirme formatı raporu çerçevesinde de bu hocalarımızı raporladık. Bunun sonucunda biz dün oturuma katılanlar ya da açılışa katılanlar görecektir, orada Seham Hendawi isimli çok değerli bir akademisyeni üniversitemize kazandırdık. Üniversitemizde yabancı uyruklu hocalarımız 20'nin üzerinde sanırım 30 civarında yabancı uyruklu hocamız var. Onun yanında bir süre sonra bizim bu çalışmamız tabii o zamanki dönemde 2-3 üniversitenin birlikteliğiyle sürdürülebilir bir çalışma, YÖK ara yüzü oluşturdu. Sosyal Bilimler Ankara Üniversitesi bunların listelemesini ve değerlendirmesini yapacak. Biz burada raporlama yapacak-

tık ve tüm üniversitelerin kullanımına sunulacak idi. Fakat işte malum bu FETÖ darbesi benzer hususlardan sonra bu biraz akamete uğramış oldu ama bizim ilgimiz, alakamız bu yönde azalmadı. O yapmış olduğumuz toplantının bir manada devamını biz bugün, 3 yıl içerisinde rakamlarla nereye gelindi ne yapıldı bunun sonucunu çıkartmak istiyoruz. Yine bu arada kıymetli katılımcılara sunacağız. Ekibimizin hazırlamış olduğu "21. Yüzyıl'da Uluslararası Göç ve Mülteciler: Bir Türkiye Perspektifi" başlıklı kitabımızda hukuki, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sağlık başta olmak üzere tüm boyutlarıyla 12'ye yakın bölüm var burada. Editörlüğünü Erdal Hocamız ve Hasan Hüseyin Hocamız yaptı. Bu kitap kapsamındaki araştırmalar, bu sorunu ya da bu olayı akademik bir perspektiften değerlendiriyor. Şimdi Osmanlı tecrübesi çok önemli burada. Daha doğrusu sorun dünyadaki kültürlerin bir arada yaşama tecrübesi meselesi. Bir arada yaşama tecrübesi de Batı'nın kültüründe Roma'dan Yunandan itibaren bu tecrübe yok. Bu tecrübe tam anlamıyla Hz. Peygamberden sonra özellikle Medine Vesikası ile Medine Sözleşmesiyle tarihin ilk yazılı anayasası Emeviler, Abbasiler ardından muhteşem bir medeniyet Endülüs Medeniyeti bunu bize gösteriyor. Aslında Endülüs Medeniyeti'nden önce Sicilya vardır çok kıymetlidir Sicilya tecrübesi. Fakat Endülüs'ün gölgesinde kaldığı için onu maalesef bilmiyoruz. Babürlüler, Hindistan'da bunu göstermişlerdir. Ardından Osmanlı bunun zirvesini millet sistemi ile Osmanlı İmparatorluğu her tür o dönemin ateistler, din sahipleri, dindarlar her türlü etnik ve dini grubu bir

arada 6 asır boyunca yaşatmıştır. Genlerde ya da tecrübe olarak baktığımızda Türk-İslam modelinde bu tecrübe çok ciddi anlamda var bunu yeniden yapmalıyız. Son bir örnek 1848- 1849 yılında Polonyalılar Lehler ve Macarlar, Avusturya İmparatorluğu'na isyan ediyorlar çok ciddi bir isyan sonucunda başarısız oluyorlar tabii. 1000 -2000 kişilik gruplar halinde kraliyet ailesi, isyan eden gruplar Osmanlı'ya sığınıyor. Rusların çok ciddi bir baskı, savaş tehditlerine rağmen, Hatta Abdülmecit'in ifadesi var. “Tacımı veririm, tahtımı veririm fakat devletime sığınanları asla vermem” diyor. 1850 yılında ve bunu bir şekilde dönemin paşaları yine idare ederek bu vartadan çıkıyorlar, kurtuluyorlar. O dönemde Fatma Aliye Hanım “Babam Ahmet Cevdet Paşa” isimli kendi yazdığı kitabında “Avrupa Başkentlerinde nümayişler yapılıyor, özgür Osmanlı diye sloganlar atılıyordu” diyor. Tabii şanlı tarihimizde övünecek filan halimiz yok ama bizim yaptığımız çok ciddi bir iş. Son bir örnek 2002-2003-2004 ve 2005 yıllarında dünyanın donör ülkesi olarak milyar dolardan çok daha az rakamlar yapıyorduk, veriyorduk ve ekonomimiz 250 -300 milyar dolarlık gayri safi milli hâsılamız vardı. 2018 dünyanın en büyük donör ülkesiyiz. 5 milyardan daha fazla bir yardım yapıyoruz ve gayri safi milli hâsılamız bir trilyon dolara yaklaşıyor, verirsen büyürsün ekonomisi bu, bereket ekonomisi Efendim Kur'an ekonomisi diyelim buna. Dolayısıyla çok kıymetli hazırun bunun altını doldurmak adına buradayız. O zaman ben elimdeki sıraya göre Dr. Kanuni KEKLİK Sağlık Bakanlığında, Muhammet Selami YAZICI Beyefendi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Göç Politika Projeleri Dairesi Başkanı, Naci GILIÇ Bey Millî Eğitim Bakanlığında Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığında Şube Müdürü, Bayram SELVİ Bey Kızılay Genel Müdürlüğü Göç Hizmetleri Direktörü, Büşra YÜKSEL Hanımefendi Kızılay Genel Müdürlüğü Temsilcisi, Burak KARACAOĞLU İdlîb Muhabirimiz ayağının tozu ile geldi galiba. Tülay GÖKÇİMEN Gazeteci Tülay Hanım da bizim davetimizi kırmadı. Aslında bu tür toplantılara katılmıyor ama bize bir özel istisna uyguladı. Mustafa ÇAĞLI İHH Eğitim Koordinatörü o da Suriye tarafından ayağının tozuyla geldi diyelim. Diğer katılımcılara da tekrar teşekkür ediyorum.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Ben öncelikle bu ikincisi düzenlenen Göç çalıştayına bizleri davet ettikleri, bu konuya yakın alaka gösterdikleri için Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörüne ve değerli hocalarına teşekkür ederim. Bu sahada özellikle akademik camianın bu konuya ilgi duyması bizim açımızdan çok

kıymetlidir, çok önemlidir. Bu alanda da Süleyman Demirel Üniversitesi'nin buna öncülük ettiğini düşünüyorum. Malumunuz ülkemiz Avrupa, Asya, Körfez Bölgesi ve Kuzey Afrika'yı kapsayan geniş bir coğrafi bölgeye yayılmış bir göç sisteminin parçası bulunmaktadır. Son yıllarda özellikle Suriye ve Irak başta olmak üzere bölgemizde yaşanan çatışmalar, siyasi istikrarsızlıklar, ekonomik sorunlar ile milyonlarca insan kitleler halinde ülkemize gelmiş bulunmaktadır. Anadolu toprakları Sayın Başkanımızın biraz önce ifade ettiği üzere tarih boyunca göç akımlarına ev sahipliği yapmıştır. Özellikle son yıllarda göstermiş olduğu siyasi istikrar, ekonomik kalkınma sayesinde özellikle hem yakın coğrafyada hem de uzak coğrafyada zulüm altında kalan ya da zulüm gören, ölümden kaçan insanlar için de bir sığınma noktası haline gelmiştir. Yine bunun yanında özellikle öğrenciler için de bir merkez haline gelmiştir. Ülkemizin jeopolitik konumu sadece düzensiz göçmenler açısından değil, düzenli göçmen-

ler açısından da bir çekim noktası haline gelmiştir. Bulduğumuz coğrafya bölgemizde yaşanan gelişmelerle birlikte göç yönetimini temel alan yeni bir kurumsal yapılanma ihtiyacına sebebiyet vermiştir. Dolayısıyla kurumumuz 2013 yılında kurulmuş ve 2014 yılında operasyonel hale gelmiştir. Daha öncesinde malumunuz Göç İdaresinin yapmış olduğu iş ve işlemler Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Dairesi üzerinden yürütülmekteyken hem Avrupa Birliği uyum süreci hem de ülkemizin göstermiş olduğu gelişim neticesinde sivil bir kuruluş tarafından bu tür işlemlerin yapılması uygun görülmüş ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz 2015 yılı 18 Mayıs tarihinde tüm il ve ilçelerde operasyonel hale gelmiştir. Genel Müdürlüğümüz özellikle bu süreç Suriye krizine denk geldiği için de çok ağır bir yükün altına girmiştir. Genel Müdürlüğümüzün operasyonel hale geldiği 2014 yılında ülkede bulunan yabancı sayısı 1,9 milyon iken bugün 4,8 milyon olmuştur. Bu sayı 2017 itibarıyla 4,2 milyondur. Dolayısıyla yüzde 12'lik bir artış sadece 2017'den 2018'e geldiğimizdeki gerçekleşme. Bu 4,8 milyonluk nüfusun bildiğiniz gibi 3,6 milyonunu Suriyeli geçici koruma sahipleri, 390 binini uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve 900 binini de ikamet izni sahipleri oluşturmaktadır. Göç alanında Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüzün sekreteryalığını yaptığı Göç Politikaları Kurulu çok önemli bir görev üstlenmekte. Son Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişle beraber kaldırılmakla birlikte tekrar Göç Kurulu olarak yeniden ihdas edildi. Göç politikaları Kurulu olarak 2017 ve 2018 yılında 4 toplantı gerçekleştirmiştik. 2018'de de Göç

Kurulu olarak 1 ve 2019 yılında 1 olmak üzere 2 toplantı gerçekleştirdik. Bu toplantılar Sayın Bakanımızın Başkanlığı ilgili bakan yardımcılarını ve kurumların başkanlığında gerçekleşmektedir. Biz bu son iki toplantıda Türkiye'deki yabancıların statülerine göre ihtiyaç analizini bitirdik ve Göç Kuruluna sunduk. Konuşmamda bu ihtiyaç analizinde Türkiye'deki yabancılarla ilgili tespit etmiş olduğumuz ihtiyaç ve çözüm önerilerini de ara ara sizlere ifade edeceğim. Önce düzenli göç konusunda birkaç şey söylemek istiyorum. Malum düzenli göç ülkeye yasal yollarla giriş ile başlayan bir süreçtir. 90 güne kadar ülkemize kalmak isteyenler de vizeyle Türkiye'ye gelirler. Vize politikamız da bildiğiniz gibi her ülkeye göre müteakabiliyet esaslarına göre belirlenmektedir. Vizenin sağladığı kalış süresinden daha uzun olarak Türkiye'de kalmak isteyen yabancıların kalış amacına uygun ikamet izni alması kanuni zorunluluktur. Küresel ekonomik krizin yaşandığı 2008-2009 yılları dışında ülkemizde ikamet izniyle kalan yabancıların sayısında düzenli bir artış görülmektedir. Bu toplantıların odaklandığı sürecin başlangıç noktası olarak belirlenen 2011 yılında genel müdürlüğümüzün operasyonel hale gelen 2014 yılına kadar, yıllık ortalama 300 bin civarında yabancıya ikamet izni verilmiştir. 2018 yılına geldiğimizde ise bu sayı 850 bini bulmuştur ki 2019 yılı sonundaki sayının 1 milyonu bulacağı tahminlerimiz arasındadır. Bununla birlikte YÖK verilerine göre 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında ülkemizde yükseköğrenim gören yabancı öğrencilerin sayısı da 125 bindir. Bu sayının son tarih itibarıyla 147 bine çıktığını biliyoruz. Kanunda düzenlenen “Öğrenci İkamet İzni” ile ülkemizde bulunan yabancıların daha çok Suriye, Azerbaycan, Türkmenistan, Afganistan ve İran gibi ülkelerden geldiklerini de görmekteyiz. Ülkemizde çalışma izni olan yabancıların uyruklara göre dağılımında Kırgızistan, Suriye, Gürcistan, Ukrayna ve Türkmenistan'da ilk sırada yer aldığını da belirtmek istiyorum. Ülkemizde bulunan ikamet sahiplerinin çalışma çağındaki nüfusu 710 bin iken, çalışma izni olanların sayısı sadece 73 bindir bu da önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Neredeyse yüzde 10 civarında bir çalışma izni dolayısıyla büyük bir kaçak çalışma söz konusu. Yine bununla birlikte çalışma çağındaki Suriyelilerin sayısında 15-64 yaşındaki aralıkta 2 milyon 178 bin Suriyeli bulunmaktayken çalışma izni olan Suriyeli sayısı sadece 39 bindir. Çalışma alanında diğer tüm alanlarda olduğu gibi veriye dayalı politikanın geliştirilmesi gerekmektedir. İhtiyaç analizi çalışmamızda ortaya koyduğumuz bir ihtiyaç ve çözüm önerisi olarak da yabancı işgücünün en iyi şekilde değerlendirilmesi, nitelikli işgücünün ülkemize çekimi, kayıt dışı istihdama konu olan uyrukların ve meslek gruplarının incelenmesi yoluyla ortaya çıkarılacak ve güncellenebilen yabancı gücü

sektörel analizi sayesinde nitelikli, niteliksiz işgücü ihtiyacı olan sektörler belirlenecek ve kayıt dışı sektörlerin analizi yapılacaktır. Bunu biz tavsiye olarak sunduk. Çalışma Bakanlığının da bu konuda bir çalışması olduğunu biliyoruz. Bunun hem bölgesel hem de sektörel olarak bir analizinin yapılarak özellikle belli ülkelere düzensiz göçün önüne geçebilmek için düzenli göçü de teşvik etmek için bir kota dahilinde örneğin Afganistan'a yıllık 5 -10 bin gibi bir kota belirlenip ihtiyaç duyulan sektörlerle, yabancı göçmen iznili olarak, düzenli bir şekilde alınması ve dolayısıyla düzensiz göçün önüne geçilmesini bir politika önerisi olarak Göç Kuruluna sunduk.

Düzensiz göçe geldiğimizde bu en önemli sorunlarımızdan bir tanesi. Bu konuda özellikle son yıllarda ciddi sıkıntılar yaşamaktayız. 2015 yılında yaşanan gelişmeler sonunda göç akımları Avrupa'ya doğru yönelmiş ve Türkiye'den Ege Adaları'na bildiğiniz gibi ciddi bir göç akımı olmuştu. Bu süreçte biz Türkiye-AB Mutabakatı çerçevesinde ciddi bir anlaşmaya imza attık ve bunun neticesinde Avrupa'ya olan geçişleri yıllık 850 binlerden neredeyse geçen yıl itibarıyla 30 bine kadar düşürdük. Ege Adaları üzerine geçişler konusunda bu yıl nispi bir artış söz konusu. 2018 itibarıyla 49 binlik bir artış söz konusu. Bu artış adalardan ziyade kara sınırlarında bir artış olarak görünüyor. Adalardaki artış o kadar önemli değil bizim açımızdan ama kara sınırlarındaki artışın da bir kısmı FETÖ sebebiyle kaçan Türk vatandaşlarından oluşmakta. Biz batıya olan göçü bu anlaşma çerçevesinde ciddi oranda azalttık. Fakat ülkemize

olan düzensiz göç oranında ciddi bir artış söz konusu. Sadece düzensiz göç kapsamında söyleyemeyiz bunu. Suriyelilerin de gelişini hâlen devam etmekte. Biz göçün yönetimi açısından sınır güvenliğini çok ön plana çıkarmak istedik. Bu bağlamda sınır kontrollerinin ve güvenliğinin artırılması ve entegre sınır yönetimi sağlamanın önemine bir kez daha parmak bastık. Çünkü ne kadar bu göçü yönetmeye kalksak da bunun üzerine gayret göstersek de sınır güvenliği çok önemli. Bu sınırdan düzensiz göçmenlerle beraber, ülkesinde yaşamış o sıkıntılarla ülkesini terk edip ülkemize gelen göçmenlerle beraber, hangi türden insanların geldiğini de kontrol edemiyoruz. Dolayısıyla bunların içerisinde terörist ve teröre mensup insanların da gelmesi mümkün. Düzensiz göçle mücadelede en önemli politikardan birisi de geri kabul anlaşmaları. Bu alanda da biz yoğun bir gayret gösteriyoruz hem Dışişleri Bakanlığı hem de İçişleri Bakanlığı olarak. Düzensiz göçle mücadelede en önemli ayaklardan bir tanesi Geri Kabul Anlaşmaları. Şu anda Avrupa Birliği de süreci bu şekilde yönetmeye çalışıyor. Bizim bu alanda geri kabul anlaşmamız olan ülkelerde var. Örneğin Pakistan bunlardan bir tanesinin ve uygulamada sıkıntı yaşıyoruz. Çünkü vatandaşların kendileri kabul etmemekte direniyorlar. Fakat Afganistan mesela "Geri Kabul Anlaşma" mız olmayan ülkelere bir tanesi. Dolayısıyla şu andaki en önemli önceliğimiz Afganistan'la bir "Geri Kabul Anlaşması" imzalamak bununla ilgili çalışmalar da devam ediyor. Düzensiz göçün yönetiminde önemli bir araç da geri gönderme merkezleri, halihazırda ülkemizde 23 adet geri gönder-

me merkezi ve 16 bin kapasitesi olan geri gönderme merkezi mevcut. Bir tanesi geçici olmak üzere “Düziçi Geri Gönderme Merkezi” diğerleri kalıcı. Esasında geri gönderme merkezlerinin sayısının artmasından yana değiliz. Bu Avrupa ülkelerinde de bu şekilde çok fazla geri gönderme merkezi olması doğru değil. Bunları makul bir sayıda tutacağız. Önümüzdeki dönemde daha fazla geri gönderme merkezi inşa etme politikasını devam ettirmeyeceğiz. Çünkü amacımız ülke dışında bu düzensiz göçü durdurabilmek. Bunun yanında gönüllü geri dönüşlere önem veriyoruz. Özellikle 2017 ve 2018 yıllarında 4 bin 211 yabancı- nın ülkelere gönüllü geri dönüşünü sağladık. Bu konuda yine Kızılay ile beraber çalışıyoruz. Özellikle kaynak ülkelerde Kızılay ile yapmış olduğumuz projeler çok önemli. Bu konuda Kızılay’dan ciddi destek alıyoruz. uluslararası koruma konusuna gelmek istiyorum. Uluslararası koruma kapsamı itibariyle diğer göç süreçlerinden ayrılmakta malumunuz. Şu anda ülkemizde 330 bin civarı koruma kapsamında statü ve başvuru sahibi bulunmakta. Bu uluslararası koruma kapsamında Irak, Afganistan ve İran uyruklular ilk 3 sırada yer almakta. Bu konuda 10 Eylül 2018 tarihi itibariyle BMMYK ile ülkemizin yürütmüş olduğu uluslararası koruma statüsü belirleme ve başvuru alma sürecini sonlandırdık. Artık sadece Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde bu işler yürütülecek. BMMYK’nın bu alandaki yetkisini de sonlandırdık artık bu süreci tamamen biz yönetiyoruz. Geçici koruma altındaki Suriyeliler konusuna gelirsek malumunuz 22 Ekim 2014 tarihinde Geçici Koruma Yönetmeliği ile Suriyelilere bu statü verilmiştir. Ülkemizde biraz önce bahsettiğim gibi 3,6 milyon geçici koruma statü sahibi bulunmakta. Bunların 142 bini şu anda kamplarda yer almakta yani neredeyse yüzde 4’lere kadar düştü diyebiliriz. 13 tane kampımız bulunmakta. Bunların 2 tanesi çadır kent, geri kalanları konteynır kent. Biz politikamız gereği önümüzdeki süreçte kampların tamamını kapatmayı düşünüyoruz. Sadece belki birkaç tane kampımız özel ihtiyaç sahiplerinin kalabileceği şekilde devam edecek. Geri kalanlarını mümkün olduğu kadar kapatmaya yönelik bir politikamız mevcut.

Bu alanda özellikle ihtiyaç halinde çalışmamızda ortaya çıkan bazı sorunları da ifade etmek istiyorum. Özellikle yüksek nitelikli ve belli şartları taşıyan Suriyelilerin Türk vatandaşlığına geçtikten sonra yaşamış oldukları sıkıntıları da Göç Kurulunda sunduk. Özellikle üniversitelerde akademisyen olarak çalışan ve bu kapsama giren Suriyeliler için dezavantaj oluşturduğunu da ifade ettik. Türk vatandaşlığı uygun görülen bazı akademisyenlerin Türk vatandaşı olduktan sonra işlerine son verilmekte. Bu konunun YÖK tarafından mutlaka çözülmesi gerek-

tiğini YÖK Başkanımızın da bulunduğu bir ortamda ifade ettik. Kendileri de bu konuda çalışma yaptıklarını söylediler. 2011 yılından itibaren ülkemizde 415 bin Suriye vatandaşı olan bebek doğumu gerçekleşti. Sayın Başkanımız daha iyi bilirler bu da önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü bildiğiniz gibi onların Suriye vatandaşı olduğunu gösteren bir kimliklendirme süreci de söz konusu değil. Dolayısıyla onların vatansız olabileceklerine dair bir tartışma söz konusu. Her ne kadar Suriye vatandaşı anne baba doğmuş olsalar da şu anda sadece geçici koruma kimlikleri mevcut. Bu da önemli bir sorun alanı. Çalışma izni konusundaki sıkıntılardan biraz önce bahsettim. Bu konu önemli. Burada çok ciddi bir açık söz konusu. Özellikle cezaların yüksekliği ve hem işveren hem de işçinin bu konudaki isteksizliği malum. Dolayısıyla bu sorunun çözülmesi ve bu konudaki toplumsal gerginliğin de azaltılması lazım. Son yaptığımız anketlerde toplumda bu alandaki kabul azalmakta bunu ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla bu alanda bir çalışma yapmak çok önemli. Özellikle ekonomik krizin derinleştiği dönemlerde bu daha da ön plana çıkıyor ve işlerini kaybeden insanlar sorumlu olarak Suriyelileri ya da yabancıları görüyor. Bunun da mutlaka çözülmesi, bu konuda bir çalışma yapılması lazım. Çalışma Bakanlığı'nın da bu konuda çalıştığını biliyoruz. Kayıt altına alınma sürecinin artırılması gerektiği kanaatindeyiz. Yerel yönetimlerin bu alanda özellikle yetkilendirilmesi önemli. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı altında bir birim iken bu konuda bir çalışma yürütülüyordu. Şu anda Yerel Yö-

netimler Genel Müdürlüğü biliyorsunuz ayrıldı. Şu anda Çevre Şehircilik Bakanlığına bağlı, onlar da bu konuda çalışma yapıyorlar. Kanun noktasında bazı değişiklikler ve yetkilendirme gerekli. Bu konuda çalışan, iyi örnekler ortaya koyan belediyeler de mevcut ama bunları tamamen kişisel inisiyatifleri ile yürütüyorlar. Dolayısı bu konuda bir yetkilendirme olması şart diye düşünüyoruz. Şahsi olarak geri dönüşlerin de konuşulması gerektiği kanaatindeyim. Bu toplumsal gerginliği azaltabilecek önemli hususlardan bir tanesi. Şu anda Fırat Kalkanı Bölgesi'nde yaklaşık 316 bin Suriyeli'nin geri döndüğünü biliyoruz. Bunun sadece 216 bini Fırat Kalkanı Bölgesi'nde geri kalan 40 binini ise 2017 bayram dönüşü geri dönmeyenler 59 binini de 2018 bayram izninden geri dönmeyenler oluşturuyor. Toplamda 316 bin Suriyeli'nin geri döndüğünü biliyoruz. Geri dönüşün konuşulması gerekir. Bu toplumsal gerginliği de azaltacak hususlardan bir tanesi. Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanı'mızın da ifade ettiği gibi konuşulması gerektiğini düşünüyoruz. Uyum konusunda da son sözlerimi ifade edip bitirmek istiyorum. Uyum önemli hususlardan bir tanesi. Bu konudaki uyum dairemiz de yaklaşık 9 ilde uyum toplantıları düzenliyor. Özellikle yabancı kanaat önderleri ve oradaki kamu kurum kuruluşlarını bir araya getiriyor, sorunlar tartışılıyor. Bu alanda biz 2019 yılını uyum yılı olarak ifade ettik ve bu konuda ciddi bir gayret gösteriyoruz. Ben herkese teşekkür ediyorum.

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Göç Sağlığı Daire Başkanı

Dr. Kanuni KEKLİK:

Kıymetli Hocam, değerli hazirun, ben de saygılarımı sunarak sözlerime başlamak istiyorum. Daha önceki görevlerim ile beraber bu göç olgusu

içerisinde genel olarak yer aldım. Şimdi temel olarak Türkiye'nin göç ve göçmen sağlığı sürecine bakışını ifade etmek isterim. Göçün tanımını hepimiz temel olarak biliyoruz. Göç, devlet içinde sınırları geçerek yapılan hareketler olarak tanımlanıyor. Peki, insanlar neden göç ediyorlar? Çevresini, sevdiklerini ve alışkın oldukları şeyleri bırakarak neden göç ediyorlar? Bu sorular çerçevesinde değerlendirdiğimizde tabii ki bilim adamları farklı nedenler ileri sürmüşler itici ve çekici nedenler ortaya koymuşlar. Tabii bu sınıflamanın kıymetli bir yanı var. Biz göç sağlığına baktığımız zaman hepsini birbirine karıştırarak topyekûn tanımlamaya çalışıyoruz genel bir alışkanlık olarak. Fakat hem oluş şekli hem oluş süresi hem de etkile-

me yönü değerlendirildiği zaman tabii ki birbirlerinden farklarının da ortaya konulmasına ihtiyaç olduğu ortadadır. E tabii insanların göç etmesinde birçok sebepler öngörülmüş ama herhalde hepsini bir savaş olarak değerlendirmek mümkündür. İnsanın insanla, kendisiyle, tabiiatla olan savaşını bir göçün temel nedeni olarak ifade etmekte fayda var diye mülhaza ediyoruz. Tabii umudu kalmayan insanların, kişilerin inancı da tükeniyor. Göç olgusu da bu yapı içerisinde bir umuda yolculuk öyküsü olarak karşımıza çıkıyor. Dünyada zorunlu göçe baktığımız zaman Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği 2017'de 68 buçuk milyon insanın zorunlu olarak ülke içinde ya da dışında yer değiştirdiğini söylüyor. Buradaki önemli olan nokta her gün 44 bin 400 kişi 2017 raporuna göre bulunduğu yeri zorla değiştirmek durumunda kalmış. Türkiye'de Başkanım zaten genel olarak ifade etti en çok etkilenen ülkelerden birisi. Yani göç olgusunda hedef ülke konumuna gelmiş durumdayız. 3,6 milyonun üzerinde 3,7 milyon civarında Suriyelinin yanında işte totalde de 4,8 milyon göçmene ev sahipliği yapıyoruz. Tabii göç her alanı etkiliyor ama etki alanlarının başında sağlık geliyor. Göçün sağlıkla olan ilintisine baktığımız zaman tabii ki hem göçmenlerin sağlık durumlarına olan etkisini irdelemek hem de özellikle kitlesel

göçler babında etkilenen toplulukların göç ettikleri ülke vatandaşlarının durumunu da birlikte değerlendirmek durumundayız Tabii göçmenler hem orijin ülkelerinde hem göç yollarında hem de varış ülkelerinde çeşitli sağlık risklerini taşıyorlar. Orijin ülkelerde hizmete ulaşamama, olumsuz çevre koşullarının oluşturduğu stres, göç yollarında ve riskli davranışlar, varış alanlarında da hizmetlere erişim güçlükleri ön plana çıkıyor ama sonuçta hastalık, sakatlanma ya da ölüm ile sonuçlanabilecek ciddi hadiseler ile karşı karşıya kalıyoruz. Çünkü göçte göçmenler aslında temel olarak dezavantajlı sınıfı temsil ediyorlar. Tabii burada bir halk sağlığı yaklaşımına göz atmak gerekiyor. Göçmenlerin bir insan hakkı olarak sağlık hizmetlerine erişim hakkı olduğu kabul ediliyor. Zaten göçmenlerin sağlık sistemlerine dahil edilmeleri halk sağlığı düzeyine olumlu katkı yapar ön kabulü mevcut. Dezavantajlı ya da kırılgan gruplara öncelik vermek gerekir. Göçmenler bu gruptandır. Ancak halk sağlığı bakışında bu grup içerisindeki kırılgan grupları da ayrı olarak tespit edip ona göre müdahale etmekte öncelikli alanlardır. Burada da toplumun bir bütün olarak değerlendirilmesine ihtiyaç var. Mesela aşılama durumunda siz sadece toplumları ayırarak değerlendirirseniz toplum bağışıklığını sağlamakta güçlükler yaşayabilirsiniz. Dolayısıyla birlikte bir bakışa ihtiyaç vardır. Sağlığın sosyal belirleyicileri de tabii ki sağlık hizmeti sunumunda göz önünde bulundurulması gereken alanlardan bir tanesidir. Göçmenlere sunulacak hizmetlerin temel ilkeleri var. Erişilebilir olmak en önemlilerinden bir tanesi. Ayrımcılığa, eşitsizliğe

duyarlı olması noktasında bir bakış açısı var sadece hastaları değil tabii ki yakınlarını da önceleyen bir bakışı göz önünde bulundurmalıyız. Tabii burada Başkanımın ifade ettiği hususlar doğrultusunda da değerlendirdiğimizde toplum katılımı da sağlanmış olmalıdır. Temel ilke olarak, rutin hizmetleri içerisine entegre edilmesi de gerçekten toplum sağlığının genel olarak katkı almasına sebebiyet verecektir. Bütün bunları yaparken baz aldığımız temel mevzuatlar, dayanaklar mevcut. Uluslararası taraf olduğumuz sözleşmeler en önemli temel maddemiz, dayanağımız. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Geçici Koruma Yönetmeliği bizim bu mevzuat kapsamında bunu baz alarak çıkarmış olduğumuz, ülkemizdeki geçici korunanlara sağlık hizmetleri sunulmasına dair esaslar yönergesi. Bütün bu mevzuata baktığımız zaman şöyle kısa bir özet yapabiliriz: Ülkemizde geçici koruma statüsünde olanlar ikamet illelerinde sağlık uygulama tebliğimiz kapsamında yer alan hizmetlerden Sağlık Bakanlığına bağlı olan sağlık tesislerinden ücretsiz olarak faydalanabiliyorlar. Burada acil haller haricinde üniversite ve özel hastanelere doğrudan başvurmaları halinde ücret ödüyorlar ama sevk ile giderlerse ücret ödemiyorlar. İlaçları eczanelerden yine ücretsiz olarak tedarik edebiliyorlar. Geçici koruma statüsü kazanmamış olsalar bile bağışıklama ve acil sağlık hizmetleri, bulaşıcı hastalıklarla mücadele hizmetlerini ücretsiz olarak sunmaya gayret ediyoruz. Geçici korunan Suriyelilere, düzensiz göçmenlere de yine uluslararası kabul gereği acil sağlık hizmetlerini sunuyoruz. Göç sürecinde ne yaptık? Temel olarak baktığımız zaman

tabii ki mevzuat düzenlemeleri yaptık. Göçmen sağlığı merkezleri diye 1. Basamak Sağlık Hizmet Merkezi kurduk. Güçlendirilmiş Göçmen Sağlığı Merkezlerini teşekkül ettirdik. Yabancı Uyruklular Polikliniği oluşturduk ve Toplum Sağlığı Merkezlerinde Suriyeli sağlık çalışanlarını istihdam etmeye başladık. Gönüllü sağlık tesisleri üzerinden hizmetlere destekler oluşturmaya çalıştık ve onun dışında da projelerle verdiğimiz hizmetlere katkı sağlamaya devam ediyoruz. Genel hizmet verilerine geçici koruma altındaki Suriyelilere verdiğimiz hizmetlere baktığımız zaman, başlangıçtan 2018 yılı sonuna kadar yaklaşık 49 milyon poliklinik hizmeti vermişiz. 1 milyon 900 bin civarında Suriyeli geçici koruma statüsü sahibini hastanelere yatırarak tedavi etmişiz. 1 milyon 600 bin civarında ameliyat gerçekleştirmişiz ve bu süreçte hastanelerimizde gerçekleştirilen doğum sayısı 415 bini geçmiş. Tabii bunlar ciddi rakamlar bu süre boyunca diğer hizmetleri de vermişiz mesela ortalama yıllık 130 bin civarında 112 Acil Sağlık Hizmeti ile taşıma yapmışız. Sınır bölgemize getirilen 50 binin üzerinde Suriyeli ihtiyaç sahibini, acil hasta yaralıyı ülkemize almış, tedavi edip geri göndermişiz. Bütün bunların hepsini göz önüne aldığımız zaman ciddi bir rakam olduğunu görüyoruz. Tabii tek tek değerlendirdiğimizde daha anlam ifade edecektir. Çünkü hepsi bir insana dokunuyor nihayetinde. Tabii göçmenlik söz konusu olduğu zaman hemen ilk akla gelen göçmen sağlığı ve bulaşıcı hastalıklara yönelik çalışmalar. Burada geçici koruma altındaki Suriyeli çocuklarımızı ulusal aşı takvimi doğrultusunda aşıyoruz. Aşılama hizmetlerine sınırdan itibaren başlamaya gayret ediyoruz. Gerekli hallerde destekleme ve tamamlama aşuları yapıyoruz. Suriyeliler de görülmesi sık olan muhtemel olan hastalıklara karşı da tarama faaliyetleri yürütüyoruz. Rakamlar üzerinden değerlendirdiğimiz zaman 2018 yılı sonuna kadar ulusal aşı takvimimiz doğrultusunda yaptığımız rutin aşılama doz sayısı 5 milyon civarında, 5 milyon doz aşı yapmışız bu insanlara yönelik. Yine destekleme, tamamlama aşılama yaptık. Mesela 9 tur halinde polio aşılması çalışması yaptık. Burada 800 binin üzerinde yabancı olmak üzere 5 milyonun üzerinde aşılama gerçekleştirmiş olduk bu süreçte. 2017 yılında destekleme, tamamlamaya yönelik aşılama yaptık. 3 tur halinde gerçekleştirdiğimiz bu aşuları 25 binin üzerinde yoğun Suriyeli olan illerde kapı kapı gezilerek, diğerlerinde de eksikleri tarayarak yaptık. Kayıtsız olanlar kayıt altına alınıp eksik aşısı olanların aşuları tamamlandı. Sonuçta da 350 binden fazla bebeğe ve çocuğa bu süreç içerisinde ulaşılmış oldu. Tabii bütün bunlarla birlikte temel hedefimiz, birincisi göçmenlerin sağlıklarını korumak ikincisi de toplumumuzu sağlık risklerine karşı yine korumak olarak belirlendi. Demin de bahsettim, bazı özel durum-

ları da değerlendiriyoruz. Mesela sıtma açısından taramalar yapıyoruz. Şu ana kadar 200 bine yakın tarama gerçekleştirdik. Ancak bir vaka tespiti yok. Şark çıbanı konusunda çalışmalar yapıyoruz. 10 bine yakın şark çıbanı vakası tespit edilip tedavileri yapıldı. Tüberküloz önemli çalışma faaliyet alanlarından bir tanesi. Burada da yıllık olarak çıktığı için o rakamı bu şekilde verdik düzeltme olmadan 2018'i vermedik. 2012- 2017 yılları arasında Suriye doğumlu tüberküloz tespit edilen hasta sayısı 2 bin 222. Bu kişiler hastalar ve temasları ile birlikte değerlendirilerek tedavileri yapılıyor. Tabii model olarak bazı uygulamalara gitmek durumunda kaldık başlangıçta. Suriye'de olaylar düzelecek, insanlar ülkelerine geri dönecek modu hakimdi. AFAD koordinasyonu ile genelgeler üzerinden faaliyetlerimizi yürütmeye çalışıyorduk ve acil hastalıklar öncelikli ihtiyaçları ön planda tutuyorduk ama tabii 2016'ya geldiğimiz zaman on ayda bir şekil değişikliğine gitmek durumunda kaldık. Artık olayın çok da böyle bizim öngörümüz dahilinde düzeleceğine dair bir bakış açımız oluşmadı. Daha uzun vadeli bakmaya başladık ve kurumsallaşmaya gidip mevzuat düzenlemelerini öncelendik. Bu süreçte de farklı bir bakış açısı teşekkül etti. Zaten son dönemde de önce AFAD'ın yaptığı koordinasyonu şimdi Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz devraldı ve onların genel koordinasyonunda hizmetlerimizi yürütüyoruz. Tabii bu sürede bizi zorlayan bazı unsurlar vardı. Suriyeli nüfus hareketliliği devam ediyor olması bir sorundu. Henüz kayıt altına alınmamış kısıtlı bir nüfus olsa da bunlar bizim için bir sorun teşkil ediyor-

du halen daha ediyor. Olumsuz koşulların yol açtığı sağlık riskleri vardı ve bunlar yine bizim için hizmet sunumunun önündeki güçlüklerden birisi. Dil kültür engeli bir diğer sorun, hizmete erişimde güçlükler yaşanıyor. Hem Suriyelilerden hem de kapasiteden kaynaklanan sorunlar oluyordu. Bu engel aynı zamanda erişime de güçlük oluşturuyor ve özellikli hizmetlere ihtiyaç duyuluyordu. Yoğun nüfus sayıları kapasite eksikliklerine yol açıyordu. Çünkü Suriyelilerin illere dağılımı homojen değil. 3 buçuk milyon Suriyeli var diyoruz ama bunların temel olarak büyük bir çoğunluğu yani 3 milyon 200 bini 10-12 ilde toplanmış durumda. Dolayısıyla bu yoğunluk o illerde ciddi bir kapasite sorununa yol açıyordu. Bu da bizi farklı arayışlara itti. Göçmen Sağlığı Merkezlerinin mevzuat düzenlemesi yapıldı. Bu düzenleme doğrultusunda biliyorsunuz denklik bu insanlar için de hekimler için de geçerli. Bunu nasıl aşabiliriz ve bu süreçten nasıl faydalanabiliriz bir yolunu aradık. Bir mevzuat düzenlemesi ile Suriyeli sağlık çalışanlarının Göçmen Sağlığı Merkezi diye ifade ettiğimiz merkezlerde Suriyelilere hizmet sunmak üzere istihdam edilmelerinin yolu açıldı. Tabii burası süreç içerisinde genel teamüllere uygun hale getirilmek üzere bir geçiş ünitesi olarak tasarlandı. Göçmen Sağlığı Merkezleri aslında Toplum Sağlığı Merkezi bağlı birimi olarak teşekkül ettiriliyor yani istihdamdan önceki süreçte de teşekkül ettiriliyordu. Temel amacımız demin saydığımız dil kültür engeli vs. gibi hususları daha kolay nasıl aşabiliriz konusuna bir çözüm oluşturmaktı. Onun için göçmenlerin yoğun olduğu illerde Toplum Sağlığı Merkezine

bağlı bir birim olarak teşekkül ettirildi. Aile hekimliğinin asgari ilkeleri burada tanımlanmaya çalışıldı ve göç politikası doğrultusunda dönüştürülmesine dair ön kabuller oluşturuldu. Fiziki teknik standartlar içinde asgari aile hekimliği standartları tanımlandı. Bu merkezlerin bir kısmının nüfusun 15-20 binden yüksek olduğu yerlerde içerisine dahiliye, çocuk, kadın doğum uzmanları konulmaya çalışıldı. Diş hekimi, psikolog, sosyal çalışmacı, röntgen, ultrason ve basit hizmet laboratuvarı konularak hastanelere gidişin de azaltılması hedeflendi. Böyle bir yapılanmamız var. Verileri ulusal sağlık sistemi ile entegre olan MBYS üzerinden kayıt altına almaya çalışıyoruz. Böylelikle hem takip hem analiz sürecini güçlendirme gayreti içerisindeyiz. 29 ildeki 178 Göçmen Sağlığı Merkezi 778 oldu hizmetine devam ediyor. Buradaki kitlesel göçlere çözüm olabilecek önemli faaliyetlerden bir tanesi de Suriyeli sağlık personelinin eğitim ve istihdamı. Tabii göç alanlarından kitlesel olarak geliyorlar ve bunların önce bir ön değerlendirmesi yapılması gerekiyor. Yani ellerindeki belgelerle gerçekten bu kişilerin o işi yapmaya ehil olup olmadığı değerlendiriliyor. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda bir yapılanma oluşturuldu o dönemde. Öncelikli olarak belgeler değerlendirildi. Belgelerde mutabık kalınanlara mülakatlar yapıldı. Mülakatların akabinde de bu kişileri yine de sağlık sistemine dahil etmedik. Türkiye içerisinde Türk sistemine göre hizmet vereceklerde ise bir uyum sürecine ihtiyaç var. 5 günlük teorik, 6 haftalık uygulama eğitimleri öngörüldü. Uygulama eğitimlerinin gerçekleştirilmesi için 7 ilde Göçmen Sağlığı Eğitim Merkezleri kuruldu. Bunlar akademisyenlerin gözetiminde Türk sağlık personelinin denetiminde Türk sağlık sistemine uyum eğitimi aldılar. Buradaki temel amacımız sağlığa sağlığı öğretmek değildi. Temel amacımız bu kişilere Türkiye sağlık sistemini ve Türk sağlık programlarını anlatmaktı. Böylelikle o geçişi sağlayabilmektir. Bu iki eğitimi başarıyla tamamlayanlar çalışma izni alarak Avrupa Birliği tarafından desteklenen Sıhhat Projesi kapsamında istihdam edilmektedir. Ücretleri ve tüm giderleri Sıhhat Projesi kapsamında karşılanmaktadır. Halihazırda 2 bin 660'ın üzerinde kişi bu kapsamda istihdam edilmiştir. Bu gerçekten çok önemli. Başkanımızın vurgu yaptığı çalışma izninin alınmaması en önemli sorunlarından bir tanesi. Hem takibi hem hizmetleri güçleştiren unsurlar. Biz mutlaka izin alarak bunları istihdam ediyoruz. Kuzey Suriye bölgesi bizim için kritik bir bölge. Geçiş alanını da oluşturan bir bölge. Buradaki hem imkanların güçlendirilerek geri dönüşün özendirilmesi hem de sağlık risklerinin o bölgede bertaraf edilmesi icap ediyor. Sağlık Bakanlığı da diğer kurumlar gibi burada faaliyetler gösteriyor. Bu faaliyetler esnasında en önemli partnerimiz tabii ki Kızılay. 39 tane sağlık ocağı ve

sağlık merkezi aktif hale getirildi burada. 6 hastane Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin desteği ile faaliyet gösteriyor. Gezi-ci sağlık hizmetleri ile hizmete erişemeyenlerin hizmete erişimlerinin artırılması öngörülüyor. Dedğim gibi hayatın normalleştirilmesine katkı ve sağlık risklerinin bertaraf edilmesi önem verdiğimiz hususlardan bir diğeri. Mesela onardığımız merkezlerden bir tanesi savaşın yükünü bu şekilde taşıyordu. Devletimiz elini attı ve güzel merkezler oluşturuldu. Hizmetlerin de en iyi şekilde, insani değerler zinciri içerisinde verilmesine gayret ediyoruz. Tabi bu işleri yaparken kendi başımıza da hareket etmiyoruz. Hizmetler halihazırda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü genel koordinasyonunda ama kurum içinde tüm birimlerimizi ilgilendiren faaliyetler var. En fazla mevcut olan genel müdürlüklerimiz ile birlikte faaliyet gösteriyoruz. Kurum dışında da önemli paydaşlarımız var. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi mesela. Çalışma izni almak üzere Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü ile çok yakın ilişkiyiz. Hizmetlerin sunumunda SGK ile temas içinde hizmetlerimizi yürütmekteyiz. Uluslararası kuruluşlar yine önemli, Avrupa Birliği ile Sıhhat Projesi yürütüyoruz, Dünya Sağlık Örgütü ile Suriyelilerin sağlık çalışanlarının eğitilmesi projesini yürütüyoruz. UNFPA ile Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri ve yeni dönemde de mevsimsel tarım işçisi Suriyelilere hizmet sunulması temel çalışma alanlarımızı oluşturuyor. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile de zaman zaman diyaloglarımız oldu. Uluslararası finans kuruluşları bazı çalış-

maların içerisinde yer alıyor. Sivil toplum kuruluşları da yine gönüllü sağlık tesisleri hizmet sunumu babında birlikte faaliyet gösterdiğimiz alanlarda ve kuruluşlardan bir tanesi. Son olarak tespitler ile alakalı birkaç cümle sarf etmek istiyorum. Öncelikli olarak benim şöyle bir göç algım var, göç kronolojim var diyebilirsiniz. Mesela çocukken bir bağ evimiz vardı, bağ evinden güzün şehre taşınmak benim için göç olgusunu ifade ediyordu. Göç buydu o dönemde. Sonra üniversitenin son yılıydı yanılmıyorsam Hakkari'ye peşmergelerin geldiği dönemde sınırımıza bir insan akınının olması bizim için göçtü. Benim aklımda göç kavramı içerisine eklenen eklemlerden bir tanesiydi. Sonra Yozgat'ta mevsimsel tarım işçileri ile muhatap olmaya başladım. Bir sabah kalktım mevsimsel tarım işçileri gelmiş, çadırlarını sağlık ocağının yanına kurmuşlar. Bir sürü insan eşyaları sırtında gelmiş yerleşmişler. Orada çocuklar dikkatimi çekmişti. Olumsuz şartlarda ayakları çıplak koşturup duruyorlardı. “Bunlar çeliklenmiş, baksanıza bu ortamda ben olsam ölürüm.” diye düşünüyordum. Ankara'ya geldim mevsimsel tarım işçileri ile bilimsel bir çalışma yapmaya başladık. Baktık ki anneler de çocuklar da ölüyor aslında biz bilmiyoruz, yeterince takip edememişiz. Sonra Suriyeliler tabii sınırımıza kitleler halinde gelmeye başladılar. İlk dönemdeki bakış açımız farklıydı demin bahsettik ama sonrasında olay biraz daha farklı boyut arz etti. Sonra sınırımızın ötesinde tüm imkanlara rağmen hayata tutunmaya çalışan Suriyelileri görünce farklı bir tahayyül içerisine girdik. Genel kanaatim Türkiye'den yöneticiler öbek öbek oraya götürülmesi

yönünde ki iki şeyi görsünler, biri niye bu insanlar bu tarafa gelme ihtiyacı hissettiler? İkincisi de kötü bile olsa devlet olmak neden çok önemli? Bu ikisini görmek adına somut örnek kısa bir çalışma ile bu iş gerçekten önemli sonuçlar doğurur diye düşünüyorum. Yine tabii ki bütün bunların hepsi bakın bir kapsayıcılık arz etmiyor. Son dönemlerde Başkanım da vurguladı, baktık ki Suriyelileri biz kayıt altına alıyoruz onlara dair birçok faaliyeti birlikte yürütüyoruz. Kitle büyük, kontrol etme gücümüz iyi, güzel ama düzensiz göçmenler bizim için sağlık riskleri bakımından çok önemli. Bunları ıskalamamız gerekiyor. Burada düzensiz göçmenlerle hemhal olduk. Bunu neden buraya koydum, göçe bütüncül bakışa ihtiyacımız var öncelikli olarak. Biz göçü bütüncül olarak görmüyoruz. Herkes tuttuğu noktadan göç tanımı yaptığı için göçteki sonuç alıcılığımız da o kadar kısıtlı oluyor. Çok önemli işler yapıyoruz ama bunu daha büyük bir yapıya dönüştürmek için tüm yapıların birlikte hareket etmesine ihtiyacımız var. Genel olarak geçici koruma sahibi olan Suriyelileri önceleyen, düzensiz göçmenleri ikinci plana iten bir bakış açısı mevcut. Sağlık hizmeti talebinin merkezinde ayakta ve yatırılarak tanı ve tedavi hizmetleri ön planda. Ancak bizim için halk sağlığının korunması birinci basamak. Temel sağlık hizmetlerinin oluşturulmasında kalıcı ve sürdürülebilir hizmetler de burada yatıyor. Geçici korunanların ülke içindeki hareketliliği, niteliği, nitelikli hizmet sunumunun önündeki engellerden bir tanesi. Göçmenlerin belli illerde yoğunlaşması tabii illerde kapasite sorununa zaman zaman yol açıyor. Bu da işte uyum sürecini olumsuz etkileyebilecek unsurlardan bir tanesi. Birinci basamak sağlık hizmetlerini yaygınlaştırmak ve sistemin temelinde gerçekten yerleştirmek için gayret ediyoruz. Hep bulaşıcı hastalık bakımımız var ama tabii ki göçmenler adına ruh sağlığı ve kronik hastalıklar gerçekten önem arz ediyor. Bunu da daha iyi çalışmak istiyoruz. Sağlık kayıtlarına ve analizlerine yönelik mevcut süreci güçlendirmek istiyoruz. Çünkü kayıt düzenli olmazsa yeterince analiz edemezseniz, iyi ve kalıcı hizmet sunamazsınız. Göçmenlerin sağlık okuryazarlığını geliştirmek üzere hareket ediyoruz. Sağlık çalışanlarının göçmen sağlığına yönelik farkındalıklarını ve bilgilerini artırmaya gayret ediyoruz. Biz göç yolundayız. Genel göç olgusu üzerine bilgi birikimini artırmaya gayret ediyoruz. İl bariyerine yönelik tedbirler geliştirmeye devam ediyoruz. Gezici sağlık hizmetin sunumunu güçlendirerek özellikle sahada mevsimsel tarım işçisi gibi olan kişilere daha yakından hizmet sunmaya gayret ediyoruz. Bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi ve yapılması noktasında bazı çalışmaları öncelemek istiyoruz. Tabii ki eksik olduğunuz alanlar da mevzuatı geliştirmekte öncelikli hedeflerimizden bir tanesi. Bilgi ve eylem bir araya geldiğinde hep bera-

berce çoğalıyor diyor Taşköprülüzade. Biz de öyle düşünüyoruz. Bu da o eylemlerden bir tanesi. İnşallah göç kapasitemizi, göç hizmetlerimizi artırmaya vesile olur. Teşekkür ediyorum.

Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü Naci GILIÇ:

Öncelikle Süleyman Demirel Üniversitesine böyle bir toplantıyı düzenlediği için teşekkür ediyoruz. Yurtdışından gelenlerle ilgili -bunun ismi artık daha çok Suriyeli oldu- yapılan çalışmalar bakanlığımızın Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün inisiyatifi ve görev alanı içerisinde. Nezir Bey keşke burada olsaydı bugün. Ben de bazı malumatlar vermek istiyorum. Kanuni Hocam çok güzel ifade etti. Ülkemizde şöyle bir sorun var: kamu kurumları ve kuruluşlarına bağlı, ilişkili kuruluşlar da bir işin nasıl yapılmayacağını çok güzel özetini alabiliriz. Gittiğiniz zaman bir mesele ile karşılaştığımız za-

man veya mevzuatta yeri olmayan bir durumla, arıza ile karşılaştığımızda oradaki bürokratlarımız sayıları azalsa da size bir işin nasıl olmayacağını çok güzel ifade ederler. Biz de zaman zaman bunu yaşamaktayız. Müdürlüğümüz 2014 yılında kurulmuş bir genel müdürlük. En önemli görevlerimizden biri yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın yurda dönüşlerinde Türkiye'ye entegrasyonunu sağlamak ve yurt dışındaki eğitim öğretim hizmetlerini yürütmek ile yükseköğretim politikalarına yönelik hedefler belirlemek. Yükseköğretim Kurulumuzla bu manada eşgüdümlü bir şekilde çalışmak. 2547 sayılı Yükseköğretim kanunu 6721 sayılı Türkiye Maarif Kanunu çerçevesinde verilen görevler ile beraber bakanlığımıza 652 sayılı kanun hükmünde kararname ve bir numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda bakanlığımızda bütün genel müdürlükler ile bu işlemleri yürütmekte. Şimdi özellikle Suriyeliler özelinde bakıldığında bazı sorunlar ortaya çıkmakta. Kamuoyunun malumudur, ülkemizde yükseköğretim kurumlarımızın yabancı uyruklulara veya dediğim gibi göçmen statüsündeki Suriyelilere yönelik çalışmaları belli üniversiteler ile sınırlı diyebiliriz. Ben şöyle bir kısa bir bilgi vereyim. Süleyman Demirel, Balıkesir, Atatürk, Akdeniz, Çukurova, Dumlupınar, Kastamonu, Karadeniz Teknik, Gaziantep, İnönü, Uludağ, İstanbul, Selçuk Üniversite'lerinde öğrencilerimiz yoğunlaşmaktalar. Haluk Hocamın da malumatları olduğu üzere yabancı uyruklu öğrenciler çeşitli programlarla ülkemizde eğitim görmektedirler. Avrupa ülkeleriyle ve diğer Asya ülkeleri ile kıyasladığımızda bu oranın az olduğunu görüyoruz. Örnek

vermek gerekirse, İngiltere'de yabancı öğrencilerden kaynaklanan gelir -tabi biz buna gelir nazarı ile bakmıyoruz ama- 25 milyar dolar. İngiltere yükseköğretim sistemine kazandırılan paradır bu. Şimdi bizim Milli Eğitim Bakanlığımızın yurtdışında 16 ülkede 67 okulu var. Bu okullar özellikle Ortadoğu'da, Arapça konuşulan coğrafyalarda faaliyet gösteren okullar. Ekseriyetle de Suudi Arabistan'da. Bu okullarımızda Arapça ana dil olarak konuşulmakta. Türkiye'de öğrenim gören öğrenciler, Türkiye'de yükseköğrenim gören öğrenciler tabi hep bunların olumsuz yanlarından, ekonomimize vesaire yaptığı olumsuz tesirlerden bahsedildi. Ama şöyle de bir güzellik var. Biliyorsunuz 6721 Sayılı Kanunla Türkiye Maarif Vakfı'mız kuruldu ve Türkiye'de yükseköğrenim gören özellikle bu Suriyeli öğrencilerimizden Türkiye Maarif Vakfı kanalıyla azami derecede istifade etmekteyiz. Onun haricinde kurumlar arası entegrasyon sorunumuz var. Denklik sorunumuz var. Suriyeli öğrencilerin, Irak'tan ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin denklik ile ilgili sorunları var. Bu konuda Talim Terbiye Kurulu'nun özellikle bu 15 Temmuz sürecinden sonra ara sınıflara diploma veya mezuniyet belgelerine denklik vermemesi gibi bir politikası var. Bu da belge denetiminden ve yönetiminden kaynaklanmaktadır. Malumunuz sahte belgelerle karşılaşmaktayız. Şu an Türkiye'de okullarımızda ortalama üç aşağı beş yukarı yanlış olabilir, kesin bilgi istatistiklerle kaimdir. 600 bin civarında Suriye uyruklu öğrenci bulunmaktadır. Üniversitelerimizde bu sayı 20 bin civarındadır. Milli Eğitim Bakanlığımız, Sayın Cumhurbaşkanımızın da talimatları doğrultusunda bu hizmetleri yürütüyor. 370 geçici eğitim merkezinde bu faaliyetlerini devam ettirmekte. Fakat bunun sayısında tedricen bir azalmaya gidilmekte ve eğitiminin umumileştirilmesi düşünülmektedir. 21 ilde geçici eğitim merkezlerimiz var. Merkezlerin tedricen kapatılması dolayısıyla özellikle büyük şehirlerimizde yoğun bir şekilde İnşaat Emlak Daire Başkanlığımızın marifetiyle okul yapımları hızlanmaktadır. Suriyeli -özellikle Suriyeli kelimesini kullanıyoruz- yurtdışından gelen veya ülkemize gelen göçmenlerin yoğunlaşması belli şehirlerimizde oluyor. Nüfus hareketleri özellikle büyük şehirlerimizi merkez almış. Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Gaziantep gibi şehirlerimizde yoğun bir şekilde okul yapımı çalışmalarının hızlandığını görmekteyiz. Bizim genel müdürlüğümüzün Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nden aldığı bir kararla YÖK ile yapılan yoğun çalışmalar doğrultusunda Yurtdışında Çalışanlar Sınavı, Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı'na döndü. Biraz önce bahsettiğim üniversitelerimiz bu sınavları yapıyorlar ve sayıları her geçen gün artmakta. Bu sayede ülkemize diğer ülkelerden gelen yabancı uyruklu sayısını arttırmayı hedefliyoruz. YÖK Genel Kurulu'nun 2014

tarhli toplantısında alınan bu kararla ölkemizde Şu anda 147 bin yabancı uyruklu öğrenci eğitim gormektedir. Genel olarak çerçevemiz bu Şekilde Milli Eğitim Bakanlığının veya Yükseköğretim Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğünün konuya bakışı bu Őekildedir. Diğer genel müdürlüklerimizle “Temel Eğitim Genel Müdürlüğü”, “Ortaöğretim Genel Müdürlüğü”, “Din Öğretimi Genel Müdürlüğü” ve 21 genel müdürlüğümüzle ölkemizde göç hususunda çalışan gerek Göç İdaresi Genel Müdürlüğü gerek Kızılay, AFAD, Sağlık Bakanlığı gibi kuruluşlarımızla yoğun bir entegrasyon içerisinde çalışmaya devam ediyoruz.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakóltesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Değerli bilgiler için çok teşekkür ediyorum. 2011 yılında 1 yıl kadar İngiltere’de yaŐadık çocuklarla birlikte. Okulun giriŐinde 20 dilde hoş geldiniz yazmışlar. Önce de bahsettim ama çok küçük dokunuŐlara ihtiyaçımız var. Oğlum mahalle okuluna gidiyor. Sınıfında 11-12 tane yabancı öğrenci var. İraniilar vb. dahil. Çok küçük dokunuşlar yapılabilir Milli Eğitim’de. Bunu İngiltere’de ben Şöyle isimlendiriyorum. Çaktırmadan öğretiyorlar. Öyle bir sistem içerisinde uyum sürecinin falan olduğunu fark etmiyorsunuz. Dersleri iki üç ay sonra normal almaya baŐlıyorsunuz. 4-5 yıl Türkiye’de kalmış öğretmenleri vardı Miss Philips diye. İki ay sonra tek kelime Türkçe konuŐmadı çocuklarla. Türkçe biliyordu. Öyle profesyonel çalışıyorlar ki ilk başta ek dersler vererek, sonra sınıflarına yönlendirdiler.

6 kez rapor denilen karne alıyorlar. Karneleri de herkesin 100 üzerinden değil. Her öğrenci için hedef not belirliyorlar. Bunları ideal uygulamalar olarak söylemiyorum ama bizim de örnek alabileceğimiz bir uygulama. Milli Eğitim Bakanımızın bir sözü vardı. “Üniversiteye giriş sistemini Japonya’da deđiŐtirezemezsiniz, müthiş bir halk tepkisi olur ama Türkiye’de deđiŐtirezirsiniz” diyordu. Bizim insanımız güzel izah edilirse, yönlendirilirse deđiŐikliğe açıktır. Dolayısıyla biz sabırla, azimle yönlendirir, takip edersek çok da kendimizi eleŐtirmeyelim. Ben çok acımasız eleŐtiriler yapıldığını görüyorum. Zaten meşhur sözumüz: “Göç yolda düzölür”. Sözüün orijinali aslında Şu: Göçünü, dengeni öyle sağlam kur ki yıkılmasın, yıkılırsa ve yolda yeniden yapmak zorunda kalırsın. Gerçek anlamı bu iken biz biraz evirmıŐiŐ, çevirmıŐiŐ farklı bir anlam kazandırmıŐıŐ.

Kızılay Genel Müdürlüğü Göç Hizmetleri Direktörü Bayram SELVİ:

Böyle güzel bir üniversitede, Isparta’da bir arada olmak gerçekten çok keyifli. Göç İdaresi’nden Selami Hocama çok saygılar sunarım. Kanuni Hocama ve diğer tüm haziruna saygılar sunarım. Ben Bayram SELVİ. Türk Kızılayı’nın Göç ve Mülteci Hizmetleri Direktörüyüm. Yaklaşık 5 senedir bu görevi icra ediyorum. 19 senelik de Kızılaycıyım. 2011 yılında Suriye’de kriz patlak verince Suriyeli misafirlerimiz Türkiye’ye gelmeye başlayınca benim de kariyerim değişti. İŞin aslı da değişti hikäye de değişti. 2011 yılının 29 Nisan’ında ilk Suriyeliler Türkiye’ye girmeye başlayınca ben Gazze’deydim. Gaz-

ze'den Türkiye'ye çağrıldım. Türkiye'ye geldim ve doğru sınırına gittik. Boynuyoğun, hepsinin adını çok iyi bilirim. Yayladağı 1, Yayladağı 2, Apaydın, Reyhanlı bir sürü kamp kurduk. O zaman bizim en önemli

görevimiz kampın yanında Suriyeli misafirlerin sıcak yemeklerini temin etmek ve onları dağıtmaktı. Her gün düşünabiliyor musunuz? 12-13 bin kişi var ve her sabah gidiyorsunuz keççelerle o günün teknolojisiyle bu hizmeti veriyorsunuz. Tabii o zamanlar 12-13 bindi sonra 15 bin oldu derken 70 bin oldu. Sonra bir baktık 2012 Ağustos ayında 58 bin misafirimiz olmuş. Hep misafir derdik o zaman. 2012'nin Ağustos ayında işin renginin değişmeye başladığını anlamıştık. Dünya Gıda Programı, AFAD, Halk Bankası, Türk Kızılayı ortaklaşa yenilikçi bir yaklaşımla kamplarda kupon üzere yemek dağıtımına da geçebilir miyiz? şeklinde bir düşüncemiz vardı. Bu bir düşünce bir soruydu. Bir araya geldik, seriler

halinde toplantılar yaptık. İlk pilot uygulamayı Kilis konteyner kent olarak seçtik. Bugün Kızılaykart hikayesine girmek istiyorum. O yüzden Kızılaykart odaklı kalacağım ancak sorular olursa diğer her şeye cevap vermeye hazırım. 2012'nin Ağustos ayında “Dünya Gıda Programı” kendi bulmuş olduğu fonu bize teklif etti: “Beraber bu işe girmek ister misiniz?” diye. AFAD o zaman tüm kamplardan sorumluydu. Suriye krizi AFAD'dan soruluyordu. AFAD 'la oturup konuşuldu. AFAD, Halk Bankası çözüm ortağı olarak bu işe gönül koydular ve “Evet bu işi yapalım.” dediler. Hem ülkemiz yeni bir yardım sistemine kavuşur hem de Suriyeli mültecilere kendi damak zevklerine göre kendi kendilerini geçindirecek bir yemek sistemi kurulur diye düşündük. Malum 2012 yılında ben de orada görev yapıyordum. Karkamış Kampı'na gidiyorduk. Sinekler çok büyüktü. Koca koca sinekler vardı. Çünkü kamp Karkamış Barajı'nın kenarına kurulmuştu. Yemekler çöplere atılıyordu, biz yemek dağıtıyorduk, yemekler kenara konuluyordu, böyle tuhaf bir durumdaydık. O zaman biz istediğimiz misafirperverliği yapıyoruz, en üst derecede kabul gösteriyoruz, her türlü iâşesini karşılıyoruz ama onların damak tadına uygun değildi bunlar. 2012'de Ağustos-Eylül aylarında ihaleler yapıldı. İhale sonucunda Hatay'da ve Kilis'te meşhur zincir marketleri olan iki üç firma ihaleye girdi. Kilis'teki konteyner kentin içindeki merkezi alana barakalardan market kuruldu. Kapalı devre POS cihazları konuldu. Sadece oraya geçerli olmak üzere marketler kendi

Suriyelilerin yaşamlarına, damak tatlarına uygun malzemeler getirmeye başladılar. Onların beğendiği şekilde ürünleri raflara doldurdular. Kızılay'da burada kartın dağıtımını denetleme gibi bu işin daha çok raporlanması kısmında kaldı. Olay çok başarılıydı ve hemen bir buçuk, iki ay içerisinde tüm kamplara sirayet etti. Hepsini dağıtmaya başladık. Artık tasarruf yapılıyordu, insan kaynağı tasarrufu yapıyordu ve çöp atılmıyordu. O zaman kamp içi sayısı olmuştu 200 bin. Bu 200 bin insanın yemeğini yaptıracağınız, götürceksiniz şikâyetler bitmiyor. Ağustos sıcaklarında 47 derece sıcaklarda İskenderun, Hatay, Gaziantep, Kilis, Ceylanpınar. Ceylanpınar dediğiniz yer yazın Ağustos ayında normal insanın yürümesi mümkün değil. Kalkıp yemek götürceksin, çorbalar taze kalacak, gıda kodeksine uygun olacak, insanları zehirlemeyecek. Müthiş bir inovasyondur. Bütün fon yurtdışından bulundu. Amerikan Hükümetinden, Japon Hükümetine, Almanya'dan uluslararası donörlere, UNICEF'ten tutun da BM'de fonlama için sıraya girdiler. 2014 yılında bütün kamplarda çok şükür Kızılaykart aktif kullanılabilir hale geldi. Hepsinde yine aynı sistem kuruldu. Bizim yaptığımız diğer önemli bir iş de insanların kendi yemeklerini pişirebilecekleri sistemi kurmak için onlara mutfak seti dağıttık. İçinde tabak, çanak, çömlek, bardağı olan, kendi küçük tekli ocakları olan, kamplarda çadır içerisinde olsun, normal konteynirlarda olsun yemeklerini pişirebilecekleri bir imkan sunduk. 2014 yılında Türkiye ve dünyada Suriye krizinin atıl kalması neticesinde bazı donörler bu işi fonlamaktan imtina ettiler, yarısına düşürecek-

giz dediler. O zaman doğru bir politika ile doğru bir yaklaşımla AFAD, WFP'nin fonlamadığı kısmını "Biz bu hizmetten vazgeçemeyiz dolayısıyla biz AFAD kartı çıkarıyoruz" dediler. O tarihten sonra da AFAD yarı kampı üstlenmeye başladı. Bu da doğru bir tercih ve doğru bir politikaydı. 2014 yılında ama bu ders oldu. WFB Türkiye'de Suriye insani krizinin evrilmesini doğru okuyarak Kızılay ile birlikte kamp içi uygulamaların şehir uygulamalarına nasıl geçirileceği konusunda deyim yerindeyse yuvarlak masa toplantıları yaptık. Uzun detaylı tartışmalar, uzun detaylı görüşmeler. İyi saatte olsun çok değerli bir bürokratımız Atilla TOROS Bey Göç İdaresi Genel Müdürümüzü o zaman büyük bir vizyon koydu. 2015 yılının başında "Biz bu işe varız." dedi. Kritik kararı vermiş ve çok doğru bir karar vermişti. 2015 yılının Mayıs ayında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Kızılay ve WFB bir anlaşma imzaladılar. Kamp içi uygulamasının doğruluğunu, güzelliğini, iyiliğini, taleplerini kamp dışına da taşıdık çünkü dışarıdan çok talep vardı. İnsanlar kamp dışında yaşıyordu. Kampta yaşamak çok güzel bir şeydi karşılaştırdığınız zaman. Çamaşır makinelerini almaya gerek yok. Çünkü her taraf çamaşır yıkama yeri. Deterjan almanıza gerek yok orada çamaşır deterjanı da var. Elektrik, su faturası ödemiyorsunuz. Okula çocuk gönderiyorsunuz ücret, servis ücreti vermiyorsunuz. Çocuğunuza cep harçlığı vermiyorsunuz çünkü aynı kampın içindediniz. Böyle büyük bir koruma şemsiyesi altında olmak kamp dışında şehirlerde yaşayanlar için büyük bir eksiklikti. Esas insani dramlar orada başladı işte. Bizim korkmuş olduğumuz terör, emniyet, kayıp nesil gibi,

emniyetin kayguları olan güvenlik sorunları gibi kayıp nesilden kastım çocukların okula gitmemesi, sokakta dilendirilmeleri gibi. Hepiniz çok iyi hatırlarsınız, büyük şehirlerde yaşıyoruz. 2015 yılına geldiğimizde 2014-2015 yılında İstanbul, Ankara, İzmir gibi Türkiye'nin belli başlı şehirlerinin önemli kavşaklarında, köşelerinde çocuk dilenciler ve Suriyeliler bulunurdu. Bu çok büyük rahatsızlık yaratıyordu devletimizde. 2015 yılının Ağustos ayında bir genelge çıkartıldı bu insanlara bu işin yaptırılmasını diye. İşte Kızılaykartın kamp dışı uygulaması burada önemli ve işlevsel hale geldi. Yine altını çizmekte fayda görüyorum. Göç İdaresi, Halkbank, Türk Kızılayı, WFB'nin ortak finansmanında da Amerikan foncusu, DFID dediğimiz İngiliz bir kalkınma ajansı, Japon Çaykası tarafından ortaklaşa bir fon havuzu kurularak Türk Kızılayı'nın adını tamamen kamp dışı uygulama "Of Camp" dediğimiz uygulamaya fon sağladılar. 2015 yılının Mayıs ayında Hatay, Urfa, Kilis ve Gaziantep'te 4 ilde pilot uygulama başladı. Pilot uygulama o kadar çok yoğun talep gördü ki 3 ay içerisinde Osmaniye ve Maraş da sıraya girdi. O zamanki valilerimiz sağ olsunlar hemen "Biz bunu istiyoruz, bu gelecek" dediler. Tavır koydular, politikamızı etkilemek için üst düzey lobi faaliyeti yaptılar doğru da yaptılar. Çünkü pilotu o uygulama. Pilot olduğu için her zaman denetimli büyümesi öngörüldü. Denetimli bir şekilde halka ulaştırılması politikası güdüldü. Malum, dünyadaki en önemli olaylardan biri bence. Göç tarihimizin en önemli olaylarından biri Aylan Kurdi bebektir. 2015 yılının Eylül-Ekim ayında 3 yaşındaki bir çocuğun tüm dünyaya ders verdiği cansız beden... Türkiye'de ve dünyada büyük bir infial yarattı. Özellikle Avrupa'da bu işin böyle yürütülemeyeceği Türkiye üzerinden geçişlerde çok büyük dramlar yaşandığı konusunda. Aylan bebek için Avrupa büyük bir panikle ayağa kalktı. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Başbakanıyla, o zaman Selami Bey'in de az önce bahsettiği "2016 Mart Anlaşması"na varıldı. Ama o anlaşmaya gidene kadar Türkiye'ye de 3 milyar euro sözü verildi. 3 milyar euronun içerisinde de 1 milyarının doğrudan sosyal yardımlar olarak insanlara aktarılması konusu karara bağlandı. O zamanki devletimizin politikası Türk Kızılayı'nın bunu yapması yönündeydi. Doğrudan Suriyelilerle devletin başbaşa gelmesi doğru bir politika olmayacağı, Kızılay gibi insani yardım örgütü ile Suriyelilerin başbaşa bırakılıp bu anlamda sosyal yardımların Kızılay üzerinden yapılmasına karar verildi. 28 Kasım 2016 tarihinde tüm Türkiye'de bütün Suriyelilere "Gelin müracaat edin." dendi. "Sizlere belli miktarda nakit transferi yapılacak." diye duyurular yapıldı. 1 Ocak 2017 tarihinde 391 kişi olmak üzere, ilk defa tüm Türkiye'de Sosyal Uyum Yardımı dediğimiz yardım başlatılmış oldu. Günümüzde 1 buçuk milyon insan şu an halihazırda bundan fay-

dalaniyor. 3 milyar 600 milyon TL net para transfer edildi. UNİCEF ile 2017 yılında su yardımının bileşeni olarak, şartlı eğitim yardımının da verilmesi, çocukların okullaşmasının desteklenmesi, okula gidişlerinin devamlılığının sağlanması. Okula gidip dört gün devamsızlık olması halinde yardım otomatikman düşüyor. Bizim burada en önemli işlevimiz doğrudan bütün riskler alınarak Suriyeli insanlara, misafirlerimize aylık olarak nakit yardımı yapıyoruz. Bu yardımlarda en büyük sorduğumuz sorulardan bir tanesi, sürdürülebilir olup olmadığı. Şimdilik balık veriyoruz insanlara. Her ayın 1'inde düzenli olarak balık alabiliyorlar. Yalnız o balığı ne zamana kadar alacakları muamma. 2021 yılına kadar alacaklarını yine öngörüyorum. Yüzde 99'lara vardı bu. İkinci 3 milyar dilimi içerisinde 840 milyon garanti edildi bu yardımın. Ayrıca Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı ile şu an "İnsanlara balık tutmayı da öğret" prensibi ilkesiyle, yetişkine "Türkçe Dil Eğitim Kursu Programı" başlatıyoruz. Bu program sayesinde kurslara giden insanlar aylık belli bir miktarda kursiyer ücreti alacaklar ve bu şekilde yardımdan ziyade hayata katılmaları temin edilmiş olacak. Göç İdaresi Genel Müdürlüğümüz de çok iyimser bir yaklaşım, çok iyi niyetli bir yaklaşımla, ellerinde bulunan insan ticareti mağdurlarının korunması. Aslında biz anlatıyoruz. Yardım yapıyoruz gibi ama bu bir yardım değil aslında. İnsanlara ayakta durması, haklarının korunması için verilen bir destektir. Hatta şimdi imzaladım son transferimi de 6 bin 800 TL gibi bir rakam. Bu da orada kalan insanlara aylık olarak büyüklere 500 TL, çocuklarına 200 TL olmak üzere kaç çoğu varsa

artık ona göre para transfer ediliyor. Böylelikle mağduriyet biraz daha azaldı. Kızılay olarak biz gelen bütün parayı harcadık. Zaten mecburuz. O para zaten şartlı, yeri belli, bana da gelmiyor. Avrupa Birliği Bankası WFB'nin Roma'daki City Bank hesabına geçiyor. Para hep orada duruyor. Her ay biz müstahaklık bildiriyoruz. O müstahaklık üzerinden her ay bize transfer oluyor. Halk Bankası'na geçiyor mu? Halk Bankasında 6 gece kuluçka dönemi vardır paranın. 6 gecelik kuluçka döneminden sonra bizim bildirdiğimiz listelerin kartlarına transfer edilir. Kur farklarını saymazsak şu an itibari ile 998 milyon euronun yaklaşık olarak 800 milyon eurosunu transfer ettik. Bu para insanlara yardım olarak aktı gitti. Burada görüyorsunuz, 3 milyar 600 milyon TL görünüyor. Ama unutulmasın ki, o program başladığında euro 3,4-3,5'ti. Şu an aynı hesaplarla gidersen 5-5 buçuk milyar euroluk bir rakam transfer olmuş oldu. Eleştirilerden diğer bir konuda Cumhurbaşkanlığımız doğrudan olaya el koydu. Basına yansıdı konu. Yardım paraları buhar olmuş uçmuş gibi gösterildi. O da şehir efsanesi. Avrupa Birliği'nin tamamen bir yanlış kamuoyu bilgilendirmesi olmuş. Kızılay olarak şu an hali hazırda, 2 milyon 100 bin insana kart üzerinden aylık transfer sağlıyoruz. Türkiye'de yaşayan 3 milyon 600 bin olduğunu düşünürsek ve bunların yanında da 500-600 bin de kayıtlı Suriyeli olmayan göçmenler var. Bizim bu programımızdan yaklaşık 70 milletten insan faydalaniyor. O da Kızılay'ın ne kadar doğru bir kurum olduğunu anlatmak için söyleyeyim. Dediler ki "Suriyelilere vereceğiz." Dedim ki "Ben Kızılayım. Suriyeli gelme-

diğinde ne diyeceğim? Bu ayrımı ben nasıl yapacağım?” İlkem ayrım gözetmemek. O zaman da kabul ettiler. “Tamam.” dediler yani sizin uygun gördüğünüz, uluslararası koruma altındaki geçici insanlar bu hizmetten faydalansın. Şu an bu dünyadaki en büyük insani yardım sistemi Suriye’nin sorunlarını minimize eden. Sorunlar bitmez, bitmeyecek, bunu da çok iyi biliyoruz. Ancak “Sosyal Uyum” denen yeni bir program başlattı Türkiye Cumhuriyeti. Önümüzdeki döneme Avrupa Birliği ile müzakereler içinde insanların normal hayata geçişleri ile ilgili programlar geliştiriyor.

Anadolu Ajansı Suriye İdlib Muhabiri

Burak KARACAOĞLU:

Anadolu Ajansı Suriye Muhabiriyim. Öncelikle biz konuya profesyonel kurumlar gibi bakıyoruz. Yani göç öncesi, göç süreci ve göçün hemen

sonrası olarak. AA olarak bu konuda çalışmalarımız 3’e ayrılıyor. Göç yaşanmadan önce sahadaki hareketleri tespit ederek, izleyerek haberler yapıyoruz. Zira üst üste ve ağır saldırı olan bölgelerde birden ani şekilde göç başlıyor ve büyük göç hareketleri başlıyor dolayısıyla. Bu tespitleri yaptıktan sonra, bölgedeki sivil yerleşim yetkilileriyle ve bölgede yaşayan sivillerle röportaj yapıyoruz. Bunu dünya ve Türk kamuoyuna duyuruyoruz ki, bu insanlar bu nedenlerle bölgeden çıkıyorlar, keyfi olarak değil. Güncel bir rakam vereceğim size. İdlib’in Han Şeyhun ilçesi var. Kötü anlamda meşhur, kimyasal saldırıya uğramıştı. Dün oraya, bir gece içerisinde 51 tane saldırı oldu. Düşünün tepenize bombalar yağıyor. Orada siz kalabil-

seniz bile aileniz ve çocuklarımızın can güvenliğini düşünmek zorundasınız. Dolayısıyla burayı terk etmek durumundasınız. Yani göç bu saldırıların hemen akabinde oluyor. Yine bu bölgeleri tespit ettikten sonra bunları grafikli ve görüntülü biçimde içinde Arapça ve İngilizce’nin de bulunduğu dünyanın en yaygın dilleri arasında 13 dile çevrilerek sadece Türkiye’nin değil dünyanın da gündemine taşımaya çalışıyoruz. Sahada gördüğümüz izlenimleri Birleşmiş Milletler ve Cenevre Muhabirlerimiz aracılığıyla, Birleşmiş Milletler’deki yetkililere soruyoruz. Çoğu zaman verdikleri cevaplar “Gerçekten mi?” oluyor. Bu da duruma nasıl baktıkları ile ilgili ciddi bir argüman. Çünkü hemen hemen her seferinde konudan bihaberler, takip etmiyorlar, ilgilenmiyorlar en önemlisi de

umursamıyorlar. Biz yine bu yayınları yapmaya devam ediyoruz. Biz sordukça mecbur cevap vermek durumunda kalıyorlar aslında. Yine yaptığımız göç süreciyle ilgili haberler, “Binlerce aileyi göçe zorluyor Eset Rejimi” tarzında. Aynı zamanda da yardım kuruluşları Kızılay, İHH, Diyanet Vakfı gibi kurumları bizzat uyarıyoruz. “Böyle bir uyarı var, insanlar göç edecek, siz de hazırlıklarınızı yapın.” gibi üstümüze düşmeyerek aslında haberler yapıyoruz. İnsanlar geldiklerinde mağdur olmasınlar diye çünkü göç başladığında yanlarına birkaç parça eşya alıp geliyorlar. Bu onların ciddi anlamda gıda, sağlık, barınma anlamında eksikliğine neden oluyor ve ani göç durumlarında da müdahale edilemiyor. Kurumlara “Hazır olun” mesajı veriliyor aslında bir nevi. Yine göç başladıktan sonra sivillerin nereye göçtüğü, özellikle Türkiye sınırına göçtükleri ile ilgili yayınlar yapıyoruz. Çünkü gerçek bu. Buralarda hangi koşullarda yaşadığı, sivillerin yardım ihtiyaçlarına ilişkin çağrılara yer veriyoruz. Tülay Hanım bu konuda çok hassas, bir kurum gibi çalışıyor. Bu hassasiyeti toplumda sağlamaya çalışıyoruz aynı zamanda kamuoyu oluşturmaya çalışıyoruz. Türkiye’deki Suriyelilere yönelik anti sempatik durumlar olmasın diye. Yine daha sonra eğer şartlar düzelse, yani bölgedeki saldırılar azalır ya da “Soçi Mutabakatı” gibi mutabakat sağlanırsa, insanlara artık güvenli olduğuna, dönmeleri gerektiğine yönelik haberler yapıyoruz. Genel olarak çalışmamız bu şekilde. “Soçi Mutabakatı” sağlandıktan sonra İdlib’de çok ciddi bir güven ortamı oluştu. Yedi yıldır hasat yapılamayan bölgelerde zeytin hasatları yapıldı, tarım başladı, kısmen

sanayi ve ticaret hamleleri başladı. Bunları insanlara anlatarak hem Türkiye’de yaşayan Suriyelilere anlatarak “Artık geri dönebilirsiniz, buralar güvenli alan oldu.” hem de Suriye içinde kamplarda yaşayan insanlara bunları göstererek artık evlerine dönebilecekleri noktasında yayınlar yapıyoruz. Ben burada ufak bir eleştiri yapmak istiyorum kurumlara. Eleştiri demeyelim, özeleştiri aslında hepimizin hatası bu. Çok iyi yardım yapıyoruz, milyonlarca insana yardım yapıyoruz ama aynı şekilde tanıtımını yapamıyoruz. Yani maalesef biz basın olarak birçok konuda eksik kalıyoruz. Kızılay ve İHH bu konuda biraz daha iyi. Diğer kurumlardan yardımlarla ilgili rakamları talep ediyoruz, bununla ilgili yayınlar yapmak istiyoruz. Ancak çok uzun süreli geri dönüşler oluyor, dolayısıyla yaptığımız işin tanıtımını gösteremiyoruz. Bu Avrupa’da öyle değil. Bir çocuğa yardım yapar, yaptığı bir yardımın günlerce, haftalarca propagandasını yapar. Biz bu konuda biraz daha eksikiz. İnşallah kurumlarımız bu konuya biraz daha önem verilerse çok daha iyi olur.

Moderatör

**SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve
Dış İlişkiler Koordinatörü
Prof. Dr. Haluk SONGUR:**

Hep büyük devlet olacağız ya da korumacı devlet olacağız iddiasındayız. Bizim ideallerimiz büyük ama büyük devlet olmak için onlarca kurumunuz olmalı ve bu kurumlarla tüm dünyayı biliyor, yönetiyor, takip edebiliyor olmanız gerekiyor. Çad’da bir Büyükelçilik açılıyorsunuz ama Çadca bilen bir Büyükelçiniz var mı? Müşavirleriniz var mı? İngilizce, Arapça

bilen, o bölgedeki kabileleri bilen biri var mı? Duyuyoruz MİT bir operasyon yapıyor. Birisini çıkardı diyoruz Irak'ın bir yerinden. Ama onun altından onlarca kabileyile anlaşma, onlarca istihbaratla görüşmeler, tüm bunların hepsi oranın örfünü, adetini, yerelini ve orada yaşamış inanları gerektiriyor. Dolayısıyla, biz hazırlanıyoruz diye ümit ediyorum ben. Gerçekten büyük dünyanın barış adası olacak organizasyon. Devlet olacaksak bütün bunlar hazırlık dönemidir. Bunlardan hiç guncunmayalım, bunlar bizi yetiştiren, büyüten hususlardır diye düşünüyorum.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Allah razı olsun. Kurum sunumlarını dinledim ve çok değerli bilgiler edindim. Bilmediğim çok şey öğrendim, istatistikler ve yapılan çalışmalar. Herkesi dinlerken benim hem Sağlık Bakanlığı hem Milli Eğitim hem Göç İdaresi hem de Kızılay ile herkesle bağım olduğunu, herkesin çalışmalarını az çok takip ettim ve onlara soracak sorularım olduğunu gördüm. Biz de bu göçün, göç meselesinin medya kısmıyla ilgileniyoruz. Burak Bey konuştu aslında. Sahadan yani şu anda Suriye sınırından

gelen birçok haberin kaynağı kendisidir. Biz de 2012 yılının başlarında hem mültecilerin sesini duyurmak, hem de kamuoyundaki yanlış mülteci algısını çektiklerimizle değiştirmek için bu alana yöneldik. Çekimler yapmak için oralara gittik. 2011 yılında başlayan Suriye Savaşı bildiğiniz gibi Suriye Savaşı demeyelim biraz başına da değinmek istiyorum ben. Bu insanlar niye geldiler? 2011'de savaş başladı. Savaş karşılıklı iki devlet arasında olur. 1 milyon insanın hayatını kaybettiği yani rakamlar net değil ama biz biliyoruz ki... Sahada çalışan bir insan olarak burada en bağımsız olanınız benim. Tek başıma bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Belgesel Yönetmeniyim ve çektiklerimi gördüğüm aşamada insani yardıma

da yönelmemiz gerektiğini düşünerek, insani yardım gönüllüsü olarak da kendimi tarif edebilirim. Bugün burada olmamın sebebi orada, o topraklarda şahit olduklarım. Belgeselci olduğum için yani bir slaytım yok ama videolarla size olayları baştan aşağı anlatmaya çalışacağım inşallah. İlk videomuzu izletmek istiyorum ben “Mülteci Olmak” adlı bir belgeselimiz var onunla başlayalım. Biz medya olarak veya belgeselci

olarak, sosyal medya hareketi olarak nasıl görmüşüz mültecileri ona bakalım. Dediğim gibi aranızda en bağımsız, gördüklerini anlatabilen ben olduğum için, hepimiz bir kurum temsilcisi olduğunuz için gerçekten sahada gördüklerim... Hatta şöyle söyleyebilirim, 2012 yılının başında biz gördük ki insanlar ölmeye başladılar. Bir savaş, bir katliam söz konusu. Bir belgeselci, bir televizyoncu olarak ne yapabiliriz diye düşündük ve Suriye sınırına gittik. Sağ olsun Burak Karacaoğlu orada çalışma yapıyordu. Bizi il il, ilçe ilçe Suriye sınırında gezdirerek oradaki mültecilere ulaşmamızı sağladı. Ben o zaman Suriyeli kadınların haykırışını anlatmaya çalıştım. O zaman benim Suriye sınırına göç etmiş insanlarda gördüğüm şöyle bir şey vardı. Kendilerini arafta hissediyorlardı. Ne Suriye'ye dönebilecek güçleri vardı ya da durumları, imkanları vardı ne de Türkiye'nin farklı bir iline gidebilme durumları vardı. Çünkü biraz daha sürecek ve bitecek sanıyorlardı. Çünkü benim konuştuğum kadınlar, "Evet bizim halimiz böyle, biraz daha sürecek, bu acıları biraz daha çekeceğiz ve geri döneceğiz." diye düşünüyorlardı. Maalesef bu sene sekizinci yılına girecek. Ben Suriye kamplarındaki durumları anlatmaya çalışacağım bir belgeselci olarak, bir insani yardım gönüllüsü olarak kendi şahitliklerimi anlatmak istiyorum. Öncesinde çok önemsedığın bir şey var. Arafta kalan insanlar bu savaşın uzun süreli yaşanacağını düşününce büyükşehirlere göç ettiler. Herkesin söylediğini o kadar yaşadım ki şimdi size bir beyefendi izletmek istiyorum. Kendisi Suriyeli bir geri dönüşüm işçisi. Kendisi iki üniversite mezunu. Beş dil biliyor ama istihdam edi-

lemediği için bu beyefendi İstanbul Süleymaniye'de bir geri dönüşüm fabrikasında işçi. Biz belgesellerimizi sosyal medyada veya TV'lerde farklı dillerde yayınlayarak insanların mülteciler konusunda farkındalık oluşturmalarını, onları fark etmesini, onların da insan olduğunu, bir geçmişi olduğunu, topraklarından, vatanlarından, anılarından ayrılarak her şeylerini küçük bir bavula sığdırarak ülkelerinden ayrıldıklarını dünyaya anlatmaya çalışıyoruz. Elhamdulillah şöyle bir geri dönüş almıştık size onu aktarmak isterim. Halep tahliyesinde iki yıl önce tüm Halep'i bombardıman altına tutan rejim ve diğer güçler karar vermişlerdi. Bütün Halep'i yok edeceklerdi ve insanları tahliye diyorlardı. Bize bölgeden bir video geldi. Yeraltındaki, yetimhaneye çevrilmiş bir sığınakta 35-40 tane çocuk yetim herhalde hocaları tarafından videoya çekilmiş. "İşte biz burada bir sığınaktayız. Lütfen dünya bizim sesimizi duysun, bizi kurtarın yoksa bizi öldürecekler." diye bir video geldi gece yarısı, hiç unutmuyorum. Biz bu videoyu altı dile çevirdik. İşte BM başta olmak üzere bir şey yapabilecek gücü olan herkese göndermeye çalıştık. Daha sonra Birleşmiş Milletler bizim bu videomuzu alıp alıntılایarak bu çocukların kurtulması gerektiğini söyledi ve dünya çocuklar için seferber oldu. Biz buna şahit olduk. İkinci videomuzu biraz önce anlatmaya başlamıştım. Büyükşehre göç eden insanlar istihdam edilemediği için, üç yıl öncesinden bahsediyorum. Bu durum şimdi değişti sanırım. Süleymaniye'de geri dönüşümde bir depoda bir beyefendi ile karşılaştık. Uluslararası Mülteci Hakları Derneği için bir çekim yaptık bu beyefendiyle. İki üniver-

site mezunu, beş dil biliyor, çocuklarını savaşta kaybetmiş, ne yapacağını bilememiş, kendini depoya kapatmış, hapsetmiş bir beyefendi ile ilgili video seyredeceksiniz. Biz videolarda çocuklara birer isim verdik yani biz dünyaya şunu anlatmaya çalışıyoruz. Bunlar birer sayı değil, bunlar birer çocuk, onlar da bir insan evladı, anneleri babaları var. Çünkü bunlar zaman geçtikçe haber bültenlerine konu oluyorlardı. Şimdi haber değerleri kalmadı, artık bir alt yazı bile geçmiyorlar. Ya bunlar insan, çocuklar, bunlardan bahsederken, bu çocuklardan bahsederken isimleriyle hitap edilmeli. Çünkü biz birbirimize bu, şu ya da 1-2-3 diye bahsetmiyoruz. Bunların hepsinin bir ismi, bir hayatı var. O yüzden olayın insani boyutunu anlatmaya çalışırken biz bu çocuklara kesinlikle isim vermeye çalışıyoruz. Biz bu filmi yayınladıktan sonra Anadolu Ajansı da bizden sonra haber yapmıştı. Anadolu Ajansı'nın haberinden sonra beyefendinin çalıştığı geri dönüşüm deposuna çokça işverenin gittiği ve bu beyefendiye sahip çıkıldığı hatta geri dönüşüm deposunun sahibi “Abla öyle bir şey yaptınız ki iki, üç dil bilen Suriyeliler akın akın gelmeye başladı. “Biz de iş sahibi olur muyuz?” diye dedi. Evet, şu an bu beyefendi tercümanlık yapıyor. Eşini de yurtdışından getirdi Lübnan'daydı ve kendi Suriye'de yaptığı işi yapmaya başladı. Hatta İstanbul Valiliği bu haberden sonra artık Suriye'den Türkiye'ye giriş yapan Suriyelilerin kendi mesleklerine göre istihdam edileceklerini, bu insanların farkına varmamız gerektiği konusunda bir açıklama yaptı. Benim dikkat çekmek istediğim bir nokta, benim çokça şahit olduğum şey, binlerce Suriyeli çocuğun hayatını kaybettiği Suriye'de binlerce insan uzuvlarını kaybetti. Kaç tane engelli insan Suriyeli göçmen var bilmiyorum ama benim kendimce ilgilenmeye çalıştığım birkaç tane çocukla var. Ancak uzuvlarını kaybetmiş binlerce çocuk var. “Savaşın Çocukları” adlı belgesel yaptık. O belgeselde uzuvlarını kaybetmiş bir çocuğun yaşama nasıl bağlandığını anlatmaya çalıştık. Ahmet sadece o çocuklardan bir tanesi. Youtube'da devamını izleyebilirsiniz. Belgeselde onlarca çocuk işledik. Burak kardeşimiz sağ olsun, Suriye sınırındaki ve Suriye içindeki çocukları çekerken bize mihmandarlık etti. Bacaklarını kaybeden çocukların nasıl proteze ihtiyaç duyduğunu... Milli Eğitimle olan ilgim şu: Suriyeli çocukların akran zorbalığına maruz kaldıklarını biliyoruz. Bu “Savaşın Çocukları” belgeseli Türkiye'nin pek çok okulunda özellikle orta okullarda, akıllı tahtalarda izletildi. Akran zorbalığına uğrayan çocukların uğramaması için bu çocuklar bakın neler yaşadılar. Lütfen siz de kardeşinize iyi davranın vs. gibi ama bazı okullarda gördük ki bazı çocukların fitratları tertemiz bildiğiniz gibi. Velilerin çocuklarını yönlendirdiklerini gördük maalesef. Ahmet protez taktırmak için o zamanlar hocamızın anlattığı gibi her hastaneye gidemiyorlardı. Her şey için

para ödemek zorunda kalıyorlardı. Ben Saraçhane Meydanı'nda bir gece doğum yapan kadın tanıyorum. Göç İdaresi'nde çalışan bir memurun, Göç İdaresi İstanbul Başkanı'nın "Bu kadını acil doğuma alın." dendiği halde Göç İdaresi Memurunun işini zamanında yapmayarak o kadının ölmesine sebep olduğuna da şahidim maalesef. İlk zamanlarda işler çok zor gidiyordu. Hocamların söylediği şeyler büyükşehirlerde gerçekleştiği için, ben insani yardım gönüllüsü olarak ilgilendiğim mültecileri bırakmış durumdayım. Şu an tamamen Suriye kamplarına odaklandık. Çünkü Suriye kampları gerçekten insanların ölüme terk edildiği bir yer haline gelmiş. Özellikle İdlib kampları. Ben iki hafta önce BM'ye sunum yaptım. Özellikle cezaevinden çıkan kadınların toplumdaki dışlandığını ve bu kadınların istihdam edilmesine yönelik dertlerini anlattım. Gerçekten kurumların bilmediği o kadar çok sorun var. Bakın yedi yaşındaki bir çocuk yedi yıldır çadırda yaşıyor. İnsanlar çadırda yaşamaktan bıkmış durumda. Ben sürekli insanlardan bu şikayeti duyuyorum. Biz ne zaman normal bir eve geçeceğiz? İHH insani yardım vakfının orada yaptığı bir proje var. Yeni Hayat Konutları. Biz insani yardım gönüllüleri olarak dört çocuğu olan bir yetim annesini, kayınvalidesi, kayınpederi ile bir daireye çıkmasına sebep olduk bağışlar sayesinde. Kadını eve götürdüğümüz zaman ilk şöyle söyledi, mutfağı gördü: "Şimdi bu ev benim mi? Musluk da benim mi? Tezgah da benim mi?" İnsanlar yedi yıldır çadırda yaşıyorlar. Yazın sıcağında kışın soğukunda o çadırda yaşadılar. Gerçekten çadır denen cisim hiç de sağlıklı değil. İnsanlar şunun hasretini

yaşıyorlar. Bir hanım bana diyor ki, "Benim bir duvara ihtiyacım var. Ben sırtımı yıllardır bir duvara yaslamadım." Gerçekten insanın ayaklarını uzatıp sırtını yaslayacak bir ev hayali var. 2 milyon kadar insan Suriye'de şu an kamplarda yaşıyor. Ben kampları şöyle ayırıyorum. Benim gittiğim taraflar olduğu için Öncüpnar'dan ve Cilvegözü'nden gidilen kamplar. Öncüpnar'dan geçilen kamplar Hatay tarafındakilerin Halep kırsalındaki Azez'deki kamplar Fırat Kalkanı Operasyonu'nun da etkisiyle daha düzgün. Çadırkentler Babüselam dışında az kalmış. Babüselam'da şu anda kayıtlı 13 bin kayıtlı mülteci olduğunu biliyoruz. Belki iki misli olabilir. Ankara'da görev yapan insanların oralara gidip görmesi lazım dedi hocamız. Bu işi yapan insanların o arazideki insanların durumunu görmesi lazım ki o insanlarla alakalı iyileştirici bir şeyler yapabilsin. Cilvegözü'nden geçilen Hatay'ın öteki tarafındaki kamplarda gördüğüm kadarıyla insanlar ölüme terk edilmiş durumda. Bombalardan savaştan ölmeyen insanlar orada açlıktan pislikten ölecekler. Yakında inanın oradan toplu ölüm haberleri alınacak diye düşünüyorum. Yani bir insan bir çadırda kaç sene daha dayanacak bilmiyorum. O insanlar için kim ne yapacak onu da bilmiyoruz. 2-3 milyon insandan bahsediyoruz. Çocukları normal hayata bağlayan tek şey okullar. Okullar da affedersiniz ahırlardan bozma yani Çamur her yer. Gittiğiniz zaman bir çamur deryası ile uğraşıyorsunuz. Ben yurtdışındaki kampları da gezmeye çalışıyorum. Oradaki çocuklara sorduğum soruyla Suriye'deki çocuklara sorduğum soru aynı "Kaç yaşındasınız?" Çocukların hiçbiri kaç yaşında olduğunu

bilmiyor maalesef. Ben tahmin ediyorum yüzüne göre “Sen 16 olabilir misin?” ya da “10 olabilir misin?” “Bilmiyorum ki belki olabilirim belki olmayabilirim.” diyor. Bir kız çocuğu anlatayım. “İsmin ne?” dedim “Dua” dedi. “Kaç yaşındasın?” dedim “Bilmiyorum.” dedi. Tamam, yaşını bilmiyor çocuk çünkü zaman kavramı yok orada. Sarıldım öptüm çocuğu falan çocuk dedi ki “Niye öptün beni?” “Çünkü seni sevdim.” dedim. “İki yıldır beni kimse sevmemişti.” dedi. Suriye’de gönüllü arkadaşlarla bir okul yaptırarak onun heyecanını yaşıyoruz elhamdulillah Aspat okulumuz. Küçük dokunuşlar dediniz ya, geçen sene yaz ayında küçük bir dokunuş yaptık kız çocuklarına yönelik. Medyada da çokça yer aldı. Saç kesimi. Suriye’ye kuaför götürdük. Küçük Kız çocuklarının saçlarını taramaya gittik. Saçlarını temizledik, ördük. Çocukların ortak heyecanı şuydu: “Bugün hayatımızın en mutlu günü.” “Suriyeli Yusuf” diye yine Burak’ın yaptığı bir haber vardı. Orada yedi yaşındaki bir çocuğun evine nasıl baktığını anlatmıştık. “Sen Olsaydın” videosu farklı dillerde bunu insanlara izleterek kendilerini onun yerine koyup koya- mayacağını sorduk. Beni dinlediğiniz ve bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

İHH Eğitim Koordinatörü

Mustafa ÇAĞLI:

Davetiniz için teşekkür ederim. İnşallah farkındalık oluşturabilecek bir programa imza atmış olacaksınız. Daha önce çalıştaylar ya da program-

lar noktasında sekiz yıldır devam eden uluslararası anlamda birçok program gerçekleştirilmiştir. Ancak somut veriler anlamında ya da somut dönütler alınabilecek anlamda hem bölgedeki uluslararası çalışmalara vizyon kazandırabilecek, gerek STK’lar, gerekse devlet kurumlarının bakış açısında bir farkındalık oluşturabilecek anlamda bu programların olması açısından da bir ilk olacağını tahmin ediyorum. Çünkü uzun bir çalışma ve umarım bunlardan çıkan rakamlar birçoğumuz için de bir yazılı literatüre dönüşmüş olacak. Çünkü göç ya da mültecilik bir tercih değil bir zorunluluk halinde yaşanıyor dünyanın her tarafında. Bu minvalde İHH İnsani Yardım Vakfı olarak biz 1992’den beri özellikle Savaş

alanlarında birçok bölgede tecrübelerimizle Suriye’ye girmiş bulunmaktayız. 2011’den bu yana belki iki gündür sürekli istatistiki anlamda

veriler verilmekte. 500 binden daha fazla insanın öldüğü hatta son dört yıldır Birleşmiş Milletler artık ölen insan sayısını bildirmiyor. Saymaktan vazgeçtiler. Çünkü sayısal verilerin insanların hem vicdani hem de eylemsel bir çok çalışmalarında hiçbir etkisinin olmadığı aşikar. Belki de bundan utandıkları için diyoruz biz. Ama ortada ciddi bir insani dram var. 1945'ten sonra insanlık tarihinin görmüş olduğu en büyük savaş süreci ve en çok katliamların olduğu savaş. Maalesef savaş ahlakından yoksun, savaş hukukunun çiğnendiği akıllara zarar birçok işkencenin, zulmün gerçekleştiği bir savaşla karşı karşıyayız. Bombalanan pazarlar, hastaneler, okullar masum çocukların nasıl katledildiğini görmekteyiz. İşin insani yardım kısmındaki o acil yardım ihtiyacından ziyade bu gün ciddi anlamda bir vicdan transferinin olması gerekiyor. Ama dünya nedense buna ciddi anlamda gözü kulağı kapalı bir şekilde devam ediyor. Biz İHH olarak savaşın başındaki süreçten bu yana sadece Türkiye'ye göç etmek zorunda olan mültecilerle değil Suriye içerisinde aktif bir göç var. 13 buçuk milyonluk göçten bahsediyoruz. Aslında o göçün orada engellenmesi noktasında bizim ilk çalışmalarımız başlamıştır. Suriye içerisinde özellikle sektörel anlamda birçok sektörde çalışma yapmış bulunmaktayız. İHH olarak Suriye krizini 10 merkezde 800 personel ve gönüllü ile 92 uluslararası partnerle birlikte yürütmekteyiz. Şu zamana kadar 390 milyon dolarlık bir yardımımız söz konusu. 8 yılda ve şu an vakıf, sektör çalışmalarının neredeyse yüzde 60'ını oluşturmakta. Özele inecek olursak lojistik ve koordinasyon merkezlerimiz, hem Suriye

içerisinde hem de Türkiye içerisinde aktif olarak çalışmakta. Bu 10 merkezimizdeki 800 personelimizle Türkiye ve Suriye içerisindeki merkezler özellikle kriz bölgelerinde ve göçün hemen yaşanabileceği noktalarda acil yardım ekibimiz hazır bir şekilde bekliyor. Anında müdahale ile belki de bizim sivil toplum kuruluşu olmamız hasebiyle bölgede kısmen tırnak içerisinde bununla karşılaşılıyor. Büroside olabilecek hiyerarşi ve izin işlemleri yazışmalar falan onu beklemeden eğer bir olay söz konusuysa hemen müdahale etme gibi refleksimizde söz konusu olabiliyor. Bu hem bir avantaj hem de bir dezavantaj çünkü gelen kitlenin büyüklüğü bununla beraber ihtiyacın karşılanıp karşılanmaması noktasında biz de sıkıntılar yaşamaktayız. Sivil toplum kuruluşu olmamız sebebiyle tamamen bağışçılarımızın ve partner kuruluşlarımıza gönderdiğimiz lokasyon raporlarla biz bu bölgeye inebiliyoruz. Gıda sektörü noktasında Suriye sürecinin başından beri belki de en acil ihtiyaçlıdan birisidir. Bu minvalde seyyar mobil mutfaklarımız ile daimi mutfaklarımız var Suriye içerisinde. İlk dönemler Türkiye'de de bunu gerçekleştirmiş bulunmaktayız. Özellikle insanların temel ihtiyaçlarının karşılanması noktasında 13 tane fırınımız destek veriyor. 48 fırın da başka sebeplerle destekleniyor. Gıda sektörüyle beraber bizim Türkiye içerisindeki Suriyeli mültecilere özellikle destek mahiyetinde inşa ettiğimiz iki tane büyük fırınımız var. Fırında her gün 750 bin ekmek Suriyelilere ücretsiz olarak dağıtılıyor. Bunların birçoğu kendi lojistik ekibimiz tarafından Suriye'deki kamplara transfer ediliyor. Arta kalan Türkiye içerisindeki özellikle az

önce Tülay Ablanın bahsettiği formattaki mağdur aileler, yetim aileleri, savaş sebebiyle uzuvlarını kaybetmiş olan kadın ve erkekler ya da hiç bir geçim faaliyetine giremeyecek olan bireylere ücretsiz olarak ekmek desteğimiz devam ediyor. Gıda dışı faaliyetler noktasında da şimdi Türkiye’de yaşayan 3,6 milyon insanın ortalama yaş popülasyonuna baktığımızda bunun 1,1 milyonunu çocuklar oluşturuyor. Yaş standartları açısından bakıldığında da kadın, çocuk ve çok az bir genç nüfus var erkek boyutunda. Bu ailelerin birçoğu da yetim ailelerimiz. Türkiye’ye göç eden birçok yetim ailesi ne yapacağını bilememenin derdinde. İlk etapta kendi birim ekiplerimiz tarafından bu insanların özellikle barınmaları, ev ihtiyaçları karşılanmaya çalışılıyor. Çünkü sadece çantasını almış gelmiş bu mülteci. Ciddi anlamda bir destek ihtiyacı söz konusu. Bizim birimlerimiz anında ihtiyaç kartları oluşturarak insanların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyor. Barınma kapsamında Suriye içerisinde 27 adet çadır kentimiz var. Bunun dört tanesini konteynır kent oluşturuyor. Şu an 4 konteynır kentimizi AFAD’a devrettik. Çünkü dediğim gibi sponsorluk nezdinde çalışan bir ekibiz biz. Şu an gerekli fon desteğini bulamadığımız için AFAD denetiminde devam ediyor. Bizim de diğer anlamda okul onarımlarımız devam ediyor Suriye’de. Özellikle yine insanları çadırlardan kurtarmak için o insanların ciddi anlamda sosyal hayata ya da normal hayata geçmesi gerekiyor. Şu an ekranda gördüğünüz bir “Rahmet Köyü”müz var. Biz artık son iki yıldır insanları çadır kentten kurtarıp normal hayata girmeleri için 2+1 evler şeklinde Anadolu köyleri inşa ediyoruz. Bu Anadolu köylerinde her evin önünde bir tane bahçesi var. Oraya ekip biçebilsinler diye okulu, camisi, sağlık alanları ve alışveriş yapabilecekleri dükkânlar yani bir köyde olması gereken her şeyi buraya yerleştirmiş bulunmaktayız. Burada özel yarı yarıya 55 tanesinde yetim ailelerimiz var. Diğerinde ise normal belli bir eğitim seviyesi olmuş beraber sosyal entegrasyon sağlayabilecek insanlar bir arada. Bu “Rahmet Köyü”nün bir üst modeli az önce bahsedilen “Yeni Hayat Konutları” ile beraber artık Suriye içerisinde bin 500 konuttan oluşan evler yapıyoruz. Bu bin 500 konuta öncelikle ihtiyaç sahibi olan yetim aileler, engelli insanlar, mağdur ve yaşlılar alınıyor. Çünkü artık çadır kentlerden kurtulup normal hayata girmeleri gerekiyor. Şu an İHH’nin uluslararası anlamda 100 bin adet yetimimiz var sponsorluk anlamında baktığımız. Her ay 100 bin yetime düzenli olarak nakdi destekte bulunmaktayız. Suriye çalışmaları kapsamında şu an bizim 10 bin yetimimiz var ve bunların 4 bin 500’ü Türkiye içerisinde Hatay-Şanlıurfa kordonunda her ay düzenli olarak desteklenmekte. Belki de uluslararası anlamda ve dünyanın sayılı mekanlarından birisi olacak bir yetim köyü inşamız var. Bu yetim köyü şu an görmüş

olduğunuz villalardan oluşuyor. 55 adet villa bu kız ve erkek tarafımız. Okullar, sosyal tesisler, tiyatro alanları, mesleki atölyeler, sanat atölyesi, sosyal destek anlamında rehabilitasyon merkezinden oluşuyor. 990 tane yetimimiz şu an Milli Eğitim Bakanlığı ile beraber. Çünkü o okullarımızın tamamen paydaşımız Milli Eğitim Bakanlığı bu noktada ve burada destek görüyorlar. Bu sürecin analizinde insani yardım noktasında şöyle bir yanlgı içerisine düşüyoruz. İnsanların birinci öncelik ihtiyacında kendimizde yapıyoruz. İhtiyaç sahibi olan bir aileye giderken biz bir defter bir kalem götürmüyoruz. Orada bir çocuğun, o evde bir eğitim ihtiyacının olduğu bir birey olabileceğini düşünmüyoruz. Maalesef bu yanlgı beraberinde bu tarz projelerin çıkmasındaki en büyük etken bizim tehdit olarak gördüğümüz. Aslında uluslararası anlamda çok ciddi tehditleri doğuran misyoner kuruluşlardır. Yani siz bugün insanların karnını doyursanız da, barındırsanız da onların zihin dünyasına giremezseniz, onların geleceğini inşa etmek noktasında bir destekte bulunamazsanız çok af edersiniz zaman içerisinde unutulmuş ve hatta hiçbir şey yapmayan insan gibi görünürsünüz. Ama bugün dünyanın birçok coğrafyasına gittiğimizde görüyoruz ki İHH olarak dünyada 130 ülkede aktif olarak çalışıyoruz. Oradaki eğitim faaliyetlerin ya da misyoner faaliyetlerin önceliğinin her zaman eğitim sektörü olduğunu, sağlık sektörü olduğunu çok net bir şekilde görüyoruz. Bugün Türkiye'ye gelen bir çok Suriyeli çocuğun eğitim noktasında çokça desteklenmediğini birebir yaşamaktayım. Gerçekten zeka kapasitesi yüksek, birkaç dil bilebilen ve gelecek

ufuklar açısından yarının Suriye'sinde söz sahibi olabilecek gençlerin yetişmesinde -belki de burada en önemli iş üniversitelere düşüyor- maalesef yeterli desteğin verilmediğini görmekteyiz. Sağlık ve hijyen açısından da biz uzman doktorlar ve "Uluslararası Doktorlar Derneği" ile beraber şu an Türkiye'de ilk defa gerçekleştirilecek bir protez merkezi kurduk. Protez merkezi Türkiye'de ilk defa 3D anlamında yazılım yapabilen uzmanlar tarafından devam ediyor. Özellikle savaş mağduru bombardımanında uzuvlarını kaybetmiş çocuklar, kadınlar ve erkeklere tekerlekli sandalyelerden tutun protez desteğine kadar bir çok faaliyette bulunuyor. Çünkü bir empati yapacak olursak Suriye içerisindeki sniperler iki şey yapıyorlar. Birincisi sizi omurilik tarafından vurup felç ediyorlar ya da beyninizden vuruyorlar ve ölüyorsunuz. Emin olun Reyhanlı ilçesinde 120 bin mülteci var. 1000'e yakını bu şekilde uzuvlarından dolayı felç olmuş ya da bacağımlı kolumu kaybetmiş. Çalışamayacak durumda olan erkekler var. Biz o insanların sosyal hayata adaptasyonunu sağlamak açısından şu an üç tekerlekli motosikletler dağıtıyoruz ve o insanları pazara sürüklüyoruz. Bakın bu sizin çok rahat evinizin geçimini sağlayabilecek şekilde. Çünkü bir evde beş çocuk kadın ve bununla birlikte ciddi bir savaş travması yaşayan bir aileden bahsediyoruz. Evin babasının çalışmadığını düşünün. Bir erkek için en kötü şeydir. Şu an o insanları rehabilite etme, sosyal hayata entegre etme anlamında motosikletler dağıtıyoruz. Onlar kendi geçimlerini sağlayabilecek derecede bir faaliyete girdiler. Aslında biz onları terapi etmiş oluyoruz. Aynı süreci biz

maalesef bu süreçte protez merkezimizde meslek edindirme anlamında ya da bu kadınların ve çocukların okula entegrasyonu anlamında danışmanlık da yapmaktayız. Bu süreçte özellikle terzihanelerimiz mevcut. Suriyeli mültecilerimize yönelik bu terzihanelerde yetim anneleri geçimlerini sağlayabilmek için hem meslek öğreniyorlar hem de oradan üreten malzemelerle geçimlerini sağlıyorlar. Ortalama bir ailenin aylık kasasına giren bütçe bin TL civarında. O insanı hem dışa bağımlı olmaktan kurtarıyoruz hem de meslek sahibi ediyoruz. Savaşlar biliyorsunuz sadece yıkım demek değildir. Savaşlar ciddi anlamda ahlaki yozlaşmaları da beraberinde getiriyor. Bosna Savaşı 1995'te gerçekleşti. Ama bugün Bosna'ya gidin hala psikolojik harp ve soğuk savaş devam ediyor. Bosna'da ve en fazla ahlaki yozlaşma endeksli neslin nasıl yok olduğunu görebiliyorsunuz. Bugün Suriye gerçeğinde de biz o insanları özellikle de yetim annelerinin zorlu yaşam şartlarından etkilenmemeleri, başka yollara tevessül etmemeleri için ve kötü yollara meyletmemeleri sebebiyle o insanları atölyelere yönlendiriyoruz. Aslında onları bir noktada koruma denetimi altında tutmaya çalışıyoruz. Çünkü çok zor insanın parasızlıktan dolayı bedenini satmak zorunda kalması çok kötü. Yetim annelerinin, yetim yakınlarının bu sebepten dolayı yüzlerce başvuru alıyoruz. “Ne olursunuz yardım edin.” dercesine başvurular. Bu konuda Kızılay'ın çalışmaları Kızılaykart çok büyük desteklerle o insanları sıkıntılardan kurtardı. Ama savaşla beraber bölgede ekonomik bir rant oluştu. Hayat standartları o kadar çok yükseldi ki sadece Kızılay'dan aldıkları maddi destek o insanlara yeterli gelmeyebiliyor. Mecburen başka işler yapmak zorundalar ya da başka şeylere yönelmek zorundalar. Bunun önüne geçebilmek için de İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Müdürlüğü ile de ortak çalışmalarımız var. İnsanları kötü alışkanlıklardan kurtarmak için çalışmalarımız var. Bizim Suriye içerisindeki göçün ve genç neslin inşası ve muhafazası noktasında kurduğumuz bir uluslararası Şam Üniversitemiz var. Azez'de bulunuyor. Amacımız oradaki üniversite terk ve üniversite yaşındaki çocukların zihinlerini meşgul edebilecek ve üniversite imkanı sağlayabilecek bir yapı oluşturmaktı. Şu an 3. yılımızdayız ve şöyle bir uygulama yaptık orada. Üç sömestr olarak eğitim düzenliyoruz ve şu an mezun vereceğiz. 4 fakültemiz var. Mühendislik, Hukuk, İktisadi ve İdari Bilimler, Eğitim Fakültesi ve İlahiyat ve Şerri İlimler Fakültesi. Buralardan mezun olacak kız ve erkek öğrenciler yarının Suriye'sinde söz sahibi olacak. Şam Üniversitesi şu an 800 öğrencisi ile aktif. İleriki süreçlerde hedefimiz bu sayıyı 2000'lere çıkarmak. Bu konuda yine paydaş kuruluşlarımızla, uluslararası partnerlerimizle bu işi yürütmekteyiz. İHH “İnsani Yardım Vakfı” olarak bizim en fazla önemsedığımız ve aslında

uluslararası anlamda da gündem yaptığımız bir süreç. Özellikle rejim tarafından veya çeşitli silahlı örgütler tarafından alınulan birçok insanın esir takası değişiminde Türkiye'ye getirilmesine destek vermiş olduk. 2 bin 138 Suriyeli, 70 İranlı, 10 Türk, 2 Alman, 1 Afgan, 1 Kuveytli, 2 Ukraynalı, 4 İsveçli, 2 Polonyalı, 2 Çek vatandaşı bizim insani diploması trafiğimizle Türkiye'ye getirilmiş oldu. Halep konvoyu sürecinde Halep tamamen yerle bir edilmek istendiğinde Cilvegözü Suriye sınırına 50 bin insanın sirkülasyonunu sağladık. 50 bin insan Cilvegözü sınırında çok etkili bir eylem yaparak dünya gündemine nasıl bir farkındalık olması gerektiği noktasında bir gündem oluşturmaya çalışıyoruz. Şu anda da belki de uluslararası anlamda tarihe geçebilecek vicdan hareketini başlattık. Geçmiş haftalarda 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde 80 ülkedeki destekle bu işi başlattık. Suriye zindanlarında yaklaşık 13 bin kadın maalesef kontrollü ve sistematik tecavüze uğruyor. Çocuklarıyla beraber ve çocuklarla yaşamak zorundalar. 13 bin kadının son çocuk içeriden çıkana kadar mücadelesi ile alakalı sosyal bir hareket başlatıldı. Her gün gerek Türkiye gündeminde gerekse uluslararası gündemde bunu gündem yapıp, bu insanların bir an önce hapisten çıkartılması ve sosyal hayata katılmaları için de gerekli çalışmaları yürütüyoruz. Sabrınız için teşekkür ediyorum.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Tüm haziruna canı gönülden teşekkür ediyorum. Bütün arkadaşlar gönlünden kalbinden konuştu, rakamlarla konuştu. Bu bir mücadele devam edecek, biz vazifemizi yapacağız. Bu arada bizim yan salonumuzda da eş güdümlü olarak yerel düzeyde Isparta özelinde STK'lar, vakıflar, dernekler bu işle ilgilenen il müdürleri özellikle Milli Eğitim, İl Sağlık Müdürlüğü vb. müdürlükler toplantıya davet edildiler. Bunlar orada sunumlar ve nihayetinde birtakım sonuçlara ulaştı. Biz de burada ulusal düzeyde bir şey yapmaya çalıştık, sunum yapmaya ve sonuçları almaya çalıştık. Bunları amacımız nihayetinde şimdi burada kısmen yapmaya çalışacağız ama her ikisini de karşılıklı olarak biz birleştirmeye çalıştık. Vaktimiz çok yok idi. Uzun vadede bir sonuç bildirgesine dönüştürmek istiyoruz. Bugün burada sadece üzerinde ana hatlarıyla ulusal düzeyde, yerel düzeyde hangi başlıklar ele alındı? Hangi konular konuşuldu? Bunları görüp yine üzerinde 15-20 gün sonra biz son haliyle sonuç bildirgesi diyebileceğimiz bir metni oluşturup sizlerin tenziplerine, itirazlarınıza varsa ki burada da söyleyebilirsiniz zaten. Onları aldıktan sonra bir nihai metin oluşturma amacındayız. Genellikle toplantının hemen akabinde yapıyorlar onu ama bunu sağlamak çok kolay değil. Bizim acelemiz de yok, güzel bir metin çıksın güzel bir sonuç bildirgesi olsun derdindeyiz. Şimdi bu sonuç bildirgesi üzerinde durmadan önce bir yaklaşık 2-3 dakika bir tartışma soru cevap bölümü kalanlarla açmak istiyorum. Sırasıyla Muhammed Bey'den başlayalım.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı
Muhammet Selami YAZICI:

Teşekkür ederim, Sayın Başkan, ben konuşmamın eksik olan bir kısmını tamamlamak için söz aldım. Kanuni Bey’in biraz önce bahsettiği sorun alanları olarak tespit ettikleri konulardan bir tanesi de Suriyelileri ön-
celeleyen ve diğer göçmenleri yani düzensiz göçmenleri ikinci plana iten bir bakış açısı olduğundan bahsetti. Bu sahada karşılaştığımız önemli alanlardan bir tanesi. Aslında ihtiyaç analizinde bütün bakanlıklardan yabancılarla ilgili veriler istediğimizde birçok bakanlık bize sadece Suriyelilerle ilgili veriler vermişti. Oysa Türkiye’ye sadece 2018 yılında gelen düzensiz göçmen sayısı yani yakalanan düzensiz göçmen sayısı 268 bin. Bu sayının 100 bini Afgan ki bu sayı bir önceki yıl 175 binken 268 bin e çıktı. Bir önceki yılda 2017 yılında yakalanan Afgan sayısı 45 bin iken 2018’de 100 bin e çıkıyor yani yüzde 100’ün üzerinde bir artış söz konusu. Aynı şekilde 2017’de Türkiye’de yakalanan düzensiz Pakistanlı sayısı 30 bin iken, 2018’de 50 bine çıkıyor. Dolayısıyla bizim Suriyelilerden ziyade yani Suriye konusunun yanında ciddi bir düzensiz göç baskısı altında olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Bu konu önümüzdeki dönemde daha da artacağı benziyor. Dolayısıyla bu konuda da kurumlarımızın insan kaynağı kapasitesini geliştirmesi ve bu alanda da mutlaka bir duyarlılığa sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Tülay Hanım biraz önce bahsetti. Göç İdaresi olarak biz mesleki ya da kurumsal bir taassuba girmek istemiyorum ama yeni kurulan bir kuruluşuz. 2014’te kurulduk ve 2015’te operasyonel hale geldi. Dolayısıyla insan kaynağımız henüz istediğimiz seviyede değil. Bu ülkenin insanlarıyla çalışıyoruz. Mutlaka sahada çalışan bütün çalışanlarımıza bu anlamda kefil olamıyoruz. Ama biraz önceki konuyu tam anlayamamakla beraber yani esasında belki de Göç İdaresi değil de Sağlık Bakanlığı belki de muhataptı. Çünkü acil doğum.

Gazeteci
Tülay GÖKÇİMEN:

Şöyle ki; bu olay 2-3 yıl öncesine ait. Şimdi bu sorunlar yaşanmıyor bil-
diğim kadarıyla. Tabii toplumun mültecilere, bu insanlara bakış açısı da ekranlara yansıyor. O zaman kimlik kartı olmayan, nerdeyse doğum yapacak bir hanımefendinin doğum yapması söz konusuydu ve kimliği yoktu. Biz İstanbul Göç İdaresi Başkanı’yla iletişime girdiğimizde kendisi “Gidin şu insanın hemen kimliğini çıkartın ve hemen işlemler başlatılsın.” diye talimat vermişti. Başkanımız sağ olsun, Allah razı olsun kendisi mültecinin evine aracını gönderdi. Bu kadar ilgilendiği halde

alt kadrodaki çalışanın ilgilenmemesi ve işini yapmaması sebebiyle hanımefendi bebeğini kaybetti.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Yaşadığımız bir olay tabii ama inşallah daha da iyi olacak. Ben özellikle ifade etmek istiyorum. Ben Göç İdaresi'nde 1 buçuk yıldır çalışıyorum. 2012 yılında Harran Kaymakamlığı yapıyordum ve krizin başladığı yıllarda ilk Harran konteynır kenti kurulduğunda ben vardım. Kızılaykart uygulamasının ikinci uygulanması Harran konteynır kenti ki çok başarılı bir uygulamaydı. Orada biz ilk kampı kurduğumuzda 2012'nin Kasım veya Aralık ayı idi. 2013'ün de Ocak ayında ilk misafirlerimizi almaya başladığımızda AFAD'a şunu sormuştum: "Biz bu ihaleleri yapacağız. Gıda, barınma, güvenlik vs. ne kadarlık yapalım? Bu ihaleleri kaç ay öngörüyorsunuz?" Bize şunu söylediler: "Üç aylık yapın, nasılsa üç ay sonra bu iş bitecek." Biz buna rağmen ihalelerimizi altı aylık yaptık. Ben 2015'te ayrıldım. Bakın 2012 neredeyse 8'inci yılına giriyor. Bize o zaman verilen ya da öngörülen şey üç ayda bu işin biteceği şeklindeydi. Daha 2015'e kadar Milli Eğitim Bakanlığı Geçici Eğitim Merkezlerinde bu işi yürütürken 2015 yılında artık bu işin bir kalıcılığı olduğu kanaatine varıldıktan sonra bunlar kendi okullarımıza kabul edilmeye başlandı. Dolayısıyla bu bir süreç ve bu noktada kurumlarımız da kendilerini geliştiriyorlar. İnsan kaynağı kapasitesini geliştiriyorlar. Ben bu işi bütün kurumlar adına savunmak istemiyorum ancak

iyi yürütüldüğü kanaatindeyim. Çünkü sonuçta her şey sahada karşılaştığımız olaylara göre şekillenmiyor. Yani bir de kurum kapasitesi var. İşte yeni kurulan kurumlar var.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Yanlış anlaşılma olmasın. Biz toplam kapasiteyle hatta kapasitesinin üstünde çalıştığımızı görüyoruz. Çok da tebrik ediyoruz. Yalnız alt kadroda çalışan insanların aynı hassasiyetle davranmaması söz konusu. Sahada olan insanlar, bu insanlarla muhatap olan insanlar seçilirken daha dikkatli olunabilir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Katılıyorum ben size. Bu çok önemli. Bir kişinin yaptığı bir hata, bütün ülkemizin yapmış olduğu bu güzel işleri belki de bertaraf edebilir. Ben sadece Kızılay'a bir soru soracaktım ama Büşra Hanım cevaplar. Bu insani yardımlar noktasında evet çok güzel şeyler yapılıyor. Fakat biz Göç İdaresi olarak buradan bir çıkış stratejisi olması gerektiğini düşünüyoruz. Yani her yıl 2 milyon, 1 milyon, 1 buçuk milyon insana yardım yapmanın bir sürdürülebilirliği olduğu kanaatinde değiliz. Dolayısıyla bununla ilgili bir çıkış stratejiniz var mı? Bunu öğrenmek isteriz açıkçası.

Kızılay Genel Müdürlüğü

Temsilcisi

Büşra YÜKSEL:

Bununla ilgili bir çıkış stratejimizi oluşturmaya çalışıyoruz. Biz bununla ilgili meslek edindirme kurslarına yoğunlaşıyoruz ama

tabi öyle çok belirgin şekilde yapamıyoruz. Biz ne zaman biteceğini de öngöremiyoruz. Sonuçta henüz bir tipik stratejimiz yok maalesef.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Çok teşekkür ediyoruz. Şimdi ikinci konuşmacımız Zehra Nur Hanımefendi. Buyurun lütfen.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Zehra Nur ÇARIKÇI:

Ben hepinize katılımlarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Çok notlar aldım ben bu görüşmeden. Isparta’da da malum mülteciler var. Sadece Suriyeliler yok, farklı ülkelerden gelenler de var. Benim sahada gördüğüm aslında iki sıkıntı var. Bir tanesini isterseniz size sorayım. Bir tanesi de milli eğitim ile alakalı. Öncelikli olarak Milli Eğitim’den başlayayım. Çocuklar okula başlayacaklar. Anneler istiyorlar ki çocuklar eğitimden uzak kalmasınlar. Ne zaman gelmiş olsalar bile yani 2015’te ya da daha öncesinde 2012’de gelenler var. Yakın zamanda gelenler var. Çocuklarını bir şekilde okula kaydettirmek istiyorlar. Fakat yaşadıkları en büyük sıkıntı malum dil. Arapça konuşuyorlar. İngilizceleri de var. Suudi Arabistan üzerinden geçip de Türkiye’ye gelenler var. Mesela onlar da İngilizce, Arapça konuşabiliyorum yani böyle de eğitim alabilirim. Fakat Milli Eğitim’deki okulların onlara tavırları çok sert oluyor. Diyorlar ki siz nasıl sınıfa gireceksiniz? Biz sizi nasıl sınıfa alalım? Biz burada Türkçe eğitim veriyoruz sen ne yapacaksın? Bir şekilde annesi okulu bekliyor. Bir hafta, bir ay okulu bekliyor artık ikrah getirdiği için müdürler, “Tamam alalım, tamam.” deyip çocuğu öyle sınıfa alıyorlar. Çocuklar gerçi çok çabuk adapte olup Türkçe’yi kolaylıkla öğrenebiliyorlar fakat o yaşadıkları süreçten onlar zaten kırgın bir şekilde geldikleri için... Bazen de çocuklar zor adapte oluyorlar. Akran zorbalığı dediğimiz şey yaşanıyor. Öğrenim gücünü çekiyorlar. Türkçe’ye hemen adapte olamıyorlar. Matematikte büyük sıkıntı yaşadıklarını söylüyorlar. Hatta matematiği çok sevmelerine rağmen, öğrenmek istemediklerini söylüyorlar. Fakat dil sıkıntısı yaşadıkları için öğrenemiyorlar. Bu çocukların her birinin hayalleri var. Her biri bir meslek sahibi olmak istiyorlar malum. Acaba şöyle bir şey olabilir mi? Bu çocukları Türkiye’ye geldikleri zaman ilk önce bir Türkçe eğitiminden altı aylık ya da ne bileyim sekiz aylık kısa bir süreçten geçirip sonra eğitime başlasalar nasıl olur acaba? Bununla ilgili çalışma var mıdır? Diğer sorum da şu: Bu aileler çok zor şartlarda geliyorlar ve burada bir ev kir alıyorlar. Evin içi genelde boş oluyor. Oradan buradan bir şeylerle, bulduklarımızla

yapıyoruz. Daha sonra yavaş yavaş bu evlerin içerisinde kullanılan eşyalar yenileniyor. Daha güzel bir ortam sağlanıyor ve bunu hayırsever vatandaşlarımız yapıyor. Aileler genelde Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne gidiyorlar. Diyorlar ki bizim ihtiyacımız var ve bunlar genelde yetim aileler. Babalar yok evde, anneler ve çocuklar var. İstiyorlar ki bize bir maddi yardımda bulunun. O müdürlüklerin de ailelere teftiş için gönderdikleri ekipler oluyor. O ekipler baktıkları zaman bir kanepeler var, bir televizyon var, buzdolabı, halı var ve "Bu ev tamam çekili düzenli, sizin bir şeye ihtiyacımız yok." deyip gidiyorlar. Oysaki aileler diyorlar ki: "Ben kanepeler mi yiyeceğim?" Bir hanımın tabiri buydu "Ben söküp kapı mı yiyeceğim. Benim evimin derli tolu olması yaşanılabilir bir ortam olması benim suçum mudur? Bu çocuklara bir ihtiyaç, yiyecek, giyecek okul için harçlık, ben bunu karşılayamıyorum çalışmıyorum?" diyor. Fakat böyle kaç aile ile görüştüysen net bir şey, eve gelip evin derli toplu, düzenli olduğunu gördükten sonra yardım vermiyorlar. Bununla ilgili acaba nasıl bir çözüm yolu nasıl bir şey yapılabilir?

Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü Naci GILİÇ:

Şimdi soruya cevap vereyim isterseniz. Bu sorunun birinci derece muhatabı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü olmasına rağmen, ben Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir çalışanı olarak bu sorunun bana sorulduğunu kabul ederek cevap vereceğim. Özellikle büyük şehirlerimizde bizim mekânsal sorunlarımız var.

Türkiye'de okullaşma oranı çok yüksek, okul oranı da çok yüksek. Yani her kademe de ortaokul, ilkököl, mesleki eğitimde öğrenci sayıları ortalamalarımız 20'nin de altında. Özellikle taşrada mesela burada Isparta'nın bir ilçesine gidin 30 kişilik bir sınıf bulamazsınız. Nüfus hareketleri ilk merkezleri ile büyük şehrin metropol ilçeleri dediğimiz Altındağ, Karabağlar, Bornova, Pendik ve Tuzla'da yoğunlaşmış durumda. Böyle olunca biz Suriyeli öğrencilere ayrı okullarda hizmet içi eğitime tabi tutmak vs. bunun gibi programları yapmamız zorlaşıyor. Bakanlık olarak 1 milyon 100 bin personelimiz ve bu okullarda 24 milyon öğrencimiz var. Okullarımız da Cumartesi ve Pazar günü büyükşehirlerde devamlı bir eğitim var. Yani destekleme yetiştirme kursları vs. sınavlar. Böyle olunca o pek mümkün olmuyor. Bir de ben her zaman söylüyorum bürokratik direnç dediğimiz bir hadise var. Maalesef toplumun belirli bir kesimi bu konuda cephe almakla beraber bürokraside de bu konuyu kendine vazife gören yani bu hususta başarısızlığı kendisine vazife edinmiş bir grup var. Biz bunu her yerde söylüyoruz. Böyle kendisine bunu ilke edinmiş, yapılan her şeyi bir okul yaptığınızda kapısının rengi böyle mi olur diyen, havalimanı yaptırdığınızda çizgilerin yamuk olduğunu söyleyen, uzay mekiği yaptığınızda efendim amperinin düşük olduğunu söyleyen, böyle ilginç bir grup var. Bunlar da yönlendiriyorlar. Haluk Hocamın dediği gibi sivil toplum kuruluşu veya bu sivil devlet kuruluşu ibareleri baya bir örselendi. Böyle gruplar var ve bunlarla da bürokratik olarak bir mücadele içerisindeyiz. Akran zorbalığına gelince. Benim eşim Türk-

çe öğretmeni. Hem de Ankara’da Suriyelilerin en fazla olduğu semtte Demetevler’de. Kendisi Suudi Arabistan’da kaldığından dolayı biraz da Arapça biliyor. Rami Arapça ve çok güzel iletişime geçmiş durumda. Ama dediğiniz gibi öğretmenlerin ekseriyetinde böyle bir şey Arapça öğrenme veya Arapça alt yapısı olmadığı için akran zorbalığı karşısında da bazı sıkıntılar yaşanıyor. Bununla ilgili Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’müz, Orta Öğretim Genel Müdürlüğü’müz, özellikle Din Öğretim Genel Müdürlüğü’müz sıklıkla eğitimler veriyor.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Zehra Nur ÇARIKCI:

İlk başta o şeyi kırsalar zaten Türkçe’yi öğreniyorlar da hani siz Arapça biliyorsunuz zaten benim sınıfımda ne öğrenebileceksiniz?

Milli Eğitim Bakanlığı

Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Naci GILIÇ:

Hayır, o yanlış bir yaklaşım. Tabii bizim bakanlık olarak buna yaklaşımımız üst Milli Eğitim Bakanı’mızın konuya yaklaşımıyla aynı şekilde. Öğrencilerimiz ortam içerisinde zamanla Arapça da öğreniyorlar. Bizim öğrencilerimiz de Arapça öğreniyor. Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin diğer işte Iraklı öğrencilerimiz de var. Zamanla aşılacağını düşünüyoruz. Sıkıntılar var bunlar da inşallah aşılacaktır.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Teşekkür ediyoruz. Zehra Hanım aynı zamanda burada yüksek lisans yapıyor Bizatihi uygulamanın içerisinde çalışıyor. Benim de benzer karşılaştığım sorunlar. Milli Eğitim Müdürlükleriyle belki okullarla yapılabilecek ancak bunu birinin organize etmesi gerekiyor. Onun da muhtemelen Milli Eğitim Bakanı olması gerekiyor.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Akran zorbalığı konusunda ki tespitinize tekrar başkanımız da cevap verdi. Ama ben de bir katkı sunmak istiyorum. Bizim ihtiyaç analiz çalışmamızda tespit etmiş olduğumuz sorun alanlarından bir tanesidir bu. Çok önemli bir konudur çünkü. Bu konuda zaten biz Milli Eğitim Bakanlığına gerekli sunumu yapmıştık. Onlar da çalıştıklarını söylemişlerdi bu alanda. Bu yardımlara gelince malumunuz sizin de ifade ettiğiniz Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bu alanda yetkili.

Bizim daha çok Suriyelilerin kayıtları, kayıt altına alınması ve bunların güncellenmesiyle alakalı görevlerimiz söz konusu. Ama bu konuda tespit etmiş olduğumuz yani ilk mülakata alındığında tespit etmiş olduğumuz aileleri de biz ilgili bakanlığa Aile Bakanlığına iletiyoruz. Tabi burada hatırlarsanız Büşra Hanım gelirken de konuşmuştuk. Sayın Genel Müdürümüz ifade etmişti. Türkiye’de fakir tanımını yok. Yani bu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları. Türk aileler için de aynı şey geçerli. Yardım yapacağı zaman ev ziyaretleri, hane ziyaretleri yapıyor ve buradaki tespitler oradaki görevliye göre değişebiliyor. Televizyonu varsa, çamaşır makinası varsa bu kişiye yardım yapılır mı yapılmaz mı? Ya da bir aracı varsa yapılır mı yapılmaz mı? Böyle tamamen subjektif değerlendirmeler söz konusu. Hatta bazen bir ilçe kaymakamı veya bir valinin değişmesiyle bile uygulamalar değişebiliyor. Dolayısıyla Türkiye’de bu alanda net bir çizgi de yok dolayısıyla burada da aynı şey yaşanabiliyor. Yani giden yetkili uzmanlar işte bu kişiyi zengin olarak ya da fakir olarak değerlendirmedikleri taktirde ona yardım yapamıyorlar. Dolayısıyla bu genel bir sorun. Aile Bakanlığı’nın bu konuda belki de yabancı ailelere yani göçmenlere daha farklı yaklaşması gerekebilir. Ama buradaki kıstas tabi sadece yabancılar değil aynı Türk aileler gibi bu uygulama onlara benzer şekilde yürütülüyor diye biliyorum. Bir dönem kaymakamlık yaptığım için biz de aynı şeyi yapıyoruz. Yani bir ayrıma tabi tutmuyorsunuz. Belki burada bakanlık talimat verirse yabancılara yönelik daha pozitif bir ayrımcılık yapılabilir.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Zehra Nur ÇARIKÇI:

Hemen küçük bir örnek vereyim. STK geliyor hanım hasta. Türk bir aile, babadan bir maaş var fakat ailenin hanımının psikolojik bir sıkıntısı var. Yani orada bir eş kaybedilmiş, evde bir çocuk var, ev çok kötü bir vaziyette ama düzenli olarak gelen bir gelir var. Fakat diğer yanda gelir yoksa sadece eşten dosttan yardımlardan güzel bir ev yapılmış. Hanım evdeki düzeni, sağlamaya çalışıyor, çocuklarının dirayetini korumak adına yapıyor, gelir yok. Fakat gelen STK’lar ya da işte devletin görevlileri bakıyorlar ev çok kötü bir durumda ama fark etmiyorlar, düzenli bir gelirin olup olmamasına dikkat etmiyorlar oraya yardım yapıyorlar. Bu tarafta ev çok düzgün, “Siz yaparsınız siz halledersiniz.” deyip burayı geçiyorlar. Öyle bir yardım da yapıldı.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve

Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Bu zor bir durum hakikaten. Mesela fakirlik tanımı ile ilgili bir düzen olsun istiyoruz. Farz edelim ki benim çocuklarımın hiçbiri ortaokul, lise, bursluluk sınavına girip burs kazanamıyorlar. Bizim maaşımız açık, rakam belli ama avukat tanıdıklarım, bildiklerimin çocukları alıyor. Şimdi hukukun düzen fonksiyonu bir maaş limitinin altındakiler alır diyor, doğru söylüyor. Bunun hem artısı var hem eksisi var. Böyle bir endeks koymalı. Koymasının yanında da bir inisiyatifi olmalı yetkililerin. Herhalde bu yolu böyle bizim buraların tabiriyle elüzgama derler, rastgele. Umarım öyle olmaz değişir diyelim. Çok teşekkür ederiz.

SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi
Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Mustafa ERKAN:

Teşekkür ediyorum. Doç. Dr. Mustafa ERKAN SDÜ Coğrafya Bölümü'nde çalışıyorum. Beşeri Coğrafyacım ve göçle ilgili doktora tezinden itibaren çalışan birisiyim. Bu anlamdaki çalışmalarım devam edecek. Bu göç konusu ile sadece bugün ülkenin yaşadığı gündem nedeniyle ilgilenmiyorum. Onun öncesinden beri bu konunun literatürünü takip eden biriyim. Benim bir kaç tane sorum olacak. Zannediyorum ondan önce de Muhammed Bey'in cevap vereceğini düşünüyorum ama başka katılımcılar da olabilir. Bunlardan birincisi göçle ilgili araştırmalarımızın kurumsal bir çerçevede oluşturulması gerektiğini düşünüyorum. Yani bizim Ulusal Göç Araştırma Enstitümüzün derhal kurulması gerekiyor. Hatta mümkünse birkaç tane. Sadece bizim coğrafyamızı değil bizim yakınımızdaki bütün coğrafyayı ilgilendirecek şekilde geniş bir perspektife sahip olmalı. Bu kurum öylesine araştırmalar yapmalı ki buradan dünyanın göç coğrafyası ve göç literatürüne dair kavramlar üretmeli, veriler sağlamalı, araştırmalar ortaya koyulmalı ve buna bağlı olarak da uluslararası ilişkilerde göçün ne kadar önemli bir değişken olabileceğini söylenmeli. Çünkü Anadolu coğrafyasının tarihi bize bunu söylüyor. Aslında bizim tarihimizden bazı şeyleri unuttuğumuzu düşünüyorum. Bu noktada kurumsallaşmanın özellikle araştırma anlamında önemli olduğunun altını çizmek isterim. Kurumsallaşmayı bir adım daha ileri götürdüğümüzde 2013 yılında yabancılar yasası ile ve 2014'te de fiili anlamda çalışmaya başlayan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kuruldu. Bu çok önemli bir gelişme. Çünkü yabancıyı ilk defa tanımlamayı bile 2013'te yapabildik ve bunun kurumunu kurduk. Bu çok güzel bir gelişme ve bunun devam ederek genişlemesi gerekiyor. Neden genişlemesi gerekiyor? Çünkü göç dediğiniz şey insana hitap ediyor. Öznesi ve nesnesi insan ve insanın çok boyutlu yönünü kapsayacak bir şekilde bir entegre bir göç politikasına ihtiyacımız var. Bu anlamda söz konusu kurumun belki en yakın zamanda bir bakanlığa dönüşmesinin çok önemli ve hayati olduğunu düşünüyorum. Bu bakanlığın içerisinde sadece göçü değil, vatandaşlığı da içerisine alması gerekiyor. Bugün bu vatandaşlık meselesi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünde söz konusu oluyor. Bu anlamda bir kaç noktanın daha altını çizmek isterim. Bunun bir diğer yansıması gelen yabancıyı bir defa kaydetmeniz lazım. Öyle bir kaydetmeniz lazım ki bu kişinin her şeyini bilip ve ürettiğiniz veri tabanını bütün kurumların eş güdümlünde oluşturulması gerekiyor. Kızılay ayrı bir hizmet veriyor ve ayrı

bir veri tabanına ihtiyacı var. Milli Eğitim ayrı hizmet veriyor onun ayrı bir veri tabanına ihtiyacı var. Sağlık Bakanlığı ayrı hizmet veriyor onun ayrı bir veri tabanına ihtiyacı var. Yani hangi kurumu söyleyeyim. Çalışma Bakanlığı yine başka bir şey. Bu ortak bir veri oluşturmayı da engelliyor. Ben yabancı göçmenin iğneden ipliğe her şeyini bilmek istiyorum. Ben Amerika'ya gittiğim zaman daha buradan çıkmadan her şeyimi soruyorlar, kaydediyorlar, girerken bütün kimlik bilgilerim ve biyometrik bilgilerim dahil olmak üzere oluşturuyorlar. Bizim bundan sonraki süreçte göç gerçekliğinin Anadolu coğrafyasının geleceğinde devam edeceğini unutmadan, geleceğe yönelik müthiş bir perspektif çizerek bir veri politikamızın olması gerektiğini düşünüyorum. Yani yabancıyı izleme, kaydetme yönünde. Ülke içinde de hareket ediyor bunlar değil mi hangi kentte ne kadar var, nereye kaymış, nereden nereye gitmiş çünkü oradaki birçok kurumsal hizmetin ya yetmemesine ya aşırı baskı oluşturmasına neden oluyor. Bu noktada son olarak da söylemek istediğim şey şu ki; şimdi gelen süreçte ve dünden beri dinlediğim şeyler itibari ile şöyle bir boyuta dönüşmeye başladığını fark ettim. İşte sağlıkla ilgili müdürlüğümüz açıkladı. Milli Eğitim ile ilgili açıkladı. Kamplarla ilgili yine ilgili müdürlüğümüz açıkladı. Sanki adı konulmamış ya da dillendirilmemiş ama bir uyum ve entegrasyon alanına geçişle ilgisi var. Şimdi bunun acaba bir ulusal strateji belgesi oluşturuldu mu? Bu açıklanmayı düşünülüyor mu? Devlet şu anda bu geri dönüşün gerçekleşeceğini mi ümit ediyor? Henüz savaş bitmiş değil. Yarın bitse bunun geri döneceği-

ni mi düşünüyor? Bu anlamda toplumla uyum ve entegrasyona yönelik modeller üretmeyi gerçekleştirmiş miyiz? Uyum ve entegrasyonu da şöyle bir şey düşünmeyelim hep onlar uyum sağlasın değil. Bizim de onlara uyum sağlamamız gerekiyor. Bizim de onları anlamamız gerekiyor ve uyumun iki başlı olması gerekiyor. Özellikle bu basındaki haberler ne yazık ki uyumun önünde büyük bir engel olarak karşımıza çıktığı düşüncesindeyim. Evet, söyleyeceklerim bu perspektifte. Teşekkür ediyorum.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Çok çok teşekkür ediyoruz. Çok geniş bir perspektiften bizim bunu gündelik bir iş olarak görmememiz gerekiyor. Mustafa Hocam alanının uzmanı olarak bunu söyledi. Yine artık burada Muhammet Hocama tekrar söz vereyim. Kısmen dün biraz değinmişlerdi.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Hocam çok güzel şeylere değindi. Bunların bir kısmını biz hâlihazırda yürütüyoruz. Bunlarla ilgili kısa kısa bilgi vermek istiyorum. Birincisi göç araştırmaları tabii bunun kurumsal çerçevede oluşturulması çok önemli. Biz bu konuda bir proje yürütüyoruz. Şu anda bunun kurulma aşaması bir hibe süreci söz konusu. Uluslararası Göç Araştırma Merkezinin Göç İdaresine bağlı olarak ama biraz daha akademik yönü de olabilecek bir yapı oluşturmayı düşünüyoruz. Bununla ilgili projemiz

söz konusu. İstanbul ve Ankara merkezli olmak üzere. Çünkü şu anda Türkiye, bölgesinde hâlihazırda dünyada çok fazla göçmene ev sahipliği yapan ülke olması hasebiyle ve bu hizmetleri oldukça iyi sunması hasebiyle aslında büyük de bir tecrübeye sahip oluyor. Yavaş yavaş ben- ce Türkiye hem bölgede hem de dünyada bu konuda bir marka haline gelecek. Dolayısıyla bu alanda çok iyi çalışan kurumlarımız, akademisyenlerimiz, üniversitelerimiz de yavaş yavaş kendilerini geliştiriyorlar. Bu tecrübenin bölgede paylaşılması bölge ülkeleriyle hem kaynak ülke hem trans ülke hem de hedef ülkelerle paylaşılması noktasında Türkiye'nin lider ülke konumuna geleceği kanaatindeyiz. Bununla alakalı biz de Göç İdaresi olarak çalışıyoruz. Bunun bir mekanizma çerçevesinde yürütülmesi için de Uluslararası Göç Araştırmaları Merkezi kurulması projemiz. Şu anda halihazırda devam ediyor. İkincisi bizim bu kayıt altına aldığımız veriler bildiğiniz gibi “göçnet” sitemi var. Belki duymuşsunuzdur bilmiyorum. “Göçnet” bizim kapalı devre çalışan bir sistemimiz. Bütün yabancıların bilgileri oraya kayıt alınıyor. O ikili protokoller çerçevesinde ilgili bakanlıklarla da paylaşılıyor. Çalışma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı gibi... Onlarla da bu kapalı devre bilgi sistemi çerçevesinde bilgilerimizi paylaşıyoruz. Bu sistemin yanında biz Türkiye'deki Suriyelilerin bütün kimlik verilerini güncelledik. Yani yüzde 98 oranında şu anda bunu sonuçlandırdık. Çok yakın zamanda bu da tamamıyla bitecek. Bu kapsamda Türkiye'deki bütün Suriyelilerin hikâyesi yani meslek grubundan mezhebine kadar bütün bilgilerini biometrik verileri de alınarak yaklaşık 50'ye yakın soru sorularak bütün verilerini güncelledik. Bunları da ilgili kurumlarımızla yavaş yavaş paylaşıyoruz. Çalışma Bakanlığı ile bu meslek sahiplerinin bilgilerini paylaşıyoruz ve ilgili diğer bakanlıklarla bu bilgileri yavaş yavaş paylaşmaya başladık. Bu çok önemli çünkü şimdiye kadar yapılmamış bir şey. Ülkeye ilk girdiğinde kişi Ahmet olabilir, Mehmet diye ismini vermiş kimliğini almış ve Türkiye'de yaşamaya başlamış olabilir. Artık ne zaman ki kalıcı olacağı kanaatine varılınca ya da kurum, devlet buna kanaat getirince -bu takriben 2015'lere denk geliyor- ondan sonra bu tür çalışmalara ağırlık verildi. Son olarak uyum konusu var. Evet, biz Göç İdaresi olarak iki önceki Göç Kurulunda uyum strateji belgesi yani ulusal uyum strateji belgesi ve eylem planını kurula sunduk ve kabul edildi. Yakın zamanda da yayınlanacak. Burada hem stratejimizi belirledik hem de hangi bakanlığın hangi kurumun neler yapması gerektiğine dair talimatlarını ya da yapmaları gereken bütün şeyleri biz orada kendilerine sunduk. Bu da yayınlanacak. Eylem planı kısmı yayınlanmayacak ama strateji belgesi kısmı yayınlanacak. Eylem planının sadece kurumlarla yayınlanması kararı alındı. Çünkü bu sadece kurum-

ları ilgilendiren bir konu. Geçici koruma statüsünün devamından yanayız. Biz bunun başka bir boyuta uluslararası korumaya geçebilir mi? Bu statü sonlandırılır mı? Tartışmaları da gündeme geldi. Şu aşamada Geçici Koruma Statüsü devam edecek. Ama uyum konusunda biz önümüzdeki dönemi de uyum yılı ilan ettiğimiz için uyuma artık önem veriyoruz. Çünkü bütün anketlerde Türkiye’de kalmak istediklerine dair ciddi bir kanaat söz konusu. En az 2/3’ünün oradaki durum düzelse dahi -anketler de bunu gösteriyor- kalacaklarına dair bir sonuç söz konusu. Kalmasalar bile bu uyum politikasına devam etmemiz lazım. Uyumun dediğiniz gibi karşılıklı olması lazım. Hem yabancılara hem de Türk vatandaşlarına yönelik uyum politikası söz konusu. Uyum strateji belgesi açıklandığında zaten kamuoyu da bilgilendirilecek.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Ben şunu öğrenmek istiyorum hocam. Türkiye’de İlk ve Ortaöğretimde eğitim alan Suriyeli çocuk sayısı ve genel olarak mülteci çocuk sayısını ben kaçırmışım. Tekrar o bilgiyi verebilirseniz çok sevinirim

Milli Eğitim Bakanlığı

Yurtdışı Eğitim ve Öğretim

Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Naci GILIÇ:

600 bin civarında genel olarak mülteci ve Suriyeli çocuk okullarımızda eğitim görüyor.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Bir de hocam da bahsetti, akran zorbalığı ile ilgili biz de sahada yaptığımız araştırmalarda akran zorbalığının, ne-

den çocukları etkilediğini gördük. Dil bariyeri çok önemli eğitimde. Aslında konuşulmayan ama bizim çok şahit olduğumuz öğretmenlerin Suriyeli ya da mülteci çocukların velilerine bilgi vermemesi. Bilgi vermeyi reddetmesi, onları muhatap almaması gibi bir sorunlarla çokça karşılaşılıyor. Benim AFAD ve KADEM’e projesini yazdığım Sığınmacı Kadın Merkezi var İstanbul’da. Şu anda AFAD ve KADEM birlikte yürütüyorlar. Oradaki kadınlarla yaptığımız birebir konuşmalarda anketlerde vs. yüzde 90’ının öğretmenlerden çocukları hakkında bilgi alamadığını, bu konuda muhatap alınmadıklarını ve bu sorunun ne zaman çözüleceğini soruyorlar. Göç konusunda ve bu çocukların annelerinin bilgi olarak tanımlanması konusunda öğretmenlere eğitim verilmesini düşünüyor musunuz? Harran kampına gitmişim bir kaç sene önce gerçekten AFAD’ın kamplarından birkaç tane kampı gezdim gerçekten çok güzel. Kamplardaki insanların sorunu boşluk sanıyorum bir şeyler yapmak isteyip yapamıyorlar. Siz kampları kapatacağınızı söylemişsiniz. Göç İdaresi olarak kampları kapatma nedeniniz nedir? Bir de kapattıktan sonra o insanları nereye yönlendiriyorsunuz? İkinci sorum da bu insanların Türk vatandaşlığını geçme süresini ben çok merak ediyorum. Bu süre nedir ve ne olursa daha çabuk olur? Son olarak da geri gönderme merkezlerinden bahsettik. Geri gönderme merkezlerini son yıllarda sıkça konuşuyoruz. Geri gönderme merkezlerinde yapılan kötü muameleleri konuşuyoruz. En son Mısırlı Abdül Hafız Mahmut’un geri gönderilmesiyle olayların büyümesi sosyal medyada da, Türkiye gündeminde de çok

konuşuldu. Bu geri gönderme merkezleriyle alakalı bir iyileştirme düşünüyor mu? Teşekkür ederim.

Milli Eğitim Bakanlığı

Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Naci GILIÇ:

Türkiye’de biliyoruz ilkokullar ve ortaokullar, Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı. Liseler, Din Öğretimi Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı. Bunların taşra teşkilatları var. Valiliklerin bünyesinde, İl milli Eğitim Müdürlüklerinin ülke içi hizmet eğitim planı çerçevesinde faaliyetleri oluyor. Burada inisiyatif öğretmene kalıyor. Bir tane vaka anlatayım. Antalya’da bir proje kapsamında hizmet içi eğitim vardı. Ben de izin alarak gittim çocuklarla beraber. İçeride 400 civarında öğretmenimiz eğitim görüyorlar. Ara verildi. Bir öğretmenimize sordum, sivil giyimliydi. “Nasıl gidiyor, ne öğreniyorsunuz, ne yapıyorsunuz?” diye. “Ya hoca Avrupa Birliği’nden para mı ne gelmiş bizi de buraya getirdiler, o parayı harcıyoruz, yiyoruz, içiyoruz.” Şimdi yani bir şey yok, bir program yok, yani Bill Gates belki yakında geliştirebilir veya daha akıllı birisi. Gerekli merhameti yükleyiniz. Biraz insaf efendim. Oradan bir kısa yol tuşu, böyle bir şey maalesef yok. Bu insanımıza kalmış, personelimizin inisiyatifine kalmış bir durum. Bu sıkıntıları yaşıyoruz daha da yaşayacağız. Ancak akran zorbalığı hususunda gerçekten İl Milli Eğitim Müdürlüklerimiz gayretli bir şekilde çalışıyorlar. Yani burada dediğim gibi okuldaki bir müdür yardımcısı ve bir öğretmene kalmış bir durum. Binlerce güzel örnek var. Şimdi üç gün akran zorbalığı ile ilgili bir haber çıksa hemen zannediliyor ki 60 binlik kurumumuzda 1 milyon öğretmeni bu akran zorbalığına göz yumuyor. Hâlbuki çok küçük bir gruptur dediğim gibi bunlar da zamanla tasfiye olunacaktır. Bu hususta çalışmalar devam ediyor.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Tabii toplamda Suriyelilerin yani okul çağında olan Suriyelilerin 1 milyon 100 bin diye biliyorum öyle mi? Okullaşma oranları 600 bin. Okullaşma oranları yüzde 30. Şimdi kampları neden kapatıyoruz? Bir defa şunu tespit ettik biz. Kamptakilerin uyumu dışarıdakilerin uyumuna göre daha geriden gidiyor. Kampta olanlar uyum noktasında hem Türkçe öğrenme hem de Türk vatandaşıyla uyum noktasında biraz daha sıkıntı yaşadıklarını tespit etmiş olduk. İkincisi kamptakilerin büyük bir kısmı aslında dışarda iş sahibi olan insanlar. Ben Harran kampında da

çalıştığım için neredeyse günde bin kişi ki o zaman bizim işimize geliyordu. Dışarıda bir iş sahibiydi gidiyordu sabah izin veriyorduk akşam tekrar kampa geri dönüyordu. Yaklaşık ortalama bin kişi her gün Urfa'ya gidip geliyordu. Dolayısıyla bu orada çalıştıkları zaman da gündelik hayatta bize daha az sıkıntı çıkarıyordu. Bu bizim için o dönemde kabul edilebilir bir şeydi. Fakat bu uyumun da önündeki bir bariyer aslında özellikle Harran kampı çok iyi bir örnek. Kendim kurduğum için söylemiyorum ama iyi bir kamp. Biz öncelik olarak çadır kentleri kapattık. Çadır kentlerin bir defa insani koşullar itibariyle kesinlikle devam ettirilmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Şu an iki tane çadır kent kaldı. Ceylanpınar ve Suruç ki Suruç'un şartları nispeten iyidir. Bu kapatılan kamplardakilere biz mevcut kamplarımızda boş kapasite olan yerlere yönlendirmeyi teklif ediyoruz. Mesela Harran da şu an dokuz bin küsur kişi var ve orası 14 bin kişiye kadar misafir kabul edebilir. Mesela Ceylanpınar'ı kapatacağız. Öncelikle onlara herhangi bir kampa gitmek isteyip istemediğini soruyoruz. Harran kampını tercih ederse ve ya işte Antep'teki ve ya Kilis'teki kampı tercih ederse oraya naklediyoruz. Eğer tercih etmezse kendisinin dışarda bir yıl boyunca kira ihtiyacını karşılıyoruz. Yani Kızılay ile yapmış olduğumuz çalışma neticesinde aylık yapılan yardımın haricinde ona bir kira yardımı da yapıyoruz. Bir yıllık süreçte bunun karşılanması sağlanıyor. Dolayısıyla şöyle bir şey ortaya çıktı. Kapatığımız kamplarda neredeyse yüzde 80'i dışarıda yaşamayı tercih etti. Yani yüzde 20'lik kısmı diğer kamplara geçmeyi tercih etti. Aslında kamplarda şu anda

neredeyse yüzde 20'si gerçek manada ihtiyaç sahibi. Türk vatandaşlığına geçiş sürecinin ilk başvurularını Suriyeliler için söylüyorum göç idaresi olarak biz alıyoruz. Belli bir incelemeden sonra bu dosyaları nüfus idaresine yani Nüfus Vatandaşları Genel Müdürlüğüne iletiyoruz. Şu anda bizim oraya ilemiş olduğumuz dosya sayısı 300 bin civarında. Fakat vatandaşlık kazanan Suriyeli sayısı 59 bin civarında dolayısıyla bu bir süreç. Nüfus vatandaşlık ne yapıyor? Bir komisyon marifetiyle bunları inceliyor ve istihbarat aracılığıyla bunları değerlendiriyor. Neticesinde bürokratik bir takım süreçlerle vatandaşlık kendisine veriliyor. Cumhurbaşkanımızın imzasıyla bu süreç tamamlanıyor. Dolayısıyla ortalama 5-6 aylık bir süreyi kapsıyor. Bürokratik şeylerin tamamlanması ve kişiden kişiye de değişebilir tabii. Dolayısıyla süreç bence olması gerektiği hızda ilerliyor. Çok da fazla bu süreyi aşmak bence doğru değil. Öncelik olarak yüksek fayda sağlayabileceğini düşündüğümüz üniversite mezunları vs. bunlara öncelik vererek bu süreç ilerliyor. Dolayısıyla bu konuyu böyle cevaplayayım. Geri gönderme merkezlerine gelince konuşmamda da bahsettiğim gibi 23 GGM'miz var. Şu anda GGM'de ortalama aylar itibariyle değişiyor ama 6-7 bin civarında yabancı kalıyor. Bizim GGM'lerde azami misafir etme süremiz 12 ay 6 artı 6 ay şeklinde. 12 aydan sonra biz artık orda tutamıyoruz hiç kimseyi. Biraz önce bahsettiğim gibi 268 bin sadece geçen yıl Türkiye'de yakalanan düzensiz göçmen sayısı. Yani biz hepsini GGM'ye almıyoruz haliyle. Alsak da bir yıldan fazla orada misafir edemiyoruz. Bu GGM'ler son zamanlarda onlara yönelik ciddi yatırımlar

rımlarımız da var. Yani şartların düzeltilmesi adına özellikle bu AB’den almış olduğumuz üç milyar kapsamında GGM inşaatlarımız var. İnsani durumların düzeltilmesi noktasında çalışma yürütüyoruz ve ciddi projelerimiz var. Oradaki personele eğitimler vermeye çalışıyoruz. İnsan hakları ve iyi uygulamalar şeklinde. Mısırlı kardeşimizin geri gönderilmesi aslında bu bir geri gönderme değil. Bizimle alakalı bir konu da değil. Göç İdaresi bu işin hiçbir tarafında yok. Kardeşimiz zannediyorum Sudan’dan İstanbul aktarmalı Kahire’ye bir bileti olduğu için İstanbul’a geliyor ve orada emniyet tarafından mülakatı alınarak maalesef o biletin devamı olan uçuşa yönlendiriliyor. Burada Göç İdaresi olarak biz bu işin içinde olmak isterdik. Çünkü oradaki mülakatı bizim almamız gerekiyor. Bununla alakalı bir takım işlemler şu anda sürüyor. Muhtemelen İstanbul Atatürk Havalimanı’nda bundan sonra o mülakatları biz alacağız. Yani emniyetin almaması gerekiyor. O çünkü insani bir durum. Onun mülakatını alıp bizim yönlendirmemiz lazım. Orada idari soruşturmalar devam ediyor. Şu anda biliyorsunuz sekiz tane polis açığa alındı. Ne olacağını biz bilmiyoruz ama onun öyle bir sonucu oldu. O tabii Türkiye’den geri dönen merkezlerden bir yabancı değildi.

Anadolu Ajansı Suriye İdlib Muhabiri

Burak KARACAOĞLU:

Bazı arkadaşların eleştirileri oldu. Konu ile ilgili daha çok şey belediklerine dair. Vakit çok kısıtlı göç üzerine ben kısaca geçmek zorunda kaldım. Armağan Hocam ile görüştük. Belki İletişim Fakültesi’nde bir program yapabiliriz. Orada hem mesleki anlamda yaşadıklarımıza dair hem de bölgedeki anılarımızı uzun uzun konuşabiliriz. Dediğim gibi 10 dakika ve ya 15 dakika çok çok yetersiz. O yüzden sadece genel geçer bilgiler vermek durumunda kaldım. Eğer yapabilirsek vakit olursa daha sonra da bekleriz. Uzun uzun bölgede yaşadıklarımız anlatılabilir.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Biz söz olarak alalım sizden. İletişim Fakülte’mizin ev sahipliğinde bir program yapalım. Biz Anadolu Ajansı’nı aynen TİKA, Yunus Emre, Maarif Vakfı gibi görünmese de aslında öyle bir işlev görüyor. BBC’nin hepsinin küçüldüğü bir dönemde Anadolu Ajansı çok ciddi bir büyüme yaşıyor. Biz de takip ediyoruz sağ olsunlar ellerine sağlık.

**SDÜ Araştırma ve
Uygulama Hastanesi
Sosyal Hizmet Uzmanı
Hayrullah OKTAR:**

Ülkemizin göç aldığı tarihten itibaren hastanemize müracaat eden tüm yabancı uyrukluların sağlık sorunlarını ve sağlık hizmeti alımı sırasında karşılaşılan sorunlara ilgili müdür yardımcılarım ve ilgili yöneticilerimle birlikte çözüm bulmaya çalışıyoruz. Burada sağlık hizmeti en temel haktır. Anayasal haktır. Ancak bunun sağlık hizmeti alımı sırasında mutlaka sosyal güvenlik uygulamaları gereği bir takım mecburiyetler var. Suriyeli-lerin sevkli gelmesi söz konusu herhangi bir bulunduğu yerdeki kimliğinin il göç idaresi müdürlükleri tarafından verilmiş olduğu vilayetten hastanemize sevkli gelme mecburiyeti var. O konuda sorun var. Örneğin Diyarbakır Göç İdaresinden verilmiş bir Suriyeli, Isparta Şehir Hastanesine sevk getiriyor. Sevkin uyumlu olması gerekiyor. Yol izin belgelerinin de ilgili müdürlükten verilmesi gerekiyor. Sorunun biri bu. İkinci olarak mülteci olarak kimlik almış. Suriyeli olmayan Somali, Afganistan, İran, Irak gibi Afrika gibi ülkelerden gelmiş yabancılarımız var. Bunların da kimliklerinin verilmiş olması halinde sağlık hizmetinin hiçbir sıkıntısı yok. Kimliklerini yenileme sürecinde acil olarak geldiklerinde veya buna hizmet verememe durumu oluyor. Çünkü prosedür yok. İlgili Göç İdaresine yönlendiriyoruz. İl dışından gelen var, il içinden gelen var. Bir diğer sorun Suriyeli olmayan ama oturum hakkı elde etmiş yabancılar. Bunların sağlık güvencelerini de kendileri tarafından oluşturulmuş olması gereki-

yor. Tabii bir de şu var: “Biz bu hastanede hizmet alamayacak mıyız?” en temel sorun bu. Elbette ki başında söylediğim gibi en temel sağlık hizmeti en temel anayasal hak. Yabancı Türk’ü yok. Bunlarla ilgili bir karmaşa var. Bilgilendirme eksikliği var. Mütercimlik sorunları var. Bizim de döner sermaye faturalandırmada kayıplarımız var.

**Moderatör
SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve
Dış İlişkiler Koordinatörü
Prof. Dr. Haluk SONGUR:**

Çok teşekkür ediyorum. Son olarak mütercimlik sorunu üniversitemizde çok rahat çözebileceğimiz bir sorun. Hatta başhekimlikte dün söz konusu oldu. Mesela Dış İlişkiler Birimi olabilir. O konuda profesyonel mütercimlere ihtiyaç yok. Üniversitemizde 2 bine yakın yabancı öğrencimiz var. Yine kendi öğrencilerimizden büyük oranda Arapça diliyle ilgileniyorlar. Svahili dilini bilen yok neredeyse ülkede. İlahiyat Fakültesi ve farklı fakültelerde gönüllü arkadaşlarımız var. Bunlar part-time. Mesela biz bu meseleyi part-time öğrencilerle çözdük. Enstitülerde de benzer sorunlar yaşıyoruz. Özellikle kayıt dönemlerinde bunları bu şekilde kendi içimizde aşabileceğimiz hususları paylaşalım. Çok teşekkür ediyoruz bunlar önemli. Çözebileceklerimizi çözelim, çözemeyeceklerimizi de ilgili taraflara sunmuş olduk. Çok teşekkür ediyorum bütün arkadaşlarıma katkılarından sorularından dolayı. Kanuni Bey biraz önce söyledi veya sanırım Milli Eğitim temsilcimiz Naci Bey söyledi. Hasbi olmak, açık olmak, dürüst olmak bizim en büyük silahımız aslında. En zayıf nok-

tamız gibi görünse de... Çünkü sözün tesiri işlerin tesiri aslında fark etsek de etmesek de samimiyetten kaynaklanıyor. “Din nasihattir” sözünün anlamı da bu aslında. Yunus Emre bunu şöyle ifade ediyor: “Münafık örter yüzün” yani münafık çift taraflı demektir. Yani köstebek manasına gelir. Arapça iki tane deliği vardır. İki yüzü vardır tabiri caizse. Önümüzdeki metne bile ki insana böyle yaklaşırsan zaten anlayamazsınız. İyi niyetle yaklaştığımız zaman sorunların çözüldüğünü görüyoruz. Mesela buradan şöyle bir şey çıkmadı. Ben beklerdim açıkçası. Bizim sorunlarımızı kim çözecek? Biz. Biz Türk vatandaşlarıyız. Çok haklı da görünebilir benim hastane ihtiyacım. Oraya da çalışılıyor, buraya da çalışılıyor. Sorunların bir kısmını sahiplenmemiz Türkleri dışladığımız anlamına gelmiyor. Burada da bir sorun var. Sen de oraya sahip çık ben de ucundan tutayım. Bir sorun azalsın derdimiz bu. Bunlar bizi maalesef zayıflatıyor. Dolayısıyla ben çok memnunum. Burada herkes ciddi anlamda katkı vermeye çalışıyor. Eleştirilerde bizzat arkadaşların yaşadığı sorunlar. Öğrenci işlerindeki memuru biz eğitemiyoruz maalesef öyle bir sorunumuz var. Öğrencilerle olmuyor. Bırakın Göç İdaresindeki insanları... Çok basit bir örnek: İngiltere’de bir Türk arkadaşım en son tırnak içinde “Deli hastanesi” diyeyim orada hizmet veriyor. Daha önce psikolojik sorunları olan hastanede hizmet veriyordu. Çalışan bir İngiliz’den örnek verdi. Yemeğini götürüyor. Hasta tabii ki psikolojik sorunlu. Yemeği hasta alıyor duvara çarpıyor, hiçbir şey söylemiyor, duvarı temizliyor bir güzelce. Tekrar yemeği götürüyor üç kez tekrarlanıyor bu. Dördüncü kez götürdüğünde hasta diyor ki “Sen bana neden bir şey söylemiyorsun, ben tekrar çarpacağım.” “Çarpabilirsin, benim vazifem yemeği alıp sana getirmek, sen de haklısın ama ben sana bağırarak bunu çözemem.” diyor. Biraz böyle bir profesyonellik ne olacak yani. Biz onun derdine ortak olalım ama çare olmuyoruz. Sorunun bir parçası olmak değil. Çözümünün bir parçası olmayı arzu ediyoruz. Mustafa Hocamın çizdiği vizyon çok önemli. Ben ona inanıyorum ki fiilen biz adım adım oraya gidiyoruz. Bu içini dolduruyoruz. Bir süre sonra adına bakan işte Göç İdaresi fiilen çalıştı. Adı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü oldu. Tekrar teşekkür edip burada noktıyoruz. Şimdi herhalde sonuç belgesiyle ilgili arkadaşlarımızın yerelde ulaşılan belli noktalara bir metin haline getirmeye çalıştık. Bunlar üzerinde madde madde bakalım. Kısaca tartışalım. Ondan sonra da programımızı noktalayacağız müsaadenizle. Bu arada çok küçük bir tecrübe. Söylediğim gibi okula gidiyor en küçük oğlum. Öğrencilerin 11-12 tanesi yabancı. Yurt dışında da gördüğümüz için Milli Eğitim Müdürü de arkadaşımız. Fakat bürokrasi ile güzel şeyler aşip oraya bir tane gönüllü mütercim tercüman koymak. Öğretmen de çok iyi çok kaliteli bir insan. Fakat sınıf 12 tanesi böyle,

diğerleri Türkçe biliyor. O da zorlanıyor. Bunun eğitimini almamış. Yani öğretmenin de yapabileceği bir şey yok. Aslında öğretmen de başarılı ama bilgisini vermeyince şöyle düşünüyoruz: “Bir şekilde halleder gider.” Halloluyor ama ne travmalara mal oluyor belki.

Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü
Naci GILIÇ:

Isparta’da tahmin ediyorum ki istatistiklere vurulduğunda 50-60 civarında Arapça bilen sınıf öğretmeni var. Ama nerede? Senirkent’in Toslak köyünde veya Sütçüler’in bilmem ne köyünde olabiliyor. İşte planlama, organizasyon burada devreye giriyor. Arapça mezunu ilahiyat mezunu, sınıf öğretmenliği yapıyordur. Var böyle biz biliyoruz bunu. Belli kriterler var. Belli ortalama sayılar var. Türkiye’nin ortalama sayıları ama dediğim gibi o sınıfta değil. İlçede veya ihtiyaç olmayan başka bir yerde. Çok az. O kadar da Arapçaya gerek yok ucundan kıyısından bilse yeter.

Moderatör
SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü
Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Yarın bir gün her birimiz bir yere gidiyoruz. Sizi bir ateşe olarak atadılar. Tülay Hanım belki bir yere gidecek. Çocuğunu Çad’da, İngiltere’de okutmak durumunda. Bu karşılaşılabilecek problemi aslında kendi adına çözecek. Şu anda birçok ülkede bunlar var. Uluslararası okullar, çocuklar orada mı okuyacak? Ülkelerin gelişmişlikleri de biraz bununla ölçülüyor. Tabii bu noktada kendimizi kıyasıya eleştirelim ama bu olumsuzluğa yönlendirmesin

bizi daha teşvik ediciliğe yönlendirsın noktasında derdimiz var.

Kızılay Genel Müdürlüğü Göç Hizmetleri Direktörü
Bayram SELVİ:

Milli Eğitim Bakanlığının özellikle şu an proje kapsamında 5 bine yakın Türkçe öğreticileri var. Bunlar şu an geçici eğitim merkezleri ve normal Türk okullarında çocuklara Türkçe öğretme derdindediler. Yabancılara Türkçe öğretimi noktasında bizim bir kültürümüz yok. Yani kurumsal anlamda hem materyal noktasında hem de her yaş seviyesindeki çocuklara Türkçe öğretmek açısından ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz. Yunus Emre Enstitüsü biliyorsunuz bu konuda daha çok uluslararası ve yurt dışı noktasında destekler veriyor. Yabancılara özellikle mültecilere Türkçe öğretimi noktasında bizim hiçbir kütüphanemiz yok hiçbir kaynağımız yok. Hatta herkes Türkçe konuşabilir ama herkes Türkçe’yi öğretemez. Sınıf öğretmenleri bile bu konuda sıkıntı yaşıyorlar. Şu an bunun çalışmaları da her ne kadar yapılsa da bu bizim için bir tecrübe dediğiniz gibi hocam. İnşallah kurumsal bir hafıza oluşacak. Bundan sonra ilkokul birinci sınıftaki çocuğa yabancıysa, mülteciyse hangi kaynağın hangi alıştırma kitabının verileceği netleşecek. Yani bizim çocukla aynı statüye girmemesi gerekiyor. Bunu batı belki de tarihten gelen birikimleri ile çok rahat yapıyor. Ama biz de maalesef böyle bir eğitim politikası gelişmiş değil. Umarım gelişecektir.

Gazeteci
Tülay GÖKÇİMEN:

Bizim gördüğümüz kadarıyla Avrupa’ya giden 300, 400, 1000 kişilik mültecilerle

baş edemeyen Avrupa. Şu an Türkiye’ de 4 milyona yakın misafir var. Anadolu insanı merhametiyle kuşanmış. Gerçekten de bu işin üstesinden gelmiş durumda.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

İş yapıyoruz reklam yapmıyoruz Tülay Hanım. Bizde öyle onlar reklam yapıyor iş yapmıyor tabiri caizse. Arkadaşlar yerel olanı en azından yansıttılar. Burası sonuç bildirgesi hazırlayan bir kurul gibi olsun.

B MASASI**Yerel masa****Moderatör****Akdeniz Üniversitesi****Dr. Öğr. Üyesi Hasan****Hüseyin AYGÜL:**

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nin ikincisini düzenlemiş olduğu “Göç Süreci ve Mülteciler Arasında Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” çalıştayının 2. gününde A ve B masası olmak üzere iki masa tasarımı yaptık. Bunun tasarımını yaparken özellikle ulusal ve yerel düzeyde sorunlar nelerdir? Bu sorunlara yönelik olarak söz konusu kurumlarımız, temsilcilerimiz, sorunun çözümüne yönelik olarak ne tür pratikler üretmektedir? Bunların ulusal düzeyde özellikle uygulanabilecek modellerini ilgili kurum ve kuruluşlara aktarabilmek amacıyla böyle bir çalışmayı gündemimize aldık ve şu anda da bunu icra etmek üzereyiz. Sürecin işleyişi hakkında iki tane bilgi var. Bunlardan bir tanesi davetli konuş-

macılar. On kişi olmamız sebebiyle 10'ar dakikalık bir konuşma süresi planlaması uygun görülmektedir. Son bölümde yer alan yirmi dakikalık komisyonda da ben inisiyatif kullanarak bu on dakikanın bir iki dakikasını daha kullanabileceğimiz düşüncesindeyim. İkinci evrakta da şu yer almakta aslında. Sekiz tane çalıştay gündemi var. Bu çalıştay gündemini de şu şekilde düşündüm. Evet, sunumunuzu ya da konuşmanızı gerçekleştirirken bu sekiz maddeyi referans alırsanız memnuniyet duyarız. Ama sekiz madde referansı dışındaki söyleyeceklerinize de tabii ki açığız. İkinci olarak da bu maddeleri eğer mümkünse bu oturum esnasında bize doldurup verirsiniz bu da bizlerin rapor çıktısında elimizi güçlendirecek bir eylem olacaktır diyorum ve buradaki sıraya uygun olarak ilk sözü Isparta İl Milli Eğitim Müdürümüz Dr. Ahmet Yıldırım Bey'e bırakmak istiyorum.

Isparta İl Milli Eğitim Müdürü**Dr. Ahmet YILDIRIM:**

Değerli katılımcılar öncelikle hepinizi saygı ile selamlıyorum. “Mülteciler ve Göç Sorunu” isminde gerçekleştirmiş olduğumuz çalıştayımızın sonuçları itibarı ile hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Göç meselesi özellikle Türkiye’de 2012 senesinden sonra ifade edildiği insani felaket gibi değerlendirilmesi gereken bir grupta değerlendirmek gerekiyor. Bakanlığımızın politikaları açısından baktığımız zaman göç meselesi Türkiye’de diğer kurumların olduğu gibi bir aslında hazırlıksız olarak yakalandığımız bir süreç. Çünkü özellikle Suriye krizi başladığı dönemlerde farklı kaynaklarda Suriye’den ülkemize geçişler başladığı an-

dan itibaren geçici barınma merkezlerindeki konaklamalarından sonra kısa süre içerisinde ülkelerine dönecekleri şeklinde bir kabulde değerlendirildiğini görüyoruz. Ancak bu süre içerisinde biliyorsunuz Milli Eğitim Bakanlığının kanunu tanımış olduğu faaliyetler çerçevesinde temel ve orta öğretim ve yaygın eğitim düzeyindeki eğitim öğretim düzenleme yükümlülüğü söz konusu. 2012 senesinden itibaren Suriye’den ülkemize ilk geçişlerle beraber özellikle Gaziantep, Kilis, Hatay o bölgemize gelen göçmenler eğitim öğretimle alakalı çok da fazla bir talepte bulunmamışlar. Ancak devletimizin yetkin kurumları tarafından da eğitim sektörü bağlamında her hangi bir politika üretilmemiş şeklinde de bir durum söz konusu. Ancak 2013 yılında Milli Eğitim Bakanlığı göçmenlerin özellikle bizdeki eğitimlerinin nasıl gerçekleştirileceğine dayalı bir şey yayınlıyor. Aslında belki de diğer birçok kamu kuruluşunun almış olduğu pozisyondan daha öncelik arz eden bir pozisyon olarak değerlendirmek lazım. Çünkü geçici eğitim merkezleri dediğimiz, GEM olarak ifade ettiğimiz merkezlerin kuruluşunun yolunu açıyor. Aslına bakarsanız ilk etapta biz de faaliyetlerin başladığını görüyoruz. Milli Eğitim Bakanlığının ilgili birimleri tarafından şartlarının belirlendiği Kilis’te de yerel eğitim yöneticileri tarafından sevk ve idare edildiği bir modelin kurulduğunu orada görüyoruz. Yani sonuçta Suriye’den ciddi bir insani talep söz konusu. Sonuçta geriye dönecekler ancak süre uzadıkça ve konaklama süresi arttıkça meseleye dair daha kalıcı çözümler üretmeye başladık en azından. Bakanlığımızın yapmış olduğu faaliyetlerden görüyoruz. Mesela geçici eğitim merkezlerinin içerisinde ilk etapta

yapılan şeylerden bir tanesi şu: Özellikle Suriyeli öğretmenlerin istihdam edilmesine dair karar alındığını görüyoruz. Öğretmenlerimizin dil ve iletişim sorunlarıyla alakalı karşılaşılan meselelerden dolayı Suriye’de öğretmenlik yapmış, Milli Eğitim Bakanlığının politikalarına uygun şekilde bu işi götürebilecek olan öğretmenlerin de istihdam edildiğini akabinde bir de müfredat çalışması yapıldığını görüyoruz. 2013 ve 2014 senesinde bu süreçlerin özellikle Milli Eğitim Bakanlığına dair kurumların nezdinde yürütüldüğünü görüyoruz. Yani kabaca aslında Türkiye 2013’ten itibaren Milli Eğitim Bakanlığının hatta 2014’ten itibaren bu şekilde eğitime dair birtakım tedbirler almaya başladığını ve tedbirlere dair uygulamaları da sahaya yansıttığını görüyoruz. Günümüzde

müzde geçici eğitim merkezleri ve özellikle normal kurumlarımızda şu an itibarıyla 800 bine yakın öğrencimizin eğitim gördüğünü söyleyebiliriz. Tabii bu rakamın sürekli olarak teyit edilmesi de gerekiyor. Milli Eğitim Bakanlığı şu anda eğitime muhtaç olan çocukların yüzde 65'ini eğitim sisteminin içerisine entegre etmiş durumda. Temel kaygısı şu: Neden böyle bir inisiyatif kullanıyoruz? Neden eğitim sisteminin içerisine dahil etmiş oluyoruz? Aslında çok basit bir gerekçesi var. Özellikle göçmenlerin entegrasyonu ile alakalı başlangıç noktası eğitime dair alınacak tedbirlerden geçiyor. Bu öğrencileri siz temel eğitimden itibaren Türkiye'deki zorunlu eğitim süresi içerisindeki boyutlarda sistemin içerisinde tutabilirsiniz aslında temel eğitim politikalarınıza dair bir takım verileri kazandırmanız mümkün oluyor. Birtakım davranışları edindirmeniz mümkün olabiliyor ve nihayetinde yani vatandaş yetiştirmeye alakalı birçok meseleyi bu eğitim kurumlarında yapmış olduğunuz faaliyetler içerisinde görmemiz mümkün oluyor. Bu olayın genel bir boyutu. Sadece meseleye Suriye bağlamında, Suriyeli göçmenler bağlamında bakmamak gerekiyor. Çünkü Türkiye özellikle 2010 yılından itibaren yani Suriye krizi başlamadan evvel transit geçiş ülke pozisyonunda. İkamet edilmesi tercih edilen yani iltica edilmesi tercih edilen bir ülke konumuna geldi. Bu ülkenin gelişmişlik düzeyleriyle de çok yakından alakalı. Örneğin bir Afgan mülteci Türkiye'ye geliyordu. Buradan geçici bir süre sonra örneğin Avrupa'ya, Amerika'ya, Kanada'ya ve benzeri ülkelere gitmeye çalışıyordu. Ancak Suriye krizinin hemen öncesinde ve Suriye kriziyle bera-

ber vatandaş, özellikle mülteciler çeşitli nedenlerle ülkemize geliyorlar. Ülkemizde imkan buldukları ölçüde de yerleşik hayata geçmeye hatta ve hatta vatandaş olmanın yollarına bakıyorlar. Bununla alakalı ciddi bir eylemin olduğunu söylemek de mümkün. Tabii bilimsel manada bu oranlar nelerdir çok da bilmiyorum. En azından literatürde buna dair bir kanaat söz konusu. İlimizle alakalı ben rakamlardan bahsedeyim. Özellikle temel eğitimde çok fazla öğrencimizin olduğunu söylemek mümkün. Bununla alakalı hemen net bir rakam vereyim yanlış olmasın. Bin 268 temel eğitimde eğitim gören öğrencimiz var. Temel bizde birinci ilk dört ve ikinci dört olmak üzere sekiz yıl. Yani ilkokul ve ortaokul olması itibarı ile Isparta merkezde bin 268 öğrenci temel eğitimde eğitim görüyor. Ancak orta öğretimde 88 öğrencimizin eğitim gördüğünü söyleyebiliyoruz. Aslında temel eğitimlerde bu kadar yüksek ama ortaöğretimlerde neden bu kadar rakam düşebiliyor? Bu konu üzerinde biz bir takım değerlendirmeler yaptık. En azından edindiğimiz kanaat şu yönde: Çocuklar zorunlu eğitim kapsamında değil. Yani çocuk 8'inci yılı bitirdikten sonra çalışma hayatına dahil olmak zorunda kalıyor. İşte bunun adına çocuk işçi diyelim, kaçak çalışan diyelim, artık hangi amaçlarla hangi ifadeleri kullanırız bilemiyorum ama çalışma yaşamını ulaştığı andan itibaren çocuklar eğitim öğretim sisteminin içerisinden ayrılıyorlar. Tabii sonuçları itibarıyla olaya şöyle de bakmak lazım: Kimisi ikinci sınıftan itibaren sisteme entegre olmuş, kimisi 5'inci sınıftan itibaren ama ortalama Isparta'daki mültecilerin eğitimde kalma süresi kabaca yapmış

olduğumuz rakamlar itibariyle 2 yıl. Fakat bu 2 yıllık zaman dilimi bu insanların entegrasyonu, suçtan uzaklaşmaları ya da topluma faydalı bir pozisyona dönüşümleriyle alakalı olarak yeterli bir noktada mı? İlk etapta yeterli değil. Ancak genel manada değerlendirdiğimiz zaman diğer illerdeki geçici eğitim merkezlerini saymıyorum. Örneğin Hatay İskenderun, Kilis, Gaziantep o bölgedeki rakamlara baktığımız zaman biz diğer illere göre eğitimde kalma süresi bakımından çok daha iyi noktalardayız. Bunu arttırmamız gerekiyor. Isparta'nın temel sorunlarından bir tanesi şu: Bizim öğretmenlerimizin örneğin Kilis, Gaziantep, Hatay, Adana bölgesinde Arapça'ya yatkın olan öğretmenlerin varlığının bizde olmamasından dolayı eğitim sistemi içerisinde de sorunlar yaşıyoruz. Temelde öğrenciler sisteme dahil oluyorlar. Öğrenci eğer biraz çaba gösterir ve çok daha sosyalleşmeye yatkın bir özelliği varsa 3-5 ay içerisinde dile dair sorunlarını çözüyor. Ancak çözemeyen çocuklar var. Çözemeyen çocukların içerisinde özellikle İran menşeli öğrencilerde ciddi anlamda sorunlar yaşıyoruz. Yani entegrasyonda sorunlar yaşıyoruz. Zorunlu olarak en azından mültecilere yönelik bir eğitim modeli söz konusu olmadığı için mevcut programımızın uygulanması zorunluluğu söz konusu. Örneğin İran menşeli çocuk geliyor diyor ki: “Ben Hristiyan'ım. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini almak istemiyorum.” Ama biz çocuğu kaydetmişiz. Şimdi bakanlığa görüş soruyoruz. Diyor ki: “Bununla alakalı biz de resmi bir görüş bildirmeyiz.” Yani çocuk “Ben derse katılmam.” diyor. Öğretmen derse almak istiyor. Millî Eğitim Bakanlığı olarak birçok noktada mültecilere dahil ciddi aksiyonlar almışız. Hızlı hareket etmişiz. Müfredat takip etmişiz ama bazı noktalarda hala yeni öğrenmemiz gereken şeyler olduğunu söylemek mümkün. Yani genel manada ilimizde Eritre, Somali, Sudan, Afganistan, İran ve Suriye menşeli farklı ülkelerden de hatırlayamadığım Afrika menşeli ülkelerden de göçmenler söz konusu. Ancak biz genel manada Suriyelilerle, Suriyelilerin entegrasyonu noktasında karşılıklı aldığımızı en azından ifade edebiliyorum. Bunun farklı nedenleri de olabilir. İnsanların burada kalma düşünceleri olabilir. Yaşamlarını burada sürdürmeye dair şeyler olabilir.

Isparta İl Sağlık Müdürü

Dr. Mehmet KARAKAYA:

Isparta İl Sağlık Müdürlüğü olarak yaklaşık kamuya özelle beraber 9 bin 500 sağlık personelimizle Isparta ilimize ve komşu illerimize ve bununla beraber de Isparta'da misafir ettiğimiz yabancı uyruklu vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz. Yabancı uyruklu vatandaşlarımıza hizmet vermemiz için bazı şartlar ve standartlar var. Normalde Tür-

kiye'deki SSK ve Emekli Sandığına bağlı vatandaşlar gibi istediği yere kendileri gidebiliyorlar. Bizim çizdiğimiz bazı yollar var. Bu yolları takip ederlerse herhangi bir ücret ödemiyorlar. Ama bunların içinden tabii özele, üniversite hastanesine kendileri isteyerek gidenler de fiyat farklarını ödüyorlar. Nasıl? Bizim genel sağlık sigortasında eskiden yeşil kart dediğimiz genel sağlık sigortasındaki vatandaşımız özele ve üniversiteye sadece ikinci basamaktan sevkle gidebildiği için bunlarda o prosedüre tabiler. Suriye nüfusunun olduğu 28 ilde 2019 yılında Halk Sağlığı Genel Müdürlüğümüz ve Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Delegasyonu ile yapılan çalışmayla "Sihhat Projesi" adı altında bir uygulamaya başlandı. Bu 28 ilden biri de Isparta. İlimizde uygulanmakta olan "Sihhat Projesi" çerçevesinde geçici koruma statüsündeki Suriyelilere Göçmen Sağlık Merkezi açtık. 02.07.2018 tarihinde Isparta iline ulaşımı rahat, onların yaşadığı yerlere yakın olabilecek şekilde ve toplu ulaşım ile ulaşılacak yerlerde.

Öğretmenevinin karşısında, çok rahat bir yerde. Uzak bir yerde açmadık. Bunu Çünür'de açmadık. Zafer Mahallesi'nde açmadık. Onların ulaşabileceği bir yerde açtık. Göçmen Sağlığı Merkezimizin tüm demirbaş malzemeleri, kirası, elektrik, suyu, telefonu hepsi Sihhat Projesi kapsamında Avrupa Birliği tarafından karşılanıyor. Tıbbi sarf malzemesi ve günlük ihtiyaçları müdürlüğümüz tarafından karşılanmakta. Göçmen Sağlığı Merkezimizde birinci basamak hizmetleri veriyoruz. Laboratuvar ve koruyucu sağlık hizmetlerimizi biz bu arkadaşlara veriyoruz. Göçmen Sağlığı Merkezimizde Sağlık Bakanlığı Hekimi çalışmıyor. Yine bu proje kapsamında bir adet Suriyeli Pratisyen, bir adet Suriyeli Hemşire, Suriyeli hasta yönlendirme personelimiz saat 08.00 ve 17.00 arasında orada çalışıyor. Bunların tüm maaş, yeme içmeleri hepsi bu proje kapsamında ödenmekte. Bu ödemeyi biz yapmıyoruz. Sihhat Projesi ile Halk Sağlığı Genel Müdürlüğümüz tarafından tespit ediliyorlar. Maaşları ödeniyor. Evlerinin kirası ödeniyor. Göçmenler 99 ile başlayan kimlik kartlarıyla bize müracaat ettikleri taktirde muayene sonrası yazılan ilaçları anlaşmalı olduğumuz eczaneden ücretsiz olarak alabilmektedir. Merkezimiz 2018 yılında 61, Kasım ayında 90, Aralık ayında 77, aylık ortalamamız 100-150 arası muayene yapmakta. Çok da yoğun değil. Genelde burayı çok fazla kullanmıyorlar. Şehir Hastanesinin cazibesinden yararlanmak için acili kullanıyorlar. Uzman hekime yönlendirmek için orayı kullanıyorlar. Şehir Hastanesinde de "Sihhat Projesi" kapsamında hasta yönlendirme ve tercüman olarak proje elemanları var. Bunlar bu arkadaşlara

yardım ediyorlar. İlimizde ikamet eden diğer yabancı uyruklular Suriyeliler dışındaki uyruklular da Sağlık Yaşam Merkezi eski doğumevi binamızın içinde yabancı uyruklularda poliklinik hizmetimiz burada aktif olarak vermekteyiz. Yabancı uyruklulara da yine Türkiye Cumhuriyeti doktorları ve hemşireleri tarafından birinci basamak sağlık hizmetleri gebe-izlem, aşı, bebek ve obezite tarzı hizmetlerini burada veriyoruz. İl Göç İdaresine müracaat eden kamptan gelen Suriyelilere oturma izni Isparta Valiliği ve Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından veriliyor. Bu kimliği alan kişiler Sosyal Güvenlik Kurumu ve Göç İdaresi tarafından verilen bildiğindeki sağlık giderleri AFAD'dan götürü bedeli olarak karşılanmakta. Suriyeliler Isparta Valiliğine verdiği kimlikle il sınırları içerisinde hastanelerde muayene olabilmekte. Dediğim şartlar içinde Isparta Valiliğine kayıtlı Suriyeliler şehir değiştirirken Isparta göç idaresinden yol izni almak zorundalar. Değilse sağlık hizmetleri verilemiyor. Yol izin belgesi olmayan Suriyeliler diğer şekillerde muayene olduklarında ücret ödemektedirler. Bana gelen bilgiler bu şekilde. Göç idaresiyle aynı şekilde. Çünkü bizde bir gebe bende üçüncü kontrolünü yaptırmayıp İstanbul'a gidip üçüncü kontrolünü yaptırdığı zaman benim sistemime düşmesi gerekiyor. Değilse ben onun üçüncü kontrolünü yapmadım diye gebeyi araştırmam gerekiyor. Gebe nerede? Öldü mü? Bebek öldü mü? Aynı bunlar da bu şekilde. Yani bir açık kampta değil ama bunları kontrol etmemiz gerekiyor. Sağlık idareleriyle aynı şekilde. Suriyeliler de birinci, ikinci ve kamu hastanelerinde ücretsiz muayene olabilmekte. Kaydı olmayan Suriyelilerin sağlık uygulama tebliğinde Türk vatandaşına uygulanan tarifeler ne ise onlar uygulanmakta. Normalde bizim su tarifelerimizde bir turizm fiyatlarımız var bir de normal vatandaşlarımıza uyguladığımız fiyatlar var. Yabancı uyruklu bir Alman vatandaşa Antalya'da yapacağımız bir hizmet 10 dolarsa, kendi vatandaşımıza 5 dolardır. Ama bunlar da kendi vatandaşımız gibi 5 dolar ödemektedir. Isparta'da yaklaşık kayıttan göçmen nüfusumuz 14 bin civarında mı? Sağlık hizmetinde bu arkadaşlar tabii gerektiği zaman büyük operasyonlar da yapıyoruz. Biz Isparta'da sağlık sektöründe bu misafirlerimizle ilgili sıkıntılarımızı yaşıyoruz ama yüzde 1 sıkıntı. Çok büyük sıkıntılar yaşamıyoruz genelde. Bunu sosyal yardımlaşma vakfına gelen dilekçelerde görüyoruz. Kişi gitmiş gözlük almış, kişi gitmiş başka şeyler almış, kişi gitmiş kozmetik amaçlı eczane ile anlaşmış. Nasıl bizim vatandaşlarımızın suistimali varsa bu vatandaşların da suistimali var. Türkiye vatandaşına ne ödeniyor? Gözlük iki yılda bir ödeniyor. Cam değişikliği 6 ayda bir ödeniyor. Farklı eczanelerle farklı yerlerle iletişime geçerek suistimaller oluyor. Ama sağlık sektörünü öyle sıkıntıya sokacak bize yük olacak, Isparta'nın kalkınamaya-

cağı bir durumda değiliz. Bana yansıyan böyle çok majör sıkıntılar yok. Sadece en büyük sıkıntılar Isparta'ya arkadaşını ziyarete gelmiş ve hastaneye yatmış. Kayıtsız kişinin çıkan 10 bin, 15 bin, 20 bin TL civarında yapılan ameliyatları var. Bunlar ortada kalıyor. Hastanelerimiz bunları faturalandırıyor. Tabii biz hiç kimseyi mağdur etmiyoruz. AFAD'a yazıyoruz. AFAD Genel Müdürlüğüne gidiyor. Bu sıkıntılar oluyor. Ama bunun dışında herhangi bir sıkıntımız yok bizim.

Isparta Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup KÜTÜK:

Öncelikle Bakanlığımız olarak dezavantajlı gruplara hizmet etmekten, sosyal yardıma ihtiyaç duyan insanlara hizmet etmekten dolayı mutluyuz. Hükümetimizin ve devletimizin "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" unsurunu bakanlık olarak da düstur edinerek, insana hizmet mantığıyla hareket ederek bu yoldayız. Göç Türkiye'nin gündemine sonradan giren bir konu. Belki yoğunlukla yoktu. Suri-

ye'nin gelmesiyle başladı bu konu. Ancak bizim bakanlığımız insana hizmet unsuruyla hareket ettiği için ve göç eden kardeşlerimizi de bir insan olarak değerlendirdiğimiz için konuyla ilgili hazırlıksız değildik. Biz sadece göç eden kardeşlerimizi kendi hizmetlerimize entegre ederek bu konuyu çok kısa sürede çözdük. Muhacir ve ensar geleneğinden gelen, Peygamber Efendimizin Mekke'den Medine'ye hicret ettiğinde ensarla muhacir arasındaki ilişkinin ne olduğunu bildiğimiz için, müdürlük olarak çok zorlanmadık. Muhacirlerimize ensar mantığıyla hareket ettiğimiz için çok çabuk çözüme ulaştırdık diye düşünüyorum. Nedir bunlar? Isparta'da 15 tane kuruluşumuz var. Kuruluşlarımızda aileye hizmet eden, çocuğa hizmet eden, engelliye, yaşlıya hizmet eden, sosyal yardım alanında hizmet eden şiddet mağdurlarına hizmet eden birimlerimiz var. Bu başlıklar altında mültecilere genel olarak yapmış olduğumuz Isparta'daki hizmetlerimizi sunacağım ve sonucunda da karşılaştığım sorunlar ve bunlara göre çözüm önerilerini sunumumda ifade etmeye çalışacağım. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Birimi bizim Türk vatandaşlarına sunduğumuz engelli, yaşlı hizmetleri biriminin, evde bakım diye sunduğumuz bir hizmetimiz var. Yüzde 50 engelli raporu olan ve hanede kişi başı geliri asgari ücretin üçte ikisinden az olan ailelere sunduğumuz bir hizmet bu. Ailenin geliri olsa bile asgari ücretin 2/3'ünden az ise ve engelli heyet raporu yüzde 50 üzerinde ise ve ağır engelli yazıyorsa bu yardımı alıyor. Isparta da biz 3 bin 158 kişiye ayda kişi başı bin 305 TL para ödüyoruz. Oğlu, gelini, kızı, damadı, annesine, babasına, dedesine

baksın diye ödediğimiz bir miktar. Biz bunu mültecilere entegre ettik. Tabii ki sorunlarla karşılaştık. Mesela Ziraat Bankasında ilk etapta hesap açamadık. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğüne Ankara’ya ulaşarak bizzat kendim takip edince bu konuyu çözdük. Belki de Türkiye’de bu konuyla ilgili sorunu ilk aşan illerden olduk ve örnek olduk. Yardıma başladık. Bakanlıkla yazışmalarımızda arkadan yürüdü. 20 tane mültecimize evde bakım hizmeti veriyoruz. 20 kişiye her birine aylık bin 305 TL yardım yapıyoruz. Bunun dört tanesi Somalili, 6 tanesi Iraklı, 5 tanesi Afganistanlı, 1 tanesi İranlı, 1 tanesi de Filistinli. Burada Suriyeli yok. Neden yok? Suriyelilere verilen kimlik kartıyla alakalı, statüyle alakalı bir hesap açma sorununu hala yaşıyoruz. Yine aynı şekilde çocuk hizmetleri birimiz var. Çocuk hizmetlerinde de bizim aile sosyal destek projesi kapsamında İl Müdürlüğü olarak müracaat etmelerini inceliyoruz. Dezavantajlı grupların ayaklarına gidiyoruz. Hane hane ziyaret ediyoruz. Bu anlamda Isparta’da 26 bin 15 hane ziyaretimiz ve görüşmemiz var. Bunlardan da 187’si kayıtlarımızda. Mültecilerin bize gelmesini beklemeden hanelerinde ziyaret edip engellisi var mı? Yaşlısı var mı? Ekonomik durumu ve sağlık durumu ne? Bunların kayıtlarını tutup İŞKUR’a, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına ve sağlığa yönlendiriyoruz. Çünkü gerçekten bizim bu konuyla ilgili değerlerimiz var. Bu insanlar ortada kalmayın. Zaman zaman diğer arkadaşlarla da bu konuyu paylaştığım oluyor. Sokakta kalan bir mülteci olduğu zaman devletin şefkat ve merhamet eli gibi gözüktüğümüz için ilk aranan kurumlardan biriyiz. Belki göç idaresinden bile önce aranıyoruz. Hatta jandarma Senirkent’te kahvelerde mülteci grubunu koyacak yer bulamıyor. Gelip bizim bahçeye indiriyor bir otobüs adamı. Bu “Benim işim değil senin işin” mantığıyla olacak iş değil. Sorunlardan bir tanesi de bu. Herkes işine sahip çıkmalı ve taşın altına elini koymalı. Biz ensarız bunlarda muhacir. 2019 yılında koruyucu aile hizmetimiz var. Biliyorsunuz Türkiye’de çocuk ve aile sayısı bakımından birinciyiz. Bunlardan 5 tanesi mülteci çocuğumuz, koruyucu ailede baktırıyoruz. Türk aileleri mülteci çocuklara bakıyorlar. Bunların 2 tanesi Suriyeli, 3 tanesi Afganistanlı. Bakın burada mültecilik statüsünü aştık. Çocuk hizmetlerinde aştık. Suriyeli çocukları koruyucu aileye veriyoruz ve koruyucu aileye bu çocuğa baktığı için ayda ortalama 100 TL civarında bir para ödüyoruz. Çocuk evlerimiz var. Annesi babası olmayan, ailesi yanında bakılamayan çocuklara baktığımız ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarımız var. Isparta genelinde 119 tane çocuğumuz var. Bunlardan 2 tanesi de çocuk evi hizmetinden yararlanan mülteci çocuklarımız. Afgan çocuklarımız 2 kardeş. Bizim kurum anlamında çocuk evlerimiz de Isparta’nın herhangi bir mahallesinde herhangi bir apartmanında dayalı

döşeli bir evde bakıyoruz. Hem koruyucu ailede hem de çocuk evlerinde bir çocuğun bize maliyeti aylık koruyucu ailede 1000-1500 TL. Çocuk evlerinde 5 bin TL. Yani biz burada 2 mülteci çocuğa aylık 10 bin TL ödeme yapıyoruz diye değerlendirilebilir. 2018'de Çocuk İl Kabul Birimiz var. Suça bulaşmış, suç mağduru olmuş ya da ailesi parçalanmış ortada kalmış çocukları ilk aldığımız, çocukla ilgili hizmet modelini belirlediğimiz, değerlendirme yaptığımız yer burası. Isparta genelinden 71 kız çocuğu, 28 erkek çocuğu bizim ilk kabul merkezine gelmiş. Bunlardan 2 tanesi kız, 1'i erkek ilk kabul merkezinden yararlanmış. Kısa süreli kalıyorlar. 10 gün, 20 gün, 1 ay. Çocukla ilgili kalabileceği ortam hazırlanıncaya kadar ilk müdahaleyi yaptığımız birimiz. Bakım verdiğimiz yer ev tipi. Yemesi, içmesi, kıyafeti her türlü ihtiyacı karşılanıyor. 08.03.2019 itibariyle ilk kabul biriminde de 1 kız, 1 erkek çocuk ilk kabul merkezinden yararlanmış. Sosyo-ekonomik destek var. Bu konuda da gerçekten biz Türkiye'de öncülük yaptık Isparta ili olarak. Isparta'da sosyal yoksulluktan dolayı aile ortamında bakılamayan bin 407 çocuğa bakıyoruz. Bin 407 çocuğa annesinin, babasının, dedesinin, ninesinin ya da kan bağıyla akrabalık bağı olan ailenin yanında bakılabilmesi için ekonomik destek verdiğimiz bir uygulama bu. Sosyo-ekonomik destek kısaca SED diye geçiyor. Bu bin 407 çocuğun 137 tanesi mülteci çocuklarımız. Yine çocuk hizmetlerinde burada Suriyeli çocuklarımız da var. Evet, 53 tane Afganistan, 33 tane Somali, 23 tane İran, 8 tane Suriyeli, 7 Eritre, 5 Zimbabve, 4 Irak, 1 Yemen, 1 Azerbaycan, 1 Tacikistan. Bu konuyu biz Milli Eğitim

Müdürlüğündeki arkadaşlarla çalışarak biraz ağır bir konuda öncü olduk. Okul müdürleri arkadaşlarımızdan başarılı olup da ekonomik sıkıntısı olan mülteci çocukların bilgilerini aldık. Bunların sosyal incelemelerini yaptık ve ekonomik olarak ödemelerini gerçekleştirdik. 9 ve 12'nci sınıf olan çocuk sayımız 39, okula gitmeyen okul öncesi aşagısında olan çocuk sayımız 24 şeklinde ve bunlara ödediğimiz miktarlar var. 9 ve 12'nci sınıftakilere 992 TL, okul öncesine 620 TL, 8 'inci sınıflara da 930 TL aylık ödeme yapıyoruz. Isparta genelinde sosyal ekonomik destek olarak aylık ödediğimiz miktar 1 milyon 234 bin 33 lira. Mültecilere aylık ödediğimiz miktar 119 bin 662 Lira 72 kuruş. Yani biz 137 çocuğa aylık 119 bin 662 Lira para ödüyoruz. Çocuklar ekonomik yönden eğitimsiz kalmasınlar diye. 2017 itibariyle kadın hizmetleri birimizden yararlanan kadınlarımızın uyrukları, İran, Irak, Suriye, Afgan, Moldova ve Eritreli kadın ve çocuk. Kadın hizmetlerinde şiddet görmüş, ortada kalmış, kalacak yeri yok. O travmayı yaşadığı anda bir destek yapılması gerekiyor. Bu anlamda onları alıp kadın konuk evimizde misafir ettik. 1 ay, 2 ay, 3 ay aileye döndürülecek kadar... Bu arada yetiştirme ve meslek edindirme kurslarına gönderiyoruz. İŞKUR'a kayıtlarını yaptırıyoruz. Yani kendi ayakları üzerinde durabilmesi için ne gerekiyorsa halk eğitimde kurslar açıyoruz. Onlar da devam ediyor. 2018 var yine burada kadın çocuk şeklinde dağılımı ve uyrukları, 2019 var yine kadın ve çocuk. Yani 2017 ve 2019... Bu konudan yararlanan sayılar gitgide düşüyor. İlk geldiği kadar değil. Adaptasyonları ve entegrasyonları söz konusu.

Bize müracaatlar azaldı. Şiddet Önleme İzleme Merkezimiz var. Şiddet gördüklerinde bize ilk müracaat ettikleri birim. ŞÖNİM diyebiliyoruz. Bu konuya Isparta genelinde bin 348 müracaat olmuş 2018’de. Bunun 29 tanesi de mülteci yani bunlar da hayatın içindeler. Bunlar da bizim vatandaşlarımız gibi sorun yaşıyorlar. Biz devlet olarak onlara da imkanlar sunuyoruz. Mülteci çocuklar için yapmış olduğumuz sosyal uyum demiştiniz ya, bunların entegrasyonlarıyla ilgi yapmış olduğumuz çalışmalar var. “Okul Destek Projesi” adı altında mülteci çocuklara yapmış olduğumuz çalışmalar var. Bu konuda yaklaşık 200 çocuğumuz var bundan yararlanan. 32 tanesi bu proje kapsamında kültürel ve sportif faaliyetlere katılmışlar. Hatta birkaç tanesi Milli Eğitim düzenlediği programlarda birinci olmuş. İstiklal Marşı okuma yarışmasına katılmış. Bunları biz hazırladık. Bunları yetiştirdik ve bu yarışmalara teşvik ettik. Birincilikleri var. “Sosyal Uyum Proje”miz var. Mültecilerle, mülteci çocuklarla ilgili bu proje kapsamında 115 aileden 340 çocuğu bu uyum projesine soktuk. Bunlardan 100 tanesi mülteci çocuklarımız ve onlarla kültürel ve sportif faaliyetler yaptıklarımız var. Çanakkale gezisi, sinema etkinliği, kahvaltı, Antalya gezisi, Konya gezisi bunları sosyal uyum adı altında Türk vatandaşı çocukları ile birlikte bu organizasyonlara katıyoruz ve bu organizasyonlardan yararlandırıyoruz. Rol model ziyaretlerimiz var. Isparta’da rol model olmuş insanları ziyaret edip, onlara faaliyetler yaptırıp meslekleri tanıtıyoruz. Bu işlemleri yaparken gördüğümüz sorunlar şöyle: Biz Göç İdaresine bağlı yatılı bir misafirhanenin acilen oluşturulmasını istiyoruz. İşlemleri tamamlanıncaya kadar, prosedürler yerine gelinceye kadar. Çünkü Göç İdaresinden kimlik alması müracaatların sonuçlanması olmadan ne sağıktan ne millî eğitimden ne de bizim hizmetlerimizden yararlanamıyor. Yararlanamadığı için de aile ve çocuk ortada kalıyor. Bununla ilgili yaşadığımız bir örnek var. Sokakta bir aileyi ihbar ettiler, vardım 3 gündür yemek yememişler hatta İŞKUR’un eski binasının, göç idaresi eski binasının tam karşısında Hamamcıoğlu Apartmanının orada. Kimse sahip çıkmıyor. Elleri bilgi belge yok. Kurban Bayramı arifesi, kalacak yerleri yok. Koyacak yer yok. Onları Öğretmenevinde barındırdık. Yediler, içtiler Öğretmenevi 10 gün sonra bize 1000 TL’lik fatura gönderdi. Yani ne olacak bu belge? Ödenek yok. Resmi bir girişleri yok. Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakıf Müdürüm hatırlar kavga döğüş Vali Yardımcısından 500 TL’yi aldık. Yani herkes de sizin gibi bu olaya yaklaşmıyor. Ortada kalmaları, aç kalmaları yüreğimiz sızlıyor. Bana telefon açan insan ağlayarak telefon açtı. Türkmenistanlı, Tacikistanlı bir aileydi, 7 tane çocuğu var, karı koca aile, ortada kalmaması lazım. Bazı illerde var biliyorum yanlış hatırlamıyorsam. Bir misafirhane uygulaması var. Isparta’da yok. Acil yapılıns arkadaşlar. Çünkü çocuğu

bana gönderiyor. Prosedürü tamamlamamış. Ben çocuğu alamıyorum, çocuk dışarıda bırakılır mı? Dedik ya derdi olan insanların yüreğimiz sızlıyor. Biz ensarız diyoruz. Bunun gereğini yapmak için çözümleri lazım.

Isparta İl Göç İdaresi Uzmanı Osman KAYA:

İsmim Osman KAYA İl Göç Uzmanıyım. Şimdi Burhan Müdürümüzün yapmış olduğu bir çalışma var. Ben onun üzerinden gideceğim. Isparta'da başlayalı yaklaşık 4 ay oldu. Isparta'da ben sıkıntılarını ne şekilde yaşadığına yabancı olabiliyim. Elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışacağım. Şimdi istatistik verilerden biraz bahsedelim. Göç İdaresi'ndeki güncel veriler bunlar. Isparta ilinde yaşayan yabancılara baktığımızda, geçici koruma altında bulunan yabancılardan sayısı 7 bin 278, ikamet iznine sahip olan kişiler bin 938 kişi, uluslararası koruma başvurusuna sahip olanlarsa 7 bin 96 kişi. Toplamda 16 bin 312 kişi. Isparta'nın nüfusu 441 bin 412 olarak gözükmekte. Ama

yabancı uyruklular da dahil 457 bin 724 olarak gözükmektedir. Geçici koruma kapsamında Suriyelilere için 2019 yılına bakarsak 7 bin 287 kişi en son güncel sayı olarak gözükmüyor. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere baktığımızda Isparta ilinde 7 bin 278 kişi gözükmekte Türkiye'de toplam 3 milyon 642 bin 738 kişi gözükmektedir. İlçelere göre bakarsak en yüksek 5 bin 245 kişi ile Isparta merkez olarak gözükmüyor. En düşük ise 4 kişi ile Gönen ilçesi gözüyor. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakarsak 4 bin 26 erkek, 3 bin 252 kadın olarak gözükmüyor. Yaş gruplarına baktığımızda ise en fazla yaş grubu bin 499 kişi ile 19-24 arası. En az yaş grubu ise 61 kişi ile 60-64 yaş arası. Uluslararası koruma başvurusunda ilk 10 ülkeye baktığımızda Isparta ilinde en çok Somali uyruklu kişiler gözükmüyor. Bunların çoğunluğu sağlık sebebi ile buradalar. Yine uluslararası koruma başvurusu işlemleri olan yabancılara baktığımızda 2 bin 201 kişi ile ilk sırada Afganistan gözükmüyor. 2015-2019 yılları arası uluslararası koruma başvurusu kabul edilen yabancılara baktığımızda 10 ülke bu şekilde ilk sırada yine Somali yer alıyor. İkamet izni bulunan yabancılara baktığımızda en fazla ilçe olarak bin 739 kişi ile merkez ilçemiz gözükmüyor. En az ise Atabey ilçesi 4 kişi. İkamet izni bulunan yabancılara ikamet türlerine göre bakarsak aile ikamet izni ile 216 kişi, kısa dönem 700 kişi, uzun dönem 16, öğrenci 952 kişi ve çalışma izniyle kalanlar 54 kişi toplamda bin 938 kişi. Isparta'da ikamet izniyle onay alınacağına baktığımızda ilk sırayı 333 kişiyle Türkmenistan almaktadır. 2018 yılında yakalanan dü-

zensiz göçmenlerin sayısına baktığımızda ilk sırada 72 kişi ile Pakistan yer alıyor. Yine düzensiz göçmenlere baktığımızda güncel liste 6 Mart 2019’da alınmış bir güncel liste. İlk sırayı 18 kişi ile Afganistan almış. 2018 yılında sınır dışı edilen yabancılara baktığımızda ilk sırada 5 kişiyle Azerbaycan, ikinci sırada ise Gürcistan yer alıyor. Personelle ilgili bir istatistik paylaşılmış. Toplamda 21 personelimiz var. 5 kişi kadrolu olarak, 16 kişi geçici olarak çalışmakta. 2 tane uzmanımız 1 tane de uzman yardımcımız var. Şimdi çalıştay gündeminin maddelerine bakmak istiyorum ben. Burhan Müdürümün hazırlamış olduğu çalışmalardan giderek konuşmam gerekirse; göç verisi ve mültecilere yönelik faaliyetler kapsamında kurum olarak üstlenilen sorumluklara bakarsak, müdürlüğümüz 6458 sayılı yabancılar ve uluslararası koruma kanunu çerçevesindeki yabancılarla ilgili tüm iş ve işlemlerden sorumludur. Suriyelilerin geçici korunma altına alınması, uluslararası koruma kayıtlarının alınıp değerlendirilmesi, ikamet izni ve sınır dışı işlemleri gibi tüm iş ve işlemler bizim sorumluluğumuzdadır. Kurum olarak yapılan faaliyetler ve yardımlara bakılınca 14 Aralık 2018’de Süleyman Demirel Üniversitesi yabancılara yönelik bir bilgilendirme toplantısı düzenlendi. 18 Aralık Göçmenler günü vesilesi ile ilgili Isparta Valisi ve Rektör Bey’i yabancı misafirlerimizden oluşan heyeti ziyaret etti. İlimizdeki STK ve derneklerimizin temsilcileri ile ilgili Vali Yardımcımız başkanlığında istişare toplantısı düzenlendi. Mültecilere yönelik olarak ilimiz tarafından geliştirilen model alınabilecek uygulama müdürlüğümüze kayıt işlemleri için gelen yabancılarımıza yoğunluktan dolayı ileri bir tarihte randevu veriliyor. Ama bu sağlık açısından acil tedavi altına alınması gerektiği düşünüldüğünde en kısa sürede kayıt işlemleri gerçekleştirilebiliyor. Kurum olarak yapılmış olan faaliyet ve yardımların katkısına baktığımızda yapılmış olan faaliyetler ilimizdeki yabancılara hak ve hükümlerin anlatılmasının yanı sıra uyum ve entegrasyon süresinin hızlanmasına katkı sağlamış. Ayrıca entegre alanıyla iş birliği ve koordinasyon güçlendirilmiş. Kurum olarak sürecin başlangıcından günümüze sanayi tespit ve gözlemlerimize bakarsak il müdürlüğümüz olarak uyum sürecinde eksiklerimiz olmuş. Genel müdürlüğümüzce de ilgili bu dönemden 2019 yılı uyum yılı olarak belirlenmiş, yabancılara ülkemiz entegrasyonları güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Kaliteli yabancılar konusunda eksik kalmışız. Yine yabancılara çalışma hayatına geçişlerinde eksiklerimiz olmuş. Düzensiz göçmenlerin kolluk tarafından 48 saat yasal süreç yasası içinde tutulması aynı şekilde. Refakat sürecinden tespit sürecinde yerleştirilmesi. Sahaya yönelik tespit ve gözlemlerimiz doğrultusunda öne çıkan alanlara bakarsak, düzenli düzensiz göçmen artışına bağlı olarak artan kişi yanında personel yetersizliğimiz var. Düzensiz göçmenlerin sınır dışı edilene kadar mevcut durum

hareketle yapılmasının düşünülen faaliyetlerin neler olduğuna, bunların öncelik sıralamasına bakarsak uyum faaliyetleri kapsamında STK'lar ile işbirliği güçlendirilmesi hedefleniyor. Eğitim uygulaması yabancıların eğitime ulaştırılması, kolaylık sağlanması getiriliyor. STK'lar süreci kapsamında tüm kamu kurumlarının destek alınması hedefleniyor. Düzensiz göç ile mücadelede de aynı kararlılıkta devam edilmesi hedefleniyor.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Aslında sorunlarımızın aynı olduğunu görüyoruz. Devletin üzerindeki külfetin azaltılması gerektiği sonucu da ortaya çıkıyor. Özellikle Yakup Bey'in anlattığı noktalar bana şunu gösterdi. Çok ciddi bir ekonomik külfet var. Bu sürecin doğru yönetilmesi gerekiyor. Özellikle devletimizin geçmiş olduğu süreç düşünülünce buradaki yapacağımız her bir iş birliği her bir koordinasyon faaliyeti aslında bu külfetin azaltılması noktasında da yardımcı olacaktır diye düşünüyorum. Şimdi aslında bu beşeri sermaye ile ilgili olarak da sözü Gürsel Bey'e bırakacağım. Beşeri sermaye önemli. Mülteci sermayesi de önemli aslında. Zamanla onların ekonomik entegrasyonu açısından da bu konuda ve diğer alanlarda bilgilerinizi bekliyoruz.

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

En zor alanlardan birinde duruyoruz Kamu İstihdam Kurumu olarak. Gerçekten ciddi sıkıntılarımız var. Şu anda ülkemizin yaşadığı dışsal kaynaklardan,

sebeplerden ekonomik sorumlularımız var. Bunun üzerine bahsettiğiniz gibi beşeri sermayenin değerlendirilmesi var. İş piyasasında yaşadığımız çelişkiler var. Göçmenlerle kurumumuza kayıtlı işçilerimiz bakımından ciddi sorunlar yaşıyoruz. Tabi önce benim uzmanlık alanım değil ama göç uzmanımız belki daha iyi tanımlayacaktır. Bir kafa karışıklığı var. Mülteci kimdir? Geçici koruma altındakiler kimdir? Bu konu sanki yanlış biliniyor. Mülteci benim bildiğim kadarıyla yanlışsam düzeltin, Avrupa Birliği ülkelerinden bize iltica başvurusunda bulunan kişilere mülteci diyoruz. Dolayısıyla bunun sayısı da ülkemizde bir uzmandan öğrenmiştim 50'ler civarındaymış.

Moderatör Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Şöyle bir durum var: 1951 Cenevre Sözleşmesi burada sadece bir coğrafi kısıtlama yapıyor. Ama bu hukuksal bir sınırlama olduğu için bunların hepsi nihayetinde birer mülteci, yerini yurdunu bırakmış savaş, kıtlık, yoksulluk vesilesiyle. Bu konuda çekimser davranan tek ülkeyiz zaten. Bizimde coğrafya olarak böyle bir yükümlülüğümüz olduğu için geçici koruma statüsü olarak yeni bir statü, yani hukuksal bir tanımlama. Sosyolojik bir tanımlama hepsinin bir mülteci olduğunu gösteriyor.

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

Mülteci statüsünde Türkiye'de bulunan şu anda kurum olarak kayıtlarımızda 32 bin kişi iş bekliyor. Bunun yaklaşık 16 bini de aktif olarak iş aramaktadır. Bunun içinde yabancıların payı çok sınırlı

yaklaşık istatistiklerde 98 kişilik bir yabancı kaydı görünüyor kayıtlarımızda. Tabii burada sıkıntı eğer kişi 9’la başlayan bir kimliğe sahipse kuruma kayıt olabiliyor. Onda sıkıntı yok. Ama iş arama sürecinde sıkıntı var. Biz yönlendirdiğimizde istihdam edebilmesi için işverenin mutlaka

çalışma iznine ihtiyaç var. Çalışma izni süreçleri biraz uzun. Yaklaşık 1 ay ile 2 ay arasında internet üzerinden yapılıyor. Bunu da işveren nitelikli ise kendine uygunsuzsa o kişi kendisi izin alıyor bakanlıktan, dolayısıyla çok o işlere girmek istemiyor işverenler. İşçiler nitelikli olsa dahi yönlendirdiğinizde kayıt dışı çalıştırması gerekecek. Bu da onu riske sokuyor. Dolayısıyla denetim elemanları ya da emniyet mensupları bunu yakaladıklarında doğal olarak cezai yaptırımı da var. Şu anda işverene cezası her kişi için 8 bin 821 TL kaçak işçi çalıştırırsanız. Ayrıca kaçak çalışan işçilere 3 bin 500 TL cezası var. Dolayısıyla böylede bir çelişki var. Diğer taraftan yereldeki işçi diyor ki: “Benim işimi bu göçmenler aldılar iş alanlarımı kapattılar,

ücret seviyelerini düşürdüler.” Böyle bir bakış açıları var. Böyle bir dezavantaj var. İş piyasasında yaşadığımız ciddi bir sıkıntı var. Sadece geçici tarım ve hayvancılık işlerinde çalışmak üzere İŞKUR İl Müdürlüğünde izin alarak çalışabiliyorlar. Fakat birbirini takip eden sürekli iş olmaması gerekiyor bu işlerin. Örneğin geçici bezelye toplayacak, elma toplayacak ya da kiraz toplayacak. Bu işlerde çalıştırılabilir. Düzenli örneğin bir soğuk hava deposunda bu kişi tarım işi dahi kabul edilse çalışmasına izin verilmiyor. Mutlaka bakanlıktan izin alması gerekiyor. Dolayısıyla bu bağlamda bizden geçici izin alan tarım ve hayvancılık işlerinde çalışan 98 kişi kayıtlı. Fakat Isparta’da bahsedildiği kadar 16 bin kişi sokaklarda ya da caddelerde bu kadar insan görülüyor. Nerede bu insanlar diye biz zaman zaman soruyoruz. Nedeni şu köylerde hasat döneminde tarımsal üretimin toplanması dönemlerinde muhtarlar özellikle bize geliyorlar, diyorlar ki: “Bu kadar mülteci var, göçmen bize bunları bulun, geçici izinini verin biz bunları çalıştıralım.” Şimdi kurumsal iş birliği yapmamız gerekiyor. Göç İdaresi’ne diyoruz ki: “Bunlar nerede ikamet ediyorlar bize bunları verin biz onlara ulaşalım, nasıl izin alınacağını, nasıl çalışabileceklerini anlatalım, izinlerini de biz verelim.” Fakat Göç İdaresi de çekince koyuyor diyor ki: “Bu insanlar koruma altında dolayısıyla başka kurumlarla bu şahısları paylaşmamız mümkün değil.” Böyle bir sıkıntı yaşıyoruz. Diğer taraftan bahsettiğimiz gibi bizim işsizlerimiz

zaman zaman bu insanlar bizim ekmeğimizi alıyor, işimizi oluyor.” vesaire gibi bunlarda ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Dolayısıyla ben şunu bilmiyorum: Öneriye geçebilir miyim şu anda? Ama bakanlıkta verilen bu çalışma izinlerinin bence yerle taşınması lazım. Bu çalışma İŞKUR İl Müdürlüğü olur, Valilik olur adı fark etmez, bunun yerelde takip edilmesi ve hızlandırılması bu prosedürlerin azaltılması gerekiyor. En azından bu göç dalgası mı diyelim neyse bu süreç geçene kadar geçici bir çözüm olarak bence yerelde İŞKUR İl Müdürlükleri bu izni verebilir yerelde geçici olarak tarım ve hayvancılık işine verdiğimiz gibi.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Merak ettiğim konu bu 98 kişinin bilgisi nedir? Mesela kim bu göçmen gruplar?

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

Ağırlıklı olarak Suriyeli.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Diğerlerinin çalışma izni olabiliyor mu? Mesela İranlı, Somalili.

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

Onlar da geçici hayvan ve tarımcılık işlerinde çalışmak için bizden izin alabilirler. Ama diğer üretim ve hizmet sektöründe çalışmak istiyorlarsa mutlak surette bakanlık düzeyinde izin almak zorundalar. Dedğim gibi eğer yerelde bu izin prosedü-

rü geliştirilebilirse biz bunu bakanlığa da zaman zaman Çalışma Genel Müdürlüğüne de iletiyoruz. Ama tabii bunların bakış açıları haklı olarak farklı olabiliyor. Genel bakıyorlar çünkü.

Isparta İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi Asayiş Şube Müdürü Burak LEHİMER:

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Göç İdaresi arasında 2015 yılında bir protokolle yabancılarla ilgili yürüttüğümüz birçok işlemi Göç İdaresi Müdürlüğüne devrettik. Yabancılarla ilgili taşra teşkilatından şu an büro amirliği seviyesinde hizmet vermekteyiz. Bu hizmetlerin arasında yabancılarla ilgili Türk Vatandaşlığı Kanununun 11, 12, 16. maddelerinde Türk Vatandaşıyla evli, istisnai vatandaşlık, ikamet süresini dolduran vatandaşlığa hak kazandıran yabancılar hakkında gerekli tahkikatlar yapılıyor. Ülkemizde geçici koruma kapsamında bulunan geri dönüş yapmış, tekrar ülkemize geri gelen özellikle Suriyeliler ile ilgili gerekli tahkikatlar hazırlanıyor. Göç İdaresi koordi-

nasyonu ile oluyor. Yabancıların ikamet izni başvurularında gene mahalle tahkikatları yapılıyor. Bu büro amirliğimiz tarafından Türkiye’de yasal kalma hakkı bulunmayan, adli idari işlem yapılan, cezaevinden salıverilen yabancı uyruklu şahısların Göç İdaresi İl Müdürlüğü tarafından iş ve işlemleri süresince muhafazasının sağlanması, sınır kapıları, geri gönderme merkezlerine sevk sırasında koordinasyon sağlıyor. Mahkemeler, Cumhuriyet Savcılığı diğer kurumlardan yabancı ülke vatandaşları ile ilgili bilgi, belge, adres, kimlik tespiti konularında araştırmalar yapıyoruz. Yabancılarla ilgili emniyet genel müdürlüğü bünyesinde daha doğrusu tüm birimlerimizde kullandığımız fornet alt yapımız var. Bu alt yapımız üzerinde geliştirilen düzensiz göç veri tabanı var. Bu düzensiz göç veri tabanına, göç idaresinden önceden ülkemize gelen yabancılar kayıt altına alınıyor. Daha öncesinde Göç İdaresi bilir bunlar 98’le başlıyordu. Daha sonrasında bu kimlik numaraları 99’da devam edilmeye başlandı. Halen teşkilatımızda Göç İdaresi de bu numaraları veriyor. Kimlik tespiti yapılıyor, parmak izleri alınıyor, bir veri tabanı oluşturulmaya çalışılıyor. Bizim işimizin büyük bir çoğunluğu Göç İdaresi ile yani son göç dalgasından diyebiliriz. Son olarak herkes göç idaresi ile ilgili konuşuyor. Fakat yeni bir genel müdürlük onlar da kendi içsel ve yapılandırmalarını tamamlıyor. Bazı konularda aksaklık oluyor. Tabii kurumların burada birbirini eleştirmesi değil. Ben de eleştirmiyorum. Fakat göç idaresi ile ilgi bizim de zaman zaman kolluk olarak yaşadığımız sıkıntılar oluyor. Isparta ilinde biz ikili ilişkilerle çözüyoruz, hallediyoruz. Ama büyük şehirlerde sorunlar daha fazla. İlimizde müdür beyin de belirttiği gibi 16 bine yakın yabancı uyruklu şahıs var. Bu yabancı uyruklu şahısları biz Suriyeli, Iraklı, İranlı diye değerlendirmiyoruz. Biz hep total bazda değerlendiriyoruz. Yabancı uyruklu yabancı uyrukludur. 16 bin dedi bendeki rakamlar. 2018’in Eylül ayı içerisinde geçerli. Ben o zaman güncellemişim bu rakamı. İlçelerimizde de ikamet eden, yaşayan, toplum içerisinde çalışan, topluma katılan insanlar, yabancılar var. Bunların suça katılması çok doğal. Suça karışıyorlar mı? Evet, suça karışıyorlar. Ama ilimizde yabancıların karıştığı suçlar öyle o kadar abartılacak düzeyde değil. Ben kısa kısa beş yıllık istatistiklerimizi çıkardım. Biz bu göç veri tabanına yabancıların karıştığı olayları da kaydediyoruz. Göçmen kaçakçılığı olaylarını da kaydediyoruz. Burada amacımız, hem ileriye dönük bir veri tabanı hazırlamak, hem de yabancıların karıştığı olaylarla en çok karşılaştığımız problemlerden bir tanesi kimlik tespiti, adres tespiti. Bir olay meydana geldi. Yabancı uyruklu kimdir? Parmak izi var mıdır? Sistemimize kayıtlı mıdır? Türk vatandaşları için herkes sistemimize kayıtlı değil. Adres bilgilerine ulaşabiliyoruz. Fakat yabancılarla ilgili böyle bir çalışma

devam ediyor. Isparta'da da adli birimlerimizin tümünde bu veri girişleri sağlanıyor. Veri girişi ile ilgili bu kadar bilgi verebilirim. 2015'ten günümüze doğru geleceğim yavaş yavaş. 2015 yılında ilimiz genelinde, 12 bin 380 olay meydana gelmiş, bu olaylara 327 yabancı uyruklu şahıs katılmış. Oranına baktığımızda 2.64. 2016 yılında 12 bin 551 olay meydana gelmiş. 108 yabancı uyruklu şahıs olaylara katılmış. Buradaki oranda 0.86. 2017 yılında 11 bin 850 olay meydana gelmiş ilimiz genelinde. 116 yabancı uyruklu şahıs bu olayların içerisinde olmuş oran 0.97. 2018 yılında 12 bin 400 olay meydana gelmiş. 197 yabancı uyruklu şahıs işlem görmüş oranımız 1.58. 2019'dan günümüze kadar 2 bin 95 olay meydana gelmiş. Bu olayların 68'inde yabancı uyruklular yer almış oranımız 3.24. Diğer yıllara baktığımızda biraz yükselme var. Fakat bu kadar korkulacak boyutta değil. 5 yıllık totalde topladığımızda 51 bin 300 olayda 816 yabancı uyruklu şahıs olaylara karışmıştır. Yani 5 yıllık istatistikimizde 1.58. Suç soruşturmasında yabancı uyruklu şahıslar işlemiş oldukları suçlardan dolayı normal Türk Vatandaşları gibi işlem görüyor. Polis aynen Türk Vatandaşları gibi hazırlık soruşturmasını tamamlıyor. Cumhuriyet Savcılığı'na sevk ediliyor. Akabinde mahkemeye sevk ediliyor. Suçu kapsamında tutuklanıyor veya serbest kalıyor. Hayatına devam ediyor. Denetimli serbestlikte olan yabancı şahıslarımız var. Ciddi nitelikte suçlara karışan yabancı uyruklu şahıslarımız var. Son 6 ay içerisinde 2 tane nitelikli olay meydana geldi. Birisi kasten öldürme olayı. Afgan uyruklu bir erkeğin karısını öldürme olayı. Bir de geçen ay içerisinde

yağma olayımız meydana geldi. 4 ayrı iş yerinde yağma. Bunlar da Afganistan uyruklu şahıslar olayın içerisindeydi. İlimizde yoğunlukla Bağlar Mahallesi'nde ikamet ediyor bu şahıslar. Tabi biz suç soruşturması hizmetleri sırasında az çok yaşadıkları sosyal ortamları gözlemleyebiliyoruz. Çok üst seviyede bir yaşam tarzları yok. Bodrum katlarda bir evin 5 kişilik bir kapasitesi varken bunlar 20 kişi kalmaya çalışıyorlar. Çocuklar bize göre çok daha kontrolsüzlük. Devriye hizmetlerinde bunlarla da karşılaşılıyor. Ama ilimiz için şunu söyleyebiliriz. Çok korkulacak oranda bir suç boyutunda değil yabancı uyruklu vatandaşlarımız. Bizim ilimiz için konuşursak yani yerel bazda konuşursak oranımız belli zaten. Çok küçük 1.58. Verilerde bazıları müşteki olmuşlar. Hepsisi de şüpheli değil, olaya karışmış, trafik cezasına karışmış, evine hırsız girmiş. Bize geldiklerinde özellikle Afganistan uyruklu kişilerle ilgili kimlik tespit yapabilmemiz belge olmadığı için beyanına göre siteme giriş yapıyoruz. Sadece parmak izi alıyoruz. Ama geçmişinde suç kaydına ulaşmamız mümkün değil. Köken ülke ile de irtibata geçmenin bir yolu yok. Çünkü normal yollarla gelmiyor zaten insanlar özellikle Afganistan'dan yürüyerek geliyor. Normal yollardan gelmedikleri için üzerlerinde ulaşabileceğimiz bir pasaport, resmi belge hiçbir şey yok. Ama bu sizin ilinizde barındırdığınız yabancıyla alakalı. Bugün çok yoğun yabancı olan illerimiz var. Hatay var, Gaziantep var, doğu illerimiz var. Buradaki suç oranları doğal olarak artacaktır. Ama ilimizde bu oranlar çok yüksek değil. Tabi bu lokal bir çalışma olduğu için ben, Göç İdaresi daha iyi bilir bu ko-

nuyu. Bize geldiklerinde özellikle Afganistan uyruklu şahıslar kimlik tespiti yapabilmemiz için, belge olmadığı için beyan olarak sisteme giriş yapabiliyoruz. Sadece parmak izi alınıyor. Ama geçmişinde suç kaydı buna ulaşmamız mümkün değil. Sahada karşılaştığımız diğer sorunlardan bir tanesi de lisan, dil. Suça karışmış, suçüstü halinde lisan büyük bir problem. Zaman geçirmeksizin bunu soruşturmamız lazım. Tercümanı bulup, olay yerine getirip, tercüme ettirmemiz zaman alıyor. Tabi bu da süreci etkiliyor. Şu ana kadar ilimizde böyle bir sıkıntıyla çok nadir karşılaştık. Nezarethane ve muhafaza altına almakla ilgili kendi ödeneğimiz var. Bununla ilgili tercümanlık ofisi var, orayla bir çalışmamız var. Bunu da halledeceğiz gibi gözüküyor. Ücretler yüksek ama yapacak bir şey yok. Soruşturmada dil çok önemli. Kimlik tespiti çok önemli. Normal yollarla gelmeyip pasaport kanununa muhalefetten dolayı, sadece Suriyeliler için değil, tüm yabancılar için Ukrayna uyruklu olabilir, Azerbaycan olabilir, sınır dışı işlemler için müdürümün biraz önce bahsettiği problemi biz de yaşıyoruz. Sınır dışı veya geri gönderme merkezine kadar bir süreç geçiyor. Bu süreçte yabancı uyruklu şahısları nerede barındıracağız? Bizim birimlerimiz nezarethanelerimiz var. Ama bunları nezarethaneye koyamayız. Nereye koyacağız? Banklarda oturtacağız. Bu bazen bir, iki, üç, dört gün oluyor. Bu sürede bir yere gönderemezsiniz, bir yere koyamazsınız. Tabir-i caizse o insanlar bizimle sefalet çekiyor. Bu yüzden Pasaport Kanunu'nda muhalefette bazen sıkıntılar yaşıyoruz. Burada dileğimiz, isteğimiz ilimizde de bir bekleme bir muhafaza merkezi kurulması. Bu sefer daha sistematik olacak. Orada yaşayan yabancılar da imkanlardan faydalanacaklar. İnsan gibi muamele görecekler. Yanlış anlaşılmasın, biz sadece bekletiyoruz. Çünkü barındıracak yerimiz yok. 4-5 gün kalıyorlar. Bu büyük bir problem. Bunun ivedilikle çözülmesi lazım. Çünkü rakamlardan gördüğümüz gibi sayılar halen yükseliyor. Artık yabancılarla yaşıyoruz ve onların problemlerini çözmek devlet olarak bizlere ait. Bunlara çözüm getirmemiz lazım. Konuyla ilgili söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ederim.

Moderatör: Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Teşekkür ederiz biz de. Mülteci nüfusunun ya da göçmen gruplarının mevcut nüfusa oranı Türkiye ortalaması yüzde 5, Isparta'da yüzde 3,7. Aslında az gibi görünen bir rakam. Nüfusa oranla ciddi bir rakama dönüşmüş durumda. Bu yüzden de dediğiniz gibi ciddi şekilde önlem alınması lazım.

İsparta İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi Asayiş Şube Müdürü

Burak LEHİMER:

Dediğim gibi hepsi suçun faili değil. Suçtan zarar görmüş, suçtan mağdur olmuş insanlar da var. Sayılara baktığımızda son 5 yıl içerisinde 71 farklı ülke vatandaşının 815 olaya karıştığını görüyoruz. Bunlardan 196'sının faili meçhul, 619'unun faili belli. 1999 şahsın fail olduğunu, 2065 şahsın hakkında işlem yapıldığını, buradan da oranlarsanız fail olduğu 2000 kişi, tüm 5 yıl içerisindeki oran çok yüksek değil gibi gözüküyor.

İsparta Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Alpay ACAR:

Sayın başkan, değerli katılımcılar, İsparta Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı olarak sığınmacılara yönelik ne tür yardımlarda bulunuyoruz bu konuda bilgi vermeye çalışacağım. İlimize gelen ya-

bancılarda öncelikle Göç İdaresi Müdürlüğünce kayıt altına alınanların, kayıt altına alınıp, alınmadığını kontrol ediyoruz. Kayıt altına alınmışlarsa bize müracaat ediyorlar. Bizim uzman arkadaşlarımız adreste sosyal inceleme yapıyor ve bunların ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilirse, vakıf mütevelli heyetimiz tarafından yabancılarımıza yakacak, sıcak yemek gibi vakfımız imkanlarıyla yardımlar yapılıyor. Bir de merkezi yardımlar kapsamında şartlı eğitim, şartlı sağlık yardımı var. Kızılay tarafından sosyal uyum yardımı veriliyor. Bunun dışında elzem durumu olan, sağlık ve benzeri bir elzem durumu olan, tedavi olması gereken yabancılar da yine vakfımızın imkanları doğrultusunda, vakıf mütevelli heyetimizin uygun gördüğü kişilere nakdi yardımda bulunuyoruz. Kendi vatandaşlarımıza yaptığımız gibi ihtiyaç sahibi olan sığınmacılara kömür yardımı yapıyoruz. Sıcak yemek yardımımız var. Vakfımıza bağlı olarak işletmiş olduğumuz bir aşevimiz var. Burada haftanın 6 günü, 3 çeşit sıcak yemek ve ekmeğe yardım yapıyoruz. Yaklaşık 1000 sığınmacıya 2 öğün yetecek kadar yardımda bulunuyoruz. Tabii yine bunlarda aranan şart ihtiyaç sahibi olması. Müracaat eden herkese yapılmıyor. Bunun dışında az önce söylediğim gibi merkezi yardımlar var. Şartlı eğitim, şartlı sağlık ve şartlı gebelik yardımı gibi. Şartlı eğitim yardımı için kayıt altında olan sığınmacılardan ihtiyaç sahibi anneler müracaatta bulunabiliyor. Okula giden çocukları için çocuk başı 35 ila 60 TL arasında bir yardım oluyor. Biz bunun hak sahipliğini belirliyoruz. Paralarını genel müdürlüğümüz gönderiyor. Postaneden belirli periyotlarla çekiyorlar.

Şartlı sağlık yardımı ise 0-6 yaş okula başlamadan önceki dönemdeki çocuklar için düzenli olarak çocukları sağlık ocağında tedaviye götürmeleri, kontrole götürmeleri halinde yine annelere verilen bir yardım. Bunun için de yine ihtiyaç sahibi olmaları gerekiyor. Yabancılara yönelik, sosyal uyum yardımı Avrupa birliği mali kaynakları ile finanse edilen sürekli nakdi bir yardım. Biliyorsunuz Avrupa birliği bu sığınmacılar için ülkemize belli bir miktarda nakdi para göndermişti. Bu parayı devletimiz Kızılay’a aktardı. Kızılay bu yabancılardan herkese değil de belli demografik şartları taşıyan sığınmacılara kişi başı 120 TL olmak üzere bir yardımda bulunuyor. Bu yardımların müracaatlarını Sosyal Yardımlaşma Vakfı olarak biz alıyoruz ve hak sahiplerine biz karar veriyoruz. Biz karar verirken dediğim gibi bu demografik kriterleri taşıması gerekiyor. Peki, bu demografik kriterler neler? 18-59 yaş arası kimsenin bulunmadığı ve 60 yaş üzeri en az 1 kişinin olduğu haneler. En az 1 engellisi buluna, tek kadından oluşan başka üyesi olmayan, 18 yaşından küçük en az 4 kişinin olduğu, 18-59 yaş arası sadece 1 bireyin olduğu ve 18 yaşından küçük en az 1 bireyin olduğu haneler şeklinde özetleyebiliriz. Dediğim gibi bunda yardım miktarı 120 TL. Biz hak sahipliğini belirliyoruz. Kızılay bu kişilerin cep telefonuna mesaj atarak gerekli bilgilendirmeyi yapıyor. Paraları halk bankası aracılığıyla aylık olarak hesaplarına yatıyor.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Alpay Bey bir şey soracağım. Bu haneyi nasıl belirliyorsunuz? Genellikle kalabalık hanelere sahipler. Aile birleşimleri söz konusu.

Isparta Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Alpay ACAR:

Dediğim gibi kişiler bize müracaat ediyor. Müracaatları sonucunda bizim sosyal yardım incelemede görevli arkadaşlarımız var. Sosyal yardım incelemesi ve hane ziyareti yaparak her bir kişinin kimliğine bakıyor. Göç idaresi tarafından kayıt altına alınmış mı? Kimlik verilmiş mi? O adreste oturuyor mu? Ayrıca ikametgah belgesi de veriliyor bu kişilere. Sistemde de o ikamette oturup oturmadığına bakılıyor. İhtiyaç sahibi ise arkadaşlar bir rapor hazırlıyor. Hazırlanan rapor neticesinde, vakfımızın yönetim organı olan vakıf mütevelli heyetimiz var. Burada müdürlerimiz de var. Vakıf mütevelli heyeti üyesi olan orada muhtaç olan bu kişilere yardımlar veriliyor. “Geldikleri günden bu yana ilerleyen süreçte ne tür değişiklikler gözlemlediniz?” şeklinde bir şey vardı sahada. Çalışıp, iş bulma konusunda iyi bir başarı gösterdiklerini

gördük. Dil öğrenme konusunda ilerleme gördük. Onun dışında karşılaşılan sorunlar az önce diğer katılımcıların söylediği gibi tercüman ve barınma konusunda sıkıntılar var. Göç İdaresi ile sürekli iletişim halindeyiz. Bunun dışında Sağlık Müdürlüğümüzle, Aile Müdürlüğümüzle, Milli Eğitim Müdürlüğümüzle sürekli iletişim halindeyiz. Sonuç olarak sığınmacılarda aynı yerli vatandaşlar gibi vakfımızdan yardım alabilmesi için ihtiyaç sahibi olması gerekiyor ve bunlar, araştırılıyor, inceleniyor ona göre karar veriliyor. Benim söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ederim.

Isparta İl Müftülüğü
Göç Koordinatörü
Abdullah ASLAN:

Bismillahirrahmanirrahim. Sayın başkan, değerli katılımcılar, tüm diğer kurumlarımız gibi biz de Isparta Müftülüğü ya da Diyanet İşleri Başkanlığı olarak üzerimize düşen sorumluluğu ve görevi en iyi şekilde yerine getirmeye çalışan bir kurumuz. Bizim amacımız göçmenleri kuran

ve sünnet odaklı sahih dini bilgiyle aydınlatarak, din hizmeti ihtiyacını karşılamak, onların şiddet ve terörden beslenen zararlı ve istismarcı yapılardan korumak, kardeşlik bağlarını pekiştirerek birlik ve beraberliğimizi kuvvetlendirmektir. Görevlerimiz ise şu şekilde tanımlanmış, göçmenlerin din hizmeti, din eğitimi ve dini yayın ihtiyacını karşılamak. Bunu konuşmam sırasında biraz daha açacağım. Toplumumuzda göçmenlere yönelik var olan bilinci geliştirmek. Zaten toplumumuz bu konuda ciddi manada bilinçli ancak bu bilinci biraz daha geliştirmek durumundayız. Bunun için var gücümüzle çalışıyoruz. Özellikle dini istismar eden terör örgütleri ve zararlı akımlara karşı göçmenleri korumak. Dini istismar eden gruplar sadece bölgemizdeki DAESŞ ya da farklı gruplar olarak düşünülmemeli. Bizzat bizim kamplarımızda, o Suriyelilerin yoğun olarak bulunduğu kamplarda misyonerlik faaliyetleri yapan kişilerin tespit edildiği, Avrupa birliği ülkelerinin gönüllü kuruluşlar adı altında gelip buradaki vasıflı Suriyeli göçmenleri alıp ya da buradaki zengin Suriyeli göçmenleri alıp götürdüklerini duyuyoruz. Bunlara karşı da önlem alma çabası içiresindeyiz. Bunun dışında ihtiyaç sahibi kişilere temel insani yardım ulaştırılmasını sağlamak en büyük görevlerimizden bir tanesi. Fırat Kalkanı Bölgesi, Zeytin Dalı Bölgesi'nde din hizmetlerini koordine etmek ve gerekli durumlarda da ilgili kurumlarla mesela ASP, Kızılay, Göç idaresi gibi kurumlarla da iş birliği yapmak ya da o kurumlara yönlendirme yapmak görevlerimiz arasında. Biz sadece yurt içinde değil, yurt dışında ve sınır ötesinde de çok ciddi faaliyetleri olan bir kuruluştuz. Yurt

içindeki çalışmalarımızı kısmen, tamamını burada zamanımız yetmez, açıklayamam. Bunlardan birincisi hutbelerin Arapça tercüme yapılması. Başkanlığımızın göçmenlere yönelik sunduğu en iyi hizmetlerden birisi de hutbelerin Arapça olarak okutulmasıdır. Bu çerçevede geçici barınma merkezlerinde Arapça, yabancıların çoğunlukla bulunduğu bölgelerde ise Türkçe hutbe, sonrası özet şeklinde 106 camide Arapça hutbe okunmaktadır. Haftalık hutbeler Din Hizmetleri Genel Merkezi'nin internet sayfasında İngilizce, Arapça ve Almanca olarak yayınlanmaktadır. Isparta'mızda da 1 veya 2 camide bu göçmenlerin yoğun olduğu, 1 ya da 2 camide bu uygulamaya zaman içerisinde geçilmesi planlanmaktadır. Yine yurt içindeki faaliyetlerimizden birisi de İrşat faaliyetleri. İrşat faaliyetleri kapsamında ülke genelinde cami dersleri, 258 adet cami, konferanslar ve seminerler düzenlenerek din hizmetleri geniş göçmen kitlelerine ulaştırılmaya çalışılmıştır. Bu etkinliklerde 2018 yılı içerisinde 21 bin 400 göçmene ulaşılmıştır. Bu program bütün illere yayılacaktır. Eğitim faaliyetlerimiz ise başkanlığımızın göçmenlere yönelik eğitim faaliyetleri devam etmektedir. Bu kapsamda 95 adet kuran kursu göçmenlere tahsis edilmiştir. Bu kurslarda gönüllü ve ücretli göçmen öğreticilerde görev yapabilmektedir. Isparta'da da yatılı kuran kurslarımızda hafızlık yapan öğrencilerimiz, orada okuyacak öğrencilerimiz vardır. Göçmen olarak orada okuyan öğrencilerimiz mevcuttur. Ülkemizde yaşayan göçmenlere yönelik faaliyetlerde Türkiye Diyanet Vakfı bünyesinde yer alan eğitim ve kültür hizmetleri müdürlüğü, Hayri ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, KADEM, SODEM ile iş birliği yapılmaktadır. Bu çerçevede müftülüklerimiz tarafından 2018 yılında ülke genelinde 131 bin 680 kişiye 47 bin 714 aile toplamda 5 milyon 667 bin TL yardım ulaştırılmıştır. Başkanlığımız tarafından ilk günden itibaren yabancı çocukların eğitim hayatına katılması yönünde de adımlar atılmıştır. Bu kapsamda geliştirilen bir proje ile Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliğinde 18 okulda 13 bin Suriyeli öğrenciye kendi dilinde eğitim imkanı sunulmuştur. Bu proje yabancı çocukların okullarına katılmasında da örnek olmuştur. Yayın hizmetleri ile ilgili olarak da Diyanet İşleri Başkanlığımızın yaptığı faaliyetler içerisinde Türkiye'ye sığınmak zorunda kalanların ele alındığı 52 bölümlük “Muhacir” programı, Suriye göçmenlerinin hikayelerinin anlatıldığı 5 bölümlük “Göçerken” belgeseli, Diyanet TV ekranlarında seyirci ile buluşan önemli yapıtlar arasındadır. Bu konu başkanlık süreli yayınlarından aylık dergi ve eklerinde de belirli aralıklarla dosya şeklinde incelenmiştir. Göçmenlerin dini yayın ihtiyacını karşılamak amacıyla Kuran-ı Kerim, Elif ba ve dini içerikli yayınlar Türkçe ve Arapça olarak ilgililere ulaştırılmaktadır. Bu kapsamda “İnancım, İbadetim, Ahlakım ve Peygamberim” isimli ki-

taplar ve aile, gençlik gibi çeşitli broşürler Arapça olarak basılmıştır. Başkanlığımızın yayınlarından Arapça'ya çevrilen 200 bin kitap ve 60 bin broşür basılıp dağıtılmıştır. Ayrıca 70 bin adet için baskı aşamasına gelinmiştir. Yurt içinde göçmenlere yönelik faaliyetlerden birisi de toplumsal uyuma katkılardır. Vatandaşlarımızın yabancılara karşı hoşgörülü, yardımsever ve kucaklayıcı olmalarına yönelik kamuoyu duyarlılığını oluşturmak amacıyla vaaz ve hutbeler okunmakla birlikte beraberlik ve kardeşlik çağrısı yapılmaktadır. Bununla birlikte FETÖ, DAESH gibi dini istismar eden grupların zararlı fikirlerinin anlatıldığı Arapça kitaplar basılmıştır. Kanaat önderleriyle istişareler gerçekleştirilmiş, başkanlığımız gerek yurt içi gerek sınır ötesinde yapılan hizmetlerin etkinlik ve verimliliklerini artırmak için Suriyeli kaanat önderleriyle ortak çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda başkanlığımız ile Suriye İslam Meclisi ve Suriye Alimler Birliği ile iş birliği protokolümüz bulunmaktadır. Ayrıca Başakşehir İslami İlimler Akademisi, El İtkan Derneği gibi gruplarla da istişareler yapılmaktadır. Sınır ötesinde de birçok faaliyetlerimiz var. Kısaca ona da değinmek istiyorum. Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtlarıyla terörden bozulan dini dokuyu düzeltmek için çalışmalar yürütülmektedir. Bu bağlamda bölgede yürütülecek hizmetlerin koordinasyonu için Hatay'da 5, Kilis'te 3, Gaziantep'te 3 olmak üzere 11 personel görevlendirilmiştir. İl merkezlerimizde müftülük bünyesinde de birer ya da kalabalık nüfus yoğunluğuna göre kalabalık iller de nüfusa göre daha fazla koordinatör atanarak göçmenlerimize yönelik din hizmetle-

rimizi yürütmekteyiz. Zararlı akımlarla mücadeleler konusunda da tüm Suriyeli için zararlı fikri akımlar ile mücadele kapsamında ise sosyal medya organları Facebook, Twitter, Instagram ve Youtube kanalıyla, internet ortamında yayınlanabilecek 30 adet Arapça video hazırlanmıştır. Toplam yardım tutarlarımıza bakacak olursak TDV iş birliği ile yurt içi ve sınır ötesinde göçmenlere yönelik eğitim ve insanı yardım tutarı toplamda 144 milyon 356 bin TL'dir. Bu miktar hayırsever vatandaşlarımız tarafından bu amaçla bağışlanan miktarlardır. Zaman zaman istişare, değerlendirme toplantıları ve çalıştaylar yapılmaktadır. Mesela İstanbul'da, Hatay'da, Afrin'de, Ankara Başkanlığımızda, merkezde olmak üzere ülkemizde göçmenlerle Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı bölgelerinde yaşayanlara sunulan din hizmetlerini değerlendirmek ve istişare etmek amacıyla toplantı ve çalıştaylar gerçekleştirilmekteyiz.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin

AYGÜL:

Abdullah Bey süreyi aşmamak adına size sonuçta da söz vereceğim. İki tane soru yönelteceğim. Birincisi şöyle, 2008 yılında ilk mülteci konusunda çalışırken burada bir Pasteur vardı. Bu Pasteur özellikle mültecilere yönelik olarak ciddi anlamda misyonerlik faaliyetleri yapıyordu. Hatta ben bu süreç içerisinde İncil'in arasına yüz doların kısıtılıp söz konusu kişilere verildiğine bizzat şahit olmuştum. Birinci olarak Isparta ili özelinde bu tür misyonerlik faaliyetleri var mı? İkinci olarak da Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bünyesi çer-

çevesinde gerçekleştirilen bu etkinlikler, faaliyetler, yardımlar vs, il düzeyinde neler yapıldı? Bunları da ikinci konuşmanızda aktarabilirsiniz memnuniyet duyuyoruz. Aydınlatıcı bilgileriniz için teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü Kızılay İl Temsilcisi Ramazan Tamer Büyükküpcü'ye bırakıyorum, Sayın Ramazan bey buyurun.

Kızılay Isparta Şube Başkanı Ramazan Tamer BÜYÜKKÜPCÜ:

Öncelikle Sayın Başkanım, kıymetli hazirun, saygılarımı sunarım. Sivil toplum kuruluşu olmanın ızdırabı bir başka oluyor bizde. Göçmenlerle ilgili özellikle devletin kendi standartlarında yaptığı şeyler var. Bir de bizim STK'lar olarak yapmamız gerekenler var. Devletin kanunlarla, yönetmeliklerle çerçevelediği bir sahada tüzüğümüz var ama yetmiyor.

Çünkü gönül dediğimiz başka şey devreye giriyor. Bunu görmemiz gerekiyor. Gönülümüzü devreye soktuğumuzda siz eğer kendinizi en-sar sınıfına oturtuyorsanız yapmanız gereken şeyler var. Bu yapmanız gereken şeylerle ilgili ne kanun işliyor, ne tüzük işliyor ne yönetmelik işliyor, hiçbir şey işlemiyor. Biz STK'lar olarak alanlarımızı tespit etmeye çalışıyoruz. Bizimki gönülle bağlantılı alanlar olunca yetmiyor. Her alan sizi bir şekilde buluyor, ilgilendiriyor ve sizin bunlara müdahale etmeniz gerekiyor. Gücümüz oranında bunu yapmaya çalışıyoruz. Evet, Kızılay devletin desteğini almış bir dernek ama onun gücü de biraz sınırlı oluyor. Biz bu noktada belki en başta STK'lar olarak kendimize, resmi olarak

görünmeyenleri görmenin yolunu bulmak gibi bir görev biçmişiz. Böyle bir görev alanı açmışız. Çünkü hiçbir devlet memuru arkadaş, ben de devlet memuruyum, gece yarısı kalkıp da “Nerede acaba yoksul var? Nerede acaba ihtiyaç sahibi var? Nerede göçmen var?” derdine düşmüyor. Düşmemesi de gerekiyor belki ama bizimki öyle değil. Bizim 24 saat bütün alıcılarımızın açık olması ve nerede bize ulaşan bir haber var ise bir şekilde oraya ulaşıp yardım götürmemiz gerekiyor. Biz gönüllü çalışıyoruz. Bizde resmi çalışan kimse yok, hepimiz gönüllüüz. Hem normal işlerinizi yapacaksınız hem de gönüllü olarak çalışacaksınız. İşte Ramazan Hocam için aynısı geçerli. Biz mecburen mesai saatleri dışında da koşturmak ve ilgilenmek durumundayız. Isparta'da yaklaşık 658 aileye gıda yardımı götürdük. Burada Alpay Bey sağ olsun ihtiyaç

sahiplerinin yönlendirilmesinde bulundu. Bunun dışında bize sosyal yardımlaşmadan ismi ulaşmayan ama mahalle temsilcilerimiz aracılığıyla bize ulaşan pek çok ihtiyaç sahibi var. Biz 3 ay oldu ama yaklaşık 22 mahallede temsilci oluşturduk. İlçelerden de 10 tanesinde temsilci atadık. Sahanın nabzını tutmak, sahaya inmek, sahaya bir şekilde hem bilgiyi hem yardımı götürmek zorundayız. Bu bilinçle hareket etmeye çalışıyoruz. Sahanın pratiği bir başka oluyor. Çünkü siz oturduğunuz yerden oradaki insanların yaşadığı şartları göremezsiniz. Burada kadın kolları başkanımız da var. Katılmaya çalışıyorum ama gençlerimiz ve pek çok arkadaşımız gittiklerinde evleri görüyorlar. Oradaki sefaleti görüyorlar. Bu kimi zaman göçmenlerle ilgili, kimi zaman yerlilerimizle ilgili. Bu bir taraftan bizim gönlümüzü acıtıyor ama bu bir taraftan da oraya yardım götürmenin rahatlığını yaşıyor. Biz akademik çalışma gibi bilimsel veri tarifi işine giren işler yapmıyor olabiliriz. İşte 658 tane yardım götürdük diyebiliriz ama bunun dışında dokunmamız gereken gönüller var. Bazıları öyle gönüller ki, “Acaba niye buraya müracaat etti? Hiç ihtiyacı yokmuş gibi.” kimisini de “Acaba neden müracaat etmedi? diye düşünüyorsunuz. Ben 2 olaydan bahsedeyim. Yakup Bey’in haberi var. Bana dediler ki: “Hocam bir aile var hanımı kanser adam da bakmak için işi bırakmış. Kadına bakıyor ama gidip yardım da almıyor. Siz yardım götürürseniz kabul etmiyor.” Ben arkadaşlarımı aldım, gittim. Dedim ki: “Ben İlahiyatçiyım, bunun haramlığını, helallliğini sana anlatayım, sen niye almıyorsun?” Bu biraz da tabii ruh inceliği. “Başkasının, başka bir gari-

bin hakkını almaktan korkuyorum.” dedi bana. Bu çok önemli bizim için. Bizim toplumumuzda gözden kaçırdığımız, sayıya vuramayacağımız bir şey. Aynıısı başka bir evde, bir adamın aslında akli problemleri olduğu halde sırf doktora gidip ona verilecek raporla çalışamaz hale geleceğinden korktuğu için doktora gitmediğini ama evde de hiçbir şey bulunmadığını gördüm. “Doktora gidersem, ben şoförlük yapıyorum, benim ehliyetimi elimden alırlar, ben çalışmam.” Zaten sen normal şartlarda reflekslerini kaybetmişsin, çalışmıyorsun. “Ama ben hafızım.” diyor şimdi. Senin hafızlığın seni ilgilendiren kısmı. Beni ilgilendiren kısım senin bu konuda muhtaç olup, olmadığıdır. Bizim bunu çözmemiz gerekir. Böylelikle ikna ettik. Böyle güzellikler var. Tam tersine benim oturduğum evden daha lüks bir evde yaşayıp müracaat eden, sosyal yardımlaşmaya gidip, “Bana yardım edin.” diyen ve maalesef suiistimal eden bazı insanlarımız da var. Biraz önce Yakup Bey dillendirdi. Biz daha önce yardım özelliği olan bazı STK’larla buluştuk. Ramazan Hocam ile bir kere buluştuk. Orada bir şey gördük. Birbirimizden ve birbirimizin elindeki bilgilerden habersiziz. Bunun tek çatı altında toplanması gerek. Siz Göç İdaresine, oraya, buraya dediniz ama işin içine devlet girince STK geri adım atmak zorunda kalıyor. Buna zaman içerisinde bazı bölgelerde uygulanmış pratikler var. Konya’da bir pratik uygulamışlar, başka yerlerde de var. Ortak bir doküman merkezi var. Oraya her şey kaydediliyor. Başkasının hakkı olmayanı alması engelleniyor. Bunlar hem emek hem de para istiyor. İnşallah biz de zaman içerisinde o sistemi oturt-

bilirsek zannediyorum daha kolay olacaktır. Kızılay’ın bir avantajı var. Alpay Bey’in kullandığı bir sistem var. Bir adamın harcamaları, kazançları, durumu, her şeyi orada banka hesabına varıncaya kadar kayıtlı. Aynı sistemi biz de kullanabiliyoruz. Biz de görebiliyoruz ama kayıt dışı olanlar var onları ne yapacağız? Hatıra anlatmak gibi geliyor ama sahanın pratiğinin bu olduğunu ifade etmek için anlatayım. 00.30’da müzenin orada bir çocuğun orada ağzını, yüzünü kapatmış, kâğıt topladığını gördüm, içim acıdı, durdum, çağırdım. “Ağabey ben bir şey yapmadım.” dedi. Böyle korku var. “Yok, yok kuzum gel bakayım.” Dedim. “Sen kimsin?” Afganistanlı çocuk 3 ay önce gelmişler. “Ne yapıyorsun sen?” dedim. “Ben plastik topluyorum, kâğıt topluyorum.” dedi. “Eviniz nerede?” böyle tarif ediyor eliyle “Şurada bir yerlerde, Emre Mahallesi’nin alt tarafında bir yerde Gülcü’de.” En son gittim buldum, “Kaç kardeşiniz?” “4 kardeşiz.” “Evde başka kimler var büyüklerin var mı?” “Var işte bir annem var, abim var, yengem var.” “Peki, baban yok mu?” dedim. “Babam şehit oldu.” dedi. Çok farklı kavramlarla konuşuyoruz. O arada 5-6 tane liseli çocuk çıktı geldiler. Gecenin 12.30’unda “Ağabey hayırdır bir şey mi var?” dediler. “Yok, yok yiğitlerim. Bu çocuk ne yapıyor onu sormak için yanaştım.” “Ağabey bu çocuk çöpten topluyor. Bizim de içimiz acıdı. Üzerimize düşeni yaptık.” dedi bir delikanlılık havası içinde. “Çok güzel olmuş.” Dedim. “Ağabey bir yanlış var ise biz de bilelim.” dedi. “Yok, yavrum, ben Kızılay Başkanayım, yanlış değil, tam tersine desteklenmesi gerektiğini düşündüğüm için burada durdum.” dedim. “Tamam. Ağabey biz de üzerimize düşeni yaptık.” dedi. “Gençlik kötüye gidiyor, gençlik mahvoldu” falan diyorlar. O 5 tane çocuğa sordum. Birisi Endüstri Meslekte, birisi Güzel Sanatlarda, hepsi liselerde bir yerlerde okuyorlar. O çocuklar o yardım etme hevesini orada görmüşler. Tabi bizim toplumsal yapımızı bozduğuna dair bazı endişeler olabilir ama bizim toplumsal yapımızda henüz harekete geçirilmemiş güzellikleri de harekete geçirdiğini görmemiz gerekir. Bu çocukları tebrik ettim. Dedim ki: “Keşke imkân olsa da sizi götürsem de göstersem bu gençlik bitti diyenlere.” Gecenin yarısı 00.30. Şimdi sahada başka problemler de var. Özellikle Afganistan ile ilgili dil problemi çok yaşanıyor. Biz gittiğimiz Afganistan uyruklu evlerde dil problemini çok yaşıyoruz. Öğrenciler vasıtasıyla bu işi çözmeye çalışıyoruz. Ramazan Hocam da zannediyorum öyle çözüyordur. Afganistan’dan gelenlerin yaşlıları dil öğrenemiyorlar ama çocukları çok kısa zamanda bir şeyler kapıyorlar. Bunların bazısının kimlikle ilgili sıkıntıları var. Mesela o kâğıt toplayan çocuğa gittiğimizde “Kimliğimiz yok.” dedi. “Niye kimliğiniz yok?” diye sordum. “Biz müracaat ettik 6 ay sonraya gün verdiler.” dedi. Benim bir teklifimde bu süreci hızlandırmak gerektiğine dair. Dün müdürümüze

sormuştum dedi ki: “Hocam çok yığılma var. Yığılma olduğu için çok bir şey yapamıyoruz. Mecburen uzatarak vermek zorundayız randevuyu.” E bu kişiler kimliği olmayınca çocuğu okula kaydedemiyor. Normal şartlarda Kızılay’dan ve bir başka yerden de kimliği olmayınca yardım almaması gerekiyor. Ama bir pratik var karşınızda. O pratikte adam aç. Sizin ona bir yöntem geliştirip yardım etme zorunluluğunuz var. Başka çaremiz yok. Sahanın böyle sıkıntıları var ve bunu görmemiz gerekiyor. Bir de başka bir iş daha yaptığımıza inanıyorum ben. Devlet kurumu temsilcisi arkadaşlar burada. Biz dışarıdan gelmiş, henüz buranın şartlarını bilmeyen, nereden hangi işi bitireceğini bilmeyen pek çok aileye, pek çok insana rehberlik yapmaya çalışıyoruz. Bu nitekim sivil toplum kuruluşlarının ana işlerinden birisi. Çünkü siz direk para yardımı yapamıyorsanız bir yol göstermeniz gerekiyor. Biz sivil toplum kuruluşları olarak bunu yapıyoruz. İşte kimisini sosyal yardımlaşmaya kimisini Göç İdaresine yönlendirmeye çalışıyoruz. İnşallah o anlamda güzel işler yaptığımızı düşünüyorum. Birde Afganistanlılarda kültürel uyum problemi çok fazla. Suriyelilerde bunu çok görmüyorsunuz ama Afganistanlılar çok fazla kötü şartlarda yaşamışlar. Hemen görünüşe aldanarak “Böyle yapma hocam.” diyorsun da konuştuğunuzda karnını doyurmak için kötü yollara tevessül edebilme ihtimali çok yüksek diyorsunuz içinizden. Birilerini damgalamak adına söylemiyorum bunu. Ama bizim böyle bir gerçeklikle de yüz yüze gelmemiz kaçınılmaz. Bunu bilmek zorundayız. Ne yapılabilir? Eğitim kurumlarının normal eğitim faaliyetleri-

nin dışında bu çocukları cumartesi-pazar günleri bazı kurslara almamız gerek. Bu çocukların hem şehrimizi tanımaları, hem kültürümüzü tanımaları hem de onlara buranın sıcaklığını hissettirebilecek alanlar açmamız gerekiyor. Sivil toplum kuruluşlarının asli görevlerinden birisidir bu. Her ne kadar Halk Eğitim bunu yapabilse de devlet memuru mantığı ile yapılmaması gereken alanlar bunlar. Biz biraz daha fedakârlık yapmaya çalışacağız. Bir de hazır müdürlerimiz buradayken, bizim gibi sivil toplum kuruluşları geldiğinde zannediyorum iletişimimizi biraz daha iyi hale getirirsek pek çok problemi pek fazla masrafa düşmeden çok daha kolay çözüme imkânımız olacak. Zaman zaman temsilci arkadaşlarımız geldiğinde, müdür arkadaşlarımız ilgi gösterirlerse çok sevinirim ben. Bu sadece devlete yıkılarak çözülecek problem değil. Bizim de emek vermemiz gerekiyor. Teşekkür ediyorum.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Çok teşekkür ederim. İstanbul en fazla göçmen gruba ev sahipliği yapan ilimiz. Sultanbeyli üzerinde belediyenin yaptığı 5 ya da 7 katlı tam hatırlamıyorum mülteci toplama merkezi var. O belediye koordinasyonu da sağlamış oluyor. Burada her bir birimin, her kurumun yapmış olduğu faaliyetlerin, her birinin pratik bir modelini görüyoruz. İş de buluyorlar. Mesleki kurslar da düzenliyorlar. Kreş faaliyeti de veriyorlar. Sizin anlattıklarınızdan da yola çıkarak, bunu belediye bağlamında düşünmesek bile Isparta üzerinde bir merkezin de gerekliliği ortaya çıkıyor.

Burada belediyeden bir temsilci olması iyi olurdu. Temsilci bölgesinde projelerini kurultaya ekleyebilirlerdi. Çünkü belediyenin de inisiyatif alması gerekiyor. Misafirhane diyorsunuz mesela. Teşekkür ediyorum.

İyilik-Der. Temsilcisi

Ramazan TOKER:

Teşekkür ediyorum. Süremi iyi kullanmak istiyorum. Biliyorum son konuşmacı olmak zor. Sabırlarınız da taşıtı ama ne olur beni kısıtlamayın. Ben 10-12 dakika süremi sonuna kadar kullanacağım. Çünkü sahadayız yoğun çalışmaya gayret ediyoruz. Burada birçok abilerimiz, müdürlerimiz bundan haberdarlar bilgileri var. Açıkçası yüreğimizde olanları burada ortaya dökmek istiyoruz. Samimi olarak bazı hatırlatma, bilgi

ve bilince dokunmak istiyorum. Burada sabrınıza sığınmak istiyorum. Isparta İyilik Derneği ve Isparta İyilikte Yarışanlar Derneği olarak konuşuyorum. 500 tane gönüllümüz, sosyal medyada 4 bin kadar grup üyemiz var. Dünyayı yapılan konuşmalar üzerine devam ettiğimi söylemek istiyorum. Kadın ve aile, öğrenci, özellikle yetim başlığı, yardım başlıklarıyla sosyal, kültürel, eğitim ve spor faaliyetleri yapmaya gayret ediyoruz. Şimdi Ramazan Hocam birkaç örnekle değindi ama ben çok uzatmadan kısa kısa sadece bir manzarayı görmek açısından 3 örneğe temas etmek istiyorum. Bir kış günü çağrı üzerine bir Afganlının evine gittik. Evde manzara sadece şuydu: Oturma odasında sadece bir battaniye, yanan bir küçük bir tüp ve etrafında onunla ısınmaya çalış-

şan bir aile manzarası. Korkunç bir şey. Ev bomboş, hiçbir şey yok. Özellikle yeni gelenlerle ilgili karşılaştığımız sorunlar bunlar. Bunu görünce ben tercüman aracılığıyla dedim ki: “Ya oralardan buralara geldiniz. Burada sorunlar bildiğiniz gibi değil.” Aldığım cevap şuydu: “Hocam hepsine razıyız, burası bize cennet gibi.” Çünkü orada güvenlik ve asayiş almış başımı gitmiş. Yine bir eve gitmiştik. Evde mutfak hiçbir şey yok. 2 kız, anne, 4 kişilik bir aile. Açlar. Günlerdir aç oldukları belli. O fotoğraf üzerine yine benzer bir cümle kurdum. Biz standartların herkes için aynı olduğunu biliyoruz bir defa. Buradan harekete geçerek bana şunu söyledi: “Hocam ben çiftçiyim, iki katlı evim, her türlü makinesi ve imkâna sahiptim ama iki kızıma göz dikti terör. Bırakıp gelmek zorundaydım. Çünkü sığınıp, kaçacak başka hiçbir yerimiz yok-

tu. Şu an Afganistan tamamen boşaltılmak isteniyor. Her şeyimi sattım. Hepsi neredeyse Türkiye'ye bir uçak bileti kadar para yaptı bütün imkânlarım." Yine bir aileden bilgi vermek istiyorum. Düdü bu taze taze, bakın ne kadar acı. Giyim yerimize gelmiş bir kız. Annesi söylüyor bunu çocuğun üzerinde şiddetten çürük izleri vardı, ağlamış, sızlamış. Ben daha sonra öğrendim olayı. Şu an kaldığım yer çok iyi değil. Bir beyefendinin yanında kalıyorum. Sağ olsun bana kapısını açtı. Ama içeride artık gerisini söylemiyor. Rahat değiliz. Biz arkadaşlarımızı gönderdik. Gittiler, baktılar. Oraya sığınmış. Yapacak bir şey yok ama bu kadın bir aile. Kocasını İran'da kaybolmuş. Diğerinin eşi Almanya'ya kaçmış. Bir şekilde gitmiş ve bunlar aynı evin içerisinde kalıyorlar. Şimdi buradan hareket ederek, yapabileceğimiz, yapmamız gerekenler konusunda şöyle bir giriş yapmak istiyorum. Ben özellikle Rektör Hocamıza, ekibine, emek veren, destek veren bütün kardeşlerime yürekten teşekkürlerimi sunuyorum, duacı olduğumu belirtmek istiyorum. Dünyanın süper güçlerinin, dünyayı ne hale getirdiğini, mazlum ve mağdur coğrafyamız adına kan ve göz yaşı ile her gün izlerken, istikrarı olan bizim gibi ülkelerde de siyasi anlamda kaos ve gerilim üreterek, bizi ne hale getirmek istediğini çok iyi biliyoruz. Söylenilecek pek çok şey ile birlikte yine S-400'ler üzerine yapılan konuşmalar, sınırlarımızdaki silahlar bizi her an teyakkuzda durmaya zorluyor. STK olarak bu bilinçteyiz. Bütün bunlardan sonra devletimize, başkanımıza, değerli ekibine minnettar olduğumuzu, tüm dünyaya gerçekleri haykırırken, model oldular. İnsanlığın sadece bir karaba-

akta, kıyıya vuran balinalarda olmadığını, ekonomik çıkarları uğruna dünyayı bu hale getiren batının ikiyüzlülüğünü dünyaya takdim ettiler. Allah onlardan razı olsun. Konuşurlarken yüreklerimiz ferahlıyor. Ben de Antalya Vekilimiz gibi çünkü konuşma yapan Vekilimiz gibi milletimizin misafirperverliğine, alıcılığın buradan bir kez daha dokunmak, teşekkür etmek istiyorum. Bundan önce uzaktaydı Afrika, Doğu Asya, Arakan, Eritre artık şu an hepsi Isparta'mızda hepsi mevcut. Güzelliğin, mükemmelliğin, insanlığın, Müslümanlığın, hayrın sınırları çok geniş. Ne kadar ensarı olabiliriz? Ne kadar sahadayız? Keyfimiz, zevkimiz, birikimlerimiz, imkânlarımız, makamlarımız, fert ve toplum anlamında ne kadar kullandık? Muhacirlere ne kadar dokunabildik? Bu anlamda söylemeye çalışacağım konuşmak istediklerimi. Şu ana kadar özellikle yetimleri dar çerçeveye alarak, imkân olmayan ailelere uzanmaya çalıştık. Biz onların gözlerinde ve yüreklerinde çok fazla şey saklı olduğunu her gün sahada görüyoruz. Kardeş aile çalışmalarımız var. Şu an 200'ü geçti aile çalışmaları. Her bir yetim ailemizin bir kardeş ailesi var. Özellikle maddi imkânı olan şahısları birebir evlerine götürüyoruz. Onlarla iş birliğine, desteğe, paylaşım zorluyoruz tabir yerindeyse. Üniversiteli gönüllü, liseli gönüllü gençlerimizle yine yetimleri buluşturarak yüreklerine dokunarak çalışmalar yapmaya gayret ediyoruz. Okul başlarında bütün yetimlerimiz başta olmak üzere hepsine kırtasiye desteği sağladık. Her bayram, bayramlık yardımı düzenli olarak yapılır. Merkezin yardımlarını söylemiyorum. Sadece şu anda yerelde yaptıklarımızı

söylüyorum. 150'ye yakın yetim çocuğumuz ve bu anlamda eğitim sınıfına girebilecek çocuğumuza tepeden tırnağa 150'şer liralık yardım bayramlık sağladık. Okullarımızda bu öğrencilerimizi gözlemledik. Ben öğretmenim aynı zamanda. Bu çocukların teneffüslere çıkmadığını, arkadaşları ile beraber olmadığını gördük. Niye çünkü herkes kantine koşuyor, bir şey alıp yiyor. Anladık ki bunlar da harçlıkla ilgili problem var. “Harçlık Projesi” diye bir proje geliştirdik. Burada yerel sektörleri de anarak teşekkür etmek istiyorum. Onlar da destek sağladılar. Her bir eve yaklaşık 150-200'e vardı bu harçlık paketleri. Okula götürebilecek destek sağladık. Piknik, kahvaltı, yemek buluşmaları, küçük çocuklara yönelik özellikle eğlence programları yaptık ve yapmaya devam ediyoruz. Mesela önümüzdeki hafta tüm yetimlerimizle, 150-200 çocuğumuzla Davraz'a gideceğiz. Ben öğretmenim bunu ikinci defa söylüyorum. Bizzat şahit olmadım ama öğretmen arkadaşlardan duydum. Bu çocukların hepsi okullarında kendi branşlarının dışındaki derslerde yazılılarda kâğıtları bomboş geri uzattıklarına şahit olduk. Dedik ki bu durumda okullarda destek alabilecek çocuklara ulaşalım. Üniversiteli gönüllü öğrencilerle ve gönüllü öğretmenlerimizle bunları buluşturalım. Şu anda 125 tane öğrencimize gönüllü, fiili ders desteği ve rehberlik sağlıyoruz bu problemlerden dolayı. Geçen sene bir öğrencimiz vardı. Çok çalışkan, pırlanta gibi bir öğrencimiz. Hacı Ahmet'ten, Ramazan Hocam iyi bilecek. Denya diye bir öğrencimiz. Biz bu öğrencinin iyi bir üniversiteyi kazanmasını arzu etmiştik ama bu öğrenci Bursa'ya gidip YÖS eğitimi almak zorunda kaldı. Çünkü burada böyle bir imkan sağlayamadık ama hamdolsun YÖS kursunu burada açtık ve devam ediyor. Yaklaşık 40'a yakın öğrencimiz var. Erkek ve kız olmak üzere. Bu çocukların özellikle standartlar anlamında aynı toplumda yaşıyoruz. Aynı mahallede, aynı apartmanda yaşıyoruz. Standartlarının çok geride olduğunu maddi ve özgüven anlamında da geride olduğunu görüyoruz. Mesela evlerimizde hepimizin şu an süper arabaları var. Bu anlamda çok iyi ama bu çocukların bir bisikleti bile yok. Hepsinin bir bisikleti olsun gibi bir çalışma başlattık. Şu an devam ediyor. İyi bir sayıya ulaştık. Öneriler kısmında burada bir aradayken şunun altını çizerek söylemek istiyorum. Gerçekten şu anda Allah'a hamd ediyorum, şükrediyorum, samimi anlamda. Milli Eğitim Müdürüm şu an şahittir. Daha önce iki tane Milli Eğitim Müdürümüze ilettim. “Bizi bir araya getirin.” diye. Üç tane vali gördüm, üç valimize de söyledim. “Bizi ayda bir kez bir araya getirin.” dedim. Bakın kültürel, sosyal yardım, dayanışma anlamında çok güzel şeylere kapı aralayacağımıza, toplumsal huzur, barış anlamında çok şey kazandıracağını ilettim. Ama biz bunu maalesef sağlayamadık. Sadece sahada bu kardeşlerimizin gönüllerine, evlerine, yü-

reklerine dokunmak isteyen kardeşlerimizle bile düzenli toplantıyı maalesef sağlayamadık. Bu anlamda ekibimizin gerek resmi, gerek STK'lar anlamında başarısızlığını söylemek istiyorum. Resmi müdürlerimizin mesela bu Milli Eğitim Müdürümüz olabilir, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürümüz olabilir -kendilerini takdir ediyorum- bu anlamda özverilerini aşan çalışmaları var. Belki daha fazlasını, bir tık üzerini yapabiliriz. Arkadaşlar değindiler ama ben önemini belirtmek üzere tekrar kendi cümlelerimle söylemek istedim. Kardeşliğimizi arttıracak, özellikle resmi anlamda imkânlarımızı biraz daha arttırabiliriz diye düşünüyorum. Bizi çoşturabilecek, hüzünlendirebilecek, harekete geçirebilecek toplumsal anlamda, daha geniş bir anlamda. Salonları pozitif ayrımcılık yapmak üzere ücretsiz kullansın STK'lar. Biz her defasında salonlara 350-400 TL para ödüyoruz. Değişik uygulamalarla karşılaşılıyor. Onlara yönelik bir program yapıyorsun. Bu anlamda risk almışsın. Bütün özgüvenini ortaya koymuşsun. Bu uygulamalar bizim cesaretimizi kırıyor. Enerjimizi daha uygun verimli kullanma anlamında. Bunu burada söyleyeceğim kimse yanlış anlamasın. Çünkü geniş bir tabanla çalışmaya gayret ediyoruz. 500 gönüllümüzden bahsettim. Aktif olarak 4 bin grup üyesinden bahsettim. AK Parti'nin bu anlamda topluma sürekli kazandırdığı bir şey var. "Farklılıklarımızı zenginlik bilim. Farklılıklarımızı bir cephe unsuru olarak görmeyelim." Ama biz halen bir farklılığımız var ise bu düşünce anlamında, yaşantı anlamında veya farklı başka alanlarda olabilir. Cepheleştirmeden, ötekileştirmeden, itibarsızlaştırmadan

bıktık. Bunu burada özellikle anmak istiyorum, bıktık. O sizin hakkınızda böyle söylüyor, bu sizin hakkınızda şöyle söylüyor. Bir bakıyorsun adam gruptan ayrılmış veya gereksiz zaman ve enerji kaybına sebep oluyor. Biz bunu az önce ifade etmişim, bu tarz toplantılarla gerek yardım, gerek eğitim, diğer alanlarda yaparak arttırabiliriz diye düşünüyorum. Gıybet, dedikodu, iftirayı bitirelim diye düşünüyorum. Bir diğeri birliğimizi, dirliğimizi, kardeşliğimizi bilinçli şekilde arttıracak kültürel faaliyetlere ihtiyacımız var. Şu an Arapça ve Farsça haftalık düzenli seminer, sohbet, panel tarzı program yapıyoruz. Bazen salon tıklım tıklım bazen çok az kişi oluyor. Haftada bir düzenli olarak gerçekleştirmeye gayret ediyoruz. Hep beraber bu tarz bir katkıya destek sağlayalım, çalışmalara destek sağlayalım. Şöyle ki bu bir fırsat. Rabbim bu imkânı lütfetti. Bu insanların hepsi yarın bir gün memleketlerine, ülkelerine geri dönecekler. Şu mazlum ve mağdur coğrafyanın bu tarihi, makus tarihi yaşaması ve işin tersine dönmesi noktasında gerçekten buradaki her bir genç, her bir yetişkin bir fırsat. Biz biliyoruz ki İngiliz aramıza her türlü fitne tohumunu atmış. Siyasi anlamda, ekonomik anlamda, ırklar anlamında. Şu an her gün 10-12, haftalık bazen de 200-400 kardeşimizi buluyoruz, bir giyim mağazamız var, düzenli kıyafet yardımımız devam ediyor. Eşya depomuz var yine gönüllülerin desteğiyle, gayretiyle eşya desteği sağlamaya çalışıyoruz. Şu ana kadar 500'ü bulmuş taşıma, nakliyoruz. Ben daha fazla uzatmayayım o zaman. Hepinize çok teşekkür ediyorum. Dünyayı yeterince zengin ve nimetlerle dolu yaratmış rabbimiz.

Rabbimiz, bu kardeşlerimizin bunca sorunların rağmen yeterince geniş yaratmış yüreklerimizi. Rabbimiz ve cennet bizi bekliyor. Cennetin kokusunu yaptıklarımızla, öyle değil mi? Ayet-i Kerime’de öyle söyler. “Allah sizin özünüze ve çalışmalarınıza bakar.” der. Ramazan Hocam’ın değindiği gibi mevzuat ve memuriyet birçok şeyi aşıyor gerçekten. Bir tık üzerine koyarak, hani gönüllü bir fert olarak, daha fazla çalışabileceğimize inanıyorum. Teşekkür ediyorum.

Isparta İl Milli Eğitim Müdürü

Dr. Ahmet YILDIRIM:

Ben ulusal düzeyde özellikle göçmenlere yönelik yapmış olduğumuz faaliyetleri biraz daha derinleştirerek anlatayım. Eğitime ulaşmayla ilgili temel sorun geçici ikametleri ve geçici kimlik belgelerinin olmaması. Çünkü bunlar çözüldüğü zaman zaten birbirlerinden etkilenerek okullarımıza öğrenci olarak kayıtlarında daha ciddi bir eğilim söz konusu oluyor. Fakat biraz önce ben arkadaşlarla da görüştüm. Geçici kimlik bilgileri olmasa da misafir öğrenci olarak da devam eden öğrencilerimiz var. Varlığından bahsettiler ama bunlar sayısal anlamda şudur deme şansımız yok. Yabancılarla yönelik Türkçe kursu açıyoruz. A1 ve A2 seviyesinde. Şu ana kadar 2018 senesi itibarıyla A1’de 113 öğrencimiz ve A2’de de 80 tane öğrencimiz Türkçe kursuna katılmışlar ve belge almışlar. Kadın giysileri ve artistik çizim kursuna katılan 14 göçmen var. Kadın model uygulamaları ve etek kursuna 14 kişi katılmış. Bunlar da belgelerini almışlar. Ayrıca okuma çağına gelip henüz çeşitli şartlardan dolayı, bir eğitim kurumuna başlamamış olan göçmenlere yönelik olarak da okuma-yazma kursları periyodik olarak sürekli açılıyor. Bunun yanında da velilere yönelik okuma-yazma kurslarımız var. Tabi orada çok başarı elde edemiyoruz. Çünkü temel sorun dil meselesi. Bu meseleyi en azından bir parça daha kendilerine öz güvenleri olan kişilerle çözebiliyoruz. Öğrenciler üzerinden maddi problemi olan velileri tespit etmeye çalışıyor arkadaşlar. En azından çocuklarını okula devam ettirmeleri anlamında ailelerin bir takım yardım taleplerini de en azından okul düzeyinde yerine getirmeye çalışıyorlar. Sivil toplum örgütleri kanalıyla çocuğu okuldan almak isteyen ya da çalıştırmak isteyen ailelere yönelikte bu tip tedbirler alınıyor. Öğrencilerin uyumlarına yönelik okullarda çalışmalar var. Temel sorun uyum sorunu. Uyumlarının sağlanmasına yönelik olarak, özellikle öğretmenlere yönelik olarak hizmet içi bir seminer düzenlendi. Bu öğrencilerin farklılıklarının neler olduğuna dair bir takım mesajlar verildi. Bir de öğrencileri sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla özellikle bizim öğrencilerimizle bir arada faaliyetler sürdürerek bir anlamda uyumlarının kolaylaştırılması yoluna bakıyoruz. Kabaca eğer sistemin içerisine

dâhil olursa öğrenci işimiz biraz daha kolay. Ama sistemin içerisine dahil olmayla alakalı da takip etmemiz gereken bir kayıt sistemimiz de yok. Kaç göçmen aile var? Kaçı geldi. Ne zaman geldi? Bunların geçici kimlik bilgileri var mı? Nüfus cüzdanları var mı? Bunları takip etme şansımız biraz daha zor. Yani biz en azından bu bağlamda zorlanıyoruz. Büyükşehirlerde bu işler biraz daha büyük problem anladığım kadarıyla. Biz ilimizde bulunan öğrencilerin entegrasyonlarına yönelik olarak gerekli bir pozisyonu aldığımız gözüküyor. Onu söyleyebiliriz.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Teşekkür ederiz Ahmet Bey. Ben sahadan birisi olarak söyleyebilirim ki, bu çocukların birçoğu eğitime erişim noktasında problem yaşıyor. Bir ailede 10-12 kişi oluyor. Çocuğun 3-4 tanesi okulda yok. Bazıları sokaklarda. Bu aslında en büyük problemlerden bir tanesi diye düşünüyorum.

Isparta İl Sağlık Müdürü

Dr. Mehmet KARAKAYA:

Bizim bu kişilerle yaşadığımız kayda değer bir örneğimiz yok. Uyum sıkıntımız yok. Tercümanlarımız var. Herhangi bir sıkıntımız yok. Sağlığa ulaşılabilirliklerinde sıkıntılar yok. Bizim de yaşadığımız bir sıkıntı yok bunlarla ilgili. Teşekkürler.

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

Çözüm noktasında veri paylaşımı çok önemli. Eğer yerelde bir politika geliştirilecekse ya da iş birliği yapılması gerekiyorsa veriye ihtiyaç ve verinin payla-

şımına ihtiyaç var. İnsan kaynaklarının değerlendirilmesi ile ilgili sorunuz vardı. İnsan kaynaklarının değerlendirilmesi için de, insanlara ulaşılabilir olması lazım. Ulaşacaksınız ki bunların profillerini görmemiz gerekecek. Profil çalışması da çok profesyonel yapılması gereken bir konu. Belki bunun üzerine bir proje hazırlanması lazım. Yani şu anda Isparta'da bulunan göçmenlerle ilgili bir profil tespiti çalışması yapmak gerek. Bu belki Avrupa Birliği Projesi olur. Bilmiyorum. Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı gibi ajanslar destek veriyor diye biliyorum. Böyle bir çalışma mutlaka insan kaynakları üzerinden yapılması lazım. Çalışma izinlerinin mutlak suretle yerele aktarılması lazım. Ankara dışında yerelde çalışma izninin verilmesi lazım. Bir işletme de yabancı çalıştırılması, çalışan sayısının yüzde 10'undan fazla olamaz. Dolayısıyla orada bir denge kurulabilir. Eğer çalışma izinleri yerele aktarılsa.

Moderatör Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Gürsel Bey ben size şöyle bir katkı yapayım: Ben istihdamla ilgili burada sanayi bölgesinde çalışma yaparken, farklı farklı bölümler de çok güzel hikayelerle karşılaştık. Mesela birisi Kuzey Afrika göçmeni avukat. Yani hukuk mezunu kendi ülkesinde. 6 tane dil bilmekte. Sanayi de kaportacılık yapmakta. Ben işveren açısından da bu sürecin nasıl yorumlandığını işverenle de görüşme yaparak anlamaya çalıştım. Sanırım ismi Ali idi şöyle demişti: "Biz Ali'yi evlendirmek istiyoruz. Yani biz burada tutmak istiyoruz ama Ali'nin akli başka yerde." Başka yer dediği yer de

Kanada ya da Avrupa’daki çeşitli ülkelere gitmek. Nitelikli iş gücüne sahip özellikle mesleki yeterliliği olsa da bunu belgelemeyen insanların çok ciddi sıkıntılar yaşadığını düşünüyorum. Mesleki yeterliliklerini belgeleyemiyorlar fakat eğitilmişler ve nitelikliler. Dil biliyorlar. Belki de bu beyin göçünün farklı bir kısmını elimizden kaçırmamız lazım.

İŞKUR Isparta İl Müdürü

Gürsel ÖKSÜZ:

Bence de bunu fırsata çevirebiliriz. Gerçekten çok kıymetli insanlar da var onların içinde. Bunu ülke olarak fırsata çevirebiliriz. Bir de eğitim-siz olanlar ya da mesleki eğitimi olmayanlar var. Öncelikle lisan bilmek durumundalar ki mesleki eğitime katılabilirler. Kurum olarak mültecilere ya da yabancılara -eğitiminde mevzuat açısından bir sıkıntı yok- mesleki eğitimler veriyoruz. Hatta günlük bütün eğitim programlarımıza katılanlara ücretsiz veriyoruz. Bu başka hiçbir kurumda yok. Gelin bizim eğitimlerimize katılın, üstüne biz para verelim deriz. Yakup Müdürüm söyledi İl İstihdam Kurullarımız var. Müdürüm üyedir. Katılımcılara, haziruna para öderiz biz katıldıkları için. Elimizin güçlü olmasının sebebi işsizlik sigortası fonunu İŞKUR olarak biz yönetiyoruz. Elimiz o anlamda güçlü. Benim katkılarım bu kadar. Teşekkür ediyorum.

Isparta İl Müftülüğü Göç Koordinatörü

Abdullah ASLAN:

Bana iki tane soru yöneltmişsiniz. Sorunun birisi “Isparta il üzerinde misyonerlik faaliyetleri var mı?” şeklindeydi. İstihbarat birimleri veya İl Emniyet Müdürlüğümüze gelen herhangi bir bilgi var mı bilmiyorum ama şu anda bize ulaşan herhangi bir bilgi yok. Diğer bir soru da, “Isparta’da ki göçmenlere yönelik ne kadarlık bir yardım yaptınız?” il üzerinde bunu sormuştunuz. Türkiye Diyanet Vakfı Isparta şubemiz geçen yıl 2018 yılında 65 bin 435 liralık 504 aileye yardım yapmış. 700 adet bir alışveriş kurumunun kartı 146 aileye dağıtılmış. 600 adet aileye iftar yemeği verilmiş. 300 aileye ramazan gıda paketi verilmiş. 20 bin lira öğrencilere eğitim yardımı yapılmış. Bu bizim resmi olarak yaptığımız rakamlar. Bir de bizim bütün camilerimiz ve kuran kurslarımızın bir kardeş göçmen ailesi olsun projemiz var. Onlar da ellerinden gelen yardımları yapıyorlar. Bu söylediğime rakamlara dahil değil. Demin konuşmamda ben sorunlar ve çözüm önerilerini ifade edememişim. Müsaade ederseniz çok kısa, bir dakika içerisinde bunu da söylemek istiyorum. Dil eğitimi verilmeli. Bu konuda sıkıntılarımız var. Kayıt dışı nüfus ve kayıt dışı istihdam probleminin çözülmesi gerekir. Bu konunun sıkıntılı olduğunu düşünüyoruz. Göçmenlerin istihdamı sıkıntılı. İnsani

yardımdan adaptasyon yardımı aşamasına geçmeli. İki dilli kaynak eserlerin oluşturulması gerekiyor ki kurumumuz bu konuda çalışıyor. Tercüman ihtiyaçları var. Okullaştırılmamış genç ve çocuk nüfusunun kontrolsüzlüğü, göçmen komisyonlarının kurulması, göçmenlere yönelik nefret söylemleri toplumumuzda ciddi bir sıkıntı. Bunun çözülmesi gerekiyor. Göçmenlere yönelik hizmetlerde kullanılacak materyal eksikliği, STK'lar ve kurumlar arası iş birliğinin artırılması, bölge halkı ve göçmenler arasındaki iletişim ve uyum probleminin çözümü, sürekli iskan probleminin çözümü, göçmenlere yönelik cami ve kuran kurslarının tahsis edilmesi gibi sorunlar ve artı çözüm önerileri oluşturulması gerekiyor. Teşekkür ediyorum.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Yazılanları raportör arkadaşaya ulaştırabilirsek, onları da dikkate alarak raporumuza ekleyelim. Ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Gerçekten çok verimli bir oturum olduğunu düşünüyorum. Bence burada her birim kendi müdürlüğü veya temsilciliğini yürüttüğü birim açısından. Ancak bunların aynı zamanda kolektif bir güce dönüşmesi gerekiyor anladığım kadarıyla. Bu kolektif güce dönüştüğünde hem enerji hem de kaynak noktasındaki israfı da önleyeceğiz gibi duruyor. Belki raporun en önemli çıktılarında bir tanesi bu olacaktır diye düşünüyorum.

İyilik-Der Temsilcisi

Ramazan TOKER:

Özür diliyorum. Daha önce resmi birkaç makama söylemiştim. Hatta daha önceki

valimize söylemiştim. Mesela ensar, muhacir muhabbetine destek olma amacıyla her bir köyümüze iki muhacir kardeşimizi taşıma veya kaymakamlarla bu anlamda bir temas kurmak, merkezin yükünü azaltacak diye düşünüyorum. Çünkü merkeze hakikaten çok yığılma oldu. Bir merkezin gönüllülerinin imkanlarını da çok kullandık, yıprattık.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan

Hüseyin AYGÜL:

Yani şimdi onları zorunlu bir ikamete tutuyoruz başlangıç noktasından itibaren. Şimdi ikinci bir ikamete zorlamak insani de olacağını pek zannetmiyorum. Köy açısından da bu bazı hoşnutsuzlukları ortaya çıkartabilir. Herkes aynı perspektiften bakmıyor biliyorsunuz. Bunun hatta siyaset bağlamında da farklı ideolojilere sahip yerleşim birimleri var. Bunu rapora yazmayalım ama bunların paylaşımı açısından gönüllüğü arttırıcı veya farkındalığı arttırıcı bir ifade koyalım. Bu raporumuzda yer alsın, bunlar da ilgili birimlere ulaştırılsın diye düşünüyorum. Yemeğe geçilmeden önce küçük bir armağanımız var, onları takdim etmek üzere her birinizi ayrı ayrı çağıracağız. Bu arada Erdal Hocamız görünmeyen mimarımız. Aslında bu süreci organize eden, hepimizi bir araya toplayan hocamız. Ona da bu emeklerinden dolayı çok teşekkür ediyoruz.

KAPANIŞ OTURUMU

Moderatör

**SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü
Prof. Dr. Haluk SONGUR:**

Sayın katılımcılar, iki günden beri devam eden Çalıştayımızın kapanış oturumuna başlıyoruz. Öncelikle şu ana kadar katkı ve katılımlarınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Bu oturumu iki günün özetini yapmak, göç sürecine yönelik ifade edilen sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini değerlendirmek amacıyla izinlerinizle başlatmak istiyorum. Bu son oturumda sabahleyin yan salonda yerel katılımcıların katıldığı oturumun moderatörlüğünü yapan Hasan Hüseyin AYGÜL hocamıza da giriş anlamında sözü bırakıyorum.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Şöyle baktığımızda eğitim, kültür, toplumsal doku, istihdam, insani yardımlar, sağlık, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri ve kamu maliyeti başlığı altında yerel bir takım sorunlardan bahsetti müdürlerimiz, temsilcilerimiz. Bunlardan birincisi göçün geçici bir süreç olduğu algısını yıkmak gerektiği. Kurumsal düzeyde de aslında az önce Muhammet Bey de bunu açıkladı. Stratejiden eyleme geçerken de göçün geçici bir süreç olmadığı aynı zamanda ileriye dönük bir projeksiyon, bir vizyon çiziminin gerekli olduğu görülmekte. Bu da yerel yönetimlerimizin dile getirdiği hususlardan bir tanesi. İkinci olarak göç olgusuna başlarda ha-

zırlıksız olarak yakalanmak bir takım aksaklıkların meydana gelmesine sebebiyet vermiştir. Ancak tecrübe esasına dayalı olarak sorunların daha efektif bir şekilde daha hızlı bir şekilde çözülmeye başlandığını da ifade ettiler. Yani bu tecrübe eksikliği şu anda gelinen noktada bizi diğer göç alıcı ülkelerin önüne geçirmeye doğru itmekte. Yani biz burada artık tecrübe kazandık diyoruz. En önemli sorun olarak neredeyse bütün kurumlarımız aynı şeyi söyledi. Enerji, kaynak ve hizmetlerin üretilmesinde ve ulaştırılmasında her bir birim ayrı ayrı çalışıyor. Ayrı ayrı üretmeye çalışıyor fakat bunlar koordineli bir şekilde yapılmadığı için örnek vermek gerekirse x bir mülteci birden fazla yerden yardım alırken, bir başka mülteci hiçbir yerden yardım alamıyor. Bu da kurumlar arasındaki aslında koordinasyon eksikliğini bir göstergesi. Yani İl Göç Müdürlüğü belki bu noktada inisiyatif alır ve bu söz konusu koordinasyonun merkezi olur diye hatta İl Göç Müdürlüğümüz yoktu. Bugün bu şekilde diğer müdürlerimizin bir önerisi oldu.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Sadece yapılan yardımlar değil. Mesela Emniyet Müdürlüğü, İl Göç İdaresi Aile ve Sağlık Sosyal Hizmetleri Müdürlüğü de veri topluyor. Bu veriler birbirleriyle de çok örtüşüyor açıkçası. Yani dediniz ki insani yardımlar noktasında fakir kim? Bunun böyle bir endeksi ortaya koyabilecek nesnel bir veri olmadığı için ne yapılıyor? Örneğin Kızılay Başkanımız konuşurken şöyle bir şey demişti: Kapıyı

çalıp gidip evde bir şey olmadığını gördüğümüz andan itibaren biz ona hizmet üretebiliyoruz. Halbuki bu kurumlar bu kimlikler daha kurumsal, daha tanınma noktasında hareket edilirse daha efektif olarak herkes enerji harcıyor. Fakat enerjiyi doğru bir şekilde harcamıyoruz. Bunların da konuşulması gerekiyor. 2 tane refakatsiz Afgan çocuk var. Bu 2 Afgan çocuğa aylık harcamamız 5 bin TL. Öbür taraftan SOÇİM'lere gönderilen çocukların 1000-1500 TL'lik bir aylık maliyeti var. Devletimizin geçmiş olduğu süreci de dikkate alırsak bu koordinasyon merkezinin kurulmasıyla birlikte enerjimizi, kaynaklarımızı daha dikkatli kullanabiliriz diye düşünüyorum.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve

Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Hocam çok doğru bir tespit yapmışsınız aynı sorun mülteci gruplarından önce de vardı. Cansuyu, Deniz Feneri gibi ilgili dernekler veya Fak.Fuk.Fon gibi farklı bir koordinasyon merkezinden yardım alan 3 tane alabiliyor, 5 tane alabiliyor. Yardım ulaşmayan oluyor. Bu sorun devam ediyor. Yani mülteciler açısından da devam ediyor bizim kendi yardım organizasyonumuz açısından da devam ediyor.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Hatta şöyle bir örnek verdiler. Eşi kanser olduğu için şoför kendisi çalışmak zorunda ama sağlık hizmeti de alamıyor. Çünkü sağlık hizmeti aldığı takdirde çalışma sözleşmesi de artık sonlanacak. Bu

noktada yardım etmek istiyorlar. Yardımı da kabul etmiyor bu Suriyeli kişi çünkü diyor ki; “Burada bir sürü öksüzün, yetimin hakkı var. Benim durumum bu noktada uygun değil, ben bu yardımı reddediyorum.” Şimdi bu yardımı reddetme davranışı olduğu gibi bir de mülteci gruplar açısından bu yardımları suiistimal eden kişilerde var. Birden fazla yere gidip müracaat eden kişiler var. Tabii bu diğer mülteciler açısından da çok olumsuz bir örnek oluyor. Ondan sonra o çok yardım alıyor o az yardım alıyor veya hiç almıyor şeklinde bir sonuç ortaya çıkartabiliyor. Özellikle belirtilen hususlardan bir tanesi de batı nasıl bir entegrasyonu konuşmuş? Batı aslında istihdam vasıtasıyla entegrasyonu daha fazla konuşuyor. Neden dersek nitelikli iş gücüne ihtiyacı var. İş gücünde olmak istihdamda olmak aynı zamanda dil yeterliliğini artırıyor. Ekonomik bağımsızlık kazanmasına sebep oluyor ve belki de yarın bir gün Suriye’deki bu iç savaş ortamı sona erdiğinde Suriye’nin yeniden inşa edilme sürecinde de burada sağlanan beşeri sermaye oranının inşa edilmesinde de katkı sağlıyor. Aslında burada kazan kazan politikasının istihdam vasıtasıyla entegrasyon üzerinde ilerlemesinin gerekliliğini bize gösteriyor. Bu kayıt altına alma, izleme kontrol etme süreçleri koordineli bir şekilde yapılmıyor. Emniyet ve diğer birimlere varıncaya kadar sosyo-demografik özellikleri bilinmiyor. Göçmen grupların beşeri sermayeye yeterlilikleri hakkında hiçbir fikir yok. Mesela İŞKUR’daki müdürümüzde buradaydı hiçbir bilgisi yok. Öyle bir veri akışı sağlanmamış ona. Cezai kimlik geçmişleri de yok. Şimdi biz bu mülteci grupları alıyoruz. Tamam, ensar muhacir ilişkisi var. Bu kişi bir pedofolik bir birey olabilir, bir cinayet zanlısı olabilir ya da terör örgütünün mensubu da olabilir vs. vs. Özellikle Afgan göçmen gruplar biliyorsunuz. Isparta’ya yoğun bir şekilde geliyorlar. 62 uydu kentten birisi olması hasebiyle bunlar sınırları yürüyerek geçiyorlar. Herhangi bir belge yanlarında yok. Aslında bunun köken ülkeden başlamak üzere bir cezai kimlik geçmişlerinin elde edilmesi noktasında da bir takım girişimlerin yapılması gerektiğini ifade ettiler. Ben de bu alanda çalışan birisi olarak bu tür şeylerin bazı sorunlara yol açtığını biliyorum. Bir Suriyelinin yapmış olduğu infial yaratabilecek bireysel olay bir anda toplumsal bir olaya dönüşebiliyor. Mesela pedefoli bir Suriyeli bütün Suriyelilerin aynı çerçevede değerlendirilmesine sebep olabiliyor. Bunların önüne geçmek, göçmen algısını oluşturmak açısından da bunun önemli olduğunu düşünüyoruz. Yine ilgili kurum ve kuruluşların insani yardımların daha etkin ve verimli şekilde dağıtılması için ortak bir veri havuzu olmalı. Aslında ortak bir veri havuzu var. Ben geçen sene de Düzce’de “Göç, Suriyeliler ve Entegrasyon” çalıştayında Düzce Valiliği, KADİM dedikleri bir proje geliştirmiş. Bütün birimler oraya veri ak-

tarmış. Konya’da bildiğim kadarıyla var, İstanbul’da Sultanbeyli Belediyesi’nin böyle bir ürettiği proje var.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Şimdi bunlar çok önemli aslında bizim ihtiyaç analizinde tespit ettiğimiz sorunlardan bir tanesi. Uluslararası İş Gücü Genel Müdürlüğü yani Çalışma Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğüyle beraber bu konuda bir çalışma yürütülmesinin talimatını sayın bakanımız verdi. Göç kurulunda mükerrer yardımların önüne geçilmesi, belli haritalandırmanın yapılması hangi kurumların nerede çalışması gerektiği noktasında birçok çalışma yapılıyor. Bu çok önemli ve geç kalınmış bir çalışma.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Tabii bu sadece benim dediğim kurum ve kuruluşlar. İYİLİKDER gibi bir takım STK’ların üretmiş olduğu insani yardımları da referans alan bir veri tabanı oluşturulması gerek. Yoksa herkes iyi niyetli olarak çalışıyor fakat bu yardımlar herkeşe doğru bir şekilde ulaşmıyor.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Uluslararası çözüm önerisi olarak Aile Bakanlığının kendi vatandaşımız için yapmış olduğu anket sistemini önerdik. Anket sisteminin yabancılar için de kurulması gerektiği, birisinin yardım alması

için oraya kimlik numarası kaydı girilerek daha önceki yardımların tamamının ortaya konması gerektiği ile ilgili bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

Evet, ben sahadaki bir sosyolog ne kadar kişiyle görüştüysem hiç biri de yardım alıyor demiyor. Ben yardım yapıldığını biliyorum ama yardım alıyoruz cümlesini hiç kimseden duymadım. Hatta biraz önce anlatılanlar, okul öğrencilerinin sosyal dışlanmasını önlemek için harçlık kampanyası başlatılmış. 150-200 TL anneye veriliyor, aslında çok güzel şeyler. Isparta’da üretilen politikalar var. Ama mültecilerde bunun çok karşılığını göremediğimiz durumlar olabiliyor. Bu göçmen gruplarının sınır ihlalleri, sınır dışı edilme ve geri gönderme süreçlerinde bir barınma ve iyeş problemi var. Mülteci buraya geldiği andan itibaren bir kimlik tanımlanmasının yapılması lazım. İl Göç Müdürlüğünün 6 aya kadar randevu süreci var. Bu da diğer hizmetlerin mesela sağlık alanındaki hizmetin aksamasına neden oluyor. Örneğin bir kişi ameliyat oldu ve 10 bin TL’lik bir masraf çıktı. Bu masrafı kim ödeyecek?

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç Politika ve Projeleri

Dairesi Başkanı

Muhammet Selami YAZICI:

Bizim Göç İdaresi olarak şöyle bir politikamız var. Biz mobilitayı kontrol altında tutmak zorundayız. Yani bir kişi ilk kez Malatya’da kaydedilmişse orada yaşıyorsa Isparta’ya geleceği zaman bizden

mutlaka izin almak zorunda. Dolayısıyla biz bu yol izin belgelerini zorunlu tutuyoruz. Kişi eğer bizden izinsiz buraya gelmişse hali hazırda buradaki hizmetlerden faydalanamayacak. Yani bunun da önüne geçmemiz lazım. Sahada bunlarla karşılaşıyoruz. İzinsiz geliyor ve burada okula kaydolmak istiyor. Sağlık hizmetlerinden faydalanmak istiyor. Bildiğimiz kadarıyla Sağlık Bakanlığı bu konuda yardımcı oluyor. Yani özellikle ilk basamak sağlık hizmetini sunuyor. Bu insani bir durum olduğu için Milli Eğitim Bakanlığı yol izin belgesini şart koşuyor. Çünkü mobilitenin sağlanması noktasında bizim mutlaka takip etmemiz lazım. Ciddi bir akış söz konusu. Bursa'ya insanlar yöneliyor. İş buldukları İstanbul'a yöneliyor. Dolayısıyla biz bunu sağlayamazsak doğudaki bütün yabancıların batıya doğru bir hareketi söz konusu olacak. Bu açıdan önemli. Biz onun için biraz da bariyer koyuyoruz. Fakat bazı sorunlarla karşılaşıyoruz tabii.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Buna bağlı olarak Isparta'da acilen yapılması gereken bir de misafirhanenin oluşturulması söylendi. Özellikle ifade ettikleri FETÖ'den boşalan özellikle yurtların bu noktada mülteciler için misafirhane. Misafirhane dediğimiz 4-5 günlük bir süreç içerisinde kişilerin nezarethanede Geri Gönderme Merkezlerine sınır dışı durumlarında kullanabilecekleri bir mekân olarak tasarlandı. Yani uzun vadeli değil geçici bir barınma merkezinin olması gerektiği özellikle ifade edilmiş. İlgili kurum ve kuruluşlar ile STK'nın suiistimal edilme durumundan bahsettim. STK'ların ödenek sıkıntıları ile yabancı dil bilen personel eksikliğinin olması sorun ve bu yine kamu kurum ve kuruluşlarında yaşanıyor. Tercüman ofislerinin yetersiz kalması özellikle adli vakalarda da bu çok göz önüne alınması gereken bir durum. Sadece hizmet üreten birimlerde tercüman eksikliği var. Yani buradan bilgi sağlanması noktasında tercüman eksikliğinin varlığından bahsettiler. Kayıt dışılık durumu zaten Türkiye'nin genel bir sorunu. Bu kayıt dışılık hem kayıt etme hem izleme hem kontrol etme süreçlerini kapsayacak şekilde genişletilmesi özellikle ekonomik olarak da kayıt dışılığın önüne geçilebilmesi için bunların bir şekilde prosedürün daha gevşetilerek işlenmesi. Nasıl gevşetilecek dersiniz on kişi çalışıyor ise bir Suriyeli alabiliyor. Küçük sanayiden bahsediyorum. Bizde kesintisiz eğitim var. Çırak yetişmiyor diyoruz. Bir taraftan da Suriyeli mülteci çocuklar olmak üzere diğer göçmen bireyler de sanayide, gül toplamada, lavantada, çeşitli alanlarda istihdam ediliyorlar. Bunlar söz konusu yasal mevzuat gereği kayıt altına da alnamıyor. Kayıt altına alnamadığı için

buradan herhangi bir şey üretilmiyor. Güvencesizlik artıyor. Ücretler düşüyor. Yerel işçi ile mülteci iş gücü arasında bir takım problemler, kırılmalar meydana gelebiliyor. Belki bu noktada yerel inisiyatiflerin, yerel pratiklerin üretilmesi gerektiği ifade edildi. Tabi bu toplumsal algı hep birlikte aslında yenebileceğimiz bir konu. Nefret söylemi üreten yayın organlarının varlığı, özensiz dil kullanımı, özellikle medya burada çok etkileyici bir faktör olabiliyor. Sosyal medya, yeni medya araçları bu nefret söylemlerinin kesinlikle azaltılması ve belki ilerleyen süreçlerde tamamen kaldırılması gerekiyor. Müfredatlar yetersiz derken ben buradan bir örnek vererek açıklayacağım. Yetersizlik ve uygun olmama durumu aslında bu. Mesela Hristiyan bir İranlı mültecinin din dersine girme zorunluluğu. Düzce'de de böyle bir örnekle karşılaştım. Şimdi Iraklı Hristiyanlar işyeri sahibine bir şey diyemiyor. Çünkü işten çıkartılma korkusu var. Cuma namazına gidiyorlar ama Hristiyanlar. Bunun gibi insanları dikkate alınan politikalar geliştirirken mültecileri topyekûn değerlendirmemek lazım. Farklı grupların, farklı dini kimliklerin, farklı etnik kökenlerin varlığına dikkat ederek, Müslüman öznenin yanında başka öznelerin de olduğunun farkına varılması gerekiyor. Dil problemi her zaman var. Sosyal dışlanma, akran zorbalığı gibi, bunlar eğitim süreçleri de konuşuldu. Eğitimde kalma süreci Isparta'da yüksekmiş ben de bugün öğrendim. 2 yıl yani yüksek dediğim de o, mülteci çocuğun eğitimde kalma süresi 2 yıl. Eğitime erişim problemi olduğu kadar sürdürmesi de aslında bir problem olarak karşımıza çıkıyor. Özellikle refakatsiz çocuklar bu noktadaki en önemli

problemlerimizin başında geliyor. Beşeri sermaye yeterliklerinin farkında değiliz. Ben de alanda çalışma yaparken avukat bir bireyin, 6 dil bilen bir bireyin sanayide kaportacı olarak çalıştığına şahitlik ettim. Yani aslında nitelikli iş gücünün istihdama kazandırılması noktasında yine bir çalışmanın yapılması gerektiğini ifade ettiler. Çalışma izniyle ilgili mevzuat yerel düzeyde uygulanması özellikle prosedürel açıdan sıkıntılı. Ulusal düzeyde uygulanabilir ama yerel düzeyde nasıl uygulanacak? Mesela Bitlis Üniversitesi hayvancılık alanında ilerlesin. Belki böyle bir model geliştirmemiz lazım. Isparta'daki mülteciler şu alana, şu istihdama yönlensin ya da Gaziantep'te başka, İstanbul'da başka alanlarda yerel politikalar üretilebilir ve onların istihdamda olmaları sağlanabilir.

**Milli Eğitim Bakanlığı
Yurtdışı Eğitim ve Öğretim
Daire Başkanlığı Şube Müdürü
Naci GILIÇ:**

Süreçle beraber, bakanlıkta yaşadığımız Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kendi yetimhanelerimizde görev alabilecek mürebbiyeler yetiştirmek açısından özellikle Suriye asıllı bin 200'e yakın başvuru aldık. Bunlar üniversite mezunu bay ve bayanlardan oluşuyordu. Tabii bunlara evde çocuk bakım modülünün uygulanması gerekiyor. Yani en azından yeterli 400-500 saatte gerçekten bakanlığın çok zengin bir datası var. Ama gel gör ki bu eğitimin Türkçe verilmesi gerekiyor. Milli Eğitim Bakanlığı nezninde. Halk Eğitim Müdürlüğü o eğitimi vermekten vazgeçti. Veremeyiz dedi. Biz ne yaptık? O Türkçe eğitim modülünü Arapça'ya çevirdik. Kendi imkanlarımızla ve kendi projemiz kap-

samında müstakil bir bina kiralayıp orada bin 200 kişinin yine eğitimini verdik. Yani bu süreçte aslında kendi eğitim modüllerimiz olsun. Mevzuat noktasında ya da yönetmelikler noktasında değişmez yasalar gözüyle bakıldı. İdari anlamlar noktasında özellikle bu değişim sürecini, ihtiyaç sürecinde analiz etmemiz gerektiğine inanıyorum. Aksi takdirde insana ulaşamıyorsunuz. O bahsettiğimiz insanlar da bu sebepten maalesef göz ardı ediliyor ya da unutuluyor.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Genel olarak toplamak gerekirse şöyle genel bir durum var. Bilgi ve materyal akışının yukardan aşağı doğru süzülmesi gerektiği gibi aynı zamanda aşağıdan yukarıya doğru da ilerlemesi gerekiyor. Yani burada politika yapıcılarının ve bunları uygulayıcılarının bu veri paylaşımını, veri toplama sürecini ve belki de bu noktada veriyi dönüştürebilecek o kolektif yönde de koordineli olarak üretmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Sorunlar şunlar: Yabancı iş gücünün verimli ve yerinde değerlendirilememesi; bizim üniversitemizin ve STK'ların yapmış olduğu bir faaliyet. Bunlar tespitte dönük, çözüm önerisi olarak da yabancı iş gücünün en iyi şekilde değerlendirilmesi, güncellenen yabancı iş gücü analizinin yapılması için Göç Kurumuna bir teklif sunuldu diye söylenmiş. İkinci sorun sınır güvenliğine yönelik tehditler. Bunu da büyük oranda Göç İdaremiiz söyledi. Bu da nasıl çözülebilir? Geri kabul anlaşmaları, uyum çalışmaları, göçmenleri entegrasyon gibi çalışmalarla sınır bölgesindeki yığılmaların azaltılması sınır güvenliğine yönelik tehditlere karşı bir katkı sağlayabilir. Üçüncü sorun olarak da geri kabul anlaşmalarının kısıtlılığı. Tabii çok önemli yani sorun. Sonuç ortaya çıktıktan sonra değil de o sorunu doğuran yakın, uzun sebeplere yoğunlaşmamız gerekiyor. Belki iki üç aşama öncesinde bu kabul anlaşmaları var. Çözüm olarak da geri kabul anlaşması olmayan ülkelerle anlaşmaların yapılması. Bunu niye fark ettik? 1951 Cenevre Antlaşması var elimizde. Biz normalde istesek de zaten onlara göçmen statüsü veremiyoruz hukuken. Çünkü batıdan gelmeleri gerekiyor. 1951 Cenevre Antlaşması'na göre öyle de bir enteresan bir durum var. Bir başka sorun yabancı öğretim statüsünde çalışan akademisyenlerin vatandaşlığa kazandırıldıktan sonra iş akitlerinin sonlandırılması. Zorunlu olarak sonlandırmanız gerekiyor. Konuyla ilgili teklifin ilgili kurumlara iletilmesi. Burada birtakım çözüm önerileri üre-

tildi. Ama bizim bunu üretmemiz mümkün değil. Suriyeli vatandaşlığı duruyor mu durmuyor mu onun üzerinden devam etsin biz de bunu ilgili kurum olan YÖK'e iletelim. Bir başka sorun noktası ekonomik dalgalanmalarda Suriyelilerin sebep olarak gündeme gelmesi. Evet, bu biraz toplumsal algı, sosyal algı bununla ilgili ne tür çözümler önerilir bunun üzerinde duralım. Kayıt dışı istihdam meselesi ona da çözüm önerisi olarak göçmen istihdamının daha titiz biçimde kayıt altına alınması. Biraz önce Hasan Hüseyin Hocamın söylediği gibi verilerin toplanması, kayıt altına alınması, paylaşılması, sektörlerin ihtiyaçları ve göçmenlerin yeterliliklerine göre istihdamının sağlanması. Dikkatinizi çekiyor mu bilmiyorum zaten bizim kendi sorunlarımız. Mülteciler olmasa da kayıt, kayıt dışılık, kayıt içilik bu veriler zaten yapmamız gereken. Belki de bu göçmen dalgası bizi bunu profesyonel olarak yapmaya sevk eden önemli amil oluyor. Bir başka sorun noktası ise yerel yönetimlerin göçmen grupların sorunlarının çözümüne yönelik yetkilendirmeye sahip olmaması. Burada da yetki devri belki. Ne yapılabilir? Yerel yönetimlere gerekli yetkilendirmelerin yapılması için tekliflerin yapılması. Bir başka sorun noktası yine Suriyeli nüfus hareketlerinin devam ediyor olması. Tabii çözümler için her zaman bir yönerge, yönetmelik, bir düzen koymamız gerekiyor. Düzen koymak da sabitlemek demek ama devam eden bir sorun var ortada. Koymuş olduğunuz her çözüm bir önceki hareketliliğe göreydi. O hareket ediyor yeni bir çözüm koymamız gerekiyor. Burada işte bir önceki çözüm önerisindeki inisiyatiflerin, düzenin, yönetmelik ve yönergelerin yanında zaman

zaman onu kullanmaya layık görevlilere inisiyatifler verilmesi diyelim. Bir başka sorun alanı henüz kayıt altına alınmamış göçmen nüfusun olması. Biz bunları tüketmiş değiliz. Burada çözüm olarak ne önerilmiş? Kayıt işlemlerine daha çok ağırlık verilerek kayıtsız göçmenlerin haklarını kullanabilmelerinin sağlanması önerisinde bulunmuş kurulumuz. Yine bir diğer sorun noktamız, olumsuz koşulların yol açtığı hastalık riskleri. Bu konuda Sağlık Bakanlığımız çok başarılı aslında yani bir salgından bahsetmiyoruz Allah'a şükürler olsun. Fiziki şartlar çözüm önerisi olarak da sunulmuş iyileştirilmesi ve göçmenlerin topluma entegrasyonun sağlanması tabii burada olumsuz koşullar derken, hastalık riskleri derken psikolojik hastalıkları da, ruhi hastalıkları da dikkate almamız gerekiyor. Toplumsal algımız öyle. Bir yerimiz ağrıdığı anda hastaneye hemen koşuyoruz ama adamın dedikodu hastalığı var çok vahim. Gıybet hastalığı var, haset hastalığı var. Bunları maalesef hastalık olarak algılamıyoruz çünkü bunların doktorları azaldı biraz zor. Dil ve kültür bariyeri çok çok önemli bir husus. Bu konuda neler yapılabilir? Türkçe bilmeyen göçmenlere Türkçe kursu verilerek teşvik amacı ile kursiyerlere maddi yardım yapılması bu önerilerden bir tanesi. Sağlık hizmetinin erişiminde yaşanan güçlükler bunların çözüm önerilerinin yapılması gerekiyor. Yoğun nüfus sebebi ile sağlık kurumlarında yaşanan kapasite eksiklikleri var. Kendi hastanemizi ben bildiğim için çok yoğun bir hasta akışı var. Hatta Şehir Hastanesi yapıldı buraya ilgi azalmadı daha da çoğaldı. Ama zaten var olan sorunlarımız vardı. Bunun mülteciler bağlamında bir çözüme kavuş-

turulması önemli. Bir başka sorun noktamız yükseköğrenim kurumları tarafından yabancılara yönelik çalışmaların belli üniversiteler ile sınırlı olması. Bir takım üniversitelerin tahassus alanları, özel çalışma tematik alanları olabilir ama mülteciler konusunun hemen hemen tüm üniversitelerin çalışma alanlarından biri olması gerekiyor. En azından orada ilgili bölümlerde bazı hocalarımızın bu konuyu önemsemesi gerekiyor. Çözüm önerisi olarak da üniversitelerde akademisyenlerin konuya ilgisinin çekilmesi, belki TÜBİTAK benzeri noktalarda bir takım teşvikler, akademik destekler sağlarsa bu biraz daha katkı sağlar.

SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi

Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Mustafa ERKAN:

Akademik anlamda göçün yoğunlaşması ile birlikte burada da şöyle bir yönlendirmeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Aynı şeyleri tekrar etmek yerine şu an güncel olarak ihtiyaç olan konu başlıklarını yani araştırma gündemini, ulusal anlamdaki göçle ilgili araştırma gündemini revize edecek ve akademisyenlerin “Şu an şunlar bizim için öncelikli konular” diyeceği bir üst bakışa ihtiyaç var. Bir diğeri mevcut literatürün bir şekilde bir yerde toparlanması gerekiyor. Bu anlamda özellikle göçün “Göç Kütüphanesi” diye kurumun bir çabasının olduğunun farkındayım. Yani yeni gelecek arkadaşların da bu literatüre hızlı bir şekilde erişip aynı şeyin tekrar etmeden şu an ne koyulabilir diye düşünebileceği akla ihtiyacımız var. Kısacası bize de bir veri tabanı gerekiyor. Teşekkür ederim.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Çok önemli bir katkı bu teşekkür ediyoruz. Eğitimde denklik sorunları, göçmenlerin eğitimlerine denklik verilmesi üzerinde ikiliklere son verecek bir standart getirilmesi bu önemli sorunlarımızdan. Özellikle üniversitemizin karşılaşmış olduğu sorunlardan. Suriye’den gelmiş, Irak’tan gelmiş bir takım belgelerin, diplomaların eksikliği var. Yani doktorası var, yüksek lisansı yok, yüksek lisansı olmayan zaten doktora yapamıyor eğer bütünlük program değilse. Bu gibi hususlarda bir takım kolaylıklar sağlanıyor. Ama pek çok düzenleme yapılıyor. Bu sefer bu düzenlemeler dağınık bir şekilde, derlenmesi toparlanması gerekiyor. Bir başka sorun alanı 2014 yılından itibaren Suriye krizinin dünya gündeminde geri sıralara düşmeye başlaması ve bağışların azaltılması. Bu noktada Tülay Hanım özellikle söyledi artık altyazılara düştü. Bir süre sonra altyazılarda bile yer almamaya başlıyor. Yani BM neredeyse

istatistik bile tutmuyor. Bunu gündemde tutmamız lazım. Bu bizim sorunumuz Amerika'nın sorunu değil.

Anadolu Ajansı

Suriye İdlib Muhabiri

Burak KARACAOĞLU:

Bu konuda bir örnekleme yapmak istiyorum. Az önceki sorunlardan bir tanesi medyada nefret söyleminin yaygınlaşmasıyla ilgili. Bununla ilgili kurumların stratejilerinin belirlemesi gerekiyor. Özellikle AFAD, Kızılay ve yardım derneklerinin bu insanların neden ülkemize geldiğinin çok daha iyi çalışmaları ve bunlar hakkında var olan manipülasyonun çürütülmesi, konuşmalar arasında devletten bedava para aldıkları, üniversitelere sınavsız yerleştikleri gibi bunlara anında müdahale için özellikle devlet kurumlarının, Anadolu Ajansı'nın sadece Anadolu Ajansı'nın değil diğer medyayı da sağlıklı ve yerinde ve zamanında bilgi verirlerse bu tür nefret söylemleri büyümeden çok daha çabuk önlenebilir diye düşünüyorum.

Öğrenci

Fatih ÖZTÜRK:

İletişim olarak sıkıntı var. Hedef gösteriyorlar. Hocamın da dediği gibi bir anne, Suriyeli hakkında kötü bir şey düşünmez. Ama haberde gördüğü algıdan dolayı yani çocuğunu içgüdüsel olarak korumak zorunda ya da bir tane adam yüzünden tüm Suriyelileri algı olarak hedef gösteriyor. Medya, aslında en büyük sorun bence.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Bu önemli bir sorun. En son geçenlerde YÖK bir açıklama yaptı. Suriyelilerle ilgili böyle bir sınavsız giriş yok dedi. Ben altına yorumlara indim. "Sen öyle diyor-sun ama SDÜ'de üniversiteleri yazmışlar filan kişi okuyor." YÖK başkanı açıklama yapıyor. İnandırma şansımız yok. Bunları yapmayalım demiyorum bunları yapacağız. Hatta başka ilginç bir örnek siz de yaşamışsınızdır, Isparta'da Afgan bir aile, eşi yok 2-3 çocuğu var, birkaç yer değiştirmek zorunda kaldı. Akrabası var teyzesinin oğlu o yardım ediyor. Çalışıyor. İşte doğalgaz olan bir eve taşındı. Yardımı kesmişler. Doğalgazlı ev standardan üzerinde oluyormuş. Aslında 700 lira ama başka bir eve çıktı. Orada konuşuyorlarmış, o Afgan olan diyormuş "Bütün Suriyelilere devlet yardım ediyor, para veriyor, maaş veriyor ama bize vermiyor." Şimdi göçmenler de kendi aralarında konuşuyorlar. Yani bu toplumsal algılar müthiş bir şey arkadaşlar. İnsanın kendi ürettiği algı, toplumun ürettiği algı... Bunları yapmayalım demiyorum ama algı yönetmek nihayetinde çok doğru bir iş değil. Çünkü algı yönetirsiniz başkaları da başka türlü yönetir. İş her şeyden önemli diye düşünürüm.

Milli Eğitim Bakanlığı

Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Naci GILIÇ:

Hocam metroda bir aile var. Hava da soğuktan çocuk küçük, sırt sırta aralarında konuşuyorlar. Karı koca konuşuyor "Çocuğu da alıp hastaneye götürmek zorunda

kaldım evde yalnız kalmamın.” diye orada bir yaşlı bayan var. “Keşke birine bıraksaydın.” diyor kadın “Komşumuz vardı Suriyeli, bırakamadım.” diyor, “Aman aman yabancılara bırakma.” “Teyze ben de Afganım.” dedi. Yani dünya Allah’ın bir mülkü. Hepimiz şurada oturanların bu oda da bulunanların tamamı 100 yıl önce bu topraklarda yoktu. Afganistan’dan, Kıbrıs’tan şuradan, buradan geldi. Kimsenin bir yeri sahiplenme gibi bir lüksü yok. Herkes bir yerin göçmeni. Birisi ile konuştuğunuzda “Biz Horasan’dan geldik, biz Edirne’den geldik” derler. Türkiye’de özellikle Balkan muhacirleri çok fazla yani bir sahiplenme, burası sanki tapusu varmış onların üzerineymiş gibi olması hoş şeyler değil ama bunun güzel bir şekilde izah edilmesi lazım.

Anadolu Ajansı Suriye İdlib Muhabiri

Burak KARACAOĞLU:

YÖK Başkanı açıklama yaptı dediniz. Üniversitelere Suriyeli öğrencilerin alınması konusu 3-4 yıldır konuşuluyor. YÖK Başkanı daha yeni açıklama yapıyor. Algı oluşmadan başta yapsaydı bu binlerce insan yabancı öğrencilerin üniversitelere sınavsız gittiğini düşünüyor.

Milli Eğitim Bakanlığı

Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Naci GILIC:

Ben genel müdürlüğün aynı zamanda CİMER sorumlusuyum. Telefonla da ulaşıyorum kişiye. Diyor ki; “Hocam falan kişi şu üniversiteye alınmış, şuraya öğretmen olarak alınmış.” dedim ki: “Bana ismini soy ismini ver hemen seni de aldıracağım, alınan kişinin kimlik bilgilerini veya hangi üniversitenin hangi bölümüne alındığını söyle hemen.” Hemen yalan bilgiye, köküne ulaştığımızda hucurat suresindeki gibi gittiğinizde fos olduğu ortaya çıkıyor.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Tabii bu medya okur-yazarlığı benzer hususlar. Bizim uzmanlık alanımız dışında arkadaşlarımızın söylediği gibi başından müdahale çok önemli. Dolayısıyla bu algıların medyanın ilgisizliğinin hemen altında. Hangisiydi o medyanın Suriye konusunun krizindeki ilgisizliği ona eklemeyi yapmıştık. Bir başka nokta devlet organları. Sivil toplum kuruluşlarının yaptığı yardımların reklamının yapılmaması. Bu sorunlar çok önemli. Bunun tanıtımını nasıl yaparız? Bunu uzmanlarına vermek lazım belki. Bu noktada da çözüm önerileri yazdığımızda lütfen sizlerde Anadolu Ajansı’na çıkıyor belki hep.

Anadolu Ajansı Suriye İdlib Muhabiri **Burak KARACAOĞLU:**

Medyaya düzenli bilgi akışı sağlasalar o yeter aslında. Sağlıklı bilgiye ulaşmakta çok zorlanıyoruz. Ben Suriye sahasında 8 yıldır görev yapıyorum. Biraz daha aktifim o konuda, kaynaklarım sağlam ama bizden başka kurumlar kesinlikle ulaşmıyor. Yani çok net konuşuyorum kesinlikle ulaşamıyor ve dolayısıyla yanlış bilgiler ya da yanlış haberler yapılabiliyor. Kurumların AFAD'ın, Kızılay'ın, İHH'nın o kadar çok yardımı olduğunu biliyorum ki bazen arkadaşlara biz resmen tırnak içerisinde söylüyorum, yapıyoruz bir şeyler versinler, yapalım dünyaya gösterelim diye günlerce, haftalarca haber peşinde koştuğumu biliyorum. Basit bir haber hani diyecek ki: "Bin tane tır geçirdik, üç ay içinde şu kompleksi yaptık, Afrin'de şunu yaptı." Günlerce haftalarca dürtmem gerekiyor haber takibi konusunda ama gelmiyor dolayısıyla enformasyon çok önemli.

Moderatör SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü **Prof. Dr. Haluk SONGUR:**

O zaman o kuruluş o aradaki mesafe niye gelmiyor? Sizin mi almanız gerekiyor? O mekanizmayı nasıl kurarız? Çözüm önerisi olarak koyalım inşallah. Zorunlu kamu spotu şeklinde. Mesela NTV' de yapılıyor. TRT'de var. "Doğru Bilinen Yanlılar" programı gibi olabilir.

Kızılay Genel Müdürlüğü Temsilcisi **Büşra YÜKSEL:**

Sivil toplum kuruluşlarının yaptığı yar-

dımların reklamının yapılmaması ile ilgili Türk Kızılay'ı ve Türk Kızılay'ı personelleri olarak bize yöneltilen eleştirilerden en büyüğü, bizim şartlı nakit transferi ya da şartlı eğitim yardımlarımız var. Bunların broşürlerinde çocukların yüzünü direkt çekiyoruz. Partnerlerimizin bizeleştireli, bunların reklamları yapılırken bazı dikkat edilmesi gereken hususlar var. Yani özel hayatın gizliliği. Çocuğun yüzü direk görünüyor. Bu tür şeylere çok dikkat etmemiz gerekiyor. Mesela Afrika'ya gidiyoruz. Hemen bir siyahi çocuk alıp fotoğraf çekiyoruz. Sanki bir dekor gibi kullanılıyor. Bu da en büyük eleştirilerden biri.

Gazeteci **Tülay GÖKÇİMEN:**

Ben kesinlikle medyadaki bu parçalanmış çocuk cesetleri vesaire onların hepsine karşıyım. Sizin dediğiniz gibi reklam yapıldığı zaman çocuk kullanılması oluyor. Türk halkının bir özelliği var. Görmeden yardım etmiyor. Avrupa'da belki başka türlü gidiyor bu işler. Kuruluşlar Türk sendikalarını eleştiriyor olabilir ama bizde hissiyat çok önemli. İnsan görmedikçe hissetmedikçe, evladını onun yerine koymadıkça maalesef yardım etmek istemiyor.

Moderatör SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü **Prof. Dr. Haluk SONGUR:**

Her zaman bir denge ile karşılaşıyoruz. Bunun reklamını yapacağız ama çok çok acele etmeden doğru çözümler üzerinden gitmek gerek. Yani çözümleri yanlış koyduğunuz zaman da kurumsallaşma onun üzerinden oluyor. Bu sefer çok daha bü-

yük sorunlarla karşılaşılıyor. Göçmenlerin medyada yer aldığı haliyle bir rakam olarak görülmesi çok temel sorunlardan bir tanesi. Burada ne demişiz; çözüm önerilerinde medya içeriklerinde göçmenlerin birer birey olduklarını hatırlatıcı detaylara yer verilmesi çok doğru. Burada zaten Tülay Hanım uzun uzun anlattı bize. 1 milyon 500 bin bir dediğinizde burada o bir, birinin teyzesi, birinin çocuğu, birinin torunu, birinin bir şeyi, yani bir insan. Bir yere ateş düşüyor. Bunu hatırlatmak lazım. Göçmen çocukların yaşadığı akran zorbalıkları var. Evet, bununla ilgili göçmen olamayan çocukların ve ailelerinin konu hakkında bilinçlendirmesine yönelik çalışmaların yapılması, bunların daha da genişletilmesi yerel düzeyde kalıyor. MEB’in bu konuda çalışmaları var. Belki göç politika merkezlerinin veya il müdürlüklerinin de koordinasyonunun yapılması lazım. Kamp çadırları dışında yaşamı tecrübe etmemiş çocukların olması, buna nasıl bir çözüm önerilmiş göçmenlerin maddi ve sosyal anlamda entegrasyona desteklenecek çadır kentlerin dışında yaşama yönlendirilmesi.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Suriye’de gidecek bir yerleri olmadığı için ömrü orada geçmiş. Çadır dışı bir şey bilmiyor. Başka bir ülke onun için orası. Hiç evde yaşamamış çocuklar var. Çadır dışına çıkışta da bir entegrasyon lazım. İnsani Yardım Vakfı’nın yaptığı gibi konutlar orada yapılırsa, insanlar oralara yerleştirilirse, sonuçta çocuk ev kültürünü bilmiyor. Ama ailesi biliyor. Annesi biliyor. İnsan ıyıye çok çabuk adapte olacağı için bu sorun olmaz diye düşünüyorum.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Suriye dışındaki çadırların yaşam şartları konusunda büyük oranda çözüm önerileri yapılmış. Sayılar azalmış ama bunları da azaltmak noktasında çözüm önerisi olarak sunulmalı. Kamp çadırı dışındaki hayatı tecrübe etmemiş çocukların olması, Suriye tarafındaki çadır kampların yaşam şartları, yani o yaşam şartlarını yükseltmek mi yoksa artık onları bir ev ortamına aktarmak mı?

İHH Eğitim Koordinatörü

Mustafa ÇAĞLI:

Aslında evleri ellerinden alınıp göçü de engellemekle beraber Türkiye’deki insanların bir noktada dönüşünde sağlayıcı. Çünkü Suriye tarafına geçen birçok aile özellikle Halepliler, Humus ve Hamalılar için konuşuyorum İdlib şu an muhaliflerin elinde. Gidecekleri yer yok. Ev-

leri yıkılmış durumda yani o tarafa geçemiyorlar. Mecburen yüksek fahiş kiralarla şu an Sarmada merkezde bir ev kirası 250 dolardan başlıyor. Orada çok ciddi bir enflasyon sıkıntısı var. Hayat Suriyelide de çok pahalı şu anda. Konut projeleri aslında göçü de bir noktada tetikleyici etkenlerden olabilir. Gittiğinde ev sıkıntısı yaşamaması lazım. Demokratik yapı orada boşluk olmaması gerekiyor.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Suriyelilerin göçü desteklenirse yani eski şartları gibi olmasa da insani ölçülere ulaştırılırsa, çoğu insan bayrama gidip gelmeyenler, toplam 316 bin dönüş var resmi kayıtlarda. Az bir rakam değil. Yani yüzde 10'u yaklaşık dönmüş oldu. Bu da kötü bir rakam değil. oradaki güvenli bölgeye artık daha fazla dönüş olacağını söyleyebiliriz.

Anadolu Ajansı

Suriye İdlib Muhabiri

Burak KARACAOĞLU:

Soçi Mutabakatı olduktan sonra Türkiye sınırındaki kamplardan, sınırın Suriye tarafındaki kamplardan daha güneye yani daha uzak noktalara 200 bin civarı sivil dönmüştü. Şimdi tekrar mutabakat ihlal edilip saldırılar başlayınca bunlar yine Türkiye sınırına dönüyor. Bu şekilde bu hızla devam ederse daha artarsa ki artacak muhtemelen Türkiye'ye doğru bir hamle olacak. 1 milyona yakın insan Reyhanlı'nın hemen karşısındaki kamplarda yaşıyor. Bunların kontrol edilebilmesi çok çok zor. Neredeyse imkansız. Dolayısıyla kontrolsüz bir göç hareketi maalesef olacak.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Konuyla ilgili birçok çalışmanın somut dönütler oluşturulmaması muhtemelen bu teorik olarak kalması, ilginç bir bilgi. İstanbul'da bir sempozyuma katılmıştım orada Konyalı mülteciler, Konyalı Suriyeliler üzerinde bir araştırma yapılmıştı. Harcama kalemlerinin en büyük bölümünü makyaj malzemelerinin oluşturduğunu bir çalışan söyledi. Bir yaşam alışkanlıkları var bunlardan da hiç haberdar değiliz.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi

Hasan Hüseyin AYGÜL:

İstanbul'da yüksek lisans öğrencimin yaptığı bir araştırmaya ben de sizin gibi çok şaşırılmıştım. Şimdi evlerine gidiyor öğrencim. Bakıyor ve ev hijyenik değil. Evde bir yemek pişmiyor vs. Ama kadınlar özellikle makyajlarına kişisel bakımlarına azami ölçüde dikkat ediyor. O da orada ki kültür ile alakalı. Kamplarda da aynı. Bizde şöyle bir tabir var ya erkeğin kalbine giden yol midesinden geçer diye, Suriyelilerin direk yüzünden geçiyor.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Bununla ilgili çok ilginç bir yazı okumuştum yıllar önce. Bizim paşalardan bir tanesinin ailesi ile kaçırılması söz konusu, Cumhuriyet'in kurulmasından hemen önce belki Cemal Paşa, eşi, çocuğu çoluğu da var. Çarşaf giydirilerek, kayığa

bindirilerek gönderiliyor çok acil çıkmaları gerekiyor. Eşi hanımefendi çıkmadan önce hemen aynanın karşısında kendisine küçük bir çeki düzen veriyor. Yani bu gerçekten kadınlığın güzelliği, naifliği, merhameti yani buna olumsuz yönden bakmamak lazım aslında. Bu doğru bir şey. Kadın bunu kaybederse zaten olumlu bir şey olmaz. Bir açıdan hayata küser. Yani dolayısıyla dünyanın bugün merhametten yoksun olması, zalim bir dünyaya dönüşmesinin en temel sebebi femenin yok edilmesi yani kadınlığın yok edilmesi. Kadınlık yok edildiği için cinsiyet olarak merhamet yok edilmiş durumda yani bunu felsefi olarak incelemek gerekir.

İHH Eğitim Koordinatörü

Mustafa ÇAĞLI:

Sosyal anlamda da -özellikle bölge için konuşacak olursak- sosyal infiallere özellikle ikinci eş meselesinden bahsetmek gerek.

Moderatör Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

İkinci eş olma, dul kadın olma, dul kadının toplumsal entegrasyonu daha zor oluyor. Mahallede eve sığınıyor. Evin dışına çıkmıyor. Çıktığı zaman biraz önce hocam dedi dedikodu haset vs. hastalıklar türeyebiliyor. Bu kadını daha da yalnızlaştırabiliyor. Aslında bugün hiç konuşulmadı bizim oturumumuzda. Bilmiyorum burada konuşuldu mu? Ama hani kadın mültecilerin ikinci eşi olma, kuma olma, fuhuşa sürüklenme gibi şeyleri konuşmak dikkate almak gerekiyor.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

İki yıl yakından ilgilendim Güney sınırındaki pek çok mülteci kadınla ve Türk kadınlarla konuştum. Türk kadınlarının en büyük problemi. Eşinin çalışmadığı bir kadına yardım etmek amacı ile çoluk çocuğunu bırakıp gitmesi. Ben pek çok milletvekiline, Aile Bakanlığına da bilgi verdim. Anadolu’da Akdeniz sınır boylarında, uzun vadede bir infial oluşturacak enerji bekleniyor. Gerçekten bu kadınlar, o kadınlara hâliyle düşman oluyorlar. Yani Suriyeli kadınların yaşadığı, o kadının bakışı için “Ben biri ile evleneyim, çocuklarımı bırakayım.” Terkedilmiş birçok çocuk var. Hatay’da bir ormanda belki binlerce terk edilmiş bebek bulunduğu söyleniyor. Kadınlar kendi hayatlarını kurtarmak amacı ile evleniyorlar ama Türk erkeklerinin 2-3 ay evli kalıp onları da bırakma suiistimalleri var. O kadar konuşulması gereken mesele var ki.

Moderatör
SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve
Dış İlişkiler Koordinatörü
Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Umarım onu da birileri ucundan tutar ya da biz de bir konu başlığı yaparız diyelim hocam. Bizim oturumda da Hasan Hüseyin Hocamın söylediği gibi sağlık, eğitim, sosyal politikalar akademik açıdan belki farkı buydu. Ekonomik açıdan ve ulusal düzeyde, ulusal düzeyin ötesinde küresel düzeyde de ele almış olduk. Uluslararası ortak çalışanlarla benzer hususlar. Erasmus projeleri, Mevlana projeleri üzerinden. Mesela Ürdün, Ürdün'de çok önemli mülteci merkezi çok tarihi. Belki bizden önce en çok onlar sahipti. Pakistan çok önemli onlar da birkaç milyon Afganlı mülteciye hala devam ediyor. Mesela Peşaveri gören arkadaşlar bilecek. Kanalizasyon yollarda, böyle bir yaşam ortamı var. Türkiye ile falan kıyaslanamaz. Bunlarla belki K 107 dediğimiz Erasmus ve benzeri projeler yapılabilir aslında. Bu alanlar da boş. Akademiye belki biz bunu önerebiliriz. Türkiye'de bildiğim kadarıyla uluslararası bir dernek var. Geçen ay Ürdün'e gittiler mülteci kamplarına. Onların bir takım çalışmaları var. Onlarla da sivil toplum kuruluşları ile üniversitede iş birliğinin biraz daha arttırılması. Belki sivil toplum kuruluşu doğrudan düşünemez veya bir kamu kurumu teklif gelmediği sürece bunu yapamaz ama biz üniversiteler olarak bu konuda biraz daha destek alabiliriz diye düşünüyorum.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Göç Politika ve Projeleri
Dairesi Başkanı
Muhammet Selami YAZICI:

İkinci kısımda bahsetmiş olduğum düzensiz göç baskısının gittikçe artmaya devam ettiğini özellikle ekleyeyim. Çözüm önerisi olarak da biz entegre sınır yönetimi ve vize politikasının gözden geçirilmesi diye sunabiliriz. Sadece geçen yıl 268 bin yakalanan düzensiz göçmen büyük bir sayı. Yani bunun 59 binini biz geri gönderebildik. 200 bini burada. Aslında kısım kısım bahsettik ama böyle genel bir başlık olarak kamu kurum ve kuruluşlarının göç ile ilgili olarak hukuki ve beşeri kapasitelerinin geliştirilmesi gerekiyor. Hem insani kapasite, hem beşeri kapasite, hem de hukuki kapasite yani bu alanda mevzuat değişiklikleri gerekiyor. Beşeri kapasitede insan kaynağı sağlaması gerekiyor. Bu ikisinin güçlendirilmesi gerekiyor.

Gazeteci
Tülay GÖKÇİMEN:

Türkiye sınırları dışındaki kamplardaki mülteci çocuklarının Sağlık Bakanlığımız tarafından aşılınması mümkün mü? Çocuklar aşısız ve hayatını kaybedenler var.

Moderatör
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi
Hasan Hüseyin AYGÜL:

Ulaşabildikleri kadarıyla yaptıklarını biliyorum.

Anadolu Ajansı

Suriye İdlid Muhabiri
Burak KARACAOĞLU:

Muhtemelen yetersiz kalıyor. Kamplarda çok yoğun bir hareket var. Bu Türkiye sı-

nırını tehdit ediyor bir açıdan. Çünkü kamplar Türkiye sınırının hemen dibinde birkaç metre, 10 metre, 100 metre vs. Dolayısıyla buradan bir salgın hastalık gelip Türkiye’ye tehdit oluşturabilir. Özellikle sınır hatlarına. Dolayısıyla direk yerinde müdahale bence çok daha faydalı.

Gazeteci

Tülay GÖKÇİMEN:

Çünkü Türkiye genelinde halklar da “Suriyeliler geldi bizi hasta etti.” gibi bir algı var. Hocamızın slaytında gösterdiği lişmâniye hastalığı, orada bu hastalığa çok maruz kaldıklarını biliyorum. Aynı hastalık yani benzeri bir şekilde Suriyeliler geldikten sonra Türkiye’de çoğu insanın, “Evet geldiler. El ayak hastalığı, hastalık ve pislik getirdiler.” gibi bir algı var. Bu konuda halk aslında bilgilendirilirse böyle bir şey var mı? Aslı var mı? Bunu da araştırmamız gerekiyor.

Moderatör

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin AYGÜL:

Aslında İl Sağlık çalışanları bu noktada bilgi üretiyor. Biz de şöyle bir durumda var. Yani bu Suriyelilerden de kaynaklanıyor. Bir de Türkiye’de aşı etiğini savunan ve çocuğuna aşı yaptırmayan insan sayısı da artıyor. Yani bu iki kaynaktan destekleniyor. Hasta paraveransı açısından var öyle bir bulgu.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü

Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Hatta belki yurt dışına çıkıyorken insanlar nasıl aşı oluyorsa -bunlar muhtemelen göç eğilimindedir- oradaki birkaç 100 bin insanın belki de bir politika çerçevesinde girişlerinde değil de daha önceden bir tedbir olarak aşılınması gerekli.

İHH Eğitim Koordinatörü

Mustafa CAĞLI:

Sürecin başından beri Suriye kapsamında bazı çalışmalar vardı. Bunu da hatırlarsınız. Sorunlar düzenli olarak her ay ele alınıyordu. Bölgedeki veriler ve o anda çözümler daha hızlı bir bürokrasi takip edilebiliyordu. Ama son üç yıldır, bunun yapılmadığını gözlemliyoruz. Bununla ilgili valiliklerle her ne kadar görüşsek de bence birinci paydaş bakanlıklar nezdindeki genel müdürlüklerdir. Bu toplantılara İHH olarak Ankara’da biz katılıyorduk düzenli olarak. Belki de bölgenin sorunlarını birinci ağızdan birebir görme imkânları olabiliyordu. Hatta bazen bu bilgi sirkülasyonunda bilgi kirliliğinin de olduğuna da şahit oldum. Me-

sela bölgede yaşadığımız Göç İdaresi Müdürlüğünde ya da Sağlık Bakanlığında ya da Milli Eğitim Bakanlığındaki bir sorun ört bas edilebiliyor. Belki de hiç umursanmıyor. Aslında gelecek açısından ciddiyecek söz konusu. Tavsiye niteliğinde olabileceksin Ankara'daki genel müdürlüklerin Suriye Aktif Gücü, Suriye İnsani Yardım platformu adı altında önemli STK ve paydaşların da olabileceği bir sahada veya Ankara merkezli de olabilir bu toplantı. Mutlaka düzenli bir takvimin işlenmesi gerektiği kanısındayım bu kültür oluşuncaya kadar.

Moderatör

SDÜ Hukuk Fakültesi Dekanı ve Dış İlişkiler Koordinatörü Prof. Dr. Haluk SONGUR:

Hatta bunu genelleştirebiliriz de konunun paydaşları düzenli olarak belki akademik düzeyde, belki ekonomik düzeyde, koordinatör Ankara olabilir veya İl Göç İdaresi olabilir yıllık, 6 aylık düzenli toplantıların, birleşimlerin, paydaşların düzenli bir şekilde toplanması şeklinde bir

öneride bulunalım. Şu aşamada ilk cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Göç İdaresinin, İçişleri Bakanına bağlılığı da kaldırılmıştı hemen sonrasında tekrardan oraya bağlanması gündeme geldi. Bunlar tartışılan şeyler. Belki ileride gündeme gelebilir ama Sayın Cumhurbaşkanımızın doğru olmayabilir ama böyle bir bakanlığın şu anda kurulması sanki Suriyelilere özgü bakanlık kuruluyor algısı yaratacağı için şu anda olmayabilir gibi bir düşüncesi olduğunu duymuştum. Ben çok çok teşekkür ediyorum. Ciddi bir çalıştay oldu bu saate kadar beklediniz, bu noktada başta Rektörümüz İlker Hüseyin ÇARIKÇI değerli dostuma teşekkür ediyorum. Öğrenci, akademik, Göç Komisyonu benim Koordinatörlüğümde, Erdal EKE Hocam bu işin büyük yükünü çekti. Ahmet SONGUR, İbrahim DEMİRTAŞ, Hasan Hüseyin AYGÜL Hocam, raportörlerimiz, ismini saymadığım tüm diğer arkadaşlar fakültelerden Semiha Hanım hepsi ciddi anlamda katkı sağladılar. Onlara da teşekkür ediyorum. Hayırlara vesile olmasını dileyerek toplantımızı kapatıyorum.

“Göç Süreci ve Mülteciler Açısından Küresel ve Ulusal Düzlemde Türkiye Vizyonu” Çalıştayı

ilham veren üniversite

**SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ**

Süleyman Demirel Üniversitesi **Kurumsal İletişim Merkezi** / Aralık 2019

www.sdu.edu.tr

[sduniversitesi](https://www.facebook.com/sduniversitesi)

[@sd_universitesi](https://twitter.com/sd_universitesi)

ISBN: 978-605-9454-43-8